

Sürgün Yazıları

Doğan Özgüden

Cilt VIII

SÜRGÜN YAZILARI
Cilt VIII

2024-2025

Doğan Özgüden

Kapak tasarımı ve sayfa düzeni:
İnci TUĞSAVUL-ÖZGÜDEN

©Fondation Info-Türk

Avrupa 1. Baskısı - 2025

D/2025/2198/97

INFO-TÜRK

Rue de Pavie 53 - 1000 Bruxelles

Tel: 32-2-215 35 76

<https://www.info-turk.be>

fondation@info-turk.be

Impression: Identic

ISBN978-2-9603289-6-7

SUNUŞ

Bu satırları, 19 yılı doğup yetiştiğim ülkede, 54 yılı ise sürgünde olmak üzere nerdeyse  çeyrek yüzyılı dolduran gazetecilik yaşamımın en önemli dönüm noktalarından ikisinin yıldönümünde yazıyorum.

Gazeteciliğe, yoksul bir demiryolcu ailesinin çocuğu olarak sırf yüksek öğrenim giderlerimi karşılayabilmek için 9 Eyll 1952’de İzmir’de Ege Güneşi gazetesinde stenograf olarak başlamıştım. Hemen ardından İzmir’in DP iktidarına muhalif tek günlük gazetesi Sabah Postası’nda yayın yönetmenliği, İstanbul’da Milliyet, Ankara’da nc gazetelerinin Ege Bölgesi temsilciliği... 1963’ten 1971’e kadar da İstanbul’da Gece Postası ve Akşam gazeteleriyle Ant Dergisi’nin genel yayın yönetmenliği...

İki genç muhalif gazeteci olarak İnci’yle 1962’de İzmir’de tanışmış, üç yıl sonra da, 30 Ocak 1965’te İstanbul’da resmen yaŐamlarımızı birleŐtirmiŐtik. 30 Ocak, aynı zamanda, Ankara’nın en başarılı gazetecilerinden biri olan İnci ile önce Akşam gazetesinde, ardından Ant Dergisi’nde ve de uzun sürgün yıllarında birlikte mücadelemizin de başlangıç tarihiydi...

2025 yılının 30 Ocak akşamı, sürgündeki mcadelelerimizde yarım yüzyıldır birlikte olduğumuz dostlarımızla bu 60 yıllık beraberliğin yıldönümünü kutladık...

Üzerinden bir hafta geçmişti ki, 2017’de yayına başladığı ilk günden itibaren bugüne kadar haftalık yazılarımla hiç aralıksız katkıda bulunduğum Artı Gerçek’te bu onur verici birlikteliğin 8. yıldönümünü vurgulayan yazım yayınlandı.

Bu yıldönümünde, İnci’yi de, beni de son derece hüznlendiren bir kaybımızı anmamak mümkün değildi. Artı Gerçek’in kurucusu sevgili dostumuz Celal Başlangıç’ı geçtiğimiz yıl kaybetmiştik.

Celal’le yollarımız, 15 Temmuz 2015 çakma darbe girişiminin ardından muhalif medyaya ve gazetecilere karşı başlatılan terörün hedeflerinden biri olduğu için, bizim tam 45 yıl önce yaptığımız gibi, mücadelesini sürgünde devam ettirmek zorunda kaldığında, Brüksel’de kesişmişti. O buluşmamızda Celal adı henüz konmamış Artı Gerçek projesini anlatarak benim de yazarları arasında yer almamı önermişti.

Celal Başlangıç ve arkadaşları, sürgünde onyıllardır birlikte mücadele verdiğimiz gazeteci dostlarımız Koray Düzgören ve Armağan Kargılı’nın da yer aldığı bir ekip oluşturup, büyük maddi zorlukların da üstesinden gelecek Artı Gerçek’i 2017 Şubat’ında yayına soktular, bir ay sonra da görsel yayıncılıkta büyük bir atılım olan Artı TV yayına girdi.

Türkiye’de sosyalist mücadelemizi 1964-66 yıllarında Akşam gazetesi, 1967-71 yıllarında da Ant dergisi ve yayınlarıyla sürdürmüştük.

12 Mart 1971 darbesinden sonra sürgünde tamamen kendi girişimimiz olan İno-Türk’ün çeşitli dillerdeki haber bültenleri, kitap ve broşürleri dışında, gerek Türkiye’de, gerekse yurt dışında çok sayıda gazete, dergi veya ajansa yazılarımla katkıda bulunmaya çalıştım.

Türkiyeli göçmenlere hitap eden çeşitli dernek ve sendika yayınlarının gerçekleştirilmesinin yanısıra, Türkiye’de yayınlanan Yürüyüş, Yurt ve Dünya, Yazın dergileriyle Özgür Bakış ve Yeni Gündem gazetelerinde, yurt dışında yayınlanan Tek Cephe, Demokrat Türkiye ve Barış/Aşiti gazetelerinde görüşlerimi dile getirdim.

Artı Gerçek en uzun süreli olanı... Sekiz yıl boyunca hiçbir hafta aksatmadan görüşlerimi onun sayfalarında dile getirdim... Onlar, ilki 2019’da yayınlanmış bulunan 8 ciltlik Sürgün Yazıları adlı kitaplarımda en büyük yeri tutuyor.

Sürgün Yazıları, 2010 ve 2011 yıllarında yayımlanmış olan iki ciltlik “Vatansız” Gazeteci adlı anılarımla birlikte büyük çoğunluğu sürgünde geçen 73 yıllık bir gazetecilik yaşamımın içtenlikle kağıda dökülmüş bir öyküsüdür.

Tam 60 yıllık ortak mücadelemizin her aşamasında olduğu gibi, bu kitaplarımda redaksiyonu, sayfa düzeni, dizgi ve baskısı konusunda büyük emeği geçen hayat arkadaşım ve değerli meslektaşım İnci Tuğsavul’a, Güneş Atölyeleri’nde olduğu gibi İnfö-Türk bültenlerinin ve kitaplarının gerçekleştirilmesinde ikimize de büyük destek olan sevgili dostlarımız Iuccia Saponara ve Elise Thiry’ye de teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

Doğan Özgüden
Brüksel, 8 Şubat 2025

**ARTI GERÇEK
YAZILARI**

Yumuşama CHP'nin fitratındadır!

11 Mayıs 2024

Gazetecilik mesleğinin örnek simalarından Celal Başlangıç dün sürgün bulunduğu Köln'de sonsuzluğa uğurlandı. Celal'in doğup büyüdüğü, 1975'ten 2016'ya tam 41 yıl halklarımızın özgürlüğü ve demokratik hakları için mücadele verdiği ülkesinden binlerce kilometre uzakta toprağa verilmesinin acısını, daha önce bizim sürgün kuşağımızdan Yılmaz Güney ve Ahmet Kaya gibi onlarca yoldaşımızı ve dostumuzu kaybettiğimizde de yaşamıştık

Köln'deki cenaze töreninde Avrupa Sürgünler Meclisi sözcüsü Enver Toksoy arkadaşımız. sürgünler olarak Celal'in kaybı karşısındaki ortak duygularımızı çok güzel ifade etti:

“Yıllarca basın özgürlüğü için mücadele eden Celal Başlangıç'ı Dünya Basın Özgürlüğü Günü'nde sürgünde kaybetmenin acısını yaşıyoruz. Faşizmin en karanlık döneminde, Kürdistan'da, zulmün ve zorbalığın kol gezdiği, muhalif seslerin susturulduğu, öldürüldüğü, zindanlara atıldığı zamanda boyun eğmemiş, onurlu duruşuyla risk ve cesaret olarak gerçek haberden vazgeçmemiş, ezberleri bozarak, kaleminden iyiden, doğrudan, adaletten, insan hak ve özgürlüklerinden yana kullanmıştır. Gazeteciliğin yüz akı olmuştur. Türkiye halkları, devrimcileri ve sürgünler onu dik duruşuyla, iz bırakan mücadelesiyle hatırlayacaktır. Avrupa Sürgünler Meclisi onun baş eğmez mücadelesini sürgünde yaşatacaktır. Güle güle sevgili Celal.”

Celal'in tam da Dünya Basın Özgürlüğü Günü'nde vefat ettiği haberi, İnci ile birlikte, bizim yarım yüzyılı aşkın sür-

gün yaşamımız üzerine yeni bir kitabın yayın hazırlığına başladığımız gün gelmişti... Şimdiye kadar altı cildi yayınlanmış olan Sürgün Yazıları'nın 7. cildini de dün tamamlayarak sürgünümüzün 53. yıldönümünde basılmak üzere matbaaya ilettik.

Bu yeni kitabımızda, Artı Gerçek'teki son bir yıllık yazılarımın yanı sıra bizimle yapılmış söyleşiler ve daha önce yayınlanmış olan kitaplarımız hakkındaki yazılar yer alıyor.

Bittabi, kitapta yer alan son yazım bir hafta önce Artı Gerçek'te yayımlanmış olan "Gerçek gazeteci Celal Başlangıç'ın ardından".

Bugün, 11 Mayıs 2024, İnci'nin ve benim yaşamımızı, yazgımızı kökten değiştiren, yarım yüzyılı çoktan aşan sürgünümüzün başlangıcının 53. yıldönümü...

Ant'ın sıkıyönetimce kapatılmasından sonra ismimiz radyoda, gazetelerde ve duvar afişlerinde arananlar listesinde tekrar tekrar duyurulduğu, anti-militarist yayınlarımızdan dolayı zaten askeriye'nin sürekli tehdidi altında bulunduğumuz için 11 Mayıs 1971 sabahı sahte bir aile pasaportuyla Ankara'dan Lufthansa uçağına binerek Türkiye'den ayrılmıştık..

Belçika ilk duraktı... Orada ilk ilişkileri kurduktan sonra aynı sahte pasaportla Fransa, Almanya, Hollanda ve Skandinav ülkelerine geçip direniş örgütlenmesini sağlamak için Ant'ın o ülkelerdeki yazarları ve okurlarıyla ilişkiye geçecektik.

Türkiye'de yapmış olduğumuz yayınlardan dolayı hakkımızda yüzlerce yıl hapis istenen davalardan ve ölüm tehditlerinden dolayı Türkiye'yi terk etmek zorunda kalmışken, 15 Mayıs'ta Antwerp Garı'nda satın aldığımız Avrupa baskısı Türk gazeteleri bizim için yeni bir tehdidi anons ediyordu.

12 Mart Cuntası sıkıyönetim terörünü en azından ABD ve NATO üyesi ülkelerin yönetimleri nezdinde klasik "komünizm tehlikesine karşı mücadele" gibi göstererek göz boyamak için İstanbul askeri savcılığını bir "TKP davası" açmakla görevlendirmişti. Savcılık da derhal harekete ge -

çerek Türkiye Komünist Partisi'ni Türkiye'de örgütlenme girişiminde buldukları iddiasıyla yurt dışından TKP genel sekreteri Zeki Baştımar (Yakup Demir), Türkiye'den Şadi Alkılıç, Çetin Özek, Şiar Yalçın, Harun Karadeniz, Nihat Sargın, Erdöl Boratap, Masis Kürkçügil ve Süleyman Balkan ile birlikte benim hakkımda da kovuşturma açmıştı.

Yine Cunta'nın siparişiyle Milliyet gazetesinde "Solda ve sağda vuruşanlar" başlıklı bir yazı dizisi yayınlanan damat Metin Toker de, 16 Mayıs 1971 tarihli sayıda devrimci örgütlerin tanıtımını yaparken Doğan Özgüden yönetimindeki Ant çevresinin "bilhassa Kürtçü" olduğunu vurguluyordu.

İki hafta sonra da Fransa'daki Le Monde gazetesi, 2 Haziran 1971 tarihli sayısında, yakalandığım takdirde, benim hem yayın hem de örgütlenme sorumlusu olarak idam talebiyle yargılanacağımı duyuruyordu.

Türkiye'de hapsedilmekten ya da yargısız infaz edilmekten kurtulmuştuk ama, devlet terörü sürgünde de peşimizi bırakmayacaktı.

Yanıtımız, 12 Mart döneminde Demokratik Direniş Hareketi'nin, 12 Eylül döneminde ise Demokrasi İçin Birlik'in kuruluşunda ve mücadelelerinde sorumluluk üstlenmek, onların yanısıra Brüksel'de 1974'ten beri çeşitli dillerde yayın yapan İfo-Türk'ü ve çok uluslu sosyo-kültürel Güneş Atölyeleri'ni hayata geçirmek oldu.

Sürgündeki mücadelelerimize ilişkin özel ve örgütsel yazışmalar, fotoğraflar, film ve videolar, ses kayıtları, afiş, bildiri gibi belgelerin büyük bölümü esasen 2013 yılından beri Amsterdam'daki Uluslararası Sosyal Tarih Enstitüsü (IISG)'de, gazete kuptürleri arşivimiz Belçika Demokrat Ermeniler Derneği'nde, şahsi kitaplarımızın büyük bölümü de Brüksel'deki Belçika Kraliyet Kütüphanesi'nde bulunuyor.

Gerek Türkiye'de, gerekse sürgünde yayınladığımız kitap ve broşürler ile haber bültenlerinin dijitallerine İfo-Türk Sitesi'nde erişilebiliyor

Tüm bu çalış aları yaparken farkettiler ki, 11 Mayıs 1971'-

de sürgüne çıkışımızdan bugüne kadar çeşitli dillerde yazdığımız ve yayınladığımız kitap, dergi, broşür, haber bülteni ve bildirilerin sayfa sayısı 15 Bin'i aşıyor.

Benim iki ciltlik "Vatansız" Gazeteci anılarımdan sonra, sürgüne çıktığım ilk günden beri yazmış olduğum, hem yurt dışında hem de Türkiye'de yayınlanmış olan tüm yazılarım, benimle ve İnci'yle yapılmış olan söyleşiler Sürgün Yazıları adlı kitaplarımın ilk 6 cildinde yer almıştı.

Sürgünümüzün bugünkü 53. yıldönümünde ise okurlarımıza Sürgün Yazıları'nın 340 sayfalık 7. cildini sunuyoruz.

CHP'nin yeni genel başkanı Özgür Özel'in "Taksim'i yeniden fethedeceğiz" diye meydan okuduktan sonra 1 Mayıs sabahı hiçbir direniş göstermeden Bozdoğan Kemerî'nin önünden ricat edişinin ertesi günü AKP genel merkezinde Recep Tayyip Erdoğan'ı ziyaret etmesi, beşuş çehrelerle yapılan görüşmeden sonra Türk siyasal yaşamında "yumuşama" çığırını açması kafaları iyiden iyiye karıştırmış bulunuyor.

Ali Duran Topuz, Artı Gerçek'te 9 Mayıs 2024 tarihli yazısında teşhisi çok iyi koydu: "Siyasette muhalefeti yumuşatarak yeme yöntemi"..

Aynı gün Baskın Oran da, yine Artı Gerçek'teki yazısında, haklı olarak soruyordu: "Özel-Erdoğan buluşmasından sonra sertleşme devam etti, hattâ arttı. Bu 'yumuşama' nedir, henüz anlayabilmiş değilim."

Hele hele Özel'in MHP lideri Devlet Bahçeli'yle Manisa'nın ünlü Mesir macununu da ikram ederek başlattığı yumuşatma tam evlere şenlikti..

Daha da büyük şenlik, Özel'in yumuşatma sürecini başlatmak üzere Erdoğan'la görüşeceğini açıklamasından sonra CHP'nin eski genel başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun galeyana gelerek "Bu düzenin kurucusu sarayla müzakere edilmez, mücadele edilir" diye kükremesi oldu.

Yıllarca tek başına yönettiği CHP'nin lideri olarak, Kürt halkının iradesini temsil eden Yeşil Sol Parti'yi dışlayıp, sağın tüm varyantlarını temsil edilen beş partiyle Millet İtti-

fakı kuran, o da yetmezmiş gibi, cumhurbaşkanı olma hır-sını tatmin etmek için ikinci turda, sağcı ortaklarının dahi ha-beri olmaksızın, aşırı sağcı Zafer Partisi lideri Ümit Özdağ'a bakanlıklar verme vaadinde bulunacak kadar yumuşayan aynı Kılıçdaroğlu değil miydi?

Kaldı ki, CHP'nin geçmişi, zaman zaman sertleşmeler gösterse de, genellikle "yumuşama"larla dolu değil midir?

Benim 40'lı kuşağımın hatırladığı ilk yumuşamalar, CHP'nin daha 40'lı yıllarda ABD emperyalizmine Türki-ye'yi askeri, siyasi, ideolojik ve ekonomik açıdan peşkeş çe-kerken onun Türkiye'deki aşırı sağcı, ırkçı uşaklarını tatmin etmek için İstanbul'da Tan gazetesini, İzmir'de Zincirli Hür-riyet gazetesini tarumar ettirmesi, Bayar ve Menderes'in De-mokrat Partisi'ne iktidar yolunu açarken sol partileri ve sendikaları yasaklaması, imam hatip yetiştirme kursları açar-ken köy enstitülerini tasfiye sürecine girmesi, Sabahattin Ali'yi alçakça katlettiğiydi...

50'li yıllarda ana muhalefet partisi olmasına rağmen, yine ABD emperyalizmine yaranmak için Kore'ye 4500 ki-şilik tugay gönderilmesini, ardından NATO'ya girilmesini, Nazım Hikmet'in vatandaşlıktan atılmasını, ünlü 1951 Ko-münist tevkifatını destekleyecek kadar yumuşamış olan CHP değil miydi?

60'lı yıllarda işçi sınıfının kurduğu Türkiye İşçi Partisi'nin gelişimini engelleme konusunda, Meclis'te ve ülke sathında Demirel'in AP'siyle işbirliği yapması, üstelik sol akımı deje-nere etmek için "Ortanın Solu" adı altında göz boyacılığına başlaması da CHP'nin yumuşakça operasyonlarındandı....

Ya 12 Mart darbesinden sonra militaristlerin emriyle ku-rulan hükümete başbakan ve bakanlar veren, dahası Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan'ın idam edilmelerine Millet Meclisi'nde ve Cumhuriyet Senatosu'nda tam kadro karşı çıkmayacak kadar yumuşayan yine CHP değil miydi?

Hele hele Karaoğlan Ecevit'in 70'lerde MSP ile ya da transfer milletvekilleriyle hükümet kurabilmek için yaptığı

spektaküler yumuşamalar, hattâ siyasal ikbalinin son döneminde yumuşamayı faşist MHP ile koalisyon hükümeti kurmaya kadar vardırması, Kürt direnişini ezmek için Abdullah Öcalan'ı Afrika'da tutuklattırıp zindana koyması...

Yine aynı CHP'nin 90'lı yıllarda 3'e bölünecek kadar yumuşayıp Erdoğan'a İstanbul belediye başkanlığını altın tabakta hediye etmesi, 2000'li yıllarda da CHP lideri Deniz Baykal'ın iyiden iyiye yumuşamayı iyice artırarak aynı Erdoğan'ın Meclis'e girmesini, ardından da başbakanlık koltuğuna oturmasını sağlaması...

Ya bugün koltuğu yitirmenin hıncıyla “müzakere edilmez, mücadele edilir” nutukları çeken Kılıçdaroğlu'nun çakma darbe girişiminden sonra Erdoğan'ın “Yenikapı Ruhı” operasyonunda yumuş yumuş yer alması, Güney Kürdistan'da ve Kafkasya'daki tüm operasyonlara can u gönülden destek vermesi...

Unutulmaz... Unutulmaz...

Diyeceğim o ki, başında kim olursa olsun, yumuşama CHP'nin fitratındadır...

30 yıl önce başlayan bir suç ortaklığı...

20 Mayıs 2024

Geride bıraktığımız 80 yıldan anımsatmalarla dolu “Yumuşama CHP'nin fitratındadır!” başlıklı yazımın Artı Gerçek'te yayımlanmasının üzerinden bir hafta geçmemiştir ki, bundan tam sekiz yıl önce CHP'nin yumuşaklığıyla dökülmazlikleri kaldırılan ve yıllardır kör zindanlarda yatırılan HDP liderleri Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ ile mücadele arkadaşlarının nerdeyse ömür boyu hapis cezalarına çarptırıldığı haberi yüreklerimizi dağladı.

Belli ki, karşılıklı “yumuşama” ziyaretleriyle başlayan göz boyacılığın Tayyip-Devlet diktasının emrindeki kadı

müsveddeleri üzerinde hiçbir etkisi olmamış, Kürt düşmanlığı bu devasa adalet skandalına da damgasını vurmuştu.

Bu engizisyon davasının yerel seçimlerden kısa bir süre sonra sonuçlanacağı bilindiği halde, mahkemenin kararını beklemeden Erdoğan'ı ve Bahçeli'yi de ziyaret ederek "yumuşama" operasyonunu başlatan CHP'nin yeni lideri Özgür Özel'in, karar açıklandıktan sonra "Bu dava her yönüyle siyasi bir dava. Selahattin Demirtaş'a ve Figen Yüksekdağ'a verilen cezaların kabul edilebilir bir yanı yok" demesi siyaseten bir acz ifadesinden başka bir anlam taşıyor.

Ama onun selefi, CHP'nin eski genel başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun, tam sekiz yıl önce, Yenikapı Ruhü'nun sarhoşluğu içinde, Demirtaş ve arkadaşlarının dokunulmazlıklarının kaldırılmasına destek veren kendisi değilmiş gibi, mahkeme kararını eleştirirken halefi Özel'i de "Sarayla müzakere değil mücadele edilir", "Dikta rejimleriyle el sıkışılmaz ve sistemin aparatı olunmaz!" diye yıpratmaya kalkışması tam bir skandaldı

Önce, CHP'nin Kılıçdaroğlu yönetimindeyken, tam sekiz yıl önce, bu adalet skandalının başlamasına nasıl destek olduğunu anımsayalım:

Milletvekillerinin dokunulmazlığı konusunu Erdoğan ilk kez 16 Mart 2016 tarihinde, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen muhtarlar toplantısında "Dokunulmazlık meselesini süratle neticelendirmeliyiz. Parlamento, bu konuda adımını süratle atmalıdır" diyerek gündeme getirmişti.

Ertesi gün de, CHP Genel Başkan Yardımcısı Bülent Tezcan Başbakan Davutoğlu'nun bu çağrıya destek vererek "Kürsü dokunulmazlığı hariç bütün dokunulmazlıklar kaldırılınsın" demişti.

Kılıçdaroğlu da, 24 Mart 2016'da "Bazı çevrelerde endişe var. Deniyor ki 'yargı bağımsız değil. Dolayısıyla bunlar hemen alıp sizi hapse atacaktlar.' Biz de diyoruz ki, 'eğer birisi hapse girecekse önce siyasetçi girsin. Eğer bedel ödenecekse önce bedeli biz ödeyelim" diyerek öneriyi arka çikmişti.

19 Nisan 2016'da yaptığı konuşmada da “Her şeye rağmen kürsü dokunulmazlığı hariç bütün dokunulmazlıkların kaldırılmasını istiyoruz. Eğer bu ülkede akademisyenler, askerler, Genelkurmay Başkanı, gazeteciler, avukatlar hapse giriyorsa, demokrasi, özgürlük mücadelesi, Türkiye mücadelesi veren her CHP’li hapse girmeye hazır olmalıdır” diyerek desteğini yenilemişti.

Kılıçdaroğlu’nun verdiği destek sayesinde ki, haklarında dosya bulunan milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasını içeren anayasa değişikliği teklifi, 17 Mayıs ve 20 Mayıs 2016 tarihlerindeki TBMM genel kurul toplantılarında, CHP milletvekillerinin de desteğiyle onaylanmıştı.

Bu yazının görselinde paylaştığımız kupürlerde de görüldüğü gibi, muhalif gazetelerin 21 Mayıs 2016 tarihli manşetlerinde CHP’nin desteğiyle alınan bu karar şiddetle eleştiriliyor, Cumhuriyet “Meclis ‘Kaos’ dedi”, Evrensel “CHP suça ortak oldu” ve Bir Gün “Meclis diktaya teslim oldu!” diyerek gerçeği ortaya koyuyordu.

Kaldı ki bu, CHP’nin Meclis çatısı altındaki ilk marifeti de değildi... 12 Eylül darbesinden sonra CHP’lilerin çoğunluğunu temsil eden ve de Kürt seçmenlerin desteğiyle Meclis’e girmiş, hattâ o sayede koalisyon ortağı olabilmiş SHP’nin, bundan tam 30 yıl önce, 1994 yılında, HEP milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması, kaldırılır kaldırılmaz da Meclis çatısı altında polis zoruyla tutuklanmaları karşısındaki “yumuşaklık”ları bu ülkenin tarihindeki en büyük siyasal skandallardan biridir.

Tekrar vurguluyorum... CHP ya da 12 Eylül darbesi sonrasında onun yerini tutan SHP ve DSP gibi partilerin Kürt siyasal oluşumlarına karşı tutumu hep aynı olmuştur...

CHP’nin tek başına iktidar olduğu dönemlerdeki Kürt kısıymaları ve tutuklamaları bir yana, 27 Mayıs darbesinden sonra kurduğu ya da yer aldığı koalisyon hükümetleri döneminde Kürtlere uygulanan baskıların yaşayan tanığıyım...

Bunun bir istisnası 12 Eylül darbesinden sonraki geçiş

döneminde CHP'lilerin bir bölümü tarafından kurulan Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP)'nin 1987 ve 1991 genel seçimlerinde sırf oy artırma hesabıyla Kürt şahsiyetleri de aday göstermesi olmuştur.

Ama oy hesaplarının dayattığı bu birliktelikte çok geçmeden sorunlar ve uyuşmazlıklar yaşanacaktı

14-15 Ekim 1989'da Paris'te Kürt Enstitüsü ile başkanlığını Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterrand'ın eşi Danielle Mitterrand'ın yaptığı Özgürlükler Vakfı'nca düzenlenen "Kürtler, İnsan Hakları ve Kültürel Kimlik" konulu konferansa 7 SHP'li milletvekilinin katılmasına genel başkan Erdal İnönü "Türkiye'yi paramparça eden kararlara itiraz etmeyen bu arkadaşlar SHP'liyse, biz partili değiliz. Biz bu partiliyssek o zaman bunlar partili değil. Bunlarla birlikte aynı partide olmayız. Ya onlar olur, ya biz oluruz." diyerek tepki göstermiş, Kürt milletvekilleri Kenan Sönmez, İsmail Hakkı Önal, Ahmet Türk, Mehmet Ali Eren, Adnan Ekmen, Mahmut Alınak ve Salih Sümer 16 Kasım 1989'da partiden ihraç edilmişti.

Bunun üzerine, 12 Eylül 1980 darbesinden sonra ağır baskı ve zulme hedef olan Kürt direnişi ilk kez 7 Haziran 1990'da kurulan Halkın Emek Partisi (HEP)'te örgütlenmeye başlamıştı. Ancak 1991 genel seçimlerinde uygulanan yüzde 10 baraj nedeniyle HEP adayları yine SHP listelerinden seçime katılmış, bu adaylardan 18'i Kürt illerinin oylarıyla milletvekili seçilmişti.

Yeni oluşan Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde 6 Kasım 1991 tarihinde yapılan yemin töreninde HEP'li milletvekillerinden ilk olarak kürsüye çıkan Hatip Dicle yemin metnini okumadan önce "Ben ve arkadaşlarım bu metni anayasanın baskısı altında okuyoruz" demiş, ardından kürsüye çıkan Leyla Zana da Türkçe başladığı yemini Kürtçe "Ez vê sondê li ser navê gelê kurd û tirk dixwîm" (Bu yemini Türk ve Kürt halkı adına ediyorum)" cümlesiyle tamamlayınca Meclis'te kıyamet kopmuştu.

Meclis'teki sağcı partilerin milletvekilleri Kürt millet-

vekillerine saldırırken, SHP lideri Erdal İnönü de, “Anayasa’ya aykırı davranışlar içine girenler artık bizim partimizin üyesi olamazlar. Kendilerini istifa etmiş sayıyorum” diyerek Kürt milletvekillerine sahip çıkmak yerine, sağcı partilerle aynı safta yer almıştı.

21 Mart 1992 Newroz’undan sonra SHP’den istifa eden Kürt milletvekilleri önce HEP’i, onun hakkında kapatma davası açılınca DEP’i, çok geçmeden her iki partinin de kapatılması üzerine 1994’te HADEP’i kurmuşlardı.

Ancak Kürt seçilmişlerine baskının ardı kesilmemiş, 3 Mart 1994’te TBMM genel kurulu tarafından skandallar dolu bir oturumda Diyarbakır Milletvekili Hatip Dicle, Şırnak Milletvekili Orhan Doğan, Muş Milletvekili Sırrı Sakık, Diyarbakır Milletvekili Leyla Zana, Mardin Milletvekili Ahmet Türk ve Şırnak Bağımsız Milletvekili Mahmut Alınak’ın dokunulmazlıklarının kaldırılması, Meclis’ten polis zoruyla çıkartılıp tutuklandıktan sonra 10 yıl hapse mahkum edilmeleriyle zirveye ulaşmıştı.

Kürt milletvekillerine karşı ilk dokunulmazlık kaldırma oylamasında Meclis’te temsil edilen üç “sosyal demokrat” partiden DSP’nin 7 üyesinin tamamı, CHP’den de 3 milletvekili “kabul” oyu vermiş, koalisyon hükümetinde ortak olan SHP’nin genel başkanı Murat Karayalçın ve milletvekillerinin çoğu oylamaya katılmamıştı. Tıpkı, 1972’de Deniz’lerin idamının oylamasında CHP milletvekillerinin bir bölümünün sırf red oyu vermemek için oturuma katılmamış olmaları gibi...

Ortanın Solu’nun efsanevi lideri ve o dönem DSP’nin genel başkanı olan Bülent Ecevit, 12 Mart darbesinden önce Türkiye İşçi Partisi’ne karşı nasıl hep hasmane bir tavır içinde olduysa, 90’lı yıllarda Kürt siyasal örgütlenmelerine karşı da aynı husumeti her fırsatta dile getirmekte tereddüt etmemişti.

3 Mart 1994’te DEP’li Kürt milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılması Meclis’te görüşülürken yaptığı ko-

nuşma sadece bu husumetin ifadesi olmakla kalmıyor, sosyal demokratlar arasında Kürt sorununa demokratik çözüm arayışı içinde olanları da jurnalleyici bir nitelik taşıyordu...

Ecevit'in konuşmasını TBMM resmi tutanaklarından aynen alıyorum:

“Değerli üyeler, benim ve başkanı olduğum Demokratik Sol Partinin, ulusal birlik ve ülke bütünlüğü konusundaki duyarlılığımız bellidir. Milletvekillerinin dokunulmazlık kurumundan, ulusal birliğimizi ve ülke bütünlüğümüzü tehlikeye düşürücü söz ve eylemler için bir kalkan gibi yararlanmalarına izin verilmesini de asla içime sindiremem

“Sosyal Demokrat Halkçı Parti, o zamanki adıyla Halkın Emek Partisi milletvekillerini, kendi sırtında Türkiye Büyük Millet Meclisine taşıırken bu milletvekillerinden bir çoğunun dokunulmazlık kurumunu kötüye kullanarak bölücü eylemleri destekleyip teşvik edecekleri belliydi. Bu durumda, bazı milletvekillerince işlendiği öne sürülen bölücülük suçundan, Sosyal Demokrat Halkçı Parti de siyasal anlamda sorumludur.”

12 Mart darbe dönemi kapandıktan sonra nerdeyse tüm sol parti ve grupların da desteğiyle “Karaoğlan” diye efsaneleştirilerek önce CHP lideri, ardından da başbakan olan Bülent Ecevit, 12 Eylül darbe dönemi sonrasında DSP genel başkanı olarak Kürt karşıtı çizgisini daha belirgin hale getirmiş, 1994'te Kürt milletvekillerinin dokunulmazlığının kaldırılmasına destek vermenin ardından, 1999'da faşist MHP ile koalisyon hükümeti kurarak 2002'ye kadarki başbakanlığı döneminde PKK lideri Abdullah Öcalan'a karşı ABD gizli servislerinin de desteğiyle başlattığı insan avı ve ona paralel terör operasyonları ile Türkiye siyasal tarihinin en karanlık sayfalarından birinde ön planda yer almıştır.

Evet, ilk Kürt milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılıp TBMM çatısı altında tutuklanıp zindana gönderilmelerinin üzerinden 22 yıl geçtikten sonra aynı çatı altında HDP liderleri ve milletvekilleri, yine CHP'nin desteğiyle,

dokunulmazlıkları kaldırılarak Tayyip-Devlet diktasının zindanlarına gönderilmiş, 30 yıl sonra da Türk Devleti için utanç verici hapis cezalarına mahkum edilmiş bulunuyor.

Gözlerimiz Ankara’da... Bakalım “yumuşama” sürecinde Türkiye insanını daha ne acı sürprizler bekliyor..

UCM’deki Türkiye davasından ne haber?

27 Mayıs 2024

Yeryüzünde Birleşmiş Milletler’e üye 193 devlet arasında 85 Milyon’u aşkın nüfusuyla 17. sırada, en güçlü ordulara sahip 145 ülke sıralamasında 8. sırada, NATO üyesi ülkeler sıralamasında 4. sırada yer alan Türkiye, Uluslararası Demokrasi Enstitüsü (IDEA)’nın en son raporuna göre “Hukukun Üstünlüğü” kategorisinde 173 ülke arasında 148. sırada, 45 Avrupa ülkesi arasında ise sondan 2. sırada yer alabiliyor.

Cumhuriyet oluşunun 100. yıldönümü büyük törenlerle ve övünçlerle kutlanmış bir ülke için “güçlüler” tablosunun en üst sıralarında, buna karşılık “demokrasiler” tablosunun en alt sıralarında yer almaya devam eden bir devletin yöneticileri ve o yöneticilere alkış tutanlar için utanç verici...

Yerel seçimlerden sonra ana muhalefet partisi CHP’nin girişimiyle başlatılan “yumuşama” sürecinin daha başında, yıllardır kör zindanlarda yatırılan HDP liderleri Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ ile mücadele arkadaşlarının Erdoğan Bahçeli diktasının emrindeki kadı müsveddeleri tarafından nerdeyse ömür boyu hapis cezalarına çarptırılması bu utancı daha da ağırlaştırarak Türkiye’nin “demokratikleşememe” tarihine yeni bir kara sayfa olarak eklendi.

Başta Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay olmak üzere tüm adalet sisteminin Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın vurucu güçleri haline getirildiği bir ülkede şaşkırtıcı değil... Şaşkırtıcı ve de isyan ettirici olan, Türkiye Cumhuriyeti’nin ta 40’lı yıllardan

beri üyesi olduğu Birleşmiş Milletler ve Avrupa Konseyi ile çeyrek yüzyıldır aday üyesi olduğu Avrupa Birliği'nin "yasak savma" kabilinden bazı açıklamalar dışında bu islamo-faşist rejime karşı hiçbir ciddi yaptırım uygulamaması, stratejik, ekonomik ve askeri çıkarları için Recep Tayyip Erdoğan ve adamlarını muhatap almaya devam etmekte olmasıdır.

Yarım yüzyılı aşan bir süredir önce 12 Mart ve 12 Eylül cuntalarına karşı, 20 yıldır da AKP diktasına karşı yurt dışında mücadele yürütürken defalarca yakından tanığı olduğum bu oportünizm ve teslimiyete direnebilen tek kurum Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi oldu

Ne yazık ki, onun Türkiye zindanlarında çürütülen ya da temel hakları gasp edilen yurttaşlar lehine aldığı kararlar Türk adaleti tarafından çoğunca hiçe sayıldı

Ukrayna Krizi'nin ardından Rusya'yı derhal üyelikten dışlamış olan Avrupa Konseyi'nin Bakanlar Konseyi'nden, Parlamenterler Meclisi'nden de AİHM'nin kararlarını hiçe sayan Ankara rejimine karşı hiçbir yaptırımda bulunulmadı.

Şaşırtıcı da değil... Ana muhalefet partisi CHP'nin yeni lideri Özgür Özel dahi, Strasbourg'a yaptığı son ziyarette Parlamenterler Meclisi'ndeki konuşmasında, Türk Ordusu'nun desteğiyle Yukarı Karabağ'da Ermeni nüfusuna karşı etnik temizlik uygulayan Azerbaycan'ın milletvekillerinin Avrupa Konseyi'ne yeniden alınmasını görev bilirken Türkiye'deki adalet skandalı üzerine tek söz dahi etmedi...

Geçmişte Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi üyesi CHP milletvekillerininin 12 Mart ve 12 Eylül cunta rejimlerinin konseyden atılmasına karşı nasıl canla başla mücadele verdiklerine yakından tanık olduğum ve eleştirdiğim için bu yeni teslimiyet de beni hiç şaşırtmadı.

Ancak bu kez beni şaşırtan, geçen yıl Rusya Devlet Başkanı Putin hakkında "tutuklama" kararı çıkarttırmış bulunan Uluslararası Ceza Mahkemesi savcısı Kerim Ahmed Han'ın 17 Şubat 2024 tarihinde Münih'teki 60. Güvenlik Konferansı sırasında Türkiye'nin eski MİT Müsteşarı ve bugünkü

Dışışleri Bakanı Hakan Fidan ile Türk bayrağı önünde bir araya gelerek poz vermesi, ardından da Gazze’de yaşanan insanlık dramı konusunda görüş alış verişinde bulunması oldu.

İnanılır gibi değil, Uluslararası Ceza Mahkemesi de, kendi Twitter sayfasında bu görüşmeyi Türk bayraklı buluşma fotoğrafıyla birlikte “UCM Savcısı Kerim Ahmed Han Münih’te Türkiye Dışışleri Bakanı Hakan Fidan ile görüşmekten memnunluk duydu” yorumuyla duyurdu.

İktidarın hizmetindeki medya bu buluşmayı Tayyip hariçyesinin yeni bir başarısı olarak yansıtırken, olaya bizim dışımızda tek tepki, bundan üç yıl önce, 24 Eylül 2021’de Cenevre’de Ankara rejimini “işkence, yoketme, basın özgürlüğünü çiğneme, cezasızlık, yargı bağımsızlığını ve adalete erişimi ihlal ve insanlığa karşı suçlar” konularında sorumlu bularak mahkum etmiş olan Türkiye Mahkemesi (Turkey Tribunal)’dan geldi

1998’den 2012’ye kadar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde yargıçlık yapmış olan Prof. Françoise Tulkens başkanlığındaki Turkey Tribunal, Twitter’daki sayfasında, UCM’nin Fidan-Kerim Ahmed Han buluşmasına ilişkin duyurusunu “Münih Güvenlik Konferansı’nda skandal... UCM Başsavcısı Kerim A. Khan, UCM mensubu devletler de dahil olmak üzere Türkiye içinde ve dışında çok sayıda masumun kaçırılmasını organize etmesiyle bilinen Türkiye’nin MİT eski başkanı ile el sıkıştı” diye eleştirdi.

Turkey Tribunal’in kurulduğu tarihten bu yana Türkiye’de insan haklarının çiğnenmesine karşı verdiği mücadeleyi hep yakından izledim, Artı Gerçek’teki çeşitli yazılarımda da yanıttım. Turkey Tribunal, en son, 1 Mart 2023 tarihinde, Demokrasi ve Özgürlükler İçin Avrupa Yargıçları (MEDEL) ve Belçika avukatlık bürosu VSA ile birlikte Uluslararası Ceza Mahkemesi’nde Türk Devleti aleyhine bir dava açmış bulunuyordu.

Davanın açılışını kamuoyuna duyurmak üzere La Haye’de 1 Mart günü yapılan, benim de tanık olarak konuştuğum-

basın toplantısında, davacı örgütler adına sunuş yapan Belçika'nın eski başbakan yardımcılarında Prof. Dr. Johan Van de Lanotte Türkiye'deki insan hakları ihlalleri üzerine şöyle diyordu:

“Mahkemeye yapılan başvuru, kimliği belirlenmiş veya belirlenebilir 800 kişiye ilişkin 463 bireysel işkence beyanı içermektedir. İfadeler, işkencenin nasıl geniş ve sistemli bir şekilde uygulandığını ayrıntılı olarak açıklamaktadır. Türkiye İnsan Hakları Derneği'nden alınan kanıtlar da, örgütün 2003-2021 döneminde işkence ile ilgili yılda ortalama 1.460 şikayet aldığını ve sistematik işkencenin 2022'de de devam ettiğini göstermektedir.

“Mahkemeye yapılan başvuruda 109 kişiyle ilgili ülke dışı ve ülke içi zorla kaybettirme vakası belgelenmiştir. Türk devleti yurt içindeki kayıp vakalarına karıştığını her zaman inkâr ederken, yetkililer sürekli olarak yurt dışında yapılan yasa dışı kaçırılmlarla övünmektedir. En son Temmuz 2021'de Cumhurbaşkanı Erdoğan, bir Türk öğretmenin yabancı bir ülkeden kaçırılışına ait görüntüsünün teşhir edildiği bir basın toplantısı yapmıştı. O belgede kaçırılan kişinin maruz kaldığı işkencenin izleri de görülmekteydi.

“Uluslararası hukukun temel kurallarını ihlal eden tutuklamalara gelince, resmi Türk istatistikleri 2015-2021 döneminde 2.217.000 kişi hakkında ‘terör örgütü’ üyeliği iddiasıyla soruşturma başlatıldığını göstermektedir. 560.000 kişi yargılanmış, 270.000'i terör örgütü üyesi olmakla suçlanan 374.000 kişi hapse mahkûm edilmiştir. Rejim muhalifi sayılan kişilerin mezarlarını ziyaret etmek veya cenazelerine katılmak bile tutuklanma nedeni olmaktadır.

“Kanıtlar, Türk Devleti'nin yüzbinlerce insana karşı, sırf Erdoğan rejiminin düşmanı olarak algılandıkları gerekçesiyle suç işlediğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu suçlardan sorumlu olan kişiler, yaptıklarının uluslararası hukukun tüm temel kurallarına aykırı olduğunu biliyorlardı, ancak cezasız kalacaklarından emindiler.

“Uluslararası Ceza Mahkemesi bu cezasızlığı durdurmak için kurulmuştur ve bizim davamızda da bunu yapmalıdır. UCM savcısını bu davayı ele almaya ve hiçbir bireyin, NATO ittifakı üyesi bir ülkenin üst düzey yetkilisi olsa bile, hukukun üstünde sayılmayacağını kanıtlamaya çağırıyoruz.”

Davanın açılışının üzerinden bir yıl geçtikten sonra, 25 Ocak 2024’te Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 2023 yılı istatistikleri raporunda o yıl aleyhinde en yüksek başvuru sayısına sahip ülkenin Türkiye olduğu, bu mahkemede açılan 68.450 davanın 23.397’sini, yani yüzde 34,2’sini Türkiye menşeli davaların oluşturduğu, 2022’de Türkiye’den yapılan başvuruların da 80’inin karara bağlandığı, bu kararların 73’ünde en az bir hak ihlali olduğuna hükmedildiği belirtiliyordu.

Buna rağmen, üzerinden bir yılı aşkın süre geçtiği halde, Uluslararası Ceza Mahkemesi savcılığının Ankara rejimi aleyhindeki bu dava konusunda nasıl bir çalışma yürüttüğü açıklanmış değil.

Buna karşılık, Uluslararası Ceza Mahkemesi, 17 Mart 2023’te, Rusya’nın Ukrayna’yı işgale başlamasının ardından 16 bin’den fazla Ukraynalı çocuğun zorla Rusya’ya götürüldüğü gerekçesiyle savcı Kerim Ahmed Han tarafından açılan davada Rusya Devlet Başkanı Putin ve Çocuk Hakları Komiseri Maria Lvova-Belova hakkında, hangi ülkede bulurlarsa bulunsunlar, tutuklanmaları kararı çıkarttı

Rusya Uluslararası Ceza Mahkemesi’nin kurulmasını ön gören anlaşmayı imzalamadığı için Putin’in hiçbir yerde tutuklanamayacağı görüşü ileri sürülse de, mahkemenin sözcüleri ve destekleyicileri, şikayetçi ülkelerden birinin anlaşmaya taraf olması halinde Putin’in o ülkeye gidişinde tutuklanabileceğinde ısrar ediyorlar.

Türkiye aleyhine açılan dava Uluslararası Ceza Mahkemesi’nde görülüp mahkumiyetle sonuçlanacak olsa, aynı ihtimal Erdoğan veya diğer sorumlular için de söz konusu.

Ancak Recep Tayyip Erdoğan uluslararası adaletin kendisine dokunmayacağından o denli emin ki, 2 Aralık 2023’te,

Birleşik Arap Emirlikleri'ni ziyaretinden dönüşünde yandaş gazetecilerle uçakta yaptığı söyleşide şöyle diyordu: “3 bin'e yakın avukat Lahey'de Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne gerekli başvuruyu yaptı. İstanbul Milletvekilimiz Cüneyt Yüksel, bu heyetin içerisindeydi. Lahey'deki süreci de takip edecekler. Oradan beklentimiz, Netanyahu başta olmak üzere suçüstü yakalanan bu soykırımcıların, bu Gazze kasaplarının gereken cezayı almalarıdır.”

UCM Savcısı Kerim Ahmed Han, Netanyahu'nun tutuklanmasını isteyerek Erdoğan'ın dileğini bir ölçüde yerine getirmiş oluyor... Ancak savcının, İsrail yanlısı devletlerden gelecek tepkileri yumuşatmak için, Netanyahu ile birlikte, Erdoğan'ın daha bir ay önce İstanbul'da ağırlayarak Filistin direnişinin lideri olduğunu yedi düvele ilan ettiği Haniye'nin de tutuklanmasını istemesi Türkiye yöneticilerinin keyiflerini kaçırmışa benziyor.

Bu konuda Erdoğan'dan ve Hakan'dan herhangi bir tepki gelmezken, Adalet Bakanı Yılmaz Tunç sosyal medya hesabında “Savcının İsrail Başbakanı Netanyahu ve İsrail Savunma Bakanı Gallant için işledikleri savaş ve insanlık suçları nedeniyle yakalama kararı başvurusunda bulunması, gecikmiş ancak olumlu bir karardır” açıklamasında bulunarak Hamas yetkililerinin tutuklanması talebi hakkında yorum yapmaktan kaçınmıştı.

Görünüş odur ki, Savcı Kerim Ahmed Han Uluslararası Ceza Mahkemesi'nden Netanyahu ile birlikte Hamas liderlerinin de tutuklanması kararı çıkartsa bile, Erdoğan da, Hakan da buna karşı pek seslerini çıkartmayacak, tıpkı hakkında tutuklama kararı olan Rusya lideri Putin gibi, Haniye'yi de Ankara'da ağırlamaya devam edeceklerdir

Yeter ki, Münih'te Hakan Fidan'la Türk bayrağı önünde dostluk gösterisi yapmış olan UCM Savcısı Kerim Ahmed Han geçen yıl La Haye'de Türkiye hakkında açılmış olan davayı örtbas etmekten vaz geçmesin...

Savaş kıskırtıcılığının sanata darbesi...

3 Haziran 2024

Gazetecilik mesleğimin en zor dönemlerinde moralimi yüksek tutmamı sağlayan tutkularımdan biridir keman sesi... 2. Dünya Savaşı döneminde demiryolcu babamın görevli olduğu İç Anadolu'nun ara istasyonlarında lambalı, akülü ve bataryalı radyomuzdan haberler dışındaki müzik programlarında Sadı Işıl ve Nubar Tekyay gibi ustaların keman taksimleri beni hayli etkilemişti.

Kemanın klasik batı müziğindeki büyümesine kapılmam ise, demiryolcu babamın İzmir'e tayin edilmesi üzerine, yoksullar mahallesi Kahramanlar'da, Ertuğrul Özkök'ün de son yazılarından birinde doğup büyüdüğünü yazdığı 1423. Sokak'taki bir aile evine yerleşmemizden sonra oldu.

Yüksek öğrenim yapabilmem için çalışmam gerekiyordu. 1953'te İzmir'in DP iktidarına muhalif tek gazetesi Sabah Postası'nda stenograf olarak çalışmaya başlamıştım. Artık evde ailemle birlikte radyo dinleyecek vaktim yoktu, ama işyerinde radyo görevimin olmazsa olmazlarındandı. Maddi zorluklar içinde yayınlanan gazetemizin haber ajansları bağlantısı ve yurt dışı muhabirleri olmadığı için uluslararası planda olup bitenleri ancak BBC, Amerika'nın Sesi, Moskova ve Peşte radyolarının Türkçe yayınlarını dinleyip steno'yla not alarak haberleştiriyordum...

Akşamın ilerleyen saatlerinde mürettephanede gazeteyi bağlayıp düz baskı ustasına teslim ettikten sonra, tekrar radyonun başına geçip son haberleri izlerken, arada Ankara Radyosu'nun yayınladığı klasik müzik programlarını da hayranlıkla dinler olmuştum...

En büyüleyici olanlar da keman konçertoları ve sonatlarıydı... Öylesine ki, biraz param olduğunda elden düşme bir keman ve sahaflardan da keman metodları satın alıp boş vakitlerde kendi kendime talim etmeye koyulmuş, ancak bu konudaki yeteneksizliğim ve beceriksizliğim nedeniyle bir süre

konu komşuyu rahatsız ettikten sonra vaz geçmek zorunda kalmıştım...

Keman çalmayı başaramasam da, keman dinleme, dinletileri dostlarımla paylaşma tutkum ömrüm boyunca hiç azalmadı... İnci'yle sürekli birlikte olmaya karar verdiğimiz 1965'in yılbaşında kendisine sunduğum ilk hediye, "Kızıl Keman" olarak ünlü Sovyet viyolonisti David Oistrakh'ın icra ettiği Beethoven'in Kreutzer Sonatı'ydı...

12 Mart 1971 darbesinden sonra başlayan sürgün yaşamımızın üçüncü yılında İfo-Türk'ü kurmak üzere Brüksel'e yerleşince bu Avrupa başkentinin bizi büyüleyen kültürel etkinliklerden biri de, Kraliçe Elizabeth müzik yarışmaları oldu... Hele hele, David Oistrakh'ın yıllarca önce, 1937'de keman dalındaki yarışmada birincilik kazanan ilk Sovyet viyolonisti olduğunu öğrenince, dört yılda bir yapılan keman yarışmalarını, konser salonunda olmasa da, TV'de naklen yayınından izlemeye ara vermedik.

Bu arada, 1983'deki piyano yarışmasını da, özel bir ilgiyle izlemiştik... Bu uluslararası prestij sahibi yarışmanın piyano dalında Türkiye'den ilk kez Hüseyin Sermet finale kalmayı başararak ödüllendirilmişti.

Hüseyin Sermet uluslararası plandaki başarılarını başka yarışmalarda da ödüller kazanarak sürdürdüğü gibi, 2001 yılında Yunanistan ve Ermenistan'dan müzisyen dostlarıyla birlikte Barışsever Sanatçılar Derneği (ADAP)'ı kurarak birlikte konserler verecekti.

Kraliçe Elizabeth Yarışmaları yıllardır barışçıl sanat ortamı oluşturmuş, soğuk savaş döneminde dahi Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin sanatçılarını ağırlayıp başarı gösterenleri ödüllendirmişken, ilk kez 2022 yılındaki viyolonsel yarışması öncesinde politik bir tavır alarak "Rusya Federasyonu'nun Ukrayna'ya yönelik saldırganlığını şiddetle kınadığını" açıkladı. Yarışmanın ilk elemelerine 4 Rus sanatçı katıldığı halde hiçbiri finale kabul edilmedi, buna karşılık Ukrayna'lı bir çelliste dördüncülük ödülü verildi.

Bu seneki keman yarışması finaline kabul edilen 12 sanatçıdan 6'sı ABD, 3'ü Güney Kore. 1'i Ukrayna, 1'i Japonya ve 1'i de Kazakistan vatandaşıyken Rusya'dan aday 4 viyolonistten hiçbirine finale katılma olanağı tanınmadı.

Üstelik, yarışmacılardan Amerikalı viyolonist Joshua Brown son gün yapılan 10 bin kişilik izleyici tercihi yoklamasında en yüksek oyu almışken, yarışma jürisi Ukrayna'lı Dmytro Udovychenko'yu birinci ilan etti. Oysa, La Libre Belgique gazetesinin yazdığına göre, Ukraynalı kemancı, Şostakoviç'in keman konçertosunu çalarken kendisinden umulanı da tam verememişti. Dahası, yine La Libre Belgique gazetesinin bildirdiğine göre, yarışmanın birincisi ilan edilen Ukraynalı Udovychenko, ödül aldıktan sonra kendisini seçen jüri üyelerine tek tek ellerini sıkıp teşekkür ederken, juri Rus viyolonist Vadim Repin'in elini sıkmayı reddetmişti.

Oysa, şu anda 52 yaşında olan viyolonist Vadim Repin, henüz 11 yaşındayken 1982 yılında Wieniawski Keman Yarışması'nda, henüz 17 yaşındayken 1989 yılında da Brüksel'de Kraliçe Elizabeth Keman Yarışması'nda birincilik ödülü kazanmış müstesna bir sanatçıydı. Hem Rusya, hem de Belçika vatandaşı olan Repin, yıllardır da yarışma jürisinin en saygıdeğer üyelerindendi.

Hiç kuşku yok, sadece insani ilişki açısından değil, aynı zamanda mensubu olduğu sanatın büyük ustalarından biri olan Vadim Repin'e karşı bu küstahlık, sadece onun kişisel hamlığından değil, yarışmanın yapıldığı ülkenin başkentinde, bir hafta önce Ukrayna Devlet Başkanı Volodimir Zelenski'nin, Avrupa Birliği ve NATO'nun Rusya'ya karşı başlattığı saldırının koçbaşı olarak ağırlanmasıyla, Rusya topraklarını bombalamak üzere ilk ikisi bu yıl olmak üzere önümüzdeki dört yıl içerisinde Belçika'nın Ukrayna'ya tam 30 adet F-16 uçağı ve çeşitli zırhlı araçlar verme ve 1 Milyar Euro tutarında kredi sağlama taahhüdünde bulunmasından kaynaklanıyor.

25 Mart 2024 tarihli "Nükleer savaşın hedefindeki NATO karargahları" başlıklı yazımda dikkati çekmiştim.

Özellikle silah endüstrilerinin körüklediği savaş kışkırtıcılığı günün birinde Ukrayna'nın batısındaki NATO ülkelerinde, Ukrayna'nın doğusunda ise Rusya'da kullanılmaya hazır bekletilen nükleer silahların göstermelik olmaktan çıkartıp küresel bir katastrofu tetiklemesine kadar da varabilir.

Böylesi bir nükleer katastrof NATO patronlarının ve yöneticilerinin provokatif ve saldırgan çıkışları nedeniyle bir gün gerçekleşirse, belki ilk vurulan yerlerden ikisi de NATO karargahlarının bulunduğu Brüksel ve Mons olacak...

Brüksel'de, bizim mahalleye 5 kilometre uzaktaki timsah dışlarına benzeyen NATO Karargahı'nı yaşamakta olduğumuz apartmanın balkonundan, hava açık olduğunda seçebiliyorum.

Nükleer katastrof başladığında, NATO'nun sorumluları o milyarlara mal olan karargahın yüksek korumalı mahzenlerinde kendilerini kurtarıırken, olan Brüksel ve Mons'un masum sakinlerine, Belçikalılar da dahil dünyanın dört bir yanından gelmiş Avrupalı, Afrikalı, Asyalı, Latin Amerikalı güzel insanlarına olacak!

Yıllardır yarışmaların yapıldığı Avrupa başkentinin merkezindeki konser salonu ise, eğer ayakta kalabilmişse ve icra edebilecek müzisyenler bulunabilirse, herhalde ünlü bestecilerin cenaze marşlarının çalınmasına hizmet edecek...

Usta fırçalardan 150 yıllık Türkiye tarihi...

10 Haziran 2024

Dün sabah erken saatlerde İnci'yle oturduğumuz yere üç sokak ötedeki seçim sandığına giderek aynı gün yapılan Avrupa Parlamentosu, Belçika Federal Parlamentosu ve de Brüksel Bölge Parlamentosu için oylarımızı kullandık. Büroma döner dönmez de, sonuçların açıklanacağı geç vakte kadar zamanı iyi değerlendirmek için, Türkiye'nin karikatür

ve çizgi roman alanındaki inanılmaz zenginliğini, ta Osmanlı döneminden bu yana bu zenginliğin yaratıcısı sanatçılara yapılan baskı ve zulmü ortaya koyan devasa iki eseri okumak üzere bilgisayara kilitlendim.

Değerli araştırmacı Erol Bostancı'nın Türkiye karikatürü üzerine üç ciltlik, Türkiye çizgi romanı üzerine de dört ciltlik dev eserinin dijital olarak Academia sitesinde erişilebilir olduğunu, iki hafta önce Belçikalı gazeteci Olivier Van Varenbergh'in kendisiyle yapmış olduğu Le Vif-Focus Dergisi'nde yayınlanmış olan bir söyleşiden öğrenmiştim.

Karikatür ve çizgi roman, benim tüm meslek yaşamımda her daim büyük önem vererek değerlendirmeye çalıştığım sanat dallarıdır. Türkiye'de yönettiğim gazete ve dergilerde birlikte çalıştığım Ratip Tahir Burak, Oğuz Aral, Nehar Tüblek, Mıstık, Tan Oral, Suat Yalaz, Ferruh Doğan, Yalçın Çetin, Eflatun Nuri, Erdoğan Özer, Mim Uykusuz, Altan Erbulak, Tonguç Yaşar, Bedri Koraman, gibi değerli karikatüristler asla unutamayacağım değerli dostlarımdı.

Sürgünde ise çocuk yaşından beri fırçasını özgürlük, sosyal adalet, halkların kardeşliği, Türkiye'de ve dünyadaki despotik yönetimlere karşı mücadele için kullanan karikatürist İsmail Kızıl Doğan, yazdığı mizah yazıları ve kitaplarının yanı sıra yönettiği sosyal medyada ve tiyatro topluluklarında mizahı her daim ön planda tutan Erdinç Utku, Deniz Gezmiş'i özel yaşamı, mücadeleleri ve döneminin önemli olaylarıyla birlikte tanıtan ansiklopedik değerdeki "Aşk olsun çocuk" adlı fotoromanın yaratıcısı olan Ali Cabbar gibi değerli dostlarım var.

1963 yılında Türkiye'den Valon bölgesi madenlerinde çalışmak üzere Belçika'ya gelmiş olan bir göçmen işçinin 1969'da doğmuş olan oğlu Erol Bostancı, ilk eserini 2014 yılında, Türkiyeli göçünün 50. yıldönümü dolayısıyla Belçika'da Türk kültürü üzerine verdikten sonra 2016'dan itibaren Türkiye karikatürü üzerine Caricaturque (Karikatürkiye)

adlı üç ciltlik eserini, ardından da Histoire de la bande dessinée turque (Türk çizgi romanının tarihi) adlı albümlerini yayınlamaya başlıyor.

Bostancı, bu eserlerinin sunuşunda, Türkiye karikatürünün tarihi üzerine kaynaklarını ve bilgilerini kendisine açan kuruluşlara ve şahsiyetlere teşekkürlerini iletirken, şu kaynaklardan yararlandığını vurguluyor:

Turgut Çeviker, Gelişim sürecinde Türk karikatürü, 3 cilt, Adam Yayınları

Kürşat Coşgun, Karikatürcüler Derneği sitesinde yayınlanmış olan biyografiler

Aziz Nesin, Cumhuriyet Dönemi Türk Mizahı

Ferit Öngören, Cumhuriyet'in 75. Yılında Türk Mizahı ve Hicvi

Semih Balcıoğlu, Cumhuriyet Dönemi Türk Karikatürü (1923-1983)

Gazanfer İbar, Şa Şa Şa'dan Çapkın Kız'a, Müstesna Yayınlar

Orhan Koloğlu, Türkiye Karikatür Tarihi

Levent Cantek ve Levent Göne, Muhalefet Defteri-Türkiye'de Mizah Dergileri ve Karikatür

François Georgeon, Rire dans l'Empire ottoman et Caricatures de femmes

Bostancı, ayrıca, eserlerinin sunuşunu yazan Emin Nedret İşli et Ömer Durmaz'a, tanıtımını yapan Pascal Tierce 'ye ve çeviri ve düzeltmeler konusunda büyük yardımı olan Ariane Willems'e de özel olarak teşekkür ediyor.

Kasım 2019'da Türkiye'deki Hayal-Et adlı dergiye verdiği söyleşide Bostancı kendisini şöyle anlatıyordu:

“1963 yılında, babam, Belçika'nın bir kömür ocağında çalışmaya geldi ve 1976 senesine kadar bu maden sahasının kapanmasına kadar çalıştı. 2014, Belçika'ya Türk işgücü göçünün 50. yıldönümüydü. Mons ve La Louviere bölgesindeki Türk madencilerin varlığı üzerine mükemmel bir çalışma

yapmıştım. Bu konuda bir konferans verdiğim gibi, bir kitabım basıldı ve bir de sergi açıldı.

“2016’da, Facebook sosyal ağında bir grup kurdum ‘Culture Turque’, bu grupta Fransızca Türk sanatı ve kültürü adına makaleler paylaşıyorum (halen devam ediyorum). Aynı senede, Türk mizah dergileri, karikatürü ve çizgi romanı adına araştırmalara başladım. Niye diye sorarsanız: Ben iki kültürden geliyorum. Bir taraftan, çocukluğumdan beri Belçika çizgi romanların içindeyim: Tenten, Spiru, Red Kit, Bob et Bobette, Şirinler, Mavi Tünikler... Öte taraftan, çocukluğumdan beri, her yaz Türkiye’ye gidince, kuzenlerimin çizgi roman albümlerini (Teksas, Tommiks, Zembla, Kizilmaske, Mandrake, Yüzbasi Volkan), mizah dergilerini (Gırgır, Fırt, Çarşaf, Limon) ve gazetelerdeki çizgi romanları (Kara Murat, Karaoğlan, Tolga) okurdum.

“Avrupalı çizgi roman severler Amerikan çizgi romanları, İtalyan fumettileri, Franco-Belçika çizgi romanları ve Japon mangaları iyi biliyorlar. Fakat ne yazık ki, Türk çizgi romanı hakkında hiçbir şey bilmiyorlar.

“Bu araştırmalara başladığımda, Türk çizgi romanı ve Türk mizahı üzerine 200 şer sayfalık Fransızca bir şeyler yazarım diyordum ama seneler geçtikçe, bulduğum bilgiler ve konular çoğaldı.... Türk çizgi romanı tarihi kitabı 1000 sayfalık ve üç bölümlü olacak.”

Le Vif-Focus dergisinin 23 Mayıs 2024 tarihli sayısında da, Olivier Van Vaerenbergh’in sorularını şöyle yanıtlıyor:

S - Türk çizgi roman tarihini okurken ilk göze çarpan şey, burada neredeyse hiç bilinmese de, inanılmaz derecede çok olmalarıdır.

- Türkiye’deki çizgi roman pazarı uzun zaman Amerika Birleşik Devletleri’ndeki çizgi romanlara veya İtalya’daki fumetti’ye özenmişti, çoğunlukla çok ucuz, küçük formatlarda üretiliyordu, teknik kalitesi düşüktü. Yine de çocuk dergileri ve günlük gazeteler tarafından çok yaygın olarak dağıtılıyordu. 70’li yılların sonuna kadar Türk çizgi romanı

gerçek bir altın çağ yaşadı. Her günlük gazete, haftalık veya aylık dergilerin yanı sıra özel çizgi roman sayfaları oluşturmuştu. Her ay bir milyonu aşan bir tiraja ulaşılabilirdi.

S - 90'lı yıllara kadar telif hakkı kurallarının tamamen yokluğuyla da açıklanabilecek bir yaygınlık... Örneğin Ten-ten veya Asterix'i aklına esen hiçbir engellemeyle karşılaşmaksızın yeniden yayımlayabiliyordu!

- Evet, neredeyse her şey izinsiz olarak tercüme edildi, yayımlandı, ve yeniden basıldı. Çizgi roman üretiminin %90'a yakını korsandı! Türkiye ancak 1990'lı yıllarda diğer devletlerin baskısıyla yavaş yavaş yasal bir çerçeve benimsedi, ancak o dönemde çizgi romanlar zaten düşüşteydi, yayın sayısı giderek azalıyor, gençlere yönelik dergiler hemen hemen yok oluyordu. Çizgi romanlar daha politik içerikli, özellikle yetişkinlere yönelik yeraltı medyasına dönüştü.

S - İfade özgürlüğünden hiç hazzetmeyen Erdoğan iktidarı herhalde bu durumdan memnun olmuştur... Çizgi roman yayınlayan hemen hemen tüm gazete ve dergilerin son on yılda kapılarını kapatmak zorunda kaldığını söylüyorsunuz.

- Evet, aynı zamanda yerel matbaaların ortadan kalkması, kağıt fiyatlarındaki patlama ve Türk lirasının devalüasyonu, profesyonel yazar sayısındaki düşüş albüm üretimini neredeyse imkansız hale getirdi. Genç yazarlar, sosyal medyaya ve kişisel yayıncılığa başvurmak zorunda kaldılar. Ersin Karabulut gibi bir yazar, iktidara karşı son derece eleştirel yazılar yazıyor, ancak bunu yerleşmiş bulunduğu New York'tan yapabiliyor!

*

Erol Bostancı'nın Academia'ya yüklediği ve basit bir tıklamayla erişilebilir olan iki dev eserini, Belçika seçimlerinin sonucu alındıktan sonra başlayacak tartışmaları izleyip değerlendirmekten vakit buldukça baştan sona sayfa sayfa tarayıp hem çok sevdiğim karikatür sanatımıza açıklığını giderecek, hem de Türkiye'nin 170 yıllık tarihini usta fırçaların çizgilerinden bir kez daha hatmetmeye çalışacağım.

Helal kesim savunulu bir “sol” zafer...

17 Haziran 2024

Dün Kurban Bayramı'nın ilk günüydü... Her zamanki gibi daha gün ağarmadan kalktığımda, pencereden arka taraftaki Houffalize Meydanı'na baktım... Kimseler yoktu... Geçmiş bayramları anımsadım... Bayramın ilk sabahı meydan, yüzme havuzunun arka tarafında kurulan geçici bir mezbahada kesilmek üzere otomobil ya da minibüsle getirilmiş, kurban edilme sırasını bekleyen koyunlarla dolu olurdu...

Önceki yıllarda Müslüman ailelerden bazılarının kurbanları bahçede, bahçesi yoksa evin içindeki banyo küvetinde kesmelerine son vermek için kurulan geçici mezbaha da, beş yıl önce Brüksel bölge yönetimi tarafından yasaklandığı, kurban kesiminin Anderlecht'teki merkezi mezbahada hijyenik kurallara uygun olarak kesilmesi zorunlu kılındığı için, artık meydan sakin... Saat 6'ya doğru, Müslüman erkeklerin bayram namazına yetişmek için koşuşturmaları başlıyor.

Türk, Faslı ve de son zamanlarda Balkan ülkelerinden gelen Müslüman ailelerin yoğun bulunduğu Schaerbeek Belediyesi'nde, seçimin üzerinden bir hafta geçmiş olmasına rağmen, özellikle Türk kahvehane, lokanta, bakkal, manav ve kasapların vitrinleri hâlâ Brüksel Bölge Parlamentosu'na aday olmuş Türk'lerin seçim afişleriyle dolu...

Avrupa Birliği üyesi ülkelerin çoğunda aşırı sağ ve ırkçı partilerin büyük ilerleme kaydetmesiyle sonuçlanan Avrupa Parlamentosu seçimlerinin yanı sıra Belçika vatandaşları aynı gün Belçika Federal Parlamentosu ve Brüksel, Valon, Flaman ve Alman bölge parlamentosu üyelerini de seçmek üzere sandık başına gittiler.

Federal Parlamento'nun yanı sıra Flaman, Valon ve Alman bölge parlamentosu için seçimlerde sağ, ırkçı ve liberal partiler (NVA, VB, MR) büyük ilerleme kaydederken, yıllardır iktidar ortağı olan Sosyalist Parti (PS) ve Ecolo büyük yenilgiye uğradılar.

Sol kanat partilerin toplam oyu Avrupa Parlamentosu seçimlerinde İşçi Partisi (PTB-PVDA)'nın yüzde 10,70, PS'nin yüzde 9,50, Vooruit'in yüzde 7,99, Ecolo'nun yüzde 3,71, Groen'un yüzde 6,32, Anticapitalistes'in yüzde 0,71 oyu ile toplam 38.93'ü buluyor.

Belçika Federal Parlamentosu'nda ise İşçi Partisi (PTB-PVDA)'nın yüzde 9,86, PS'nin yüzde 8,04, Vooruit'in yüzde 8,11, Ecolo'nun yüzde 2,93, Groen'un yüzde 4,65, Lutte Ouvrière'in yüzde 0,09 oyu ile toplam 33,68'e ulaşabiliyor.

Sol'un toplam oyu Flaman Parlamentosu'nda PVDA'nın yüzde 8,3, Vooruit'in yüzde 13,85, Groen'un yüzde 7,29 oyu ile yüzde 21.97'yi, Valon Parlamentosu'nda ise PTB'nin yüzde 12,10, PS'nin yüzde 23,22, Ecolo'nun yüzde 6,97 oyu ile toplam 42,29'yu buluyor.

Bu sonuçlarla elde ettikleri milletvekili sayısı, önümüzdeki dört yıllık dönemde sağ ve liberal partiler koalisyonunun tüm Belçika ile, Flaman ve Valon bölgelerine hükmetmesine, anti-sosyal ve yabancı karşıtı politikaları hızla uygulamaya koymasına engel olmak için yeterli görünmüyor.

Buna karşılık, yabancı kökenli nüfus oranı Flaman bölgesinde yüzde 16,4, Valon bölgesinde yüzde 24,8 iken, bu oranın yüzde 40,2'yi bulduğu Brüksel bölgesinde yabancı kökenli seçmenlerin oyları sayesinde ki, Brüksel Bölge Meclisi'nde PS'nin 16, PTB'nin 15, Ecolo'nun 7, Groen'un 4, Fouad Ahidar Team'inin 3, Vooruit'in 2, PVDA'nın 1 olmak üzere toplam 48 milletvekiliyle sağ ve liberal partiler blokuna eşit bir iktidar alternatifi oluşmuş bulunuyor.

Aşırı sağın giderek daha da güçlenmesi karşısında tek umut, Fransa'da cumartesi günü büyük bir kitlesel gösteriyle başlatılan Halk Cephesi oluşumunun Belçika'da da gerçekleştirilmesi, dün de Brüksel'in merkezinde bazı sendikal ve demokratik örgütlerin girişimiyle başlatılan anti-faşist direnişin, sol ve çevreci partilerin de katılımıyla giderek güçlenmesi, yaklaşan yerel seçimlerin sonuçlarını da etkileyebilecek bir etkinliğe erişmesi...

Başkent Brüksel sağa muhalefetin güçlenmesi için şimdilik en uygun alan... Ancak bir o kadar da zorlukları var... Bu zorlukların en başta gelen nedeni, hiç kuşkusuz, Brüksel bölgesinin seçmen kitlesi içinde Müslüman ülkeler çıkışlı olanların yüzde 30'u bulan bir ağırlığa sahip bulunması...

Geleneksel olarak laik bilinen, tüm Belçika tarihi boyunca hristiyan partilere ve kurumlara karşı ödünsüz laiklik mücadelesi vermiş olan Sosyalist Parti'nin ve de son yirmi yıldır o partinin koalisyon ortaklığını yapan Ecolo ve Groen partilerinin, Türkiye ve Fas çıkışlı müslüman göçmenlerin oylarını alabilmek için Brüksel özelinde İslamcılara ve onların arkasındaki Ankara ve Rabat rejimlerine vermedikleri ödün kalmadı...

Brüksel bölgesi içinde müslüman ülkeler çıkışlı olanlar Saint-Josse'da nüfusun yüzde 45'ini, Molenbeek'te yüzde 41,2'sini, Schaerbeek'te yüzde 37,3'ünü, Anderlecht'te yüzde 30,2'sini, Brüksel anakent belediyesinde ise yüzde 31'ini oluşturuyor.

İşte bu nedenledir ki, mezbahalık hayvanların uyuşturmaksızın kesilmesi Flaman ve Valon bölgelerinde oybirliğiyle yasaklandığı halde, Brüksel Bölge Parlamentosu'nda 17 Haziran 2022'de yapılan oylamada, *Belçika Diyanet Vakfı ve Belçika İslam Koordinasyon Kurulu*'nun dayatmasına uygun olarak, yasaklama önerisi 38 lehte, 8 çekimser oya karşılık 42 oyla reddedilmişti.

Bu oylamanın ibret verici yönü, Flaman ve Valon bölgelerinde bu yasaklamaya istisnasız kabul oyu vermiş olan sol ve çevreci partilerin Brüksel bölgesinde 180 derecelik bir dönüş yapmaları, Sosyalist Parti'lerin 19 milletvekilinden 16'sının, Belçika İşçi Partisi'nin 11 milletvekilinden tümünün, Yeşiller'in 19 milletvekilinden 9'unun red oyu kullanmış olmalarıydı.

Yine 2022'nin Eylül ayında, Molenbeek Belediyesi'ndeki görevlilerin kamuya açık servislerde dinsel aidiyeti vurgulayan kıyafetle, dolayısıyla da müslüman kadınların

tesettürle çalışmalarını yasaklayan iç yönetmelik maddesinin kaldırılması önergesi belediye meclisinde *Sosyalist Parti (PS)*'nin ve *Ecolo*'nun oylarıyla onaylanmıştı.

Bir hafta önce yapılan Brüksel Bölge Parlamentosu seçimlerine de, Sosyalist Parti, hem İslamcılar, hem de Ankara rejimini memnun edecek, dolayısıyla Türkiye'deki son parlamento ve cumhurbaşkanı seçimlerinde AKP-MHP iktidarına yüzde 70 oranında oy vermiş bulunan Türk seçmenlerin oylarını çekecek bir kampanya ile katıldı.

Schaerbeek Belediyesi'nde yıllardır iktidarda bulunan Ecolo partisinin dayattığı günlük yaşamı zorlaştıran bazı uygulamalara bölge sakinlerinden gelen tepkiler nedeniyle son zamanlarda büyük bir kriz yaşanmaktaydı... Öyle ki, muhalefetin oturumlara katılmayı reddetmesi nedeniyle Belediye Meclisi aylardır toplanamıyor, ivedilik taşıyan birçok yaşamsal konuyu karara bağlayamıyordu...

Yerel iktidarın bu zaafından da yararlanan Sosyalist Parti, hem 9 Haziran 2024 bölge seçimleri, hem de 13 Ekim 2024'de yapılacak belediye seçimleri için çoktan seferber olmuştu.

Sosyalist Parti'nin 7 Şubat 2024'te yapılan Schaerbeek bölge örgütünün toplantısında 12 yıldır belediye meclisi üyesi olan Hasan Koyuncu'nun 13 Ekim belediye seçimlerinde Schaerbeek belediye başkanlığına aday gösterilmesi kararlaştırıldı.

Ardından 9 Haziran yasama seçimlerinde Brüksel Bölge Meclisi'ne de aday gösterilen Hasan Koyuncu, Müslüman seçmenlerin oylarını alabilmek için oylamaya üç gün kala "helal kesim" konusunda şu açıklamayı yaptı:

"Brüksel'de helal kesimi yasaklamak isteyenlerin karşısında durduk. Biz parti olarak hem bu baskının uygulanmasına karşıyız hem de helal kesimin isteyenler için var olmasından yanayız. Bu yüzden helal kesimin devam etmesini istiyoruz. 2 yıl önce Brüksel Parlamentosu'nda bu konuda yapılan oylamada duruşumuz belliydi. Hangi partilerin de bu konuya karşı oldukları da belli. Yapılan oylamada her-

kes kimin ne olduğunu görmüş oldu. O oylamada biz her ne kadar kıl payı kazanmış olsak da, önümüzdeki dönem eğer dengeler değişecek olursa, bir daha söz sahibi olmayabiliriz. O yüzden vatandaşlar akıllı şekilde oy kullanmalılar.”

Bu kampanya sayesinde ki, Hasan Koyuncu, Türk seçmenlerin kullandığı 4721 tercih oyu ile Brüksel Bölge Parlamentosu'na üye seçildi. Onunla birlikte aynı çizgiyi paylaşan üç Türk aday daha Türk seçmenlerin tercih oylarıyla Sosyalist Parti listesinden bölge milletvekili seçilmiş bulunuyor.

13 Ekim'de yapılacak belediye seçimlerinden sonra, yıllardır Saint-Josse Belediyesi'nin başında bulunan, Sosyalist Parti'den atılmış olmasına rağmen iktidarını sürdürebilen Emir Kır'ın ardından, o belediyeye komşu Schaerbeek Belediyesi'nin başına da bir Türk belediye başkanı geçebilir.

Sosyalist Parti diğer partilerle, örneğin helal kesimin ve yönetsel görevlerde tesettürün yasaklanmasına en az kendisi kadar karşı çıkan Ecolo ve PTB ile ittifak kurup gerekli çoğunluğu sağlayabilirse, Emir Kır gibi 1915 soykırımının tanınmasına karşı ve de AKP-MHP iktidarına yandaş bir Türk politikacının daha Brüksel'in ikinci en büyük belediyesinin başkanlık koltuğuna oturması sürpriz olmayacaktır.

Avrupa Birliği'ne bir Türki başkan!

24 Haziran 2024

Avrupa Birliği üyesi 27 ülkede 6-9 Haziran tarihlerinde yapılan Avrupa Parlamentosu seçimleri, tahmin edildiği gibi, aşırı sağcı partilerin milletvekili sayılarını artırmasıyla sonuçlandı. Bu partilerden Fransa'daki Ulusal Birlik (RN)'in yüzde 31,5 oranla birinci parti olarak çıkması Cumhurbaşkanı Macron'u erken seçim kararı almaya zorlarken, Almanya, İtalya, Avusturya, Belçika ve Hollanda'da aşırı sağ partiler milletvekili sayısını önemli ölçüde artırdılar.

Buna karşılık, Macaristan'da 2019 seçimlerine kıyasla yüzde 8 oy kaybeden Başbakan Viktor Orban'ın partisi Fidesz'in AP'deki milletvekili sayısı 13'ten 11'e düştü.

Bu yenilgiye rağmen Macaristan, daha önce belirlenmiş bir takvime göre, önümüzdeki 1 Temmuz'dan itibaren 6 ay süreyle Avrupa Birliği'nin dönem başkanlığını üstlenecek.

Macaristan daha önce de, Orban'ın iktidara gelmesinden sonra 2011'de AB başkanlığını üstlenmiş bulunuyordu. Ancak o dönemde diğer üye ülkelerle uyumlu olduğu için AB içinde herhangi bir sorun yaşanmamıştı.

Ancak bu kez, Avrupa Birliği'nin Rusya'ya yönelik yaptırımlarına ve Ukrayna'ya silah sağlamasına karşı çıktığı için pek çok AB ülkesi Macaristan'ın dönem başkanlığını üstlenmesinden dolayı son derece endişeli.

Örneğin, 14 Aralık 2023'te Brüksel'de yapılan AB liderleri zirvesinde, Ukrayna ile üyelik müzakerelerinin başlatılabilmesi oylamaya katılan tüm üye ülkelerin oybirliğini gerektirirken Orban'ın daha baştan karşı oy kullanacağını söylemesi, AB'nin diğer üyelerine zirve öncesi korkulu saatlere yaşatmıştı.

Ancak böyle bir engellemenin sonradan Macaristan'a da pahalıya mal olacağını fark ettiğinden, Orban son anda hileli şerhiyeye başvurarak oylamanın yapılacağı sırada tuvalete gitmek bahanesiyle ortadan kaybolmuş, onun yokluğunda yapılan oylamada da Ukrayna ile üyelik müzakerelerinin başlaması oybirliğiyle kabul edilebilmişti...

Bu güvensizlik ve gerginliklere rağmen, mevcut ortaklık mevzuatı gereğince Macaristan önümüzdeki altı ay Avrupa Birliği'nin haftalık gündemini belirleyeceği gibi, Brüksel'deki Bakanlar Konseyi toplantılarına başkanlık ederek hangi konuların öncelikle ele alınacağına karar verebilecek.

Orban yönetimi, hem AB üyesi diğer ülkelerin tepkisini azaltmak, hem de kendi partisi Fidesz'in son seçimlerdeki başarısızlığını gölgelemek için, geçtiğimiz salı günü iddialı bir basın toplantısı düzenleyerek altı ay boyunca AB genelinde

izleyeceği politikayı “Make Europe Great Again” (Avrupa’yı Yeniden Büyük Kılalım) gibi iddialı bir slogan atarak açıkladı.

Hayranı olduğu eski ABD Cumhurbaşkanı Donald Trump’ın 2016 seçimlerinde kullandığı “Make America Great Again” sloganını taklit eden Orban’ın, önümüzdeki 6 aylık iktidar döneminde ABD’de yapılacak başkanlık seçimlerinde, adının birçok skandallara karışmış olmasına rağmen, Trump’ın yeniden cumhurbaşkanı seçilerek kendisine her planda destek sağlamasına büyük umut bağladığı anlaşılıyor.

Orban Trump’a umut bağlaya dursun, Avrupa Birliği’nin güneydoğu yakasında Macaristan’ın önümüzdeki altı aylık dönemde onun Avrupa Birliği başkanı olmasına büyük umut bağlayanlar da var... Bunların başında ise, hiç kuşkusuz, kadim dostu Recep Tayyip Erdoğan geliyor...

Evet, Macaristan yıllardır Avrupa Birliği’nin üyesidir, ama aynı zamanda Türkiye’nin başını çektiği Türk Devletleri Teşkilatı’nın da 2018 yılından beri gözlemci üyesidir, Orban da bu teşkilatın tüm toplantılarında hazır ve nazır olup, Erdoğan’ın dayattığı tüm kararlara destek vermektedir.

Bittabi destek karşılıklıdır...

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Orban’ın 14 Aralık 2023’te Brüksel’de yapılan AB liderleri zirvesinde uğradığı prestij kaybını telafi etmek için derhal Budapeşte’ye uçmuş, Türk Devletler Topluluğu’nun doğal lideri sıfatıyla, kendisi gibi imanlı bir Turancı olan Viktor Orban’a moral vermekte gecikmemiştir.

Erdoğan’ın Orban’a bir Togg araba, Orban’ın da Erdoğan’a bir siyah at hediye ettiği ziyaret sırasında iki ülke arasında her planda işbirliğinin güçlendirilmesi için 17 yeni anlaşma imzalanıp ticaret hacmi 6 Milyar Dolar’a çıkartılarken, Orban’dan Türkiye’nin AB üyeliği konusunda büyük destek sözü alınmıştır.

Ortak basın toplantısında Orban, “Bugün ilişkilerimizi kapsamlı stratejik işbirliğine yükselttik. Bundan ötesi, daha yükseği var mı bilmiyorum” dedikten sonra Erdoğan’a

“Önümüzdeki yüzyıl için çok büyük bir proje ortaya koydunuz. Önümüzdeki yüzyıl sizin olacak” övgüsünde bulunmuştu.

Erdoğan’ın aynı toplantıda verdiği müjdeye göre, Türkiye ile Macaristan arasında 2024 yılında çok sayıda ortak kültürel etkinlik düzenleneceği gibi, 2025 yılı da Türkiye-Macaristan Bilim ve İnovasyon Yılı olarak kutlanacaktı...

Macaristan seferinden dönerken uçakta bir masa etrafında topladığı sallabaş gazetecilere de Erdoğan şu müjdeyi veriyordu: “Avrupa Birliği’nde Türkiye’nin haklarına bakışta Orban’ın duruşu hep olumlu istikamette seyretmiştir. 2024’ün ikinci yarısında AB Dönem Başkanlığı görevini alacaklar ve o süreçte çok daha farklı gelişmeler olabilir. Bugün kendisiyle bu hususu da konuştuk. Şu ana kadar 21 kez kendisiyle bir araya geldik. Sayın Orban, karşılıklı olumlu ilişkileri sürdürdüğümüz bir lider. Temenni ediyorum ki bundan sonraki süreçte de bakanlarımızın muhataplarıyla görüşmeleri ve mutabakatları işimizi çok daha kolaylaştıracaktır.”

Orban’ın bu büyük desteğinin ardında hiç kuşkusuz, Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan’ın oluşturduğu Türk Devletleri Teşkilatı içinde Kuzey Kıbrıs ve Türkmenistan’la birlikte Macaristan’ın da gözlemci üye olarak yer alması gerçeği yatıyordu.

Macar ulusunun Türk ulusuyla kan ve dil bağı bulunduğ, Türkçe gibi Macarca’nın da Ural-Altay dil grubuna ait olduğu bir tarih tezi olarak onyıllardır akademik çevrelerde hep tartışıla gelmişti. Dahası, 5. yüzyılda Avrupa halklarına dehşet saçan Hun imparatoru Attila, Türklerin tamamı gibi Macarların bir bölümü tarafından da uluslarının en önemli atalarından biri olarak kabul edilmişti. Attila’nın iki ulusun ortak atası olarak benimsenmesi ilk kez 18 Ağustos 2015’te Macaristan Turan Vakfı ile Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA)’nın Macaristan’ın Bugac kentinde birlikte düzenlediği “Atalar Günü”nde resmîyet kazanmıştı.

2018 Eylül’ündeki Türk Devletleri Teşkilatı 6. Devlet

Başkanları Zirvesi'ne Tayyip Erdoğan'ın daveti üzerine ilk kez katılan Viktor Orban Macar dili ile Türk dili arasında bir bağ bulunduğunu vurgulayarak bu konuda araştırmaları yoğunlaştıracağını açıklamış, 1 Ocak 2019'da da Macaristan Araştırma Enstitüsü'nü faaliyete geçirmişti.

O tarihten beri de Viktor Orban Türk Devletleri Teşkilatı'nın Avrupa Birliği içindeki uçbeyi ve tüm zirve toplantılarının onur konusudur.

Yeryüzünün Turancı liderlerinden biri olan Orban, 16 Mart 2023'te Ankara'da, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki Türk Devletleri Teşkilatı Olağanüstü Zirvesi'nde yaptığı konuşmada da şöyle demişti:

“İlk kez Türkiye'ye 2000 yılında başbakan olarak gelmiştim ve 10 yıldan fazla bir süredir Cumhurbaşkanı Erdoğan'la çalışıyorum. Geçen 23 yıl içerisinde Türkiye'deki gelişimi, Türkiye'deki harika ilerlemeyi müşahade ettim. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliği altında gerçekleşen bu harika ilerlemeyi gözlerimle gördüm. Eminim gelecek süreç içerisinde de bu devam edecektir. Sayın Cumhurbaşkanı sizi temin ederim ki gelecek süreç içerisinde, yeniden inşa sürecinde destek vermekten gurur duyarız.”

Orban, 3 Kasım 2023'te de Kazakistan'ın başkenti Astana'da düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatı 10. Zirvesi'ne de katılmış, orada Turancılık'ta bir adım daha atarak yaptığı konuşmada Azerbaycan Ordusu'nun Türkiye'nin desteğiyle Dağlık Karabağ'da Ermeni halkına karşı kazandığı zaferden dolayı Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'i hararetle tebrik etmişti.

Sözün özü, Türkiye'de, Irak'ta, Suriye'de ve de diasporalarda Kürt ulusuna karşı inkar ve zulüm politikalarını aralıksız sürdüren Erdoğan'ın, Kafkaslar'da Ermeni ulusuna karşı soykırım yapmaktan geri kalmayan Aliyev'in, tam da Avrupa'nın göbeğinde, üstelik Avrupa Birliği'nin, Avrupa Konseyi'nin ve de NATO'nun üyesi bir ülkenin yönetiminde bulunan Turancı bir dostu ve destekçisi var...

O Turancı dosttur ki, 27 ülkenin üye olduğu Avrupa Birliği'ne önümüzdeki 1 Temmuz'dan itibaren altı ay süreyle başkanlık edecektir...

Türkiye'deki yerel seçimlerdeki yenilgisinden dolayı uluslararası planda prestij ve güven kaybına uğradıktan sonra en son katıldığı İtalya'daki G7 toplantısında ABD başkanı Biden da dahil Batı blokunun liderleriyle bir araya gelerek moral tazeleyen, ABD'nin Türkiye'ye F-16 uçakları verme konusundaki ambargoyu kaldırmış olmasından mutlu olan Erdoğan, hiç kuşkusuz, 1 Temmuz'dan itibaren Avrupa Birliği'nin başında bir Turancı dostunun yer alacak olmasından dolayı da son derece keyiflidir...

O mutluluğun ifadesi olarak, ilk kez bu yılın 31 Mayıs'ında Budapeşte'ye telefon açarak dostu Viktor Orban'ın hem 61. doğum gününü kutlamış, hem de 1 Temmuz'da başlayacağı Avrupa Birliği başkanlığı için bir ay önceden tebriklerini sunup "Mich nicht vergessen!" (Beni unutma!) mesajı iletmıştır...

Dahası, Erdoğan'ın 9-11 Temmuz 2024 tarihlerinde Washington'da yapılacak NATO zirvesine katılarak, özellikle Suriye ve Irak'taki Kürt direnişini hedef alan "Terörle mücadelede dayanışma amaçlı yeni eylem planı"nı kabul ettirmeye çalışacağı biliniyor.

Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler, geçen hafta Brüksel'deki NATO Savunma Bakanları Toplantısı'ndan sonra yaptığı açıklamada "Türkiye-ABD ilişkileri, uzun ve sağlam bir geçmişe dayanmaktadır. Bildiğiniz gibi, yeni NATO stratejik konseptinde iki ana tehditten biri terörle mücadeledir, ancak ABD'nin Suriye'de terör örgütü ile süregelen işbirliği, ulusal güvenliğimizi tehdit etmeye devam etmektedir. Bizim ABD'den beklentimiz, PKK/YPG'ye verilen tüm desteği kesmesidir" diyordu.

Erdoğan'ın Washington'da katılacağı NATO zirve toplantısında "Terörle mücadelede dayanışma amaçlı yeni eylem planı"nı kabul ettirme çabalarında en çok Avrupa Birliği'nin

başkanı sıfatıyla daha güçlü bir konumda olacak Turancı dostu Orban'ın desteğine güvendiği hiç kuşku yok...

Görüntüş odur ki, Kızıl Elma'ya giden yolun ana uğrak noktalarından biri 1 Temmuz 2024'den itibaren Macaristan'ın başkenti Budapeşte olacaktır.

3 Selek kuşağının kesintisiz mücadelesi...

1 Temmuz 2024

Geçtiğimiz cuma günü Brüksel'de Güneş Atölyeleri'nin dünyanın dört bir köşesinden gelmiş yöneticileri, çalışanları, öğrencileri ve davetlileriyle birlikte geleneksel tatil öncesi şenliğinde enternasyonalist kardeşliğin coşku ve mutluluğunu yaşarken, gözüm sürekli Iphone'daki enformasyon sayfasındaydı...

O gün, yıllardır Fransa'da sürgünü yaşayan insan hakları savunucusu Pınar Selek'in Türk adaleti için utanç verici yargılamasının yeni bir sayfası açılacaktı... Türkiye'deki dostlarımız yakın tarihimizin bu ibretlik simge davasında bir kez daha Pınar Selek'in nihai beraatine sahip çıkmak üzere herkesi, yurt dışından gelen heyetlerle birlikte, İstanbul 15. Ağır Ceza Mahkemesi'nde "Adalet Nöbeti"ne çağırıyordu...

İnsan Hakları Derneği'nin öncülerinden Akın Birdal, sosyal medyadaki sayfasında "Umarım bu kez Pınar Selek'in sürgünlüğü sona erer ve 'hoş geldin Pınar' diyebiliriz" diyordu.

Tam da dostlarımızın Anadolu halklarının ortak ezgilerinden biri eşliğinde coşkuyla yaptıkları dansı izlerken düştü ekrana haber... Hayır, yine olmayacak, Pınar Selek'in sürgünlüğü sona ermeyecekti...

1998'de Mısır Çarşısı'nın girişindeki patlamaya bir bombanın yol açtığını iddia eden, bu bombayı da PKK'nın oraya koydurttuğu iddiasına ekleyen İstanbul Emniyeti,

olayla hiçbir ilgisi olmadığı halde Pınar Selek'i tutuklayarak yıllarca hapiste yatmasına neden olmuştu.

Bilirkişilerin patlamanın bombadan kaynaklanmadığını en az üç raporla kanıtlaması üzerine mahkeme Pınar Selek'iberaat ettirmiş, ancak Yargıtay'ın ilgili dairesi başsavcının onama isteğini reddederek mahkemenin beraat kararını bozmuş ve Pınar Selek'in yeniden yargılanıp ağırlaştırılmış müebbet hapisle cezalandırılmasını istemişti.

Bu adaletsizlik karşısında 2008'de sürgüne çıkmak zorunda kalan Pınar Selek'in dört kez beraat kararı aldığı bu engizasyon sürecinin geçen günkü altıncı duruşmasında mahkeme başkanı, dosyaya "Selek'in Fransa'da terör örgütü PKK'nın bir etkinliğine katıldığını" ileri süren yeni bir uyduruk belgeyi bahane ederek tutuklama kararının devamına ve duruşmanın 27 Şubat 2025'e ertelenmesine hükmetti.

Dosyaya, "Selek'in Fransa'da terör örgütü PKK'nın bir etkinliğine katıldığını" ileri süren belge eklendi.

Gökçer Tahincioğlu, bu davaya ilişkin t24'deki "Yüzleşme" başlıklı yazısında Türk Devleti'nin onbinlerce yurtaşı "insan avı" hedefi yapan istihbarat skandallarından birini daha net şekilde ortaya koydu:

"Yargıtay'ı, mahkemesi, polisi, istihbaratı, işi gücü bırakmış, tam 26 yıldır garip kanıtlarla sosyolog Pınar Selek'ten PKK yöneticisi yaratmak için uğraşiyor..."

"Yargıtay'ın Selek hakkındaki son beraat kararını bozması, yerel mahkemenin bu karara uymasının ardından, bir de kırmızı bülten çıkartılması kararı verildi. Ancak öyle her istediğinizde bülten çıkartılamıyor. O kişinin örgütsel bağını ortaya koymanız, somut durumunu anlatmanız, ikna edici kanıtlar bulmanız gerekiyor."

"Uzun yıllardır Fransa'da yaşayan Selek, Cote d'Azur Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nde doçent. İtalya-Fransa Güney Sınırları Göç Gözlemevi'nin eş koordinatörü. Bağlantı arayan Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle Mücadele Daire Başkanlığı da çok gizliymiş gibi Selek'in, üniversite

bünyesinde katıldığı paneli bulabilmiş. İçişleri Bakanlığı İnterpol Daire Başkanlığı, Selek ile ilgili hazırladığı yazının başına, ‘Fransa Nice’te PKK/KCK mensuplarınca düzenlenen etkinliğe katıldığı bildirilmiştir’ notunu düşmüş.”

Etkinliği düzenleyen üniversiteye bağlı URMİS’in Direktörü Swanie Potot, Pınar Selek hakkında hazırlanan belgeye tepkisini mahkemeye iletği yazıda şöyle ifade ediyor: “Geçtiğimiz nisan ayında Üniversite Cote d’Azur ve birkaç kuruluş tarafından desteklenen Göç Baharı festivali konferanslardan biri Kürt kadınların göçü üzerineydi. Hem göçmen kadınlar hem de Kürt meselesi üzerine çalışmaları nedeniyle bu konferansı üniversite profesyonel faaliyetleri çerçevesinde yönetmesini meslektaşımız Pınar Selek’ten rica ettik. Kendisi bu görevi kabul etti ve başarıyla yerine getirdi. Bu belge iftira niteliğindedir ve sadece Pınar Selek’in durumu ötesinde, garantörü olduğumuz üniversite faaliyetlerinin ciddiyet ve bütünlüğünü sorgulamaktadır.”

Pınar Selek’in akademisyen ve araştırmacı kimliğinin en önemli kanıtı ise, Brüksel Özgür Üniversitesi Rektörü Anne-mie Schaus, Lyon 2 Üniversitesi Rektörü ve Orta Fransa Rektörleri Başkanı Nathalie Dopnier ve Strasbourg Üniversitesi Rektör yardımcısı Mathieu Schnieder’in, son duruşmayı yerinde izleyerek dayanışmalarını ifade etmiş olmalarıdır.

16 yıldır sürgünü yaşayan Pınar Selek, sadece varlığından ve akademik çalışmalarından dolayı Türkiye’nin gurur duyması gereken değerli bilim insanı değil, aynı zamanda 60’lı yıllarda yakından tanımak, Türkiye İşçi Partisi saflarında birlikte mücadele vermek onurunu taşıdığım iki müstesna insandan birinin torunu, diğerinin de kızıdır...

Geçen yıl sonsuzluğa uğurladığımız Aydın Engin, 13 Nisan 2009’da t24’te yayımlanan bir yazısında şöyle di-yordu: “Pınar Selek’in iflah olmaz bir genetik bozukluğu var. Dedesi Cemal Hakkı Selek’ten, babası Alp Selek’ten miras bir genetik bozukluk: Haksızlığa karşı çıkmak, mağdurun, mağdur kim olursa olsun yanında saf tutmak!”

Cemal Hakkı Selek'i, 1963 yılında genel başkan Aybar'ın isteği üzerine İzmir'den İstanbul'a geldiğimde, Türkiye İşçi Partisi'nin Ankara Yokuşu'ndaki genel merkezinde partimizin bilgilerinden biri olarak tanıdım.

Cenevre Üniversitesi'nde hukuk öğrenimi gördükten sonra bir süre Adalet Bakanlığı ve İstanbul Üniversitesi'nde çalışmış, ardından Üniversite Kitabevi'ni kurarak bilimsel dergiler ve kitaplar yayımlamış, aynı zamanda serbest avukatlık yapmaya başlamış, Aybar'ın genel başkanlığı üstlenmesinden sonra da Türkiye İşçi Partisi'ne katılmıştı.

Aybar'ın sürekli görüşüne başvurduğu, gerektiğinde biz gençlerle birlikte geç vakitlere kadar parti çalışmalarına el veren, uyarılarını ve önerilerini eksik etmeyen saygıdeğer bir kişilikti.

Türkiye İşçi Partisi'nin Bilim ve Araştırma Kurulu'nda birlikte çalıştığımız gibi, partinin ilk İstanbul İl kongresinde yönetim kuruluna, ardından 1. Büyük Kongresi'nde genel yönetim kuruluna birlikte seçilmiştik.

Selek, 1965 yılında yapılan genel seçimde İzmir'den TİP milletvekili seçilmiş, 1969'a kadar TBMM'de TİP'in Meclis Grubu başkanlığını yapmıştı.

12 Mart darbesinde 1. TİP'in kapatılmasının ardından 1975'te 2. TİP'in kuruluşunda da yer alan Cemal Hakkı Selek'i 28 Eylül 1996'da kaybettik...

Pınar Selek'in babası Avukat Alp Selek ile de hem 60'lı yıllarda, hem de 70'li yıllarda Türkiye İşçi Partisi saflarında beraber olduk...

Alp Selek, işçi sınıfının siyasal mücadelesine paralel olarak sendikal mücadele içinde de avukat olarak daima ön planda yere almıştı... 1963 yılında Vehbi Koç'a ait Kavel kablo fabrikasında Amerika'dan gelen müdürün baskıcı yönetimine karşı başlatılan efsanevi direnişte tutuklanan ya da haklarında dava açılan işçilerin savunmasını üstlenen avukatlardan biri de Alp Selek'ti... 60'lı yıllarda bizim Akşam Gazetesi, ardından Ant Dergisi'nde ayrıntılı yansıttığımız di-

reniş eylemlerinin ardından işçi ve sendikacılara, gençlik liderlerine karşı açılan davaların hemen hepsinde savunma avukatı olarak yer almıştı.

12 Mart 1971 darbesinden sonra da gençlik ve işçi liderlerine karşı açılan tüm davalarda savunmayı üstlenen Alp Selek, 1975'te kurulan 2. Türkiye İşçi Partisi'nde yer alacak, 12 Eylül 1980 darbesinden sonra partinin yöneticilerinden biri olarak tutuklanıp mahkum edilerek 4.5 yıl hapiste tutulacaktı.

Ancak Alp Selek'in çilesi tahliye edildikten sonra da bitmeyecek, Türk Ceza Kanunu'nun komünist örgütlenmeyi yasaklayan 141. maddesinden mahkum olduğu için, dönemin Adalet Bakanı Oltan Sungurlu'nun İstanbul Barosu'na yaptığı baskılar nedeniyle uzun süre hiçbir dava üstlenemeyecek, ancak Danıştay'ın 2'ye karşı 3 oyla aldığı bir karar sayesinde avukatlık mesleğine dönebilecekti.

Hukuk Defterleri Dergisi'nin Temmuz/Ağustos 2016 tarihli sayısındaki "İnadın ve İsrarın İnsanı: Alp Selek" başlıklı yazıda vurgulandığı gibi:

"Belki de Selek için en zor davalardan biri, avukat kızı Şeyda Selek'in de içinde yer aldığı bir ekiple yürüttükleri kızı sosyolog Pınar Selek'in yargılandığı Mısır Çarşısı davası'dır. Selek, devrimcileri, işçileri hatta kendisini savunduktan sonra bu sefer de kızını savunmak için hakim karşısında yerini almıştır. Selek'in uzun mücadele yaşamına bakıldığında tüm yaşamının, sosyalist ve hukukçu kimliğinin ısrar ve tebessüm ile yoğrulmuş ahenkli bir birleşimi olduğu görülür. Alp Selek, insanlığı, kocaman kalbi ve bitmek bilmeyen azmi ile hukuk mücadelesinde açtığı yolda bizlere ışık tutmaya hâlâ devam ediyor."

Güneş Atölyeleri'ndeki coşku, kardeşlik ve umut dolu birliktelikten İnci de, ben de, Pınar Selek duruşmasında açıklanan Türk adaleti ve Ankara rejimi için utanç verici karara öfkemizi içimize gömerek ayrıldık...

Gece geç vakit bilgisayar karşısına geçip öfkemi yazıya dökmeye hazırlanıyordum ki, Güneş Atölyeleri'ndeki şen-

liği uzun süre birlikte izlediğimiz gazeteci ve tiyatro yönetmeni dostumuz Erdinç Utku'nun Facebook'ta paylaştığı ironik yazısı düştü ekrana:

“Bugün Güneş Atölyeleri'nin yıl sonu etkinliği vardı. Öğle molasında yürüyüşü es geçip uğradım ve 1960'lı yılların büyük gazetelerinden Akşam'ı emek ve demokrasi hareketinin yayın organına dönüştürmüş efsanevi genel yayın yönetmeni Doğan Özgüden ve hayat ve mücadele arkadaşı İnci Tuğsavul'u da görme fırsatı yakaladım.

“2014 yılında Cumhuriyet gazetesinde vatan hainliklerini(!) ifşa etmem işe yaramamış. 10 yıl geçmiş hâlâ vatan hainliğine devam ediyorlar. Brüksel'de tüm milletlere hitap eden bir oluşumu emin ellere bırakmışlar ama yine de hâlâ gözleri gibi bakıyorlar.

“Vatan hainlerini ifşa ettiğim yazıyı bir kez daha yayınlayım, belki bu kez gözleri korkar...”

Erdinç'in yazısı, Cumhuriyet'teki o yazıyı aynen paylaştıktan sonra bir anımsatmayla bitiyordu:

“Bizler Nazım Hikmet için de ‘Vatan haini’ damgası vurup 1962 yılında ‘Vatan Haini’ şiirini yazmasına neden olmamış mıydık? Nazım da sinirlenip ‘Evet, vatan hainiyim, siz vatanperverseniz, siz yurtseverseniz, ben yurt hainiyim, ben vatan hainiyim./ Vatan çiftliklerinizse./ kasalarınızın ve çek defterlerinizin içindekilerse vatan./vatan, şose boylarında gebermekse aklıktan, / vatan, soğukta it gibi titremek ve sızmadan kıvranmaksızın yazın, / fabrikalarınızda al kanımızı içmekse vatan, vatan tırnaklarıysa ağalarınızın, / vatan, mızraklı ilmühalse, vatan, polis copuysa, / ödeneklerinizse, maaşlarınızsa vatan./ vatan, Amerikan üsleri, Amerikan bombası, Amerikan donanması topuysa./ vatan, kurtulmaması kokmuş karanlığımızdan./ ben vatan hainiyim. / Yazın üç sütun üstüne kapkara haykıran puntolarla Nâzım Hikmet vatan hainliğine devam ediyor hâlâ.’ diye yazmamış mıydı?

“Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul Brüksel'de ‘Vatan Hainliği’ne devam ediyor hâlâ!”

Evet, Nazım Hikmet'in o şiiri yazmasının, yaşama veda etmesinin üzerinden 60 yılı aşkın bir süre geçti...

AP-MHP diktasının polisi, savcısı, yargıcı, yurt dışındaki temsilcilikleri, diplomatik misyonları, Diyanet güdümlü camileri, mızraklı ilmühalli ve bozkurt silüetli dernekleri, salabaş medyası Türkiye'nin gerçekten demokratikleşmesini, Türk'ü, Kürd'ü, Ermeni'si, Asuri'si, Grek'i, Ezidi'siyle Anadolu'nun ve Trakya'nın tüm insanların eşitlik ve kardeşlik içinde yarınları birlikte kurma mücadelesine yurt dışından katkıda bulunmaya çalışanlara "vatan hainliği" de dahil her türlü karayı çalmaya devam ediyor...

Pınar Selek'in daha önce defalarca hak ettiği beraatinin üç gün önceki duruşmada düzmece bir kara çalma raporuyla engellenmesi gibi...

Yazıklar olsun...

Bozkurtlar: Erdoğan'ın Avrupa'daki askerleri...

4 Temmuz 2024

Türkiye'yi Euro'da çeyrek finale taşıyan Merih Demiral, attığı golü bozkurt işaretiyle kutlayınca Türkiye'de ve dünya medyasında büyük tartışmalara neden oldu. Türkiye'nin önde gelen gazeteleri onu bir kahraman olarak kutlarken Avrupa medyasında, Türkiye'deki aşırı sağcı ve ırkçı Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) sembolü olan Bozkurt'un anlamına ilişkin bir tartışma başladı.

Bugün Türkiye'de despotik iktidarın ortağı olan, Avrupa ülkelerinde işlediği bütün cürümlere rağmen el bebek gül bebek tutulan Bozkurt'ların, benim de 50 yılı aşan sürgünümde tanıdığı olduğum karanlık geçmişi üzerine bir anımsatma yapmayı gerekli görüyorum.

MHP, 1960'larda silahlı teröre başlayan ve o zamandan beri birçok katliamdan sorumlu olan bir örgüttür: İstanbul'-

daki Kanlı Pazar (1969), Ankara (1978), Kahramanmaraş (1978), Çorum (1980) ve Sivas (1993) katliamları.

70'li yılların ilk yarısında Türkiye'nin yanı sıra İspanya, Portekiz ve Yunanistan'ın da faşist diktatörlükler altında bulunması nedeniyle Belçika'da göçmen örgütlenmelerinde sol eğilimli siyasal sürgünler etkin rol oynuyor, göçmen işçilerin üye olduğu sendikalar da göçmen kitlesi içinde faşizan örgütlenmelere gidilmesine olanak tanımıyordu.

1975'ten sonra MHP'nin Demirel başbakanlığındaki Milliyetçi Cephe hükümetlerinde yer alması, Türkeş'in başbakan yardımcısı olmasından sonra MHP, yurt dışındaki göçmen işçiler arasında milliyetçi duyguları tahrik ederek hızla örgütlenmeye başladı.

Belçika'daki gelişmeleri İno-Türk'ün Nisan 1978 tarihli aylık bülteninde "Faşist komandolar Belçika'da da örgütleniyor" başlığı altında şöyle duyurmuştuk:

Faşist komandoların Türkiye'deki kanlı provokasyonları, bir savcının, ardından "NATO'ya hayır" afişi asan TİP'li bir militanın kurşunlanarak öldürülmesine, üniversite öğretim üyesi Server Tanilli'nin vurularak felç edilmesine ve bilinçsiz kitlelerin kışkırtılıp bir içsavaş ortamı yaratılmasına varırken, yurt dışındaki faşist örgütlenme çalışmaları Almanya ve Hollanda'dan sonra Belçika'ya da sıçramıştır.

Özellikle MC Hükümeti zamanında Belçika'ya tayin edilen din hocaları ve diğer görevliler genellikle MSP sempatanı veya AP'li oldukları için MHP'lilerin örgütsel bir çalışması görülememişti.

1978'de ilk olarak bir sinemada Belçika'daki MHP sempatanları bir araya getirilerek kendilerine örgütlenme gereği anlatılmış, bunun hemen ardından da Brüksel'de, Schaerbeek'teki Rue Verte, N°30'da Brüksel Türk Kültür Derneği Ülkü Ocağı adı altında bir dernek faaliyete geçirilmişti.

Ülkü Ocağı'nın 19 Nisan 1978'de Belçika'daki Türkiyeli işçilere hitaben yayımlanan ilk duyurusu "Değerli Müslüman Türk işçisi" hitabıyla başlamakta, daha sonra "Malumunuz

olduğu gibi memleketimiz komünizm rejimi tehlikesiyle karşı karşıyadır”denilerek “Sizlere düşen vazife, Brüksel’de bulunan Leninci ve Maocu komünistlerin gazetelerini okumamak, fikirlerini benimsememek, imkanlar dahilinde bunlarla sohbet etmemektir” çağrısında bulunulmaktaydı.

Başlığında bir ay-yıldız ve ay-yıldızın iki yanında da birer hilalli Bozkurt bulunan bildirinin dağıtımından hemen sonra, Türkiyeli işçilerin yoğun bulunduğu Schaerbeek semtindeki Türk kahvelerine silahlı, sopalı, demir çubuklu topluluklar halinde giderek terör havası yaratmaya başlamışlardı.

22 Nisan 1978 Cumartesi günü aynı bildiri dağıtmak isteyen bir siyasi grubun elemanlarıyla önce sözlü, daha sonra sopalı çatışmaya girmişler, birisini hastanelik olacak kadar ağır şekilde dövmüşlerdi.

1978’de başlayan bu örgütlenme, 12 Eylül sonrasındaki kısa bir duraklama döneminden sonra, Türk Federasyon çatısı altında daha da yaygınlaşarak, sadece Türkiyeli ilerici kuruluş ve kişileri değil, Belçika’nın çoğulcu siyasal ve sosyal yapısını da tehdit eden bir tehlikeye dönüştü.

Almanya’dan özgürlük yürüyüşüne çıkan bir Kürt grubu 1993’ün son günü Brüksel’e vardığında MHP’lilerin kışkırttığı Türk gençleri yürüyüşçü Kürtlere saldırarak Türk toplumunda körüklenen aşırı milliyetçiliğin ne tehlikeli boyutlara ulaştığını ortaya koyacaktı. Yüzlerce genç Bozkurt işareti yaparak, “Saint-Josse Türk mahallesidir!”, “Burada Kürtlere yer yok!”, “Kahrolsun PKK!” diyerek Kürt lokallerine ve Kürt işyerlerine saldırdılar.

Abdullah Öcalan’ın İtalya’da bulunduğu dönemde de, 7 Kasım 1998 gecesi Bozkurtlar ellerinde, göğüslerinde, sırtlarında üç hilalli bayraklar olduğu halde Saint-Josse mahallesindeki Brüksel Kürt Enstitüsü’ne, Avrupa Kürt Dernekleri Federasyonu üyesi Kürdistan Kültür Derneği’ne ve bir Asuri işyerine saldırdılar, Belçika polisinin gözleri önünde iki dernek lokalini ateşe verdiler.

Kürt lokallerine ve işyerlerine bu vahşi saldırıların ardı

arkası daha sonraki yıllarda da kesilmedi. 17 Kasım 2016'da da Türk bayraklarıyla donatılmış onlarca arabayla faşist sloganlar atarak Saint-Josse'a gelen Bozkurtlar Brüksel Kürt Enstitüsü'ne yine yangın bombalı saldırıda bulundular.

2 Şubat 2020 tarihinde Almanya, Fransa, Hollanda, Avusturya, İsviçre, İngiltere, İskandinavya ve Belçika'dan Ülkü Ocakları liderleri Ankara'da MHP Genel Merkezi'nde bir araya geldi. Toplantıda uzun bir konuşma yapan MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, "Avrupa Türklüğünün, büyük Türk milletinin Batı Avrupa coğrafyasındaki temsilcileri olarak sizlere de önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu görevde kendinizi yalnız hissetmeyin. Tüm çalışmalarınızda sizlere destek olacağımızı bilin. Aynı zamanda fitnecilere, Türk milleti ve Türk devleti düşmanlarına da fırsat vermeyeceğinize yürekten inanıyorum."

Çok değil, iki yıl önce Avrupa'nın başkenti Brüksel'de, 24 Nisan Ermeni Soykırımı'nı anma töreninin yapıldığı Henri Michaux meydanındaki anıt hemen ardından Bozkurt'ların saldırısına uğramış, üzerine kırmızı boyayla ırkçı faşist MHP'nin bayrağındaki üç hilali çizen saldırganlar, ayrıca "Fuck Paylan" şeklinde bir küfür yazarak HDP'nin Ermeni milletvekili Garo Paylan'ı hedef göstermişlerdi.

Bozkurtlar, sadece MHP şefi Bahçeli'nin değil, Belçika'ya gönderdiği son mesajda görüldüğü gibi, Recep Tayyip Erdoğan'ın da Avrupa'daki askerleridir.

Gerek Belçika, gerekse diğer Avrupa ülkeleri liderlerinin Bozkurt'ların neyin nesi olduğu, kimlere hizmet ettiği konusunda kendi istihbarat örgütlerinin topladığı bilgilere kısaca bir göz atmaları yeterlidir.

Bu yeterli değilse, Türkiye konusunda uzman Fransız meslektaşımız Guillaume Perrier'nin 24 Haziran 2021 tarihli Le Point Dergisi'nde yayınlanan Bozkurt'lar örgütü üzerine "Erdoğan'ın Avrupa'daki Askerleri" başlıklı incelemesi ile Belçika'da Pierre Yves Lambert yönetimindeki Suffrage Universel'de yayınlanan Belçika Politikası ve Bozkurtlar adlı

dosyada Bozkurt'ların gerçek yüzü hakkında yeterli bilgiye ulaşabilirler.

Bozkurt'lu karanlıktan Halk Cephesi aydınlığna...

9 Temmuz 2024

AKP'nin 31 Mart yerel seçimlerinde uğradığı hezimetten sonra vaziyeti kurtarmak için bir süre CHP'nin yeni lideri Özgür Özel'in sahneye koyduğu "Yumuşama" gelgitleriyle zaman kazanan Recep Tayyip Erdoğan, son bir ay içinde art arda yaptığı görkemli dış temaslarla sadece Türkiye'nin değil, aynı zamanda farklı kutuplardaki uluslararası kurumların "lazım-ı gayrı müfarık"ı, yani "olmazsa olmaz"ı imajını yeniden medya pazarına sürdü.

Büyük şov, 12-14 Haziran tarihlerinde Madrid'te Türkiye-İspanya 8. Hükümetler arası Zirve toplantısına katılımı başladı. İspanya Kralı 6. Felipe ile baş başa bir akşam yemeği de dahil, Başbakan Pedro Sanchez ile yapılan görüşmelerde, iki ülke arasındaki ticari, sınai ve askeri işbirliğini güçlendirme amaçlı bir dizi anlaşma imzalandı.

Bunun yanı sıra, Batı dünyası ile İslam dünyası arasındaki gerilimi azaltmak amacıyla 2004'te kurulan Medeniyetler İttifakı'nın gelecek yıl 20. yıldönümünün İspanya ve Türkiye'nin öncülüğünde görkemli şekilde kutlanması da karara bağlandı.

Erdoğan, hemen ardından, İtalya başbakanı Giorgia Meloni'nin daveti üzerine, Türkiye'nin üye olmadığı G-7 Liderler Zirvesi'nin 14 Haziran'da İtalya'da yapılan toplantısına katıldı/

ABD başta olmak dünyanın en büyük kapitalist ülkelerinin oluşturduğu bu ittifakın liderlerine, kendi yönetimindeki bir Türkiye'nin, İslam dünyası ile ve Rusya ile ilişkiler konusunda zaman zaman farklı tavırlar olsa da, NATO İttifakı

ve Avrupa Birliği için asla vaz geçilemeyecek bir müttefik olduğunu vurguladı.

Bunu yaparken de, aynı toplantının önde gelen simalarından Brezilya Cumhurbaşkanı Lula da Silva ile başa baş görüşerek başta Rusya, Çin ve Hindistan olmak üzere farklı kıtalardan 10 ülkenin G-7'ye rakip olarak oluşturduğu BRICKS'e Türkiye'nin de dahil edilmesi için destek vermesini istedi.

Katılım talebini pekiştirmek üzere de Türkiye'nin de üyesi bulunduğu G20 Zirvesi'nin 18-19 Kasım tarihlerinde Rio de Janeiro'da yapılacak toplantısına bizzat katılacağını açıkladı.

Ancak Rusya Devlet Başkanı Putin'in sözcüsü Georgiy Muradov'un hemen yaptığı bir açıklamaya göre, NATO üyesi kaldığı sürece Türkiye'nin BRICKS'e katılması pek de kolay olmayacak...

Buna rağmen, Türkiye'nin NATO üyeliği, Erdoğan'ın, 3-4 Temmuz'da, Kazakistan'da, tam da Şanghay İşbirliği Örgütü'nün 24. Devlet Başkanları zirvesinde, başta Rusya ve Çin liderleri olmak üzere, dokuz Asya ülkesinin liderleriyle bir araya gelmesine engel olmadı.

NATO cephesine gelince, 32 üyeli ittifakın genel sekreterliğini 1 Ekim'den itibaren, uzlaşma sağlama konusundaki ustalığı nedeniyle Hollanda'da "Teflon Mark" diye ünlü eski Hollanda başbakanı Mark Rutte üstlenecek...

Eski dost Rutte'nin varlığı, Türkiye'nin Batı ittifakları dışındaki açılımları konusunda olduğu gibi, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne Suriye ve Irak'taki Kürt siyasal varlığına karşı sürdürdüğü imha operasyonlarına NATO'nun da desteğinin sağlanması konusunda Erdoğan'a büyük umut veriyor.

Ankara yönetimi açısından NATO konusunda en önemli gelişme ise, Erdoğan'ın bizzat, bugün Washington'da gerçekleşecek olan 75. kuruluş yıldönümünü kutlamasına, onun ardından da NATO liderleri zirvesi toplantılarına katılması, üye devletlerden bazılarının liderleriyle ikili görüşmeler yapması olacak.

Önceki yazılarımda da belirttiğim gibi, Erdoğan'ın uluslararası siyaset alanındaki manevralarına, en azından önümüzdeki altı aylık sürede, Avrupa Birliği dönem başkanlığını Macaristan Başbakanı Viktor Orban'ın üstlenmiş olması büyük bir olanak sağlayacak.

Viktor Orban, Temmuz başında AB dönem başkanlığı koltuğuna oturur oturmaz ilk iki ziyaretinden birini, Ukrayna geriliminin başlamasından beri Avrupa Birliği'nin resmen düşman ilan ettiği, çeşitli ilişkilerini art arda kestiği, ekonomik ve ticari ambargo uyguladığı, onunla da yetinmeyip tarafsız İskandinav ülkeleri Finlandiya ve İsveç'i de NATO'ya dahil ederek askeri kuşatma altına aldığı Rusya'ya yapmakta, Putin'le masaya oturmakta tereddüt etmedi.

Orban'ın Moskova ziyaretinin, NATO üyesi bir ülkenin cumhurbaşkanı olduğu halde Rusya ile ilişkileri aksatmadan sürdüren Erdoğan için son derece rahatlatıcı bir gelişme olduğunda kuşku yok...

Orban bu ziyaretle de yetinmedi, 24 Haziran 2024 tarihli yazımda ayrıntılı olarak izah ettiğim gibi, Hun hükümdarı Attila'nın torunlarından biri ve Turan ülküsünün savunucusu sıfatıyla, fiilen Erdoğan ve takımının başını çektiği Türk Devletleri Teşkilatı Devlet Başkanları'nın 6 Temmuz'da Azerbaycan'da yapılan zirvesine bizzat katılarak bir yerde Avrupa Birliği'nin de desteğini teyid etmiş oldu.

Üstelik, bu toplantının, Azeri ve Türk silahlı kuvvetlerinin Yukarı Karabağ'a karşı ortak operasyonu ile Ermeni nüfusundan arındırılan Şuşa kentinde düzenlenmiş olması, bu operasyonlara karşı tavır koymuş olan Avrupa Birliği'nin dönem başkanının da o kentteki bir toplantıya katılması tam bir skandaldı.

Bu konuda ilginç bir gelişme de, AB dönem başkanının bizzat katıldığı Şuşa toplantısının, Türk Devletleri Teşkilatı'nın patronu sayılan Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yokluğunda yapılmış olmasıydı.

Erdoğan, toplantıya katılan Türki liderlerin ve AB dönem

başkanının sadakatinden o denli emindi ki, Avrupa Kupası'nda bir Türk futbolcunun iki eliyle Bozkurt işareti yapması üzerine başlayan gerginlik üzerine, sırf Hollanda ile karşılaşacak Türk milli takımına ve onu bozkurt işaretiyle ırkçı sloganlar atarak destekleyen taraftarlara moral vermek üzere tüm ailesiyle birlikte alelacele Berlin'e uçmuştu.

Hemen vurgulayalım ki, Türk faşist hareketinin sembolü Bozkurt'un Avrupa Kupası elemelerinde bir futbolcu tarafından zafer işareti olarak kullanılmasının sadece iktidardaki AKP-MHP ittifakı tarafından değil, DEM Parti dışındaki tüm partiler tarafından alkışlanarak sahiplenilmesi bir ayrı skandalı...

Bozkurt'un Türk ırkının geçmişindeki konumu, Bozkurt'u temsil eden el işaretinin menşei üzerine Türk medyınca çok şey yazıldı, söylendi.

Dört yıl önce Belçika seçimlerine katılan bazı Türk adayların propaganda çalışmalarında bozkurt işaretini kullanmaları üzerine bu ülkede de hayli tartışma olmuştu. Belçikalı insan hakları savunucusu bir dostum bu işaretin kullanılması karşısında hayretini şöyle ifade etmişti: "Yahu sizin ülkede Türk ulusunun sembolü olarak kullanılan bu el işareti İtalya'da boynuzluları nitelemek için kullanılır..." Yani evlilik yaşamında aldatılma bedbahtlığına uğramış olanları...

Bunun üzerine tarihsel belgelere bakmıştım... Gerçekten de bizdeki belli siyaset erbabının çok benimsediği bu işaret kadim Yunan'da da kullanılmış. Girit Kralı Minos'un karısı Pasiphae'nin bir boğayla çiftleşerek Minotor adında boynuzlu bir çocuk doğurmasından ötürü bu işaret zinanın bir simgesi olarak benimsenmiş... İtalya'nın güney bölgeleri ve Sicilya'da da "cornuto" adıyla hâlâ kullanılmaktaymış...

Ancak bu işaretin *Heavy Metal* topluluğu tarafından olduğu gibi eski Fransız cumhurbaşkanı Sarkozy ve eski İtalyan başbakanı Berlusconi de dahil birçok siyasal kişi şöhret tarafından farklı nedenlerle kullanıldığı da biliniyor.

Yine de AKP-MHP liderleri başta olmak üzere gerekti-

ğinde ırkçı vurgulamalar yapmaktan geri kalmadıklarını de-falarca ortaya koymuş olan siyasiler ve medya “Türk soyu-nun sembolü” diye bu kökeni ve soyu tartışmalı Bozkurt işaretine sahip çıkmaya, onu kullananları da alkışlamaya devam etsinler...

Sadece Türkiye’de mi?

Belçika’da geçenlerde yapılan yasama seçimlerinin ar-dından, önümüzdeki Ekim ayında da belediye seçimleri ya-pılacak.

Siyasal partiler, solcu ve yeşil olanlar da dahil, yabancı kökenli, özellikle de Türkiye’den ve Kuzey Afrika ülke-lerinden gelmiş olanların yoğun bulunduğu Brüksel belediye-lerinde Meclis üyeliklerine Bozkurt’çuları aday göstermek için şimdiden seferber olmuş durumda...

Hele hele Avrupa Kupası elemelerinde bozkurt işaretine, Türk siyasilerinin ve medyasının böylesine sahip çıkmasın-dan sonra...

Sadece Turan ırkçısı değil, Avrupa’nın en önde gelen aşırı sağcı siyasal liderlerinden biri olan Orban, Azerbaycan’dan döner dönmez de Avrupa Parlamentosu içinde de aşırı sağın daha güçlü temsil edilmesine hizmet edecek bir inisiyatifini duyurdu.

Yaptığı açıklamaya göre, Macaristan’daki kendi partisi ile birlikte Portekiz, Çekya, Avusturya, Hollanda ve Belçika’nın aşırı sağ partileri Avrupa Parlamentosu içinde “Avrupa İçin Vatanperverler” adı altında bir grup oluşturmuşlardı.

Bu gruba Fransa’daki son seçimlerin birinci turunda hem Fransız Meclisi’ndeki, hem de Avrupa Parlamentosu’ndaki üye sayısını büyük ölçüde artıran Ulusal Birlik (RN) partisi-nin de katılması bekleniyordu.

Neyse ki, Avrupa Birliği başkanlığını Erdoğan’ın can ciğer dostu bir Türki’nin üstlendiği, Avrupa siyasetinde bile Bozkurt’çuluğun böylesine prim yaptığı bu iç karartıcı dö-nemde bir sürpriz yaşandı...

Fransa halkının çoğunluğu, geçen pazar günü yapılan ya-

sama seçimlerinin ikinci turunda tüm kamuoyu yoklamalarının tahminlerini boşa çıkartıp sol partilerin Halk Cephesi'ne iktidar yolunu açarak bir inanılmaz başarıya, böylece tüm Avrupa'da gittikçe yoğunlaşan karanlıkta bir ışık huzmesi oldu...

Geçen yüzyıllarda 1848 devrimini, 1871 Komünü'nü, 1936-38 Halk Cephesi iktidarını, 2. Dünya Savaşı'nda Nazi işgaline karşı efsanevi direnişi yaratarak dünya halklarına örnek olan Fransa halkından da bu beklenirdi.

Umarız ki, bu seçim sonuçlarıyla Fransa tüm Avrupa'ya bir kez daha örnek olur, Türki Orban gibi aşırı sağcıların birlik üyesi ülkelerde daha fazla örgütlenip tüm kıtayı Mussolini-Hitler döneminin karanlığına gömmesine set çeker...

Kürt karşıtlığı üzerinden ittifak arayanlar!

15 Temmuz 2024

Recep Tayyip Erdoğan , son bir ay içinde art arda yaptığı görkemli dış temaslarla, özellikle de Türkiye'nin üye olmadığı Batı örgütü G-7'nin İtalya'daki, hemen ardından Asya devlerinin başını çektiği Şanghay İşbirliği Örgütü'nün Kazakistan'daki zirve toplantılarına katılarak "iki taraf için de vazgeçilemez lider" imajını güçlendirdikten sonra Washington'daki NATO zirve toplantısında bastırdı... Başta ABD olmak üzere tüm üye devletler Türk silahlı kuvvetlerinin Suriye ve Irak'taki Kürt yapılanmalarına karşı sürdürdüğü imha operasyonlarına destek olmalıydı.

Zirve toplantısının sonunda yayımlanan bildirmede, bu isteğe uygun olarak, "Terörle mücadelenin, NATO'nun kolektif savunması açısından vazgeçilmez olmaya devam ettiği, teröristler ve terör örgütleri tarafından ortaya konan tehdit ve zorluklara kararlılıkla karşı koymaya devam edileceği" vurgulandıktan sonra, iki yıl sonraki NATO zirvesinin Türki-

ye’de toplanacağı da açıklanarak Erdoğan’ın karizmasına doping yapıldı.

Avrupa Birliği’nin altı aylık dönem başkanlığını üstlenmiş bulunan Türk Devletleri Teşkilatı üyesi Macaristan başbakanı Viktor Orban tarafından da, NATO toplantısı sırasında, “Anlaşma yapabilen tek başarılı devlet adamı” ilan edilen Erdoğan, bu desteklerden aldığı hızla, Türk Silahlı Kuvvetleri’nin Irak ve Suriye’deki Kürt yapılanmasını tamamen biteceğini ilan ettiği gibi, yıllarca “Esed” diye aşağılayarak her türlü diyalogu kestiği Suriye Devlet Başkanı Esad’a da, bu imha operasyonunda desteğini almak için, görüşme çağrısı yaptı.

Erdoğan alacağı sonuçtan öylesine emin ki, iki gün önce İstanbul’da düzenlenen Milli Savunma Üniversitesi Mezuniyet Töreni’ndeki konuşmasında “Kahraman güvenlik kuvvetlerimiz sayesinde çok önemli başarılarla imza attık. Irak Suriye sahasında örgüt iyice kapana sıkışmış durumda. Pençe Kilit hareket bölgesinde çok yakında kilidi kapatıyoruz” müjdesi verdi!

Uzun yıllar, uluslararası diplomaside yalıtlanmış olan Suriye de, özellikle Türkiye’ye sığınmak zorunda kalmış Suriyelilerin ülkelerine dönebilmesini sağlayacak bir çözüm bulabilmek için Erdoğan’ın çağrılarına kapalı değil.

Suriye Dışişleri Bakanlığı’nın bu konudaki açıklamasında, Ankara’yla ilişkilerin normale dönmesi için “Sadece Suriye’nin değil, Türkiye’nin güvenliğini de tehdit eden terör örgütleriyle mücadele”nin şart olduğu vurgulandı.

Bu arada Irak da devreye girerek, Erdoğan-Esad buluşmasının kısa zamanda Bağdat’ta yapılabileceğini açıkladı.

Tam da bu sırada, Birleşmiş Milletler’in “İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Aşağılayıcı Muameleye ya da Cezaya Karşı Komitesi”nin 8 Temmuz’da Cenevre’de başlayan toplantısına Suriye’nin Türk işgali altındaki bölgesinde işlenen insan hakları ihlalleri üzerine dehşet verici bir rapor sunuldu.

İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) tarafından sunulan 10 sayfalık raporda, Türk devletinin Suriye topraklarındaki askeri varlığı “işgalci güç” olarak tanımlanıyor, Türk silahlı kuvvetleri ve ona bağlı Suriye Milli Ordusu (SMO) güçleri tarafından işlenen kaçırma, keyfi gözaltı ve tutuklama, işkence ve gözaltında cinsel şiddet suçları şöyle belgeleniyor:

“Türkiye, 2016’dan bu yana sınırındaki Kürt varlığını zayıflatmak amacıyla Suriye’nin kuzeyine üç askeri operasyon düzenledi. 2016’daki ilk operasyonunda Halep’in kuzeyinde, daha önce İslam Devleti’nin (İŞİD olarak da biliniyor) kontrolünde olan Azez, El Bab ve Cerablus’u içeren ve ağırlıklı olarak Arapların yaşadığı bölgeyi işgal etti.

“2018’deki ikinci saldırısında, Azez’in hemen batısında 2012’den beri Kürt liderliğindeki güçlerin kontrolü altında olan ve çoğunluğu Kürt nüfusa sahip bir yerleşim bölgesi olan Afrin’i ele geçirdi.

“Türk Silahlı Kuvvetleri 2019’daki üçüncü saldırısında ise Suriye’nin kuzeydoğusunda Tel Abyad ile Resulayn (Kürtçe adıyla Serekaniye) arasındaki yaklaşık 150 kilometre uzunluğunda ve 30 km derinliğindeki dar bir şeridin kontrolünü Kürt güçlerinden aldı.

“Türkiye her üç operasyonu da Türkmen gruplar, eski Özgür Suriye Ordusu grupları ve 2017’de Suriye Milli Ordusu olarak anılmaya başlanan diğer İslamcı gruplar da dahil olmak üzere çeşitli yerel silahlı grupların yardımıyla gerçekleştirdi. Askeri saldırılar kitlesel yerinden edilmelere yol açtı, ayırım gözetmeyen bombardıman, yargısız infazlar, hukuksuz gözaltılar, işkence ve zorla kaybetmeler, sistematik yağma ve yasadışı el koymalar da dahil olmak üzere hem insan hakları hem de insancıl hukukun ciddi ihlallerine sebebiyet verdi.

“Bugün Türkiye, işgal ettiği topraklar üzerindeki kontrolünü hem silahlı kuvvetleri ve istihbarat teşkilatları ile Suriye’nin kuzeyinde 100’den fazla askeri tesis, üs ve gözlem noktasıyla, hem de silah, maaş, eğitim ve lojistik destek

sağladığı Suriye Milli Ordusu üzerindeki doğrudan kontrolü aracılığıyla sürdürüyor.

“Türkiye ayrıca işgal altındaki bölgeler üzerinde, Türkiye’nin komşu bölgelerindeki yerel makamlar aracılığıyla idari kontrol de uygulamaktadır. Örneğin Türkiye’nin Hatay Valiliği, Afrin’deki eğitim, sağlık, mali hizmetler ve insani yardımları doğrudan denetlemektedir.

“Suriye Milli Ordusu resmiyette Suriye muhalefetini temsil eden Azez merkezli ve uluslararası tanınan Suriye Geçici Hükümeti’nin Savunma Bakanlığı’na bağlı olsa da, bünyesindeki gruplar nihai olarak Türkiye’nin askeri güçlerine ve istihbarat teşkilatlarına hesap vermektedir.

“Türk yetkililer, ABD destekli Kürt liderliğindeki Suriye Demokratik Güçleri’nin (SDG) en büyük bileşenleri olan Halk Savunma Birlikleri (Yekineyen Parastina Gel, YPG) ve Kadın Koruma Birlikleri’ni (Yekineyen Parastina Jin, YPJ) Kürdistan İşçi Partisi (PKK) ile bir tutmaktadır. Türkiye, PKK’yı bir terör örgütü ve Türkiye’ye yönelik varoluşsal bir tehdit olarak görmektedir. Bu nedenle belgelenen ihlallerin çoğunluğuna SDG yönetimi altında evlerinde yaşayan ve topraklarıyla ilgilenen, bu nedenle SDG veya bileşenlerine sadık olduğu düşünülen Kürtler maruz kalmıştır. Suriye Demokratik Güçleri ve kontrolündeki bölgelerde sivil yönetim organı olan Kuzey ve Doğu Suriye Özerk Yönetimi ile bağlantısı olduğu düşünülen Araplar ve diğerleri de hedef alınmıştır.

“Türkiye’nin askeri hareketlerinin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından dile getirilen ikinci bir amacı da işgal edilen topraklarda ‘güvenli bölgeler’ oluşturulması ve birçoğu yıllardır Türkiye’de yaşayan ve Suriye’nin farklı bölgelerinden gelen bir milyondan fazla Suriyeli mültecinin bu bölgelere yerleştirilmesidir. Çok sayıda insanın zulüm veya işkenceye uğramaktan korktukları bölgelere geri gönderilmeleri Türkiye’nin uluslararası hukuk kapsamındaki yükümlülüklerini ihlal edecektir. Toplu sınır dışı ve yerleştirme, zorunlu demografik değişimler yaşamaya alışkın bir

bölge olan Kuzey Suriye'nin etnik yapısını da büyük ölçüde değiştirecektir.

“Türkiye daha önce de Suriyeli mültecileri zorunlu olarak geri göndermiştir. 2017’den bu yana Türkiye güçleri binlerce Suriyeli mülteciyi gözaltına aldı, tutukladı ve genellikle ‘gönüllü’ geri dönüş formlarını imzalamaya zorlayıp çeşitli sınır kapılarından Kuzey Suriye’ye geçmeye mecbur ederek sınırdışı etti. Nitekim Türkiye yalnız Temmuz 2023’te 1.700’den fazla Suriyeliyi Tel Abyad bölgesine geri göndermiştir.

“İşgalci bir güç ve bölgedeki fiili hükümet olarak Türkiye, mevcut kuvvetlerinin uluslararası insan hakları ve insancıl hukuka sıkı sıkıya uymasını sağlamak, kontrol ettiği bölgelerde kamu düzenini ve güvenliğini yeniden tesis etmek ve sürdürmek, bölge sakinlerini şiddetten korumak, ihlallerin faillerini sorumlu tutmak, kendi güçleri ve kontrol ettiği yerel güçler tarafından gerçekleştirilen ciddi insan hakları ihlallerinin mağdurları için giderim sağlamak, mülk sahiplerinin ve geri dönenlerin haklarını güvence altına alarak mülklerine hukuka aykırı olarak el konulanların ve kullanılanların her türlü zararını tazmin etmekle yükümlüdür.”

Son günlerin bir başka önemli gelişmesi ise, CHP Genel Başkanı Özgür Özel’in “Ben Esad’ı masaya oturmaya ikna edebilirim. Yeter ki Erdoğan’ın böyle bir niyeti olsun” diyerek kendisine bir misyon biçmesi oldu.

Özel’in yıllarca Meclis Grubu başkanlığını yaptığı CHP’nin, AKP ve diğer sağcı partilerle birlikte “Gazi Meclis” adına Türk Silahlı Kuvvetleri’nin sadece Irak ve Suriye’de değil, Kafkasya’da sürdürdüğü operasyonlara nasıl destek verdiğini unutmayanlar için bu “arabuluculuk” çıkışı kaygı uyandırıcıydı.

DEM Parti Eş Genel Başkanı Tuncay Bakırhan da, Özel’in “Esad’ı Erdoğan ile masaya oturmaya ikna edebilirim” sözlerine derhal “Sayın Özel, Erdoğan’la Esat, Kürt karşıtlığı üzerinden bir ittifak yapmaya çalışıyor. Sen bu arabuluculukla Kürt karşıtı bir siyaseti mi örgütlemeye çalışıyorsun? Bunun

sana da, bize de, Türkiye halklarına da bir yararı yok” diye tepki gösterdi.

Gerçekten de, Suriye ile ilişkiler konusunda Erdoğan’ın arabuluculuğunu yapmak yerine, ana muhalefet partisi liderinin her şeyden önce, onun yönetimi altında yıllardır Irak ve Suriye’de sürdürülen işgalci operasyonların hesabını sorması, herkesten önce demokratik bir çözüm için Suriye ve Irak Kürtlerini muhatap almaya zorlaması gerekmez miydi?

CHP Diyarbakır milletvekili Sezgin Tanrıkulu dahi, geçen hafta Meclis Genel Kurulu’nda yaptığı konuşmada, “Eğer Suriye’de barış inşa edilecekse Kürtleri dikkate almayan, oradaki halkların iradesini dikkate almayan bir barış inşa edilemez” diyordu.

AKP’nin Suriye konusunda “özeleştirme vermesi, kendi yanlışını görmesi ve buradan yürümesi gerektiği” görüşünde olduğunu belirten Tanrıkulu, hükümetin bölgedeki politikalarını şöyle eleştiriyordu:

“Oradaki halkların iradesine uygun demokratik bir Suriye rejiminin inşa edilmesi gerekirken Adalet ve Kalkınma Partisi ne yaptı? Dünyanın bütün cihatçı örgütlerini, bütün küresel teröristlerini, dünyanın 80 ülkesinden küresel teröristleri, cihatçıları Esad’ın düşmesi açısından Suriye’de topladı ve Türkiye’de lojistik destek sağladı.

“Dolayısıyla bugün Suriye’nin bu noktaya gelmesinde ve bu sorunun bizim iç meselemiz haline gelmesinde Adalet ve Kalkınma Partisi’nin yanlış politikaları vardır.”

Evet, Türkiye’nin gerçekten demokratikleşmesini, Irak, Suriye, Kafkasya ve Ege bölgesinde barış ve dostluğun ihya edilmesini istiyorsa, CHP yönetiminin, AKP’nin gönlünü hoş edecek “yumuşama” ve “çöpçatanlık” gösterilerinden vazgeçip, bir an önce Kürt halkının temsilcisi, Meclis’in üçüncü büyük partisi DEM ile masaya oturması, son Fransa seçimlerinde olduğu gibi, gerçek bir Halk Cephesi oluşturması gerekir...

Geç olmadan...

Belçika Kralı'na "Cumhuriyetçi" Başbakan!

22 Temmuz 2024

Tam altı hükümetli Belçika'da son yasama ve bölge seçimlerinin ve de aynı gün yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinin sonuçları alınlı 43 gün geçti... Valonya Bölgesi, Valonya-Brüksel Federasyonu ve Almanca Konuşanlar Topluğu hükümetleri seçimlerde çoğunluğu elde eden orta sağ partiler tarafından oldukça kolay kurulabildiye de, Federal Hükümet, Flandre Hükümeti ve Brüksel Bölge Hükümeti için pazarlıklar devam ediyor.

Bu nedenledir ki, 21 Temmuz'a denk gelen Belçika Ulusal Bayramı'nın dünkü kutlamalarında bu üç hükümet yeni başbakanlar tarafından değil, "idarei maslahat" konumunda bulunan eski başbakanlar tarafından temsil edildi.

Öyle görünüyor ki, yıllardır Sosyalist Parti ile Yeşiller'in yönetimi altında bulunan Brüksel Bölgesi'nde yeni hükümetin kurulması kolay olmayacak... Bu iki parti ile birlikte başkent'in yerel partisi Défi de büyük oy kaybına uğradığından, Brüksel'de hükümet kurma şansı Valon bölgesinde tek başlarına ikili koalisyon hükümeti kurmuş olan liberal parti MR ile hristiyan gelenekten Les Engagés'nin eline geçmiş bulunuyor. Ancak onların toplam milletvekili sayısı çoğunluğu sağlamalarına yetmediği ve radikal sol Belçika İşçi Partisi (PTB) ile de anlaşamayacaklarını bildikleri için, ister istemez, bazı ödünler vererek Sosyalist Parti'yi de koalisyona dahil etmeleri gerekiyor.

Seçim yenilgisinin hırçınlığı içindeki Sosyalist Parti ise, bunun acısını önümüzdeki 13 Ekim'de yapılacak belediye seçimlerinde çıkartmaya karar verdiği için, en azından o seçim sonrasına kadar geçecek üç ay zarfında iki sağ partiye kök söktürmek için koalisyon pazarlıklarını sürüncemede bırakacağı benziyor. Ayrıca, radikal sol PTB Brüksel bölgesinde oy sayısını büyük ölçüde artırmış olduğu için, Sosyalist Parti'nin, iki sağ partiyle birlikte iktidar ortağı olarak önu-

müzdeki dönemde sol oyları daha fazla yitirme riskini göze almakta da zorlandığı anlaşılıyor.

Son seçimlerin Belçika'nın siyasal geleceği açısından getirdiği en önemli gelişme ise, hiç kuşkusuz, 11,7 Milyon nüfuslu federal devlette Valonya'nın 3,7 Milyon, Brüksel'in 1,3 Milyon nüfusuna karşı tek başına 6,8 Milyon nüfusa sahip bulunan Flandre bölgesinin hem kendi öz yönetimi, hem de Belçika'nın genel yönetimi açısından kuracağı hükümetlerin kompozisyonu ve programı olacak...

Tüm tahminlerin hilafına, hem Federal Meclis, hem de Flaman Topluluğu Meclisi seçimlerinde, aşırı sağcı Flaman Çıkarı (VB) de dahil, tüm partilerden daha yüksek oy alan milliyetçi Yeni Flaman İttifakı (N-VA), hem Flaman Topluluğu Hükümeti'ni, hem de Belçika Federal Hükümeti'ni kurma hakkını elde etmiş bulunuyor.

Kurulduğu tarihten beri yirmi yıldır Flaman Topluluğu'nun tüm koalisyon hükümetlerinde yer almış, hattâ Flaman başbakanlığını üstlenmiş bulunan N-VA'nın bu kez de, ülkenin kuzeyini bildiği gibi yönetmeye devam etmesi hiç şaşırtıcı değil...

Ancak, aynı partinin bu kez Belçika Federal Hükümeti'nin de en güçlü ortağı olması, kraliyetin varlığına karşı olduğunu defalarca vurgulayarak “cumhuriyet” türü bir rejime geçilmesini isteyen parti lideri Bart De Wevers'in Kral Philippe tarafından hükümeti kurmakla görevlendirilmesi, Belçika siyasal tarihinin önemli dönüm noktalarından birini oluşturuyor.

De Wever ve partisi, Belçika'nın Kraliyet çatısı altında federatif bir devlet olmasına hep karşı çıka gelmişler, konfederal bir yapıya geçilerek nüfus çoğunluğuna sahip Flandre bölgesinin siyasal ve ekonomik planlarda bağımsız bir yapıya kavuşması mücadelesi vermişlerdir. N-VA Tüzüğü'nün “Flandre'in tam bağımsız bir devlet olmasını” isteyen birinci maddesinde de hiçbir değişiklik olmamıştır.

Ama görünüşü odur ki, seçim sonuçları başka bir alterna-

tif aramaya olanak sağlamadığından, hem Kral Philippe, hem de N-VA lideri De Wever, geçmişte söylenenleri nisyana gömerek “Kraliyet hükümetinin kraliyet karşıtı bir politikacı” tarafından yönetilmesi için uzlaşmışlardır.

Esasen, gerek N-VA’nın, gerekse onun Flaman bölgesindeki en büyük rakibi aşırı milliyetçi Flaman Çıkarı (VB)’nin, Belçika’nın bugünkü statüsü konusunda tavırları ne olursa olsun, aynı zamanda Avrupa Birliği’nin ve NATO İttifakı’nın merkezlerini olduğu gibi, çok sayıda uluslararası tekelin ve siyasal kurumun Avrupa temsilciliklerini barındıran Belçika’da kraliyet rejimine son vererek “cumhuriyet” benzeri bir konfederal yapı oluşturmaları pek mümkün de görünmüyor.

“Cumhuriyetçi” Bart De Wever’in federal başkanlığı üstlenmesi, partisi N-VA’nın sadece ülkenin en büyük kesimi olan Flandre’in değil, tüm Belçika’nın federal hükümetini de yönetecek olması, Belçika Kraliyeti’nin sonunu yaklaştırır mı?

Ipsos Belgium’un La Libre Belgique Gazetesi’nde yayımlanan kamuoyu yoklaması sonuçlarına bakılırsa, Belçikalıların çoğunluğu kraliyetin devamından yana olduğu gibi, mevcut kral Philippe’in en azından on yıl daha tahtta kalmasını, onun ancak 74 yaşında çekilmesinden sonra o tarihte 32 yaşını bulacak olan Prenses Elisabeth’in tahta çıkmasını istiyor.

Daha önce de yazmıştım... Anımsatmakta yarar var... Belçika’nın tarihinin “cumhuriyetçi” arayışlar ve mücadelelerle ilgili sayfaları son derece acıdır.

19. yüzyılın ilk yarısındaki Napolyon savaşlarının ertesinde süper güçlerin aralarında bir tampon bölge oluşturmak üzere suni olarak kurdukları ve başına da Cermen kökenli Saxe-Coburg ve Gotha Hanedanı’ndan işsiz güçsüz bir asilzadeyi kral olarak oturttukları Belçika devletinde iki yüzyıldır zaman zaman kraliyete son verip de yerine cumhuriyet rejimi kurulmasını isteyen hareketlilikler olmuştur.

Örneğin Avrupa’ya sarsan 1848 devrimleri sırasında Kraliyet’e karşı olan cumhuriyetçi Belçikalıların Fransa’daki cumhuriyetçilerden de destek alarak monarşiyi yıkıp“kızıl

cumhuriyet” kurmak için örgütlenip silahlandıkları, cumhuriyetçi marşlar söylenen toplantılar organize ettikleri, ancak iki yıla yakın süren mücadeleden sonra 1850’de tamamen yenik düşerek Belçika siyaset sahnesinden silindikleri biliniyor.

Siyasal ve kültürel bakımdan Fransa’nın etkisine açık olan Valonya bölgesinde 20. yüzyılda Kraliyet’ten bağımsız “Valon Cumhuriyeti” oluşturmayı amaçlayan bir hareket doğmuş, Julien Lahaut’nun liderliğindeki Belçika Komünist Partisi (PCB) bir adım daha ileri giderek tüm Belçika’yı kapsayacak sosyal bir cumhuriyet istemini ülke siyasetinin gündemine sokmuştu.

2. Dünya Savaşı’nı izleyen yıllarda özellikle ABD emperyalizminin ideolojik, politik, ekonomik ve askeri dayatmaları sonucu, ne denli unutturulmaya çalışılırsa çalışılsın, Belçika’nın tarihine altın harflerle yazılmış sayfalardan biri, hiç kuşku yok ki, işgal altında Belçika komünistlerinin Nazi’lere karşı verdikleri kahramanca direniş mücadelesidir...

İşgal sona erip de Belçika’da yeniden hükümet kurulduğunda Belçika Komünist Partisi (PCB) de haklı olarak koalisyon hükümetinde yer almış, önemli bakanlıkları üstlenmişti.

Gerek savaş öncesi sınıfsal kavgaların, gerek savaş sırasındaki direnişin, gerekse savaş bittikten sonra Belçika’nın gerçekten demokratik bir cumhuriyete dönüşmesini sağlama mücadelesinin başını çekenlerden biri de Julien Lahaut’dur.

Verdiği mücadeleden dolayı Lahaut direniş sırasında Naziler tarafından tutuklanmış, yoğun işkence görmüş ve Mauthausen toplama kampında kalmıştı. Savaştan sonra özgürlüğüne kavuşup Belçika’ya dönünce de yeniden Belçika Komünist Partisi’nin başına geçmişti.

Komünistlerin vatanperverliğine karşılık, Belçika Kralı Léopold III, savaş yıllarında Nazilerle açıkça işbirliği yapmış, savaş sonuna kadar başka bir ülkede onların himayesinde yaşamıştı. Bu nedendir ki savaş yıllarında çok aç çekmiş olan Belçika halkının nefretini kazanmıştı.

Savaştan sonra sağcılar işbirlikçi kralı ülkeye geri getirerek yeniden tahta oturtmaya kalkışınca kıyamet kopmuş, protesto gösterilerinin önlenememesi karşısında Kral tahttan feragat ettirilerek yerine vekaleten oğlu Prens Baudouin oturtulunca Meclis'teki cülus töreninde Julien Lahaut olayı protesto ederek "Vive la République!" (Yaşasın Cumhuriyet!) diye bağırmişti.

Bu olaydan bir hafta sonra, 18 Ağustos 1950 akşamı Seraing'de, Julien Lahaut evinin kapısını dayanan iki tetikçi tarafından beş kurşun sıkılarak katledilmişti.

Lahaut'nun katli özellikle Belçika emekçilerinin büyük tepkisine yol açmış, cenazesi 300 bin kişinin katıldığı bir törenle toprağa verilmişti.

Lahaut'nun katli ana akım medyada uzun süre kraliyetçilerin tepkisel bir eylemi olarak değerlendirilmişse de, son yıllarda yapılan araştırmalar cinayetin La Société Générale, L'Union Minière ve Brufina gibi büyük sermaye gruplarının desteğine sahip antikomünist bir çete tarafından işlendiğini ortaya koymuş bulunuyor. (CEGES, Qui a tué Julien Lahaut? 2018 Bruxelles).

Tıpkı 60'lı, 70'li yıllarda Türkiye'de ABD emperyalizminin uşaklığını yapıp anti-emperyalist gençleri ve işçileri katleden Türk-İslam sentezcilerinin bugün Tayyip'in kirli manevralarına destek vermek için ABD karşıtı lafazanlıklar etmeleri gibi, 70 yıl önce Cumhuriyetçi Lahaut'nun katline alkış tutan Flaman aşırı sağcılarını bugün Belçika'nın en ateşli "cumhuriyetçi"leri kesilmiş bulunuyor.

Bunların cumhuriyetçiliğinin arkasında tüm Belçika'yı kapsayacak demokratik bir cumhuriyet kurmak değil, ülkenin nüfus çoğunluğunu da barındıran kuzey kesimini Belçika Kraliyeti'nden bağımsızlaştırma art hesabı vardır.

Belçika'nın Fransızca konuşan kesiminde ise liberali, hristiyanı, sosyalisti ve yeşiliyle tüm siyasal partiler kraliyetin ateşli savunucuları durumunda...

Lahaut'nun bayraktarlığını yaptığı, Valon ve Flaman

bölgelerini de kapsayan gerçekten sosyal bir cumhuriyetçiliğin taraftarları ise seslerini sadece tarihsel Belçika Komünist Partisi (PCB) ve Belçika İşçi Partisi (PTB/PVDA) saflarında duyurabiliyor.

Her yıl, Lahaut'nun katledilişinin yıldönümüne rastlayan 18 Ağustos'ta Belçika Komünist Partisi'nin Liège Federasyonu onun Seraing'teki mezarı başında bir anma töreni düzenliyor.

Belçika emekçi halkının yiğit evladı cumhuriyetçi Julien Lahaut'nun ölüm yıldönümüyle ilgili haberleri ve yorumları izlerken kendi ülkemizde devletin ve faşistlerin kurşunlarıyla can veren demokrasi, özgürlük, eşitlik savunucusu dostlarımızı düşünürüm.

Kahramanmaraş, Çorum, Sivas, Roboski, Suruç'ta ve de Kürdistan'nın birçok kent, kasaba ve köylerinde yapılan kitlesel cankırımlarda kaybettiklerimizi de...

Evet, Kraliyet Belçikası'nda komünist Julien Lahaut "Yaşasın Cumhuriyet!" diye haykırdığı için katledilmişti...

Cumhuriyet Türkiye'sinde ise insanlar "Demokratik Cumhuriyet" mücadelesi verdikleri için katledildiler ve de hâlâ katledilmekteler...

Olimpiyat'ın açılışında bir utanç sayfası!

28 Temmuz 2024

Geçtiğimiz cuma akşamı Belçika televizyonundan 2024 Olimpiyat Oyunları'nın açılış törenini, ona ilişkin gösterileri ve de katılan ülkeler sporcularının kendilerine tahsis edilen farklı boyutlardaki teknelerde milli kıyafetleriyle devlet bayraklarını dalgalandırarak Seine Nehri'nden geçişlerini büyük bir dikkatle izledim.

Filistin topraklarında kan banyosunu sürdüren İsrail Devleti'nin sporcuları özel koruma altında bu şölenin yerlerini

alırken, dünyanın en büyük yüzölçümlü ülkesi Rusya'nın bu uluslararası en önemli spor olayından dışlanmış olması, 2. Dünya Savaşı'nın bitiminden sonra başlayan ve Sovyetler Birliği'nin 90'lı yıllarda çöküşüne kadar sürdürülen "soğuk savaş"ın karikatürel bir reproduksiyonu idi...

Sovyeler Birliği Olimpiyat Oyunları'na ilk olarak 1952'de katılmış, daha sonra Yaz ve Kış olimpiyatlarında tam 18 kez yer almıştı. Yaz Olimpiyat Oyunları'ndaki dokuz katılımının altısında Sovyet takımı kazanılan toplam altın madalya sayısı ile en üst sırada yer almış, Kış Olimpiyat Oyunları'ndaki dokuz katılımında ise toplam altın madalya sayısı ile yedi kez birinci olmuştu.

Dahası, 1980 yılı Yaz Olimpiyatları 80 ülkenin katılımıyla Moskova'da yapılmıştı.

Biliyorum ki, tüm Batı dünyasında silahlanma histerisinin yeniden azgınlaştığı, Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra Varşova Paketi tarihe mal olduğu halde, NATO'nun Avrupa'nın doğusundaki eski sosyalist ülkeleri, son olarak İsveç ve Finlandiya gibi "tarafsızlık" sembolü ülkeleri dahi üyeliğe alarak geçmişle kıyaslanamayacak ölçüde bir savaş canavarına dönüştüğü yeni dönemde, başta Olimpiyat Oyunları olmak üzere, daha nice uluslararası sosyal, kültürel ve sportif etkinlik savaşçı ihtiras ve dayatmaların kurbanı olmaya devam edecek...

Evet, televizyon ekranı karşısında farklı boyutlardaki teknelerle Afrika'dan 54, Avrupa'dan 48, Asya'dan 44, Amerika'dan 41, Okyanusya'dan 17 ülkenin sporcularının ulusal bayraklarını sallayarak geçişlerini dikkatle izlerken, gazetecilik yaşamımda uluslararası olayları ya bizzat katılarak ya da TV ekranlarında izlerken duyduğum o sızı bir kez daha yüreğime çöktü...

Her şeyden önce, Rusya'nın yokluğunun yanı sıra, Çin, Hindistan, Brezilya gibi büyük ülkeler isim sırasına göre geçirilirken, Batı dünyasının ağa babaları olan ABD, İngiltere ve Fransa'ya özel olarak tahsis edilen üç büyük teknenin, al-

fabetik sıralama hiçe sayılıp en sonda büyük bir şaşaa ile art arda geçirilmeleriyle 2024 Olimpiyat Oyunları'nın açılışına klasik Batı sömürgeciliği damgası vurulmuş oldu.

Ama Güney Doğu Avrupa ve Yakın Doğu coğrafyasının bir çocuğu olarak beni asıl sarsan, isyan ettiren, bu tekneli, bayraklı, ulusal kostümlü nehir kortejinde nüfusu sadece 10 Bin'lerde olan ülkelerin sporcuları ulusal giysileri ve bayraklarıyla geçerken, Yakın ve Orta Doğu'nun kadim ve de ulusal dilini, özelliklerini ve onurunu her türlü baskı ve zulme direnerek yaşatan Kürt Ulusu'nun bu uluslararası etkinlikte hiçbir şekilde temsil edilmemesiydi.

Kürt Ulusu'nun dışlanmasına karşı tepkimi 25 yıl önce, 1999'da, sadece Türkiye'den değil, Irak, Suriye ve İran'dan gelmiş olan Kürt şahsiyetlerini de bir araya getirerek Hollanda'da *Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK)*'yi oluşturmaları üzerine *Özgür Politika*'ya yazdığım bir yazıda dile getirmiştım.

Afrika Ulusal Kongresi (ANC) ile *Kürdistan Ulusal Kongresi (KNK)*'nin kuruluşu arasındaki paralellığe dikkati çekerek, tıpkı Nelson Mandela liderliğindeki ANC'nin ırkçılığın ve ayrımcılığın pençesindeki Güney Afrika'yı özgürlüğe kavuşturması gibi bu yeni Kürt oluşumunun da büyük Kürdistan'ı tüm parçalarda esaret pençesinden kurtarma misyonu ile yola çıktığını, kendisinin demokrat ya da barışsever olduğunu söyleyen herkesin bu mücadeleye destek vermesi gerektiğini vurgulamıştım.

Artı Gerçek'in yayına başladığı ilk yıl, 28 Eylül 2017'de yayımlanan bir yazımda da bunu anımsatarak sormuştum:

“Bölgenin en eski ve yerleşik uluslarından birinin bağımlılık zincirlerini kırarak milletler camiasında kendi bayrağı ve kendi diliyle yer almak istemesinden daha doğal ne olabilir?”

“Evet, milletler camiası dediğimiz Birleşmiş Milletler'de nüfusu sadece 50 bin'lerde olan *Saint Kitts ve Nevis*, sadece 30 bin'lerde olan *Liechtenstein*, *Monako* ve *San Marino*, sadece 20 bin'lerde olan *Palau* ve sadece 10 bin'lerde olan *Tuvalu* da eşit haklara sahip üye devletler...

“Büyük Kürdistan’ın belki de kasaba ve köyleri kadar nüfusa sahip bu ülkeler Birleşmiş Milletler’de nüfusu milyarı aşan Çin ve Hindistan, nüfusu yüzlerce milyonu bulan ABD, Rusya, Japonya, Endonezya, Brezilya, Pakistan, Meksika gibi ülkelerle eşit söz ve oy hakkına sahip. Ama toplam nüfusu dünyadaki diasporalarıyla birlikte belki de 30-40 milyonu bulan Kürt Ulusu hâlâ dört ülkenin sömürgesi statüsünde.

“Bir nebze hakkaniyet ve ızan sahibi hiç kimse, eğer ırkçılık zehiri damarlarına zerkedilmemişse, bu utanç verici adaletsizlik karşısında sessiz kalmaz.”

Bağımsızlık isteyen Irak Kürt halkına “bölge güvenliği” bahanesini ileri sürerek tehdit üstüne tehdit savuranlara da dostumuz Recep Maraşlı facebook sayfasında gereken yanıtı çok güzel vermişti:

“Koskoca SSCB çöktü, dağıldı, içinden 10 tane bağımsız devlet çıktı... Yetmedi Varşova Paktı dağıldı, rejimler değişti... Duvar yıkıldı, Batı Almanya Doğu’yu ilhak etti. Çekler ve Slovaklar birbirinden ayrıldı. Yugoslavya dağıldı, içinden 7 tane bağımsız devlet çıktı... Dünyanın dirliği düzeni istikrarsızlığa uğramadı, güvenliği tehlikeye girmedi...”

“Ama 5 milyon Kürt kendi geleceklerine kendileri karar vermek için sandığa giderse bölgede istikrarsızlık olurmuş, dünyanın düzeni bozulmuş!...”

“Tam 22 tane Arap devleti var. Ortadoğu’da istikrarsızlık olmuyor, düzen bozulmuyor ama bölgenin en eski ve yerleşik halklarından Kürtlerin bir tane devleti olursa, aman ha istikrarsızlık olur, dünya barışı bozulmuş...”

“Zaten dünyanın en istikrarlı, huzurlu, sakin bölgesi de Ortadoğu ya... Hadi canım sen de!”

Sevgili İsmail Beşikçi de, 2012 Olimpiyat Oyunları’ndan Kürt’lerin dışlanmış olması karşısında tepkisini 9 Nisan 2014’te BBC’de yayımlanan bir demecinde şöyle dile getirmişti:

“Bugün 27 üyeli Avrupa Birliği’nde örneğin Lüksemburg, Malta, Kıbrıs, nüfusu yarım milyon civarında olan devletlerdir. Orta Doğu’da Kürtler’e baktığımız zaman 40 milyon üzerinde nüfusa sahiptirler ama niye Kürtler’in bir statüsü yoktur? 47 üyeli Avrupa Konseyi’nde, örneğin San Marino, Monaco, Liechtenstein, Andorra dört devlettir. Ama Kürtler’in statüsü yoktur. Terör denildiği zaman Kürtler’in adı geçer. Uluslararası nizam anti Kürt bir nizamdır.

“En son 2012’de Londra Olimpiyatları yapıldı. Kürt olarak bu kadar nüfusa rağmen dünya uluslar ailesi içinde yoksun. Avustralya, Yeni Zelanda arasında Tavalu, Vanuatu diye devletler var. Birinin nüfusu on bin, diğersinin 15 bin. Bunlar BM’ye üyedir.”

Evet, çünkü hazin manzarayı gördükten sonra, Türkiye’de demokrasi, hak ve hukuktan yana olduğunu söyleyen her bir kişi ve kurumun, özellikle de Kürt halkının desteğiyle büyük metropollerde şimdiden iktidar olan, “erken seçim” talepleriyle tüm ülkenin iktidarı olamaya oynayan CHP’nin bu konuda artık bir tavır belirlemesi gerekir.

Özellikle de, Tayyip Erdoğan’la yumuşama varyasyonları yapan, “Biz Türkiye’de ana muhalefet ama yurtdışında Türkiye’nin partisiyiz” diyen CHP’nin yeni lideri Özgür Özel başta olmak üzere ana muhalefet partisinin tüm sorumluları Kürt ulusuna karşı sorumluluklarını bir an önce idrak etmeli, Kürt ulusunun gerçek temsilcileriyle demokrasi, barış ve insan hakları temelinde bir diyalogu başlatmalıdır...

Hele hele, ikisinin de öncelikli derdi Rojava’da Kürt siyasal varlığını sonlandırmak olan Esat ile Erdoğan arasında arabuluculuğa soyunmaktan bir an önce vaz geçmelidir.

Türkiye’de gelecek genel seçimlere en geç 7 Mayıs 2028’de gidilecek... Ondan iki ay sonra da, Los Angeles’te 2028 Olimpiyatları yapılacak...

Evet, o olimpiyatlarda Kürdistan sporcularının da, milletler geçitinde kendi ulusal giysileri ve bayraklarıyla hak ettikleri yeri almaları mutlaka sağlanmalıdır.

Güneşin çocuklarının yarım yüzyıllık kavgası...

6 Ağustos 2024

Geçtiğimiz hafta Hamas lideri Haniye'nin sözüm ona yüksek koruma altında olduğu İran'da katledilmesi üzerine Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Karabağ'a nasıl girdiysek, Libya'ya nasıl girdiysek bunun benzerini İsrail'e de yaparız" diye tehditler savurması, hemen ardından da Rusya ile başta ABD olmak üzere bazı Batı ülkeleri arasında MİT aracılığıyla "rehine" takası gerçekleştirilmesi tüm dünyanın dikkatlerini Türkiye'ye yoğunlaştırdı.

ABD Başkanı Biden ve diğer taraf ülkelerin liderlerinden Türkiye'ye övgü ve teşekkür yağarken, güdümlü Türk medyası da bunu "Erdoğan'ın diplomatik zaferi", "Türkiye güven merkezi", "Türkiye teşekkürü hak ediyor" manşetleriyle yansıtmakta gecikmedi.

İyi hoş da, başkentinde yedi farklı ülkeden 26 rehine takas edildiği için alkışlanan Türkiye'nin zindanlarında halen 350 Bin'den fazla insanın çile çekmekte olduğuna, durmadan artan tutuklu ve mahkum sayısını demir parmaklıklar arkasında tutabilmek için yeni yeni cezaevleri inşa edildiğine dair bu medyada tek satır yok...

Kürt liderleri, milletvekilleri ve düşünürlerinin, Gezi direnişçilerinin, muhalif gazeteci ve yazarların çektiği zindan çilesi umurlarında değil...

Ya düşüncelerinden ve siyasal tercihlerinden dolayı AKP-MHP diktasının zindanlarda tuttuğu vatandaşların yanı sıra, aynı akıbete uğramamak için sürgüne çıkmak, mücadelelerini ve yaratıcılıklarını oralarda sürdürmek zorunda kalanlar?

Almanya'daki siyasal sürgün dostlarımızdan Engin Erkiner önceki gün sosyal medyada paylaştığı "Bizim yaratıcı sürgünlüğümüz" başlıklı yazısında tam da bu konuyu işliyordu.

"Yaratıcı sürgünlük yeni bir kavram sayılır. Tarihte örneklerinin az olmamasına rağmen bu kavramın yeni olmasının nedeni, sürgünlüğün yıllarca bunalım, sıkıntılar, iletişim-

sizlikle birlikte düşünölmüş olmalıdır. Sürgönlükte bunlar vardır ama başka bir yön daha bulunur: sürgündekilerin değişik konularda üretmeleri...”

Ardından da örnekler veriyordu: “Türkiye insanının 1971 ve özellikle 1980 sonrasındaki sürgönlüğüne bakıldığında çok sayıda üretici isimle karşılaşılır. Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul’un üretkenlikleri 1971 sonrasında başlarken kitle-sel denilebilecek yaratıcı sürgönlük 1980 sonrasındadır. Server Tanilli, Yusuf Ziya Bahadanlı, Fakir Baykurt, Doğan Akhanlı, Gökhan Harmandalıoğlu, Yılmaz Güney, Oya Baydar, Demir Özlü, Dursun Akçam, Nihat Behram, Ataol Behramoğlu, Abdölkadir Konuk ilk aklıma gelen isimlerdir.”

İlginç bir raslantı, Avrupa Sürgönlü Meclisi’nin yönetim kurulu üyesi olan Engin Erkiner’in bu yazısını paylaşmamızın hemen ardından, 1971 darbesinden sonra sürgünde başlattığımız yaratıcı çalışmaların en kalıcı ürünlerinden biri olan Güneş Atölyeleri’ndeki dostlarımızla geleceğe yönelik önemli bir atılımı kutlamak üzere bir araya gelmiştik.

Güneş Atölyeleri’nin kurucusu olan ve 37 yıl yöneticiliğini yapan İnci Tuğsavul, 2011 yılında bu görevi Iuccia Saponara’ya devretmişti. Bu yıl emeklilik yaşına erişmiş bulunan Iuccia da, yönetim kurulu başkanlığını sürdürmekle birlikte, atölyelerin yönetimini 1999’dan beri yardımcılığını yapan Elise Thiry’ye devretmiş bulunuyor.

1974’te kurmuş olduğumuz Güneş Atölyeleri, 1971 darbesinin ardından diğer sürgün arkadaşlarla birlikte Avrupa ölkelerinde başlattığımız Demokratik Direniş Hareketi’nin ürünüydü. O yıllarda Türkiye ile birlikte üç Avrupa ölkesi daha, İspanya, Portekiz ve Yunanistan da faşist diktatörlükler altındaydı. O dönemde bu ölkelerin anti-faşist direnişçileriyle sürekli eylem birliği ve dayanışma içindeydik, onlardan y aratıcı sürgönlük üzerine çok şey öğrendik.

Sürgünümüzün ilk üç yılı, 1971’den 1973’e kadar, Demokratik Direniş’in Belçika, Hollanda, Almanya, İsveç ve Fransa başta olmak üzere çeşitli ölkelerde örgütlenmesi, cun-

ta yönetiminin kirli yüzünü teşhir etme mücadelesiyle geçmişti.

O dönemde Türkiye'deki insan hakları ihlallerini, işkence ve zulüm uygulamalarını arka arkaya yayınladığımız İngilizce üç kitapla başta Avrupa Konseyi olmak üzere uluslararası kuruluşlara ve medyaya duyurmuştuk. Bu üç belge son olarak büyük boy 828 sayfalık bir kitap olarak Info-Türk tarafından Resistance Documents adı altında yayınlanmış bulunuyor.

Legale çıktıktan sonra Türkiye gerçeklerini dünya kamuoyuna çeşitli dillerde sistemli bir şekilde duyurmak üzere 1 Mayıs 1974'te, demokratik direnişte yer alan arkadaşların katılımıyla Avrupa'nın başkenti Brüksel'de enformasyon ve dokümantasyon merkezi Info-Türk'ü kurmuştuk.

Info-Türk'ün haber bültenlerinin ve Türkiye'de basımı hâlâ yasak olan kitapların Belçika'da yayınlanmasını finanse etmek amacıyla piyasaya da iş yapacak bir dizgi, mizanpaj, grafik ve baskı atölyesi kurmuştuk. Ben bülten ve kitapların metinlerini Türkçe döner kafalı bir IBM dizgi makinesinde yazıyor, ardından iki üç kez elden geçirerek satırların tamamını sona blok hale getirip mizanpaj ve baskı için İnci'ye veriyordum. Atölyenin tüm teknik yükü, baskı ve cilt dahil, İnci'nin sırtındaydı.

TC Büyükelçiliği'nin bizi "tehlikeli kişiler" diye jurnallemesi yüzünden Belçika Yabancılar Polisi'nin oturma ve çalışma izni vermeyi üç yıl boyunca reddetmesine rağmen BM mültecisi sıfatıyla bu çalışmayı ısrarla sürdürdük.

1976 yılında Türkiye'de kurulan Türkiye İşçi Partisi'nin Avrupa'da örgütlenmesi ve sesinin çeşitli dillerde dünya kamuoyuna duyurulması, 12 Eylül darbesinden sonra parti liderlerinin Avrupa'ya iltica etmelerinin sağlanması, sadece partililere değil, cunta karşıtı tüm güçlere açık Demokrasi İçin Birlik örgütünün kurulması da bu alt yapı sayesinde sağlandı.

Darbeden sonra Evren cuntasına karşı Avrupa başken-

tinde ilk kitlesel protesto gösterisi de Demokrasi İçin Birlik tarafından örgütlendi.

Belçika'daki Türkiyeli göçmen işçilerin üye buldukları iki büyük sendikanın, FGTB ve CSC'nin Türkçe gazetele-riyle Belçika, Hollanda ve Fransa'daki ilerici göçmen örgüt-lerinin gazete ve bildirilerinin de hazırlandığı dizgi, mizanpaj, grafik ve baskı atölyemizdir ki, daha sonra büyük bir çeşitlilik kazanacak olan Güneş Atölyeleri'nin çekirdeğini oluşturdu.

Bu çalışmalara paralel olarak, 70'li yıllarda Brüksel'deki Türkiyeli işçilerin kurduğu Türkiyeli İşçiler Dayanışma Örgü-tü (TİDÖB) ve Türkiyeli İşçiler Kültür Merkezi (TİKM)'nin sosyal ve kültürel çalışmalarının sorumluluğunu da üstlendik.

Sosyo-politik mücadelemiz sadece Türkiye ile de sınırlı kalmadı. Belçika'daki yabancı kökenli emekçilerin ve ailele-rin eşit haklara sahip olması, siyasal planda da seçme ve se-çilme hakkı kazanmaları için tüm ilerici göçmen örgütlerinin ortaklaşa başlattıkları kampanyada hep aktif olarak yer aldık, Göçmen İşçi Örgütleri Eşgüdüm Komitesi (CLOTI)'de ve Brüksel Kültürlerarası Etkinlikler Merkezi (CBAI)'de so-rumluluk üstlendik.

1983 yılında göçmenler aleyhine bazı projeler hazırlan-ması üzerine demokratik örgütlerin ve sendikaların organize ettiği büyük protesto yürüyüşünde İnci'nin öğrencileriyle bir-likte oluşturduğu ve çeşitli pankartlar taşıyan grubun geçişi büyük olay olmuştu.

Anti-faşist mücadelemiz devam ederken, aynı zamanda Brüksel okullarında Türkiyeli çocuklara dil ve kültür öğret-menliği yapan İnci'nin girişimiyle 1982 yılından itibaren göç-men çocuklarının okullarda başarılı olmasını sağlamak için yardımcı sınıflar, yetişkinlerin dil öğrenip çalışma yaşamında ve sosyal ilişkilerde başarılı olmaları için sürekli eğitim kurs-ları örgütledik. Gençlerin, çocukların, hattâ yetişkinlerin çe-şitli sanat dallarında kendilerini ifade edebilmeleri, geldikleri ülkelerin kültürel zenginliklerini herkesle paylaşabilmeleri için de yaratıcı atölyeler oluşturuldu.

Başlangıçta bunlara sadece Türkiye ve Fas çıkışlı göçmenler gelirken, dil, ırk, inanç farkı gözetmeksizin tüm insanlığa açık enternasyonalist çizgisi nedeniyle bir kaç yıl sonra atölyelerde her gün üç kıtadan 50'yi aşkın milliyete mensup 300'e yakın yetişkin ve 100'e yakın genç ve çocuk bir araya gelmeye başladı.

Katılanların gittikçe büyüyen çeşitliliğini ve kavganın enternasyonalist boyutunu göz önünde tutarak atölyelere bir isim vermek gerekiyordu. Yüksek iktisat öğrenimi görürken Campanella'nın herkesin eşit yaşadığı Güneş Devleti ütopyası beni çok etkilemişti. Katılımcılarımızın büyük çoğunluğu güneşli güney ülkelerinden geldiği için Güneş Atölyeleri ismini seçtik.

Başlangıçta kamuoyuna yönelik kültürel çalışmalar daha çok Türkiye kaynaklıydı. 1976'da FGTB sendikasına üye Türkiyeli işçilerle birlikte örgütlediğimiz Nazım Hikmet'e Saygı gecesi, aynı zamanda klasik gitarist olan İnci'nin 1982'de başlattığı notalı saz kursları, Brüksel'in dört belediyesinde Karagöz ve Botanique Kültür Sarayı'nda Nasreddin Hoca gösterilerinden sonra 1983 yılında Uluslararası Basın Merkezi'nde göçmen ihraç eden ülkelerin karikatüristlerinin eserlerini tanıtan bir sergiyle çok kültürlülüğe açıldık.

Bu açılımda en önemli dönüm noktalarından biri, 1985'te çeşitli milliyetlerden gençlerin gerçekleştirdiği, Aşık Veyssel'in ünlü türküsünden esinlenen ve tüm göçmenlerin geldikleri ülkelerde karşılaştıkları ortak sorunları sergileyen Gidiyorum Gündüz Gece tiyatro gösterisiydi.

Türkiye'de faşist baskıların artması sonucu Belçika'ya siyasal göç akımında ön plana çıkan Kürt, Asuri ve Ermeni arkadaşların Güneş Atölyeleri ile kurduğu sıcak ilişkiler, sadece kültürel planda değil, aynı zamanda anti-faşist mücadele planında da ses getirecek etkinlikler gerçekleştirmemizi sağladı.

70'li yıllarda Tekoşer adı altında kurulmuş bulunan Brüksel Kürt Enstitüsü 1981'de Evren Cuntası'na karşı dü-

zenlediğimiz protesto gecesinde hem mesajıyla, hem de folklor grubuyla aktif bir şekilde yer almıştı. Daha sonra Belçika Asuri Enstitüsü ve Belçika Demokrat Ermeniler Derneği kuruldu.

90'lı yıllarda Kürt, Asuri, Ermeni örgütlerine ve işyerlerine yapılan saldırılar, TC Büyükelçiliği'nin ve onun hizmetindeki Türkçe medyanın kışkırtmasıyla bize karşı açılan linç kampanyaları dayanışmamızı, güç ve eylem birliğimizi daha da pekiştirdi.

Ermeni, Asuri ve Kürt soykırımlarının, 12 Mart ve 12 Eylül darbelerinin yıldönümünde, Tayyip faşizminin bitip tükenmez saldırıları karşısında düzenlediğimiz ortak direniş etkinlikleri, Güneş Atölyeleri'nin 50 yıllık geçmişinin en önemli sayfalarındandır.

Güneş Atölyeleri'nin doğuşu, gelişimi ve eserleriyle ilgili tüm veriler internetteki <http://www.ateliersdusoleil.be> sitesinde herkesin ulaşımına açıktır.

Yaşımız ilerlediğinde enerjimizi ağırlıklı olarak İno-Türk yayınlarına ve 50 yıllık arşivlerimizin değerlendirilmesine verebilmek için Güneş Atölyeleri'nin yönetimini yıllarca birlikte çalıştığımız, zorluklara karşı birlikte mücadele verdiğimiz çeşitli milliyetlerden genç arkadaşlara devrettik...

Onlar, yine çeşitli milliyetlerden oluşan çalışma ekibiyle birlikte çok kültürlü Güneş Atölyeleri'ni başarıyla geleceğe taşıyorlar. Gurur duyuyoruz. Atölyeleri yöneten Iuccia Saponara ve Elise Thiry başta olmak üzere çalışan tüm arkadaşlara teşekkür ediyoruz.

Sadece onlara değil, "Vatansız" Gazeteci kitabımın Fransızcası yayımlandıktan sonra 2014'te düzenlenen tanıtım toplantısında İnci ile beni "İnsanlık Vatandaşları" olarak ödüllendiren Belçika Asuri Enstitüsü, Belçika Demokrat Ermeniler Derneği, Belçika Kürt Enstitüsü ve Brüksel Halkevi yöneticisi dostlarımıza, kavgada arkadaşlarımıza da yürekten teşekkür borçluyuz.

Biz 1971'de Belçika'ya illegal olarak geldiğimizde biri-

miz 35, diğerimiz 31 yaşıundaydık... Bugün birimiz 88, diğerimiz 84 yaşında... Uzun ve çalkantılar dolu bir yolculuğun sonuna yaklaştık.

Dileğimiz odur ki, biz göremesek de, önümüzdeki dönem Türkiye’de Tayyip-Bahçeli terörünün çöktüğü, sadece bizim ülkemizin değil, baskı ve zulüm altındaki tüm ülkelerin insanlarının özgür olduğu, sürgünü yaşamak zorunda kalanların da doğduğu topraklara, sevdiklerine ve sevenlerine kavuşabildikleri bir dönem olsun...

25 yıl önce yitirdiğimiz Can Yücel’e özlem...

12 Ağustos 2024

Bugün, Ağustos’un 12’si, 60’lı yıllarda Türkiye’de yayınladığımız Ant Dergisi’nin değerli yazarlarından, sevgili dostumuz Can Yücel’in 25. ölüm yıldönümü... Son bir ay içinde Ferit Edgü ve Genco Erkal gibi iki değerimizi yitirmiş olmanın üzüntüsü devam ederken gelen bu acı yıldönümü beni ister istemez yarım yüzyıl önceki ortak mücadele günlerimize götürdü.

Dün Ant Dergisi ciltlerini açarak Can’ın sömürü düzeyine meydan okuyan o hırçınlık ve nükte dolu yazılarını tıpkı onları yayınladığım günlerdeki hayranlıkla ve coşkuyla tekrar tekrar okudum.

Can, her hafta yayınladığımız fıkralarında politikacıların eyyamcı maskelerini büyük bir ustalıkla param parça eder, sadece AP iktidarının değeril, “Ortanın Solu” kisvesine büründükten sonra “En büyük rakibimiz TİP’tir” diye işçi sınıfının partisine karşı savaş açan CHP’nin de ipliğini pazara çıkartırdı.

Can Yücel’i önce 40’lı yıllarda ismen, sonra da 50’li yıllarda şahsen tanımuştım.

1946 yılında orta kısmında okumağa başladığım Ankara

Atatürk Lisesi'nin kapısından ilk girişimde sağ tarafta büyük bir iftihar tablosu vardı. Tablonun en tepesinde de Hasan Ali Yücel'in oğlu olduğunu sonradan öğreneceğim Can Yücel'in bir fotoğrafı...

Duygulanmıştım... Çünkü Yücel soyadı daha o yaşta benim yaşamımda önemli bir yer tutuyordu... Anadolu bozkırındaki ara istasyonlarda demiryolcu babam okuma yazma ve kerrat cetvelini bana küçük yaşta öğrettiği için daha altı yaşındayken yakın köydeki beş sınıfın bir arada okuduğu kerpiç yapılı ilkokulda doğrudan ikinci sınıfa kaydedilmiştim.

Ankara'da ortaokula kaydolacağım 1946'da henüz 11 yaşını dahi doldurmamış olduğum için kaydım yapılmadan kapıdan geri çevrilmiştim.

Bunun üzerine son derece öfkelenen babam beni de yanında sürükleyerek doğrudan Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'in makamına çıkmıştı. Benim "beş sınıf tek odada" başlayan kayıt serüvenimi anlatmış, duyulanan Yücel de babama hak vererek "Ben emir veriyorum. Yarın okula tekrar gidin, kaydı yapılınsın" demişti.

İşte o iftihar listesindeki Can Yücel o saygı ve şükran duyduğum büyük insanın oğluydu... Ne ki, bu olaydan kısa bir süre sonra özellikle köy enstitüleri konusunda sağdan gelen baskılara boyun eğen CHP iktidarı Yücel'i bakanlıktan uzaklaştırıp yerine ırkçıların adamı aşırı sağcı Reşat Şemsettin Sirer'i getirecekti.

Hasan Ali Yücel'in bakanlıktan uzaklaştırılmasının ardından köy enstitülerinin kurucusu olan İlk Öğretim Genel Müdürü İsmail Hakkı Tonguç da görevden uzaklaştırılacaktı.

Atatürk Lisesi'nin ortaokul üçüncü sınıfındayken bir gün resim dersine her zamanki bayan öğretmenin yerine saçları ağarmış, bakışları hüznle karışık sevgi dolu yaşlıca bir öğretmen girmiş, kendisini İsmail Hakkı Tonguç olarak tanıtmıştı.

Ertesi gün, ırkçı bir büyük bürokratin oğlu bombayı patlatmıştı: "Bizim yeni resim öğretmeni kimmiş biliyor mu-

sunuz? Köy enstitülerini kuran adam... Komünistlik yüzünden genel müdürlükten atılmış, bu yaşta buraya resim öğretmeni olarak sürgün edilmiş...”

Sınıf arkadaşlarımla çoğu için “köy enstitüleri” belki aile içi politik tartışmalarda komünistliğin sembollerinden biri olarak anılmıştı, ama benim için geçmişimin bir dönemine damgasını vuran bir gerçeklikti.

“Hayır” dedim, “Ben köy enstitülerini biliyorum. Bu öğretmen onların kurucusuysa büyük bir insan olmalı.”

Gerçi köylerde geçen ilkökul döneminde köy enstitülü öğretmenim olmamıştı ama belleğime nakşolmuş hiç unutamayacağım bir anım vardı.

Kayseri'nin eski Ermeni köylerinden Muncusun'da ilkökulu okurken bir gün başöğretmenimiz bizleri okul bahçesinde toplayıp birlikte getirdiği kara üniformalı beş gençle tanıştırmıştı.

“Çocuklar, bugün benim öğretmenlik yaşamımın en mutlu günü” demişti... “Çünkü biz eski öğretmenleriniz, gelecek ders yılından itibaren görevlerimizi bu yanımdaki gençlere devrediyoruz. Onlar, köylere eğitim götürmek için kurulan köy enstitülerinin ilk mezunları. Dahası, hepsi bu köyden ve çevre köylerinden çıkmış köylü çocukları. Yani onlar da sizlerden... Bundan sonra sizleri onlar eğitecek, sadece okuma yazma, hesap değil, aynı zamanda köyünüzü nasıl geliştirebileceğinizi gösterecek, sizleri bunun için gerekli mesleklere yönlendirecekler. Onlara sizlerin de yardımcı olmanızı bekliyorum.”

Sonra kara üniformalı bu kavruk köylü çocukları birer birer kendilerini tanıtmış, ardından da hepimizi yanlarına katarak bizi doğaya, dağ yamaçlarına çıkartmışlardı. Tabiattaki her bitkinin, her ağacın adını söyleyip, özelliklerini, yararlarını anlatarak bizleri hayretten hayrete düşürmüş, kendilerine hayran bırakmışlardı.

Dönüşümüz ise daha da heyecan vericiydi... Hep birlikte o zamana dek hiç duymadığımız ezgileri birlikte söyleyerek coşkulu bir düğün alayı gibi girmiştik köye.

Ders yılı sonunda Muncusun'dan ayrılarak Konya'da bir başka ilkokula devam etmek zorunda olduğum için bu ilk köy enstitüsü mezunlarından ders almam mümkün olmadı. Ama bu kısa anım, daha sonra gazetecilik yaşamımda ve sosyo-politik mücadelelerimde köy enstitülülerle hep dayanışma içinde olmamda büyük rol oynayacaktı.

Bu nedenledir ki, ortaokulda resim öğretmenim olan İsmail Hakkı Tonguç'un derslerinin boykot edilmesine büyük bir kararlılıkla karşı çıkmıştım.

Kaldı ki, Tonguç bir dahaki dersine geldiğinde, yüzündeki o saygı uyandıran hüzünlü ifadesiyle, kişiliğimizi öne çıkartan, yaratıcılığa teşvik eden konuşmalarıyla sınıfa derhal hakim olacak, en azılı anti-komünist adaylarından dahi bir daha onun aleyhinde tek kelime duymayacaktık.

Dahası, yıllarca sonra bu müstesna insanın oğlu Engin Tonguç dostum gazeteci Mustafa Ekmekçi aracılığıyla benimle ilişki kuracak, yazmış olduğu "Devrim Açısından Köy Enstitüleri ve Tonguç" adlı hacimli kitabını büyük bir onurla Ant kitabı olarak yayımlayacaktık.

Benden 10 yıl önce, 21 Ağustos 1926'da doğmuş olan, Atatürk Lisesi'nden de yıllarca önce mezun olmuş bulunan Can Yücel ile Ankara'da hiç karşılaşmadık, ama yıllarca sonra İzmir'de kendisiyle tanışacak, dost olacaktım.

50'li yılların başlarında, çalışmakta olduğum İzmir'in tek muhalif gazetesi Sabah Postası'nda genellikle siyasi haberlerin redaksiyonundan sorumluydum. Siyasal haberlerden bunaldığım bir gündü. Aynı zamanda yüksek iktisat öğrenimi görmekte olduğum okulda Attila İlhan ile Can Yücel'in adlarının da anons edildiği bir edebiyat günü düzenlenmişti. İzlemekle beni görevlendirdiler. Ömrümde ilk ve de son kez bir edebiyat eleştirmeni olarak ön sıralardan birine yerleştim.

Attila İlhan kitaplarından seçmeler okuyarak herkesi büyülemişti ki, salonun giriş kapısında büyük bir gürültü koptu. O iftihar listesinin tepesinde resmini gördüğüm kepçe kulaklı delikanlıyla ilgisi olmayan birisi elinde içki şişesiyle yalpa-

layarak içeri girdi. Herkes şaşkınlık içerisindeydi. Can kürsüye çıktı ve görünüşüne hiç uymayan bir ciddiyetle çevirilerinden ve kendi yazdıklarından bir şeyler okudu. Ve yoğun alkışlar arasında yine yalpalayarak kürsüden indi, öndeki bir sıraya yerleşti.

Eleştiri olarak neler yazdığımı tam anımsamıyorum. Ancak birkaç gün sonra karşılaştığımda Attila İlhan da, Can Yücelde eleştiriden son derece memnundu ve İzmir'in iyi bir sanat eleştirmeni kazandığını söylüyorlardı.

Daha sonraki yıllarda Attila İlhan İzmir'de muhalefete geçen Demokrat İzmir gazetesinde çalışmaya başlayınca, ikimiz de Karşıyaka'da oturduğumuz için gece gazeteleri bağladıktan sonra vapurla körfezi geçerken uzun uzun söyledik. Aramızdaki yaş farkına rağmen mecburi askerlik hizmetini aynı dönemde yaptık, 1957 senesinde yedek subaylık eğitimi için Mamak Muhabere Okulu'nda altı ay hep birlikte olduk.

Can Yücel'le tekrar karşılaşmam ise Türkiye İşçi Partisi'nin örgütlenmeye başladığı yıllara rastlıyor. 1965 seçimlerinde ben genel yayın yönetmeni olduğum Akşam gazetesinde Türkiye İşçi Partisi'ni desteklerken Can'ın partiyi tanıtmak için radyoda yaptığı konuşma gerçekten bir ajitasyon şaheseriydi.

1967 yılında Ant dergisini yayınlamaya başladığımızda Can Yücel de, Yaşar Kemal, Fethi Naci, Çetin Altan, Aziz Nesin, Refik Erduran, Mehmed Kemal, Mahmut Makal, Fakir Baykurt, Abidin Dino, Onat Kutlar, Kemal Sülker, İdris Küçükömer, Hüseyin Baş, Selahattin Hilav, Kerim Sadi, Oğuz Aral, Tan Oral, Yalçın Çetin, Mim Uykusuz, Tonguç Yaşar ve daha bir çok sol yazar ve çizerle birlikte devamlı kadromuzda yer aldı. Haklarında yüzlerce yıllık hapis talebiyle dava açılan Ant yöneticileri ve yazarları arasında Can Yücel de vardı, iki ayrı yazısından dolayı Türk Ceza Kanunu'nun 159 ve 312 maddeleri uyarınca yargılanıyordu.

Can'ı yakından tanımış olanlar bilir, kendisiyle işbirliği hem son derece keyifli hem de o kadar sorunluysa da.

Ant'ı normal olarak cumartesi gecesi baskıya sokuyorduk. Mürettiphane ve matbaa kendimize ait olmadığı için anlaşmada belirlenen takvime saati saatine uymak zorundaydık, yoksa derginin çıkmaması tehlikesi vardı. Cumartesi günü son olarak ben haftalık yorumu yazıyordum ve dergi öğle üzeri bağlanıyordu. O andan itibaren dünya yıkılsa dergiye bir şey koymanın olasılığı yoktu.

Normal olarak fıkrasını hafta içinde getirmiş olması gerekirken, Can bazen ortalıkta görünmez, onun köşesine bir başka yazı koyardık.

Bunu çok iyi bildiği halde Can bazı cumartesi günleri öğleden sonra elinde fıkrasıyla benim büroyu basar, dergiye koymam için kıyameti koparırdı: “Bak Doğan, bu fıkra çok önemli, mutlaka yayınlanmalı. Sen istersen yaptırırsın. Yoksa kapının önüne yatar, bir daha da kalkmam...”

Kendisini öylesine severdik ki, İnci de binbir bahane öne sürerek mürettiphaneyi ikna eder, Can'ın yazısının yayınlanmasını sağlardı.

Can, Ant'a sadece yazılarıyla değil, aynı zamanda çevirileriyle de büyük katkıda bulundu. 1968'de yayımladığımız, ABD'deki siyah başkaldırımın ilk liderlerinden Stokley Carmichael'ın “Siyah İktidar” adlı kitabını da Can Yücel çevirmişti.

Siyah İktidar'ı yayına hazırlarken yazar dostumuz Hüseyin Baş, Paris'e yaptığı bir seyahatten dönüşünde birçok kitapla birlikte Che üzerine İspanyolca iki parça içeren 45'lik bir plak getirmişti. Plağın bir tarafında ünlü gerillacıya övgü dolu bir ağıt vardı: Hasta Siempre Comandante.

O plağı Can'la Kazancı Yokuşu'ndaki evimizde bir gece sabaha kadar birlikte dinlemiştik. Türkçeye ilk çevirisini de Can yapmıştı.

O günlerde sol hareketi parçalamaya, egemen sınıfların tuzağına düşürmeye yönelik komplolar da birbirini izliyordu. Bunun en dikkati çekici örneği, 7 Aralık 1969 günü İstanbul TÖS salonunda İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi asis-

tanlarından Mahir Kaynak'ın düzenlediği "İşçiden-köylüden yana halkçılık kurultayı" girişimiydi.

Üniversite çevrelerinde Kaynak'ın karanlık ilişkileri üzerine çeşitli söylentiler dolaştığından biz Ant olarak bu kurultaya katılmayı reddettik. Toplantı bizim yokluğumuzda Cemal Madanoğlu, Hikmet Kıvılcımlı, Aziz Nesin, Can Yücel, Bülent Tanör, Hasan Hüseyin Korkmazgil, Orhan Müstecaplıoğlu, Asım Bezirci gibi solun tanınmış şahsiyetlerinin katılımıyla yapıldı.

İzleyenlerin anlattığına göre, toplantı daha çok Türkiye solunun darbecilerin değirmenine su taşımalarını sağlamayı amaçlıyordu. Tertip kısa zamanda o denli sırtıtmıştı ki, Can Yücel "Biz buraya asgari müşterekleri konuşmaya geldik, askeri müşterekleri değil" diyerek tepkisini ortaya koymuştu.

Toplantı tam bir fiyaskoyla sonuçlanmış, ancak bunun MİT'in Mahir Kaynak eliyle organize ettiği bir komplo olduğu, 12 Mart darbesinden sonra Cemal Madanoğlu'nun da sanık olarak yargılandığı duruşmalar sırasında ortaya çıkacaktı.

Can Yücel, 12 Mart 1971 darbesinden sonra döneminde Che Guevara ve Mao'dan yaptığı çeviriler nedeniyle 15 yıl hapse mahkum oldu, 1974'te çıkarılan Af Yasası'yla özgürlüğüne kavuştu.

Can'ın çevirdiği Stokley Carmichael'ın "Siyah İktidar" kitabının 1968 yılında Ant Yayınları tarafından yayımlanması gibi, hapisteyken Türkçeleştirdiği Portekiz sömürgeciliğine karşı Afrikalıların direnişini anlatan Peter Weiss'in "Saloz'un Mavali" adlı kitabı da 1973 yılında kardeşim Çiğdem Özgüden'in kurmuş olduğu Yöntem Yayınları tarafından yayımlandı.

Can'ı kaybetmemizden 24 yıl sonra onun adını sanatçı-yazar dostumuz Ali Cabbar, Deniz Gezmiş'in yaşamı, kavgası ve döneminin tarihsel gerçekleri üzerine gerçekleştirdiği, Can'ın "Mare Nostrum" adlı şiirinden de esinlenerek "Aşk Olsun Çocuk" diye adlandırdığı 208 sayfalık ansiklopedik fo-

toromanla devrimler tarihine asla silinmeyecek şekilde kaydetti.

İnci de, ben de, can dostumuz Can'ı o şiiriyle anıyoruz:
*En uzun koşuysa elbet Türkiyede de Devrim,
O, onun en güzel yüz metresini koştu
En sekmez lüverin namlusundan fırlayarak...
En hızlıydı hepimizin,
En önce göğüsledi ipi...
Acıyorsam sana anam avradım olsun,
Ama aşk olsun sana çocuk, aşk olsun!*

Sosyalist mücadelemizin saygın Kürt şahsiyeti...

18 Ağustos 2024

Kürt ulusunun değerli evladı, Türkiye halklarının tümünün demokrasi ve özgürlük mücadelesinin yorulmaz militanı, 60 yıllık dostum Tarık Ziya Ekinci'yi yitirdik, onun kaybıyla 60'lı yıllardan itibaren sosyalizm mücadelemizin başını çeken değerlerimizden biri daha yakın tarihimizin onur sayfalarında hak ettiği yeri aldı.

Haberi alır almaz, arşivimize dalarak kendisiyle son yazışmalarımızı yeniden okudum, duygularımı da hemen İnci'yle paylaştım...

En son altı yıl önce, 12 Nisan 2018 tarihli Artı Gerçek'te yayımlanan bir yazımda, sosyalist yayıncılığımızın öncülerinden, Demir Ökçe, Marksizmin Kaynağı, İhtilalin Özü, Sosyalist Savunmalar ve Çimento adlı kitapları yayımlamış bulunan dostum Mehmet Ali Ermiş'in, enfarktüs geçirdiği halde Cerrahpaşa Hastanesi'nde 142. maddeyi ihlalden hunarca sorguya çekilişini, ardından da celp edildiği mahkemede sorguya çekilirken acılar içinde yaşama veda edişini anlatmıştım...

“15 Temmuz çakma darbe girişimi bahane edilerek arka

arkaya çıkartılan KHK'larla Türkiye 783.562 kilometre karelik bir hapishaneye dönüştürüldü... Tayyip'in beş kıtaya dağılmış DOM'ları ve TOM'ları da TMK'lı ve KHK'lı devlet terörünün sürekle avı alanları durumunda... Sözüün özü: Mehmet Ali Ermiş'in katili 142 yok artık, ama katil TMK ve KHK'lar var..." diyordum.

Tarık Ziya Ekinci, bu yazı üzerine aynı gün gönderdiği mesajında şöyle diyordu: "Barış, demokrasi ve sosyalizm için mücadele veren ve sorgu safhasında hayatını kaybeden saygıdeğer Mehmet Ali Ermiş'in yaşadıklarını ve zulüm altında hayatını kaybetmesini hatırlatan yazınızı acı çekerek ve devrimci kardeşlerimizin geçmişte yaşadıkları mezalimi hatırlayarak okudum. Yazınız yeni kuşaklar için de aydınlatıcı olacak. Kadir bilir güzel yazınız için size yürekten teşekkür ediyorum. Selam, sevgi ve saygılarımla."

Sevgili Tarık Ziya Ekinci'yi, sosyalist mücadeleyi paylaştığım dostlarımla çoğu gibi, 60 yıl önce Türkiye İşçi Partisi'nde tanıştım. Partinin Kürt illerindeki örgütlenmesini başlatanlardan olduğu gibi, 1963 yerel seçimlerinde Diyarbakır Belediye Başkanlığı'na aday gösterilmiş, 1965 seçimlerinde de Diyarbakır'dan TİP milletvekili seçilmişti.

İşçi sınıfını temsil eden sendika liderlerinin 1962'de kurduğu Türkiye İşçi Partisi, Mehmet Ali Aybar'ın genel başkanlığı üstlenmesinden sonra hızlı bir örgütlenme sürecine girmişti. Ben de 1962 yılında TİP'in İzmir'deki örgütlenmesinde yer aldıktan sonra Aybar'ın isteği üzerine 1963 yılında İstanbul'a geçerek genel merkezin bilim-araştırma ve basın bürolarında sorumluluk üstlenmiştim.

İzmir'deki örgütlenmede özellikle gecekondu bölgesi Gültepe'deki Kürt ve Yugoslav göçmeni dostlarımızın büyük katkısı olmuştu. Onların sayesinde ki, yoldaşımız Hasan Polat 9 Mart 1964'te Gültepe'de yapılan yerel ara seçimde belediye başkanı seçilmiş, böylece Türkiye tarihinde ilk kez bir sosyalist belediye başkanı olmuştu.

Partinin Kürt illerine açılımı da, özellikle Tarık Ziya Ekinci,

Canip Yıldırım ve Reşit Güçkiran gibi Kürt önderlerinin girişimiyle 1963'te başlamıştı... O yılın Mayıs ayında Genel Yönetim Kurulu'nun tüm üyeleri Ankara'da toplandıktan sonra önce Adana'ya gitmişler, orada toprak ağalarının düzenlediği saldırılara rağmen partililerle bir toplantı yapmışlardı. Daha sonra Gaziantep'e geçen TİP kafilesi kente 20 kilometre mesafede partililer tarafından sevgi gösterileriyle karşılanmış, Genel Yönetim Kurulu da Urfa, Diyarbakır, Maraş, Adana ve Mersin'den gelen partililerin de katılımıyla 12 Mayıs pazar günü Havuzlubahçe'de toplanmıştı.

Genel Başkan Aybar, o toplantıda yaptığı konuşmada şöyle diyordu: “Bir büyük meselemiz var: Doğu ve Güney Doğu illerimizde daha çok Kürtçe ve Arapça konuşan ve Alevi mezhebinden milyonlarca vatandaşımız yaşıyor. Bunun doğurduğu çetin meselelerle karşı karşıyayız. Ulusal menfaatlerimize en uygun, en insanca çözüm yollarını bulmak, ihmal edilemeyecek bir yurt vazifesidir. Meselenin birçok yönü, tarihi, etnolojik, hukuki yönleri var... Ve bunların hepsinin üstünde insanlığın ve Türkiye'nin yüksek menfaatlerinin emrettiği yönü var. Bu yurttaşlarımız bugüne kadar devlete vergisini ödemiş, yurt savunmasında kanını akıtmış ve emeğini esirgememiştir. Her işte şevkle çalışmıştır. Ama buna karşılık hak ettikleri yurttaşlık nimetlerinden gerektiği kadar yararlandırılmamışlardır. Bu gerçekleri olduğu gibi kabul etmek, meselenin yurt yararına çözümü için, yurttaş yararına çözümü için ilk şarttır.”

Bu toplantının üzerinden 10 gün geçmişti ki, Talat Aydemir ve arkadaşlarının 21 Mayıs 1963 darbe girişiminden sonra İstanbul'da ilan edilen sıkıyönetim Türkiye İşçi Partisi adına yayınladığımız Sosyal Adalet dergisini kapattığı gibi, partide ve dergide birlikte olduğumuz Kürt aydınları Enver Aytakin, Musa Anter, Medet Serhat, Edip Karahan, Sait Elçi, Yaşar Kaya'yı tutuklayacaktı.

Ancak Gaziantep'teki toplantıdan sonra partinin sıkıyönetim altında olmayan Kürt illerinde örgütlenmesi yine de

büyük hız kazanmıştı. Tarık Ziya Ekinci ve Canip Yıldırım TİP'in Diyarbakır il örgütünü kurdukları gibi, dönemin tanınmış Kürt aydınlarından Naci Kutlay, Hasan Akkuş, Edip Karahan, Mehmet Ali Aslan, Tahsin Ekinci ve Kemal Burkay da TİP saflarına katılmışlardı.

Tarık Ziya Ekinci ve Canip Yıldırım 1964 yılında yapılan 1. Büyük Kongre'de de, Gaziantep'li Reşit Güçkırın'la birlikte genel yönetim kurulu üyeliğine seçildiler. Ben de bu ilk kongrede hem genel yönetim kuruluna, hem de merkez yürütme kuruluna seçilmiş olduğum için, Tarık Ziya Ekinci ve diğer dostlarımızla birlikteliğimiz daha farklı bir boyut kazanmıştı.

1965 genel seçimlerine katılabilmek için 15 ilde tam teşkilat kurmuş olma koşulu bulunduğundan, Türkiye İşçi Partisi, Tarık Ziya Ekinci ve diğer Kürt dostlarımızın ağırlıklı olarak Kars, Ağrı, Muş, Hakkari, Tunceli, Diyarbakır, Bingöl ve Urfa illerindeki gerçekleştirdikleri örgütlenmeler sayesinde genel seçime katılabildi.

Yine bu sayededir ki, 1965 seçimlerinde TİP milli bakiye sisteminden yararlanarak Meclis'te 15 milletvekiliyle temsil edilmeyi ve Türkiye'nin siyasal gündemini sosyalist ve anti-emperyalist mücadeleyi güçlendirecek şekilde yönlendirmeyi başardı. 15 milletvekilinden ikisi, Mehmet Ali Aybar ile Çetin Altan İstanbul ilinde, Kürtlerin yoğun olduğu Diyarbakır'da Tarık Ziya Ekinci, Kars'ta Adil Kurtel ve Gaziantep'te Ali Karcı esasen liste başı oldukları için doğrudan seçilirken, Behice Boran, Şaban Erik, Rıza Kuas, Muzaffer Karan, Sadun Aren, Yahya Kanbolat, Cemal Hakkı Selek, Yunus Koçak, Yusuf Ziya Bahadınlı ve Kemal Nebioğlu milli bakiye sisteminden yararlanarak farklı illerden seçildiler.

Ertesi yıl, 1966'da yapılan Cumhuriyet Senatosu seçimlerinde Fatma Hikmet İşmen'in de Kocaeli'den senatör seçilmesiyle TİP'in yasama organlarındaki temsilci sayısı 16'yı bulmuştu.

Seçimlerin ardından Tarık Ziya Ekinci ve arkadaşlarının

önerisiyle TİP'in Kürt illerinde başlattığı siyasal uyanış 1967 yılında Silvan, Diyarbakır, Siverek, Batman, Dersim, Ağrı ve Erzurum'da düzenlenen "Doğu mitingleri"yle daha ses getirici bir boyut kazandı.

Bu mitingler organize edilirken Tarık Ziya Ekinci bana "Doğu Kalkınması Edebiyatı'nın İçyüzü" başlıklı büyük bir makalesini göndermiş, bu önemli yazıyı Ant Dergisi'nin 25 Nisan 1967 tarihli sayısında yayımlamıştım (<https://hdl.handle.net/10622/Z11226.18>).

Ekinci bu yazısında şöyle diyordu:

"Doğu kalkınmasının özlemini duyan, doğulu halkın maddi ve manevi çilesine son vermek için savaşan yurtsever aydınlarımızın duygusal plandan çıkarak gerçekçi bir çözüm yolu aramalarının zamanı gelmiştir. Toplumsal meseleler dost sohbetlerinde duygusal yakınmalar ve heyecan gösterileriyle çözümlenemez. Çağımız ekonomik ve sosyal bilimler çağıdır. Bugünkü durumun sürüp gitmesine gönüllü razı olmayan, halkçı, uyanık, yurtsever aydın ve emekçilerin ülkemizin emperyalizmin etkisinden kurtularak topyekun kalkınması savaşına katılan bilinçli yurtsever işçi ve aydın kardeşleriyle el ele halkın bilinçlenerek demokratik yoldan iktidara gelmesine yardımcı olmaları lazımdır. Halka dayanmayan ve onun yaratıcı gücüne inanmayan bütün duygusal akımlar hüsrarla sonuçlanmaya mahkumdur."

1967'dekilerin ardından 1969'da organize edilen "Doğu mitingleri" ve "Doğu Geceleri" ise Kürt siyasi tarihinde büyük bir aşama olan Doğu Devrimci Kültür Ocakları (DDKO)'nun kuruluşuyla taçlandı.

Türkiye İşçi Partisi'nin Kürt sorunu konusundaki tutarlı tutumu, parti içindeki bölünmelere rağmen, 1970 yılında yapılan 4. Büyük Kongre'de Kürt delegelerin ısrarıyla Türkiye'de ilk kez Kürt halkının haklarını ve istemlerini açıkça adını koyarak dile getiren bir karar tasarısının kabul edilmesiyle doruğa ulaştı.

Ancak bu karar, Türkiye İşçi Partisi'nin, 12 Mart 1971 darbesinden sonra darbecilerin emrindeki Anayasa Mahkemesitarafından kapatılmasının gerekçesi olacaktı.

Ekinci'nin parlamenter plandaki mücadelesi üzerine yazıları araştırırken, onun ölümü üzerine Duvar gazetesinde yayımlanan Mete Kaan Kaynar'ın bir yazısı bana bir acı gerçeği anımsattı.

Hepsi sosyalist mücadele tarihimizde onurlu bir yere sahip bulunan parlamento üyeliği yapmış 16 dostumuzdan, Yusuf Ziya Bahadınlı hariç, 15'i artık yaşama veda etmiş bulunuyor. Hepsini saygıyla anıyorum. Bahadınlı'ya bu vesileyle sağlık ve esenlik dolu nice yıllar diliyorum.

1. Türkiye İşçi Partisi'nde birlikte olduğumuz Tarık Ziya Ekinci ile, 12 Mart 1971 darbesinden bir süre sonra kurulan 2. Türkiye İşçi Partisi'nde de beraber olduk.

Her ne kadar 1. Türkiye İşçi Partisi'nin son döneminde yaşanan bölünmede Behice Boran'ın liderliğindeki gruba karşı sonuna kadar Aybar'ın yanında bulunmuşsa da, 1 Mayıs 1975'te 2. Türkiye İşçi Partisi kurulduğu zaman Tarık Ziya Ekinci de, Behice Boran ve arkadaşlarıyla birlikte partinin kurucuları arasında yer alacaktı... Kürt direnişinin seçkin siması Tarık Ziya Ekinci'nin de kurucuları arasında yer alması, İnci ile benim de, 2. Türkiye İşçi Partisi'ni kuruluşundan itibaren yurt dışından desteklememizde, uluslararası ilişkilerini kurmamızda, 1978'den itibaren de resmen üye olarak Avrupa'da örgütlenmesini başlatmamızda etkin olmuştu.

12 Eylül 1980 darbesinden sonra TİP kapatılınca, partinin yöneticilerinden bir bölümü gibi Tarık Ziya Ekinci de sürgüne çıkmıştı.

Ekinci bir söyleşisinde sürgününü şöyle anlatıyor:

“12 Eylül öncesinde darbenin geleceği belliydi. TİP yöneticileri bir hafta kadar önce darbeye hazırlık olarak yetkileri Genel Başkan Behice Boran'a devredip yurt dışına çıkma kararı aldı. Ben kaldım ama 12 Eylül'de beş kere gö-

zaltına alındım. Diyarbakır’da herkese uygulanan o işkence-leri biz de yaşadık. Devletle baş etmek zor, birini yakalıyor; o diyor ki, ‘Tarık Ziya şunu yaptı.’ Onu kurtarıyorsun, bir başkasını yakalıyorlar. ‘Tarık emretti ben gittim polisi öldürdüm’ diyor. Kardeşim avukat, atlayıp gidiyor Erzurum’a. Cezaevinde konuşuyor, ‘Beni işkencede öldüreceklerdi ne yazmışlarsa imzaladım. Kardeşini ne tanırım ne bilirim’ diyor. Yurt dışına çıkmaya mecbur ettiler. Bir ara serbest kalınca Paris’e gittim. Eşim Perihan burada üç çocukla birlikte kaldı. Ona yaptığım en büyük haksızlıklardan biri buydu. Eşim resim hocasıdır. Başta rahattık ben iyi kazanıyordum, onun çalışmasına ihtiyaç yoktu. Ben gidince ihtiyaç oldu öğretmenliğe başladı yeniden. Paris’te yedi yıl kaldım. Önce mesleğimi yapamadım. Üç yıl sonra Kürt Enstitüsünden arkadaşların yardımıyla beni bir hastaneye tayin ettiler. Asgari ücret gibi bir para aldım.

“Yılmaz Güney de o zaman Paris’teydi. İlk filmi olan Yol ödül aldı Cannes’ta. Ama sonra Duvar filmiyle ilgili olumsuz yazılar çıkınca morali çok bozdu. Günün birinde ‘Mide ülseri oldu’ dediler. Hastaneden çıktıktan sonra bir akşam geldi yemek yedik. ‘Mide ülseriydim. Çok iyiyim şimdi’ dedi. Hatta bir bardak rakı içti. Saçlarının dökülmüş olduğu dikkatimi çekti. O zaman içimden dedim ki, ‘Bu mutlaka kemoterapi alıyor, kanser olmuş.’ Bir süre sonra tekrar hastaneye kaldırdılar ve vefat haberi geldi.”

Darbe sonrasında genel başkan Behice Boran ile genel sekreter Nihat Sargın’ı Brüksel’de ağırlayıp örgütsel çalışmalarını ve dış ilişkilerini yürütmelerine destek olduğumuz halde, Tarık Ziya Ekinci yurt dışı parti çalışmalarına katılmadı... Kendisiyle o sürgün döneminde ancak zaman zaman Paris’te yapılan ve farklı siyasetlerin katıldığı direniş toplantılarında bir araya geliyorduk... 12 Eylül cuntasına karşı tüm direnişlere destek oluyordu.

3 Ocak 1985’te Fransız televizyonu Antenne 2’de “Çizmeler altında Türkiye” adlı bir belgesel yayınlanmıştı...

Hemen ardından da Paris Kürt Enstitüsü başkanı Nezan Kendal ve Info-Türk yöneticisi olarak benimle Türkiye’de Kürtlere ve diğer milliyetlere yapılan baskılar üzerine bir söyleşi yapılmıştı.

Ertesi gün de Hürriyet Gazetesi, bu olayı, beni şahsen “vatan hainliği”yle suçlayan bir manşetle yansıttı. Bunun üzerine bana dayanışma ileten dostlarımdan biri de Tarık Ziya Ekinci idi...

Ekinci’nin Türkiye’ye dönüşünden sonra kendisiyle uzun süre, 2018 başlarında Artı Gerçek’te “Demokrasi savaşımıcısı aydınlara açık mektup” başlıklı yazısı yayımlanmaya dek bir yazışmamız olmadı.

Beni son derece duygulandıran o yazısının “93 yaşındayım, 70 yıldır Türkiye siyasetinin içindeyim. Maddi dünyadaki varlığımın son günlerini yaşıyorum” diye başlayan sonuç bölümünde şu çağırışı yapıyordu:

“Geri kalan günlerimde, hatta yakın bir gelecekte Türkiye’de özgürlükçü, çoğulcu, erkler ayrılığına dayalı demokratik bir hukuk devletinin kurulacağını mümkün görmüyorum. Ama demokrasi yanlısı aydınların destekleyeceği bir HDP’nin Türkiye’nin önünü açacak etkin bir muhalefet ya da ana muhalefet partisi konumuna geleceğine inanıyorum. Bu inançla, Türkiye’de evrensel nitelikte bir demokrasi için savaşım veren ya da bunun kurulmasını arzu eden (yazar, gazeteci, akademisyen, sanatçı, siyasetçi ve diğer) yurtsever aydınlarımızın tümünü HDP’ye katılmaya, bu olanaklı değilse yazıları ve konuşmalarıyla destek vermeye davet ediyorum” diyordu.

Ben de 5 Nisan 2018’de yayımlanan “Şöhretlerin sefaleti ve direnç anıtı Yılmaz Güney” başlıklı yazımda “Kavgasının 60 yılını onurla paylaştığım Ekinci’nin çağrısını yürekten destekliyorum. Katılmayan veya katılamayan katılmaz ama, özellikle girmiş olduğumuz seçim sathı mailinde liderleri ve birçok seçilmiş Tayyip’in zindanlarında devre dışı bırakılmak istenen HDP’yi desteklemek ve onu halkoyuyla yaşatmak, ana muhalefet partisi kılmak gerçekten de kendine

‘solcuyum, demokratım’ diyen her yurttaşın görevi olmalıdır” demiştim.

En son yine Artı Gerçek’te 19 Nisan 2018’de yayımlanan “CHP’nin yıktıracağı sadece Tan değildi...” başlıklı yazımda, 1967 yılında ümmetçiler tarafından Ant Dergisi’ne yapılan sabotaj üzerine İttihad Gazetesi’nin “Daha dur bakalım, büyüğü geride. Artık istesenez de, patlasanız da, çatlasanız da, Bâbîâlî’ye el attık. Rotatifler, Kur’an ve iman hakikatlerinin neşrinde çalışacak. Müslüman gazetelerin sayısı daha da artacak; matbaaların, dağıtım şirketlerinin en yenisi, en modern müslümanlara hizmet edecek. Tekniğin meşru dairedeki herşeyi islamiyete, onun hadimlerine hizmet edecek” diye yazdığını anımsatmış, ve şöyle demiştim:

“Ne yazık ki 51 sene önceki bu kehanet islamo-faşist despot Erdoğan’ın iktidarında nerdeyse tamamen gerçekleşmiş bulunuyor. Türkiye bu köleleştirilmiş medyanın beyin yıkamasıyla erken seçime gidiyor.”

Bu yazı üzerine gönderdiği 19 Nisan 2018 tarihli mesajında Ekinci “Bugünkü yazınızı geçmişin acılı günlerini yeniden yaşayarak okudum. Genç kuşağın bilmediği basına yapılan baskıları ve yıkıcı eylemleri yazmanız çok yararlı oldu. Sizi kutluyorum. Özellikle yobaz kesimin iki yüzlülüğünü ve sözde milliyetçiliğini belgelerle ortaya koymanız AKP iktidarının iç yüzünü sergilemesi bakımından da gençlik için iyi bir uyarıdır. Selam ve sevgilerimle” diyordu.

Bizim kuşak da, ardından gelenler de, Tarık Ziya Ekinici’nin parti örgütlenmesinde, miting meydanlarında, TBMM kürsüsünde, uluslararası toplantılarda, ırkçı düzenin sanık sandalyelerinde söylediklerinden, Ant Dergisi de dahil çeşitli gazete ve dergilerde yazdıklarından, sayısı 10’u aşan kitaplarından çok şey öğrendi, öğrenmeye de devam edecek...

Binlerce teşekkür sevgili Ekinci, sonsuzluğa yolculuğun ışık dolu olsun...

Hezar spas Ekîncîyê xoşewîst, bila rêwîtiya te ya ber bi ebediyetê ve ronî be...

AB kuşatmasına karşı Türki'ler hurucunun dört ası... *27 Ağustos 2024*

Belçika başkenti Brüksel, iki gün sonra, 29 Ağustos'ta, inişli çıkışlı Türkiye - Avrupa Birliği ilişkilerinde yeni bir aşamaya, Avrupa Birliği'nin Türkiye kuşatmasına karşı Türki'ler hurucunun dayattığı bir diplomasi şovuna sahne olacak... Beş yıldır Avrupa Birliği'nin bakanlar arası toplantılarından dışlanmış bulunan Türkiye, altı ayda bir yapılan gayri resmi Dışişleri Bakanları toplantısında ilk kez yeniden yer alacak.

Türkiye, Avrupa Birliği'ne (AB) üye ülkelerin dışişleri bakanlarının her altı ayda bir düzenlediği gayri resmi toplantıya beş yıl aradan sonra ilk kez davet edildi. İsmi Almanya'da 1974 yılında ilk kez yapıldığı Gymnich Kalesi'nden alan toplantı, Brüksel'de yapılacak. Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, toplantıya katılmak üzere 29 Ağustos'ta Brüksel'e gidecek.

Davet, aynı zamanda Türk Devletleri Teşkilatı üyesi olan dönem başkanı Macaristan'dan geldi.

Türkiye Dışişleri Bakanlığı sözcüsü, Ankara'nın bu daveti olumlu karşıladığını belirterek "AB'nin bir diyalog arayışı olarak değerlendiriyoruz. Bu adımın ilişkilerimizi çıkmaza sokan 15 Temmuz 2019 tarihli AB Dış İlişkiler Konseyi kararlarının önümüzdeki dönemde tadil edilmesine zemin hazırlamasını umuyoruz. Bu davet, bölgesel ve küresel sınamalar karşısında Türkiye ve AB arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi gerekliliğinin AB tarafından anlaşıldığına da işaretir" diyor.

Bir ay önce Artı-Gerçek'te yayımlanan "Avrupa Birliği'ne bir Türki başkan" başlıklı yazımda, Türk Devletleri Teşkilatı üyesi Macaristan'ın 1 Temmuz'da Avrupa Birliği'nin dönem başkanlığını üstlenecek olmasının, AKP-MHP dikta-sına yeni bir umut kapısı açacağını belirtmiştim.

Öyle de oldu...

Avrupa Birliği'nde dönem başkanlığının biri Ocak, diğeri Temmuz'da olmak üzere her altı ayda bir üye devletlerden birine geçmesinin ardından, o devletin davetiyle üyeliğe

aday ülkelerin dışişleri bakanlarının da davet edildiği gayri resmi bir toplantı yapılması adettendir... Bu tür toplantıların ilk 1974 yılında Almanya'daki Gymnich Kalesi'nde yapıldığı için de, daha sonraki yıllarda yapılan bu tür tüm toplantılara "Gymnich Toplantısı" adı verilmiştir.

AKP iktidar olduktan sonra Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne aday üyeliğinin 2004 yılında onaylanmasına ve hemen ertesi yıl da üyelik müzakerelerinin başlamış olmasına rağmen, her geçen yıl daha da yoğunlaşan ve 2016 çakma darbesinin ardından tam bir dikta uygulamasına dönüşen insan hakları ihlalleri nedeniyle üyelik müzakereleri durdurulduğu gibi, kurumsal ilişkiler de askıya alınmış bulunuyordu.

2024 yılının ilk altı ayında dönem başkanlığını üstlenen Belçika, ilişkileri yeniden ısıtmak için Brüksel'de yapılacak olan gayri resmi Dışişleri Bakanları toplantısına Türkiye'yi davet etmeye kalktıysa da, AB üyesi Kıbrıs Cumhuriyeti'nin muhalefeti nedeniyle Türkiye Dışişleri Bakanı'nın bu toplantıya katılması mümkün olmamıştı.

Bir yandan Türk Devletleri Teşkilatı üyesi Macaristan'ın 1 Temmuz'dan itibaren AB dönem başkanlığını üstlenmesi, öte yandan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Türk Devleti ile ilişkilerinde taktik değişimlere başvurması sayesinde Avrupa Birliği'nin kapısı Ankara rejimine yeniden açılmış bulunuyor.

Oraya da pek kolay gelinmedi...

Türkiye'nin başını çektiği Türk Devletleri Teşkilatı'nın üyeleri arasında Macaristan'dan başka bir de Türkiye dışında hiçbir devletin tanımadığı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti de üye olarak bulunuyor.

Azerbaycan'ın Türk Ordusu'nun da desteğiyle ele geçirdiği Yukarı Karabağ 'ın Şuşa kentinde 5-6 Temmuz 2024 tarihlerinde yapılan Türk Devletleri Teşkilatı zirve toplantısına Macaristan Başbakanı Viktor Orban ile birlikte Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar da katılmış, her ikisi de aynı fotoğraf karesinde yer almıştı.

AB üyesi Kıbrıs Cumhuriyeti'nin buna tepki göstermesi üzerine, Macaristan Dışişleri Bakanlığı 23 Temmuz'da Budapeşte'deki Kıbrıs Büyükelçisi Omiros Mavrommatis'e, Macaristan'ın Türk Devletleri Teşkilatı zirvesine Avrupa Birliği adına değil, tamamen ulusal düzeyde katıldığı ve devlet olarak sadece Kıbrıs Rum yönetimini tanıdığı güvencesini vermek zorunda kalmıştı.

Türk Ordusu'nun Kıbrıs Adası'nın kuzeyini tamamen işgal etmesinin 50. yıldönümü dolayısıyla 20 Temmuz'da Türk Devleti'nin iktidar partileri ve ana muhalefet partisi liderlerinin katılımıyla Lefkoşa'da yapılan görkemli kutlama, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin güneydeki Kıbrıs Cumhuriyeti ile birleşmesinin asla gerçekleşemeyeceğini gösteriyordu.

Buna rağmen Kıbrıs Cumhuriyeti yöneticileri büyük bir esneklik göstererek AB-Türkiye ilişkileri konusunda daha uzlaşıcı bir tavrı benimsemiş bulunuyor.

Dışişleri bakanlarının Şubat'taki toplantısına Türkiye'nin katılmasını engellemiş bulunan Kıbrıs Cumhuriyeti, AB'nin yeni dönem başkanı Macaristan'ın bu hafta yapılacak toplantıya Türkiye Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ı da davet etmesinin en hararetli destekçisi oldu.

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Türkiye ile ilişkilerindeki bu yumuşamanın doğal bir sonucu da hiç kuşkusuz Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Ersin Tatar'ın da Avrupa Birliği'ne yönelik Türki kuşatmanın dört aktöründen biri olarak ön plana çıkmasıdır.

Ya dördüncü aktör, Azerbaycan diktatörü Aliyev?

Azerbaycan Cumhuriyeti 1991 yılından beri Avrupa Birliği ile yakın ilişkiler kurmuş olup Avrupa'nın sınırlarında olan ülkelerle dostluk ilişkileri kurmak ve bu ülkelerde istikrarın oluşturulmasına destek vermek amacıyla 2004'te oluşturulan Avrupa Komşuluk Politikası'nın, 2009'da kurulan Doğu Ortaklığı'nın ve de Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın üyesidir.

Her ne kadar Azerbaycan'ın, Türk Ordusu'nun desteğiyle Yukarı Karabağ'ı işgal etmesi 5 Ekim 2023 tarihinde Avrupa Parlamentosu tarafından kınanmışsa da, AB Konseyi ve Komisyonu bu konuda aynı tavrı koyamamıştır.

22 Eylül 2023'de, AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell'in Azerbaycan'ın Yukarı Karabağ'da yürüttüğü terörle mücadele operasyonunu kınayan bir bildiri yayınlama önerisi, oybirliğiyle onay gerektirdiğinden, Macaristan'ın vetosu nedeniyle Avrupa Birliği tarafından reddedilmiştir.

Avrupa Birliği'nin kuşatmasına karşı Türki'ler hurucunun dört aktöründen en etkilisi şu sırada, hiç kuşkusuz, bu birliğin asli üyesi olduğu gibi altı aylık süreyle dönem başkanlığını da yapacak olan Turancı Viktor Orban'ın yönetimindeki Macaristan'dır.

Bu ayrıcalıklı konumuna rağmen, Macaristan'ın her aklına eseni Avrupa Birliği'ne kabul ettirmesi kolay görünmüyor. Örneğin, Dışişleri Bakanı'nın başkanlığında yapılacak gayri resmi Dışişleri Bakanları toplantısının yeri konusunda da önemli bir gerilim yaşanmış bulunuyor.

Avrupa Birliği bünyesi içinde önemli toplantıların normal olarak AB dönem başkanı olan ülkenin bir kentinde toplanması gerekirken, Viktor Orban'ın Ukrayna konusunda Avrupa Birliği'nin kararlarına aykırı tutum takınması, Rusya ve Çin ile ilişki kurması nedeniyle bu mümkün olamamıştır.

Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı ve Avrupa Birliği Dışişleri ve Güvenlik Politikaları Yüksek Temsilcisi Josep Borrell, bu geleneği hiçe sayarak, dışişleri bakanlarının Macaristan yerine Belçika'da toplanmasını dayatmış, Macar Hükümeti de bu dayatmayı sineye çekmek zorunda kalmıştır.

Daha da güncel bir gelişme... Avrupa Birliği'nin kabul ettiği iltica kurallarını ihlal ettiği için Avrupa Adalet Divanı Macaristan'ı 200 Milyon Euro ceza ödemeye mahkum etmiş, ayrıca karar tarihi itibarıyla yükümlülüklerini yerine

getirmekte geciktiği her gün için ayrıca 1 Milyon Euro ceza ödemesi gerektiğine hükmetmişti.

Macaristan Başkanlık Ofisi Başkanı Gergely Gulyas, 23 Ağustos'taki bir basın toplantısında bu kararı "*Brüksel, bizi her pahasına göçmenleri ülkeye almaya zorlamak istiyor*" diye eleştirdikten sonra bundan böyle Macaristan'a giren göçmenleri, kendilerine ücretsiz uçak bileti vererek, Brüksel'e yönlendireceklerini açıkladı.

Bu gerilime rağmen, Macaristan Dışişleri Bakanı Peter Szijjarto iki gün sonra Brüksel'de yapılacak olan AB gayri resmi Dışişleri Bakanları toplantısında Türkiye Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'la birlikte yer alacak, Avrupa Birliği'nin Türkiye kuşatmasına karşı Türki'ler hurucunun aslarından biri olarak birçok konuda onunla birlikte davranacaktır.

İyi hoş da, bu toplantıda Avrupa Birliği'nin diğer dış işleri bakanları, sadece Hakan Fidan'ın "Türkiye'nin katılım sürecinin canlandırılması, Gümrük Birliği'nin güncellenmesi, vize serbestisi sağlanması gibi" taleplerini dinleyip baş sallamakla mı yetinecekler, yoksa Ankara rejiminin insan hakları ihlalleleri, Türk Ordusu'nun komşu ülkeler topraklarındaki operasyonları konusunda da ciddi eleştiri ve uyarılarda bulunabilecekler midir?

Göreceğiz...

Barış Günü'nün Türkiye'deki hazin tablosu!

2 Eylül 2024

Bundan tam 57 yıl önceydi... Haftalık Ant Dergisi'ni farklı bir heyecan içinde hazırlamıştık. ABD emperyalizminin Viet Nam'da sürdürdüğü savaş vahşetinin iyiden iyiye yoğunlaştığı o dönemde, Türkiye'de ilk kez 1 Eylül Dünya Barış Günü Türkiye Milli Talebe Federasyonu'nun düzenlediği Evrensel Barış Şenliği ile kutlanmaktaydı.

Dahası, ABD militarizminin işlediği insanlık suçlarını yerinde saptamak, sonrasında da yargılamak üzere Russell Mahkemesi'nin Soruşturma Kurulu Başkanı olarak Viet Nam'a gitmiş bulunan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar tam da o günlerde Türkiye'ye dönerek yaptığı basın toplantısında kamuoyunu uyaran önemli açıklamalarda bulunmuştu.

Aybar'ın açıklamalarını Ant'ta tümüyle yayınladığımız gibi haftalık yorumumda şunları yazmıştım:

“Aybar'ın verdiği demeci tüm yurttaşların duymasını isterdim... Savaşın dehşetini, zorbalığı, vahşeti yerinde gözleriyle görmüş, Amerika ve peykleri tarafından işlenen insanlık dışı savaş suçlarını bütün delilleriyle tesbit etmiş olan Sayın Aybar'ın demecine, ne TRT, ne de gazeteler gereken yeri vermişlerdir... Sadece Viet Nam'lıların değil, tüm insanlığın dramı karşısında bu ne ilgisizliktir, bu ne vurdum duymazlıktır...”

O denli ki, 1964'den itibaren sol hareketin günlük sesi haline getirdiğimiz, ancak kapitalistlerin ve onların hizmetindeki Demirel Hükümeti'nin baskılarıyla yönetiminden uzaklaştırıldığı Akşam Gazetesi bile bu konudaki başyazısında “TIP Genel Başkanı'nın, sanki pek çok meselesi halledilmiş bir Fransız ya da Alman politikacısı gibi, kendi halkının dışında halkların derdi ile uğraşmaya kalkışması sadece siyasi snobizmdir” diyerek Aybar'ın evrensel boyuttaki hizmetini aşağılamaya çalışıyordu.

Üzerinden o kadar uzun bir süre geçti... Dün sabahın erken saatlerinde, Dünya Barış Günü'nü kutlayacağımız 1 Eylül'de yayımlanmış olan günlük Türk gazetelerini İnternet'te hızla taradım...

Yıllardır tüm baskılara ve engellemelere direnerek sosyalizm ve barış davasının savunuculuğunu başarıyla sürdüren Evrensel, Yeni Yaşam ve Birgün dışındaki gazetelerin hiçbirinde Dünya Barış Günü'ne ilişkin tek satır yoktu.

Buna karşılık, hepsinin birinci sayfaları Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, aynı zamanda Türk Silahları Kuv-

vetleri Başkomutanı olarak, sadece Türkiye’de değil, yakın coğrafyada, hattâ uzak denizlerde barışı ve insan haklarını tehdit eden meydan okumaları ve hamasi şişirmeleriyle doluydu.

Akşam: “Türkiye mazlum ve mağdurların hamisi kimliğiyle ilelebet payidar olacak!”

Hürriyet: “Birileri Mavi Vatan’ı masal olarak görebilir... Biz bunlara kulak asmayacağız!”

Sabah: “Türkiye kimseden icazet almaz... Türkiye’nin çıkarları neyi icap ettiriyorsa onu yaparız!”

Türkiye: “Savunmada tam gaz hazırlık”

Yeni Şafak: “Birilerinin demir kubbesi varsa bizim de çelik kubbemiz olacak”

Yeni Akit: “3 denizaltımız 2029’da görevde olacak”

Türkçün: “Türk donanması dünyaya nam saldı”

Benim için hiç de şaşırtıcı değil... ABD emperyalizminin sırf kendi çıkarlarını savunmak için Sovyetler Birliği sınırında jandarmalık görevini yüklediği Türk Ordusu’nun, yine ABD’nin desteğiyle, giderek sadece Türkiye toprağında değil, yakın coğrafyada da terör estirecek bir güce dönüştürülmekte olduğunu daha 60’lı yıllarda belgelerle ortaya koyuyorduk.

Cumhuriyetin ilk 23 yıllık tek parti diktası döneminde Kürt halkı başta olmak üzere tüm milliyetlere ve de sol güçlere karşı bir devlet terörü aygıtı olarak kullanılmış bulunan Türk Ordusu, tam da tüm dünyada Barış Günü’nün coşkuyla kutlanmakta olduğu günlerden birinde, 1 Eylül 1947’de ABD emperyalizminin emir ve kumandası altına girmişti. Çünkü o gün ABD yardım anlaşması TBMM’de dönemin iktidar partisi CHP ve ana muhalefet partisi DP’nin oybirliğiyle ve de alkışlarla kabul edilmişti.

Bu, 5 Nisan 1946’da Büyükelçi Erteğün’ün naaşını taşıyan Missouri zırhlısının İstanbul Boğazı’na demir atmasıyla başlayıp 12 Mart 1947’de “Sovyet tehdidi”ne karşı Truman Doktrini, 4 Temmuz 1947’de Marshall Planı’yla gelişen bir sürecin sonucuydu.

Daha da öncesi... 2. Dünya Savaşı'nın bitimini izleyen sözüm ona "demokrasiye geçiş" döneminde ilk önce Sabiha Sertel ve Zekeriya Sertel'in Tan Gazetesi 4 Aralık 1945 tarihinde CHP'nin kışkırttığı "milliyetçi" grup tarafından basılıp tesisleri parçalanarak susturulmuş, ardından yeni kurulan Türkiye Sosyalist Emekçi Köylü Partisi ile sol sendikalar sıkıyönetim tarafından kapatılmıştı.

Sosyalist yazarımız Sabahattin Ali de, 2 Nisan 1948'de alçakça katledilerek o anti-komünist azgınlık sürecinin kurbanı olmuştu.

1950 seçimlerinde Demokrat Parti'nin "Artık yeter!" sloganlı demokrasi vaatleriyle iktidar olmasının ardından Behice Boran, Adnan Cemgil, Nevzat Özmeriç, Osman Toprakoğlu, Vahdettin Barut, Reşat Sevinçsoy, Muvakkar Güran ve Naci Ormanlar tarafından 14 Temmuz 1950 tarihinde Türkiye'nin ilk barış örgütü olan Barışseverler Cemiyeti kurulmuştu.

Ancak ABD'ye teslimiyette CHP iktidarından hiç de geri kalmayan Demokrat Parti'nin sırf NATO'ya kapağı atabilmek amacıyla Kore'ye 4500 kişilik bir bir tugay gönderme kararı vermesi üzerine TBMM Başkanlığı'na bir uyarı mesajı gönderen Barışseverler Cemiyeti'nin kurucuları 29 Temmuz 1950'de tutuklanmış, altı ay sonra da Ankara Garnizon Komutanlığı'na bağlı bir askeri mahkeme tarafından 30 Aralık 1950'de "Siyasal amaçla Türkiye'nin ABD ile dostluğunu bozmaya ve halkın hükümete olan güvenini sarsmaya çalıştıkları" gerekçesiyle 15'er ay hapse mahkûm edilmişlerdi.

Askeriyenin hakimleri tarafından mahkum edildikten sonra tam 12 yıl zindanlarda çile çektilen büyük ozanımız Nazım Hikmet de, serbest kaldıktan sonra ileri yaşında sağlık sorunlarıyla boğuşurken askere celp edilerek yeni bir komplo ile karşı karşıya bırakıldığı için 17 Haziran 1951'de ülkesini terk etmek zorunda bırakılmıştı.

Hemen ardından bunu ünlü 1951 Türkiye Komünist Partisi tevkifatı izlemiş, başta Dr. Şefik Hüsnü Deymer, Zeki Baştımar, Reşat Fuat Baraner, Mehmet Bozışık, Halil Yal-

çinkaya, Vedat Türkali ve Mihri Belli olmak üzere Türkiye'nin seçkin aydınlarından ve işçi liderlerinden 118 kişi on yıla varan hapis ve üç yıla varan sürgün cezalarına çarptırılmışlardı.

60'lı yıllarda özellikle Türkiye İşçi Partisi'nin kurulmasının ardından, bu parti başta olmak üzere sol yelpazedeki yerleri ne olursa olsun tüm sendikalar, gençlik örgütleri, medya, yayın, kültür ve sanat kurumlarında öncelikli gündem maddesi ABD emperyalizminin hegemonyasına karşı mücadeleydi, Türkiye'nin tüm komşu ülkeleriyle barış içinde bir arada yaşamasını sağlayabilmektir.

Bu mücadelede yer alan kurumlar ve yurttaşlar da sadece art arda açılan davalar ve verilen mahkumiyet kararlarıyla değil, ABD uşağı ırkçı ve ümmetçi terör örgütlerinin, beyni yıkanmış bozkurtların ve mücahitlerin kanlı saldırılarına hedef olarak ağır bedel ödediler.

Ant Dergisi'nde militarizmin sadece askeri ve siyasal planda değil, ekonomik planda da örgütlenmesine karşı mücadele başlatmıştık. Tüm ordu mensuplarının Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK)'ın kuruluşuyla kapitalist sınıfa entegre edilmekte olduklarını belgelemiş, 15-16 Haziran büyük işçi direnişinin Ordu tarafından bastırılmasının ardından direnen işçi liderlerinin sıkıyönetim mahkemelerinden yargılanmasını Ant'ın kapağında "Kapitalistleşen subaylar işçileri yargılayamaz!" diye protesto etmiştik.

ABD ve NATO destekli 12 Mart ve 12 Eylül darbelerinden sonra kurulan faşist yönetimlerin boy hedefi de yine anti-emperyalist mücadeleyi, tüm dünya insanların barış içinde kardeşçe yaşaması özlemini kendi günlük yaşam kaygılarından daha önde tutan halk çocuklarıydı.

1972'de Deniz Gezmiş, Yusuf Arslan ve Hüseyin İnan, 1980'den sonra da onlarca devrimci genç bu inanç ve kararlılıkları nedeniyle sıkıyönetim mahkemelerince ölüme mahkum edilerek idam sehpalarında can verdiler.

1973'te sözüm ona sivil yönetime geçildikten sonraki

CHP-MSP iktidarı döneminde Türk Ordusu ilk kez sınır ötesine huruç eyleyip 1974 yılında Kıbrıs adasının kuzeyini tamamen işgal ederek Türkiye'nin sömürgesi haline dönüştürdü.

Askeri darbeler dönemindeki barış düşmanlığının en inkar kabul etmez kanıtı ise, hiç kuşku yok ki, 3 Nisan 1977'de kurulmuş olan Barış Derneği'nin 12 Eylül darbesinden sonra kapatılmış olmasıydı. Dernek yönetici ve üyeleri "Türkiye'deki meşru düzene ve bu düzeni sağlayan ittifaklara, NATO'ya karşı oldukları" gerekçesiyle tutuklanmış, bir askeri mahkeme tarafından 14 Kasım 1983'de 8 yıla kadar varan hapis cezalarına mahkum edilmişti.

Günümüzde barış davasına sahip çıkmak geçmiş dönemlerdekine eş değerde bir önem taşıyor, çünkü karşımızda artık fütühatçı İslam bayrağını taşıyarak bölgesel bir emperyalist güç olmaya yönelmiş olan Tayyip Erdoğan iktidarı var.

Yanına devşirme İslamcı teröristleri de takarak Türk Silahlı Kuvvetlerini Suriye, Irak ve Libya'da istilacı savaşa süren Erdoğan iktidarı, Kafkaslar'da Azerbaycan'ın Yukarı Karabağ'ı Ermeni nüfusundan arındırmasına destek olduğu gibi Akdeniz'e savaş gemileri salarak başta Yunanistan olmak üzere bölge ülkelerini tehdit ediyor.

Tayyip döneminde Türk askeri birliklerinin Afganistan, Arnavutluk, Bosna-Hersek, Katar, Kosova, Kuzey Kıbrıs, Lübnan, Mali, Orta Afrika Cumhuriyeti, Somali ve Sudan'da üslenmiş olması yetmezmiş gibi, Isparta'da da 57 ülkenin askerlerine komando eğitimi verildiği yandaş medyada iftiharla yazılıyor.

Yine aynı medyanın haberlerine göre "Barbaros'un torunları denizlere sığmıyor... Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin haklarını koruyan savaş gemileri, Kuzey Buz Denizi'nden Hint Okyanusu'na uzanan deniz alanında uluslararası operasyonlara başarıyla imza atıyor."

Evet, dün 1 Eylül Dünya Barış Günü idi...

Ama Türkiye'de 1 Eylül, bizim kuşak için hem Barış Günü, hem de ABD emperyalizmine teslimiyetin TBMM'de

CHP iktidarının ve DP muhalefetinin oybirliğiyle onaylandığı gün olması itibariyle aynı zamanda Barışın Katledildiği Gün'dür.

1 Eylül'ü Türkiye'de de gerçek bir Barış Günü'ne dönüştürme görevi tam 77 yıldır demokrasi ve barış güçlerinin önünde görev olarak duruyor.

Bunun için, AKP-MHP diktasının yanında olmayan tüm siyasal partilerin ve kitle örgütlerinin, DEM'in yaptığı gibi, Türk Ordusu'nun Suriye ile Irak'taki Kürt bölgelerinde yürüttüğü işgal ve imha operasyonlarına, üç kıtadaki ve tüm denizlerdeki fütuhatchı varlığına net şekilde karşı çıkmaları gerekir.

Bittabi, bu konularda tarihsel sorumluluklar taşıyan ana muhalefet partisi CHP başta olmak üzere...

Sol erken seçime hazır olmalıdır!

9 Eylül 2024

Bugün 9 Eylül... Gazeteciliğe başlayışımın tam 72. yıldönümü.

Demiryolcu olan babamın geliri benim yüksek öğrenim giderlerimi karşılamaya yetmediği için çalışmak zorundaydım. Tam 72 yıl önce, 9 Eylül 1952'de Türkiye'nin ofsette basılan ilk günlük gazetesi Ege Güneşi'nde stenograf olarak çalışmaya başladım.

1953 yılı başından itibaren de İzmir'de DP iktidarına muhalif ilk günlük gazete olarak yayınlanmaya başlayan Sabah Postası'nda 1962 yılına kadar stenografıktan muhabirliğe, köşe yazarlığından yazı işleri müdürlüğüne kadar her görevde çalıştığım gibi, Milliyet ve Öncü gazetelerinin Ege bölgesi temsilciliğini de yaptım.

O dönemde basın emekçilerinin haklarını savunmak için İzmir Gazeteciler Sendikası ve Türkiye Gazeteciler Sendi-

kaları Federasyonu, basın özgürlüğünü savunmak için İzmir Gazeteciler Cemiyeti ve Basın Şeref Divanı yönetim kurullarında görev üstlendim.

1962'den itibaren Türkiye İşçi Partisi'nin İzmir il yönetim kurulunda, ertesi yıl Aybar'ın isteği üzerine gittiğim İstanbul'da partinin bilim ve araştırma kurulu ile merkez yürütme kurulunda sorumluluk üstlendiğim gibi Gece Postası ve Akşam gazetelerinin genel yayın yönetmenliğini yaptım.

İnci Tuğsavul ile Akşam gazetesinde başlayan yaşam ve mücadele birlikteliğimizi 1967'de Yaşar Kemal ve Fethi Naci'nin katılımıyla kurduğumuz, daha sonra devrimci gençlik liderlerinin değerli katkısıyla yaşattığımız Ant Dergisi ve Ant Yayınları ile 12 Mart 1971 darbesine kadar aralıksız sürdürdük.

Ant Dergisi sıkıyönetimce kapatıldığı ve hakkımızda yüzlerce yıl hapis cezası istenen davalar açıldığı için, İnci ile birlikte 1971 yılında Türkiye'den illegal olarak ayrılmak zorunda kaldık.

53 yılı aşan sürgün dönemimizde mücadelemizi Demokratik Direniş Hareketi, Demokrasi İçin Birlik, Info-Türk ve Güneş Atölyeleri ile sürdürdük..

İzmir yıllarında 9 Eylül, gazeteciliğe başladığım gün olmanın dışında, iki yıldönümünün kutlandığı gündü... İzmir'in 1922 yılında yeniden Türk egemenliğine geçişinin yıldönümü askeriyenin ve efelerin başını çektiği görkemli törenlerle kutlanırken, 1953'ten itibaren çalışmaya başladığım kentin tek muhalif gazetesi Sabah Postası'nda bir başka kutlamaya tanık oluyordum... O gün, gazete kurucularının üyesi olduğu Cumhuriyet Halk Partisi'nin de kuruluş yıldönümüydü.

CHP'nin 9 Eylül 1923'te kuruluşunun üzerinden tam 101 yıl geçti... İlk 27 yılında ülkeyi tek parti diktasıyla yönetmiş bulunan CHP, 1950 seçimlerinde muhalefete düştüğünden beri 74 yıldır hiçbir zaman yeniden tek başına iktidar olmadı... Zaman zaman sağcı partilerle koalisyon yaparak kur-

duğu hükümetler de, farklı dozajlarda da olsa, her daim sol ve Kürt karşıtı devlet terörünün tasarımcısı ve uygulayıcısı olageldi.

2023 seçimlerinde cumhurbaşkanlığını Kılıçdaroğlu'nun tutarsızlıkları yüzünden kıl payı elden kaçıran, bu yılın Mart ayındaki yerel seçimlerde ise başta metropoller olmak üzere belediyelerin çoğunluğunu ele geçirmiş bulunan CHP, son kurultayda yenilenmiş yönetimiyle, gelecek seçimlerde tek başına iktidar olma umudunun coşkusunu yaşıyor. Üstelik, iktidarı ele geçirmek için dört yıl daha beklemektense, kitle desteği hızla erimekte olan AKP-MHP iktidarını erken seçime zorlamak için seferber olmuş görünüyor.

CHP genel başkanı Özgür Özel Tüzük Kurultayı'ndaki konuşmasında "Bu milletin 5 yıl dayanacak gücü olmadığı gibi bizim de iktidarı 4 yıl daha bekleyecek sabrımız yok. Biz erken seçim yapmaya hazırız. 2025 Kasım'ında bizim karşımıza çıkmaya varsanız CHP burada..." diyerek iktidara meydan okudu.

Umarım gerçekleşir...

Benim için daha önemli olan, 101 yıllık geçmişi insan hakları ve özgürlükler açısından şaibelerle dolu CHP'nin yeniden tek başına iktidar olmasından çok, gelmiş geçmiş tüm iktidarların teröründen çok çekmiş bulunan sosyalist hareketimizi ve Kürt ulusunu temsil eden partilerin olası bir erken seçimde gösterecekleri performanstır... Kim iktidar olursa olsun, TBMM'de demokrasi ve insan haklarını sonuna kadar savunacak bir muhalefet gücü oluşturup oluşturamayacakları, hattâ seçimden daha güçlenmiş çıkacak olan CHP'yi insan haklarını ve özgürlükleri bir daha geri dönülemeyecek şekilde kalıcı kılmaya zorlayıp zorlayamayacaklarıdır.

Bunun içindir ki, CHP'nin "erken seçim" dayatmasını görür görmez, yaptığım ilk iş, geçen seçimlerde de olduğu gibi, demokrasi cephesindeki siyasal partilerin şu andaki siyasal güçlerini araştırmak oldu.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 2024 döneminde

aktif ‘‘Siyasi Partiler’’ listesinde 155 siyasal parti yer almakta olup bu partilerden 30’u, yazının sunuş görselinde de fark edilebileceği gibi, sol seçmenin ilgisini çekebilecek isimler taşıyor:

Barış ve Eşitlik Partisi,
Birleşik Devrimci Parti,
Dem Parti (Yeşil Sol Parti),
Devrim Hareketi,
Devrimci İşçi Partisi,
Devrimci Sosyalist İşçi Partisi,
Emek Partisi,
Emekçi Hareket Partisi,
Ezilenlerin Sosyalist Partisi,
Halkın Kurtuluşu Partisi,
İşçi Demokrasisi Partisi,
İşçinin Kendi Partisi,
Komünist Parti,
zgrlk ve Sosyalizm Partisi,
Sol Parti,
Sosyalist Cumhuriyet Partisi,
Sosyalist Emekçiler Partisi,
Sosyalist Yeniden Kuruluş Partisi,
Sosyalistler Partisi,
Toplumcu Kurtuluş Partisi,
Toplumsal zgrlk Partisi,
Türkiye İşçi Partisi,
Türkiye Komünist Hareketi,
Türkiye Komünist Partisi,
Türkiye Sosyalist İşçi Partisi.

Bu partilerin çoğu 2023’teki genel, 2024’teki yerel seçimlere katılmış değil...

2023 genel seçimine katılmış olanların aldıkları oylar:

Yeşil Sol Parti 4.803.922

Türkiye İşçi Partisi 956.057

Sol Parti 77.992

Türkiye Komünist Partisi 63.809

Halkın Kurtuluşu Partisi 31.831

Türkiye Komünist Hareketi 17.476

2024 İl Genel Meclisi seçimine katılmış olanların aldıkları oylar:

DEM 2.645.951

Türkiye İşçi Partisi 280.991

Türkiye Komünist Partisi 112.061

Sol Parti 72.124

Emek Partisi 41.413

Türkiye Komünist Hareketi 20.163

Halkın Kurtuluşu Partisi 3.240

Seçimlere katılmış olan sol partilerin toplam oy oranı ise genel seçimlerde yüzde 11, yerel seçimlerde ise yüzde 7'ye ulaşabiliyor.

Bu tesbitleri okurlarımla paylaşırken, belleğim beni tam 60 yıl öncesine götürdü. O yıllarda sol hareketin işçi sınıfı liderleri tarafından kurulmuş, yönetiminde sol aydınların da yer aldığı tek sol parti, Türkiye İşçi Partisi vardı... 1964'te İzmir'in Gültepe gecekonu bölgesinde ilk sosyalist belediye başkanını seçtirmiş, 1965 seçimlerinde Büyük Millet Meclisi'nde 15 milletvekiliyle yer almayı başarmıştı.

Kuşkusuz demokrasilerde yurttaşlar benimsedikleri görüşleri yaşama geçirmek, bunun için iktidara ortak olmak için diledikleri partiyi kurmak hakkına sahiptir. Ancak siyasal partilerin başlıca sorumluluğu da, hangi eğilimde olurlarsa olsunlar, programlarını yaşama geçirebilmek ve kendilerini destekleyen yurttaşların istemlerini gerçekleştirebilmek için, tüm genel ya da yerel seçimlere katılmaktır.

Zaman hızla geçiyor... Türkiye, 2028'e kadar dört yıl daha beklenmeden, 2025 ya da 2026'da kendini genel seçim eğik düzeyinde bulabilir.

Halen sayısı 30'u bulan ve en azından resmi kayıtlarda varlığını sürdürür görünen "sol" partilerin kurucuları ya da günümüzdeki yöneticileri, gittikçe güçlenen bu olasılığı göz önünde tutarak, gelecek seçime daha iyi örgütlenmiş, müs-

takbel CHP iktidarını demokratikleşmenin asgari gereklerini derhal yerine getirmeye zorlayacak ittifakları oluşturmuş olarak gitme konusunda ilk adımları şimdiden atmalıdır.

Öylesine bir ittifak oluşturulmalıdır ki, Kürt ulusuna, Ermeni, Asuri, Grek halklarına yönelik ayrımcı ve inkarcı uygulamaları, Irak, Suriye ve Kafkaslar başta olmak üzere üç kıtadaki ve çevre denizlerdeki müstevli operasyonları, sürgündeki muhaliflere yönelik tehdit ve baskıları sürdürmeye, iktidarda CHP de dahil kim olursa olsun, bir daha cesaret edemesin...

Yanan göçmenlerimizin anısına saygısızlık!

16 Eylül 2024

Bundan tam bir yıl önce, 16 Eylül 2023'te Artı Gerçek'te yayımlanan "Mercato: Belçika'da Aday Transfer Pazarı..." başlıklı yazımda, ertesini yıl bu ülkede yapılacak federal ve bölgesel parlamento seçimleri için daha o tarihte Türk aday transferinin de başladığını açıklamıştım.

Neden Mercato? Yaz aylarında medyanın spor sayfaları, tüm dünyada olduğu gibi Belçika'da da astronomik fiyatlarla futbolcu transferi haberleriyle dolu olduğu için başlıklarda varsa yoksa Mercato!

İtalyanca'da "transfer pazarı" anlamına gelen bu kelime 90'lı yıllardan itibaren Fransızca medyada "futbolcu transfer pazarı" anlamında kullanılmaya başlamıştı... Le Soir gazetesi 7 Eylül 2023 tarihli sayısında "160 Milyon Euro'luk Mercato" başlığı altında Belçika futbol kulüplerinin oyuncu transferi konusunda yeni bir rekor kırdığını duyurmuştu...

Futbolda transfer pazarı kapanmıştı ki, bir hafta sonra La Libre Belgique gazetesi siyaset dünyasında bir transferi sansasyonel bir başlıkla veriyordu: "Milletvekili Emin Özkara'-

yı transfer eden DEFI partisinde Mercato!”

Şaşırtıcı değildi... Tüm kamuoyu yoklamaları Brüksel bölge partisi olan DEFI'nin, belediye yönetimlerindeki koalisyon ortağı Ecolo ile birlikte gelecek seçimlerde büyük oy kaybına uğrayacağını gösteriyordu... Bu nedenledir ki, yıllardır hem Brüksel Bölge Meclisi, hem de Schaerbeek Belediye Meclisi üyesi olan Sadık Köksal, iki ay önce DEFI'den istifa edip kamuoyu yoklamalarında gelecek seçimlerin en şanslı partisi olarak görünen Liberal Parti MR'e katılmıştı.

DEFI de, buna karşı çareyi, son Türkiye seçimlerinde yüzde 74,70'i Cumhuriyet İttifakı'na oy vermiş olan Türk seçmenlerin oylarını kendine çekebilmek için sansasyonel bir “Mercato”ya başvurarak, yıllardır Sosyalist Parti adına hem Brüksel Bölge Meclisi'nde, hem de Schaerbeek Belediye Meclisi'nde yer alan Emin Özkara'yı büyük tantanayla transfer etmişti.

Türkiye'deki baskı rejimlerine karşı hep eleştirel tavır almış bulunan DEFI'nin bu transferi inanılır gibi değildi. Emin Özkara, “sol” etiketli bir parti üyesi olmakla beraber, hem Türkiye hem de Belçika vatandaşı olan birçok siyasetçi gibi, bulunduğu meclislerde Türkiye'deki rejimin ateşli savunucularından biri kesilmişti. Belçika seçimlerinde Türk seçmenlerin oyunu almak için seçim bildirimlerini Türkçe bastırıp dağıtmış, Türk Devleti'nin Belçika'daki lobby çalışmalarına hep destek vermişti.

Kısa bir anımsatma... Türkiyeliler, yıllardır, Belçika vatandaşlığına geçmemiş olsalar bile, hem parlamento seçimlerinde, hem de yerel yönetim seçimlerinde oy kullanma hakkına sahipler... Hele Belçika vatandaşlığını elde etmişlerse, Belediye Meclisi, Bölge Meclisi, Federal Meclis, Avrupa Parlamentosu için aday olabiliyor ve de seçilebiliyorlar.

Brüksel'deki tüm seçimler, sadece Türkiyeli seçmenler açısından değil, Belçika'da en yoğun Müslüman nüfusun bu kentte yaşıyor olmasından dolayı Belçika siyasal partileri

için de büyük önem taşıyor. Son verilere göre Müslüman ülkeler çıkışlı olanlar Valon bölgesinde yüzde 4,9, Flaman bölgesinde yüzde 5,1 iken Brüksel bölgesinde bu oran yüzde 23,6'yı buluyor.

Brüksel bölgesi içinde ise Müslüman ülkeler çıkışlı olanlar Saint-Josse'da nüfusun yüzde 45'ini, Schaerbeek'te ise yüzde 37,3'ünü oluşturuyor.

Yine de 9 Haziran 2024'teki Brüksel Bölge Meclisi seçimleri, yapmış olduğu sansasyonel Mercato'ya rağmen, DEFİ'nin umduğu gibi sonuçlanmadı... Beş yıl önceki seçimlere göre oy oranı %13,8'den %8,11'e, milletvekili sayısı 10'dan 6'ya düşerken, koalisyon ortağı ECOLO'nun oy oranı da %19,12'den %9,85'e, milletvekili sayısı da 15'ten 7'ye düştü.

Buna karşılık, Liberal Parti MR oy oranını %16,87'den %25,95'e, milletvekili sayısını da 13'ten 20'ye çıkarttığı gibi, onun Mercato'su Sadık Köksal da Brüksel Bölge Meclisi'ndeki yerini korumakta zorluk çekmedi.

Belçika'da 9 Haziran'da yapılan yasama meclisleri seçimlerinin üzerinden üç ayı aşkın bir süre geçtiği halde, ne Federal Meclis'te, ne de Flaman ve Brüksel bölge meclislerinde önümüzdeki dört yıl yürütme görevini üstlenecek hükümetler kurulabildi...

Bu hükümetleri kuracak koalisyonların oluşturulabilmesi, büyük ölçüde, 13 Ekim'de yapılacak olan yerel seçimlerde partilerin alacakları sonuçlara bağlı görünüyor.

En çok Müslüman'ın yaşadığı Saint-Josse'ta 12 yıldan beri belediye başkanlığında bulunan, dört yıl önce MHP'li politikacıları makamında kabul ettiği için Sosyalist Parti'den ihraç edilmiş olan Emir Kır, belediye seçimlerine kendisinin oluşturduğu "Başkanlık Listesi" ile bağımsız olarak katılıyor. Ancak seçimden sonra koltuk sayısı bakımından birinci çıkarsa da, belediye başkanlığını sürdürmekle birlikte, belediye encümenini oluşturmak için diğer partilerle koalisyon pazarlığına oturması şaşırtıcı olmayacak.

Nüfusunun üçte birinden fazlasını Müslüman'ların oluşturduğu Schaerbeek Belediyesi'nde ise önümüzdeki seçimde sürpriz değişimler bekleniyor... İktidar ortağı Ecolo partisinin dayattığı günlük yaşamı zorlaştıran bazı uygulamalara bölge sakinlerinden gelen tepkiler nedeniyle son zamanlarda belediye yönetiminde büyük bir kriz yaşanmakta... Öyle ki, muhalefetin oturumlara katılmayı reddetmesi nedeniyle Belediye Meclisi aylarca bir türlü toplanamadı, ivedilik taşıyan birçok yaşamsal konu karara bağlanamadı.

Bu nedenle önümüzdeki belediye seçiminde Liberal Parti (MR), Sosyalist Parti (PS) ve Belçika İşçi Partisi (PTB)'nin oylarını artırarak koalisyon pazarlıklarında ön plana çıkma-ları sürpriz olmayacak.

Diğer belediyelerin çoğunun yönetiminde yer aldığı halde Schaerbeek'te yıllardır muhalefette kalmış olan Sosyalist Parti, mevcut DEFI-ECOLO koalisyonunun bu seçimde alacağı edileceğinden öylesine emin ki, 13 Ekim seçimleri sonrası için şimdiden, yıllardır hem Brüksel Bölge Meclisi, hem de Schaerbeek Belediye Meclisi üyesi olan, üstelik son federal seçimlerden sonra partisinin Belçika Senatosu'na da üye tayin ettiği Hasan Koyuncu'yu belediye başkanlığına aday gösterdi.

Üstelik, Koyuncu'nun Brüksel Bölge Meclisi Başkan Yardımcısı olarak Pakistan kökenli bir imamı 13 Ocak 2024'te parlamentodaki bir ödül törenine davet etmesi, üstelik imamın Meclis kürsüsüne çıkıp Kuran'dan ayetler okumasına müsamaha göstermesi nedeniyle büyük eleştirilere maruz kalmış olmasına rağmen...

Seçime daha bir ay varken, Schaerbeek'teki Türk kahve ve lokantalarının, dükkanlarının, berber salonlarının vitrinleri başta Koyuncu olmak üzere Sosyalist Parti adaylarının rengarenk afişleriyle bezenmiş durumda...

Belçika'daki Türkçe dijital medyada da farklı partilerden aday gösterilen Türk'lerin tanıtım ve propagandasını yapan haber, yorum ve reklamlardan geçilmiyor...

Tüm bunlar olurken, geçtiğimiz cuma günü sosyal medyada Türk nüfusun yoğun bulunduğu Saint Josse Belediyesi’ndeki Ecolo-Groen muhalefetine sözcülerinden Fas kökenli Ahmed Mouhssin’in bir açıklamasıyla sarsıldım.

Bundan tam 42 yıl önce, 24 Nisan 1982’de, bu belediye-deki La Limite ve Moulin sokaklarının kesiştiği köşede Türk göçmen ailelerin oturduğu dört katlı çift bir binada korkunç bir yangın çıkmış, 14 kişi yanarak can vermişti.

Zamanın Saint-Josse Belediye Başkanı Guy Cudell’in de doğruladığı gibi, bu felaket, Türkiyeli göçmen işçilerin ve ailelerin yoğun bulunduğu belediyede ev sahiplerinin her türlü güvenlik önleminde yoksun evlerini, gerekli tamiratı yapmadan yabancı kökenli ailelere kiralamasının sonucuydu.

Felaket kurbanlarının yanan binaların yakınındaki bir evde toplanmış olan yakınlarına taziyelerimi bildirerek görüştüğüm herkes, Türk Devleti’nin de, Belçika otoritelerinin de kendilerine sahip çıkmamasından dolayı isyan halindeydiler. Belçika’nın Fransızca televizyonu RTBF de olay yerinde hem ölenlerin yakınlarının, hem de semt sakini göçmenlerin isyanlarını dile getirdikleri 57 dakikalık bir röportaj yapmış ve onu “Belçika acı vatan: Saint-Josse Dramı” adı altında yayınlamıştı.

Yangında harap olan, yıkılan evler temizlendikten sonra La Limite Sokağı’nın köşe başındaki arsa belediye tarafından felaket kurbanlarının anısını yaşatmak üzere çocukların güvenlik içinde oynayabileceği, yaşlıların dinlenip hava alabileceği bir parka dönüştürülmüştü.

Ahmed Mouhssin, sosyal medyada paylaştığı bir videoda, gereken bakım yapılmadığı, güvenlik önlemleri alınmadığı için bu küçük parkın bir süreden beri kimsenin içeriye adım atmaya cesaret edemediği bir çöplüğe dönüştüğünü, üstelik olay kurbanlarının anısına saygı ifade eden plak da dahil duvarının tag’larla kaplanmış olduğunu, bu utanç verici duruma bir çare bulunacağına, parka giriş demir parmaklıklarla tamamen kapatılıp kapatıldığını açıklıyordu.

Daha da acı olan, böylesi bir vefasızlığın, 12 yıldır bir Türk başkan tarafından yönetilen bir olan bir belediyede olması...

Sadece o mu? Daha önce de yazmıştım... Nasreddin Hoca'mızın bir heykeli de yönetiminde Türk seçilmişlerin ağırlıklı olarak bulunduğu Schaerbeek'in çöp yığınının dönüştürülmüş bir sokak köşesinde nisyana terkedilmiş durumda...

Hoca'nın eşeğe ters binmiş bir heykeli ilk kez 2006 yılında Schaerbeek'te Gallait, Vandermeersch ve Rubens caddelerinin kesiştiği noktaya dikilmiş, ancak üzerinden çok geçmeden Hoca'nın sağ kolu, tesbihi ve de eşeğinin kuyruğu tahrip edilmişti.

Türkiye çıkışlı seçmenlerin tepkisini yatıştırmak için 2018 belediye seçimleri öncesinde Nasreddin Hoca'nın eşeğe ters binişini temsil eden daha küçük boyutta bir heykeli yine Schaerbeek'te Türk esnafın yoğun bulunduğu Chaussée de Haecht üzerinde bir yol kavşağına yerleştirilmişti.

Ne var ki, o heykelin bulunduğu yol kavşağı giderek mahalle esnafının akşamları artıklarını tepeleme yığıldıkları bir çöplük haline dönüşmeye başladı.

Mizah yazarı dostum Erdiç Utku bu utanç verici duruma karşı yıllardır mücadele veriyor, Nasreddin Hoca heykelinin çöplükten kurtarılıp eşekler mahallesi olarak ünlü Schaerbeek'in Josaphat Parkı'na taşınmasını öneriyor...

Yönetimleri Türk ağırlıklı iki belediyenin tutumları böyle de, ya Avrupa'nın başkentinde üç büyükelçiyle temsil edilen, Türkiyeli göçmenlerin sosyal, eğitsel, siyasal ve inançsal yaşamına emrindeki Diyanet Vakfı camileri ve dernekleriyle her daim müdahale eden Türk Devleti?

O devletin dolaylı dolaysız temsilcileri, Türk'lerin yoğun yaşadığı bu iki belediyenin, Saint-Josse'un ve Schaerbeek'in orta yerlerindeki bu iki vefasızlığı, bu saygısızlığı hiç mi fark etmezler?

Yazıklar olsun!

Bir savcı ile bir sanığın ibretlik halidir!

25 Eylül 2024

Son yerel seçimlerdeki yenilgiden sonra kamuoyu yoklamalarında hem cumhurbaşkanı olarak kendisinin, hem de 22 yıldır tek başına iktidar olan AKP'nin baş aşağı gitmekte olması karşısında teselliyi uluslararası ilişkilerde ön planda görünmekte bulan Recep Tayyip Erdoğan'ın Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda konuşmak üzere gittiği New York'ta son iki gündür ibretlik şovlarına tanık olduk.

Bunlar içinde insan hakları açısından en şoke edici olanı, hiç kuşkusuz, asli görevi insan haklarını ihlal suçunu işleyen devletlerin liderleri hakkında La Haye'de dava açmak, gerekirse tutuklanmalarını talep etmek olan Uluslararası Ceza Mahkemesi Başsavcısı Karim Han'ın, günümüzde insan haklarının en yoğun ihlal edildiği ülkelerden birinin devlet başkanı olan Recep Tayyip Erdoğan'ı Türkiye'nde ziyaret ederek saygılarını sunmasıydı.

Anadolu Ajansı'nın verdiği bilgiye göre, basına kapalı görüşme sırasında Erdoğan "uluslararası hukuka olan güveni korumak için Uluslararası Ceza Mahkemesinde İsrail'e yönelik açılan soykırım davasının sonuçlanmasının ve soykırım suçlularının hak ettiği cezaları almasının son derece önemli olduğunu" vurgulamış, bunun sağlanmasına katkı olarak da Karim Han'a İsrail'in Gazze'de işlediği suçlar üzerine Anadolu Ajansı'nın hazırladığı Kanıt ve Tanık adlı kitapları hediye etmiş bulunuyor.

Hiç kuşku yok ki, İsrail'deki Netanyahu yönetiminin sadece Gazze'de değil, işgal altında tuttuğu tüm Filistin topraklarında ve de komşu ülke Lübnan'da sürdürdüğü imha savaşının, buna bağlı olarak işlediği insan hakları ihlallerinin, tüm uluslararası kurumlarda olduğu gibi, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde de mahkum edilmesi gerekir.

Ama böyle bir talebin yıllardır Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin sanık sandalyesinde yer alan, daha bir yıl

önce işlediği cürümler nedeniyle aleyhinde Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde dava açılmış olan bir devletin baş sorumlusundan gelmesi tek kelimeyle gülünçtür.

Üstelik, Türkiye Cumhuriyeti “Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Hakkında Sözleşme”ye 31 Temmuz 1951’den beri resmen taraf olduğu halde, Asuri, Ermeni, Grek ve Kürt yurttaşlarımıza karşı geçmişte işlenmiş soykırımlar sürekliliği inkar edilir, günümüzde de sadece Türkiye’de değil, komşu ülkelerde de soykırımcı operasyonlar farklı boyutlarda ve biçimlerde pervasızca sürdürülürken...

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin 2023 yılı istatistikleri raporuna göre, geçtiğimiz yıl aleyhinde en yüksek başvuru sayısına sahip ülke Türkiye oldu. Bu mahkemede açılan 68.450 davanın 23.397’sini, yani yüzde 34,2’sini Türkiye menşeli davalar oluşturdu.

Mevcut iktidar açısından yüz kızartıcı bir gerçek, AIHM tarafından Selahattin Demirtaş ve Osman Kavala gibi birçok siyasi tutuklunun tahliye edilmesi gerektiği hükme bağlandığı halde, Erdoğan’ın başını çektiği Ankara rejimi bu şahsiyetleri zindanda tutmaya devam ediyor.

Ya yarım yüzyıldır Kıbrıs adasının kuzey yarısının askeri işgal altında tutulması, 1984’ten beri 40 yıldır da Kuzey Irak ve Suriye toprakları üzerinde çeşitli kod adlarıyla kara ve hava operasyonları yapılarak kalıcı askeri üsler kurulması, Kafkaslar’da Azerbaycan Ordusu’yla birlikte Ermeni topraklarının işgal edilmesi?

Tüm bunlara rağmen, Tayyip Erdoğan’ın ve kankası Bahçeli’nin görevlendirdiği parlamenterler, tıpkı Brüksel’deki Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonu’nda olduğu gibi, Strasbourg’taki Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi’nde de itibarla ağırlandı, Avrupa halklarının kaderi üzerine ahkam kesip oy kullanabilmektedir.

Erdoğan’ın yönettiği rejim, sadece Strasbourg’taki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nde sanık sandalyesinde değildir... Hollanda’nın başkenti La Haye’deki Uluslararası

Ceza Mahkemesi'nde de Türkiye'deki insan hakları ihlallerine, ırkçı ve soykırımcı uygulamalara karşı 11 yıl arayla açılmış iki dava mevcuttur.

Türk Devleti'nden 1937-38 Dersim Soykırımı'nın hesabını sormak üzere Avrupa'da ilk kez Dersim'i Yeniden İnşa Cemiyeti tarafından 13 Kasım 2008'de Brüksel'deki Avrupa Parlamentosu'nda uluslararası bir konferans düzenlenmişti. Cemiyetin yöneticilerinden, maalesef üç yıl önce sonsuzluğa uğurladığımız, değerli yazar dostumuz Haydar Işık'ın önerisi üzerine Belçika'daki Kürt, Asuri ve Ermeni kuruluşlarıyla birlikte konferansın başarısı için güç birliği yapmıştık.

Türk Devleti'nin Belçika'daki diplomatik temsilcileri ve Türkçe medyadaki destekçileri bu konferanstan öylesine rahatsız olmuşlardı ki, üzerinden iki hafta geçtikten sonra söz konusu medya tarafından "Belçika'da Türk düşmanlığı üzerine çalışmalarıyla tanınan Özgüden, bugüne kadar sayısız 'soykırım' konferansı düzenlenmesine ön ayak oldu, son olarak da Avrupa Parlamentosu çatısı altında düzenlenen 'Dersim Soykırımı' adlı konferansa organizatör düzeyinde katkı verdi" diye hedef gösterildim.

Dersim'i Yeniden İnşa Cemiyeti dört yıl sonra bir adım daha attı, "1937-38 Dersim Soykırımı ve devam eden kültürel soykırım"ı, La Haye'de geniş katılımlı bir toplantı düzenleyerek, 23 Kasım 2012'de Uluslararası Ceza Mahkemesi'ne taşıdı.

UCM Başsavcılığına yapılan başvuruda şöyle deniyordu: "Gerçekleştirdiği insanlık suçlarını inkar eden, mağdurları aşağılayan, var olanı unutturmaya ve şiddet araçları ile asimile etmeye yönelen T.C. Devleti hükümetleri çok yakın zamanda tüm dünyanın gözleri önünde 34 Kürd'ü Roboski'de katletmeyi ihmal etmedi. T.C. Hükümeti üyeleri tüm bu insanlığa karşı suçlardan yargılanmamak için Uluslararası Ceza Mahkemesi yargı yetkisini son on yıldır keyfi biçimde tanımamakta direnç göstermektedir. Fakat insanlığa karşı suçlar öyle basit şekil şartlarına kurban gitmeyecek kadar önemli ve statükocu olmayacak kadar da dinamik ve

canlı bir hukuktur. Bizler de bu bilinç ve ısrarla bu suçları işlemeye devam eden hükümet sorumlularının Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde yargılanmaları için başvuruyoruz.”

Ne yazık ki, üzerinden 12 yıl geçtiği halde bu dava konusunda Uluslararası Ceza Mahkemesi'nden herhangi bir karar çıkmadı.

Türk Devleti aleyhine Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde ikinci dava, 11 yıl sonra, 1 Mart 2023'te, bir yurттаş girişimi olan Türkiye Mahkemesi (Turkey Tribunal), Demokrasi ve Özgürlükler İçin Avrupa Yargıçları (MEDEL) ve Belçika avukatlık bürosu VSA tarafından birlikte açıldı.

Turkey Tribunal, 24 Eylül 2021'de, Cenevre'deki bir dizi duruşma sonunda, Ankara rejimini “işkence, yoketme, basın özgürlüğünü çiğneme, cezasızlık, yargı bağımsızlığını ve adalete erişimi ihlal ve insanlığa karşı suçlar” konularında sorumlu bularak mahkum etmişti.

Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde davanın açılışını kamuoyuna duyurmak üzere La Haye'de 1 Mart 2023'te yapılan basın toplantısında, Belçika'nın eski başbakan yardımcısından Prof. Dr. Johan Vande Lanotte Türkiye'deki insan hakları ihlalleri üzerine şu açıklamaları yapmıştı:

“Mahkemeye yapılan başvuru, kimliği belirlenmiş veya belirlenebilir 800 kişiye ilişkin 463 bireysel işkence beyanı içermektedir. İfadeler, işkencenin nasıl geniş ve sistemli bir şekilde uygulandığını ayrıntılı olarak açıklamaktadır. Türkiye İnsan Hakları Derneği'nden alınan kanıtlar da, 2003-2021 döneminde işkence ile ilgili yılda ortalama 1.460 şikayet alındığını ve sistematik işkencenin 2022'de de devam ettiğini göstermektedir.

“Mahkemeye yapılan başvuruda 109 kişiyle ilgili ülke dışı ve ülke içi zorla kaybettirme vakası belgelenmiştir. Türk devleti yurt içindeki kayıp vakalarına karıştığını her zaman inkâr ederken, yetkililer sürekli olarak yurt dışında yapılan yasa dışı kaçırımlarla övünmektedir.

“Uluslararası hukukun temel kurallarını ihlal eden

tutuklamalara gelince, resmi Türk istatistikleri 2015-2021 döneminde 2.217.000 kişi hakkında ‘terör örgütü’ üyeliği iddiasıyla soruşturma başlatıldığını göstermektedir. 560.000 kişi yargılanmış, 270.000’i terör örgütü üyesi olmakla suçlanan 374.000 kişi hapse mahkûm edilmiştir. Rejim muhalifi sayılan kişilerin mezarlarını ziyaret etmek veya cenazelerine katılmak bile tutuklanma nedeni olmaktadır.

“Rejim muhalifi olarak algılanan kişiler, devlet kurumlarında veya özel sektörde zorla işten çıkarılırken, yurt dışındaki Türk vatandaşlarının, hatta yeni doğmuş çocuklarının pasaportları ellerinden alınmıştır, bunlar konsolosluk hizmetlerinden de mahrum edilmişlerdir. Resmi Türk istatistikleri, 2016 yılından bu yana 129.410 kamu görevlisinin ihraç edildiğini ve 19.962 öğretmenin öğretmenlik lisansının iptal edildiğini göstermektedir. Keyfi soruşturmalar kapsamında toplam 234.419 pasaport gasp edilmiştir.

“Kanıtlar, Türk Devleti’nin yüzbinlerce insana karşı, sırf Erdoğan rejiminin düşmanı olarak algılandıkları gerekçesiyle suç işlediğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu suçlardan sorumlu olan kişiler, yaptıklarının uluslararası hukukun tüm temel kurallarına aykırı olduğunu biliyorlardı, ancak cezasız kalacaklarından emindiler.

“Uluslararası Ceza Mahkemesi bu cezasızlığı durdurmak için kurulmuştur ve bizim davamızda da bunu yapmalıdır. UCM savcısını bu davayı ele almaya ve hiçbir bireyin, NATO ittifakı üyesi bir ülkenin üst düzey yetkilisi olsa bile, hukukun üstünde sayılamayacağını kanıtlamaya çağırıyoruz.”

La Haye’deki basın toplantısında, Türkiye’nin Avrupa Konseyi’ne üye olduğu 1949 yılından bu yana 74 yıldır bu ülkede ardı arkası kesilmeden işlenen insan hakları ihlallerinin izleyicisi, aynı zamanda hedeflerinden biri olarak bu davanın en kısa zamanda sonuca götürülmesi için ben de tanıklık etmişim.

Ne yazık ki, yine üzerinden bir yılı aşkın bir süre geçtiği halde, 2023’de açılan dava konusunda Uluslararası Ceza

Mahkemesi Başsavcısı Karim Han'ın ne tutum takındığı konusunda herhangi bir bilgi yok.

Buna karşılık aynı savcı bu davanın hedefi olan rejimin bir numaralı sorumlusu ile sürekli ilişki içinde olduğu gibi, son olarak New York'taki Türkevi'nde kendisini ziyaret edip saygılarını ileterek ileride açılması muhtemel yeni davalar konusunda da ona bir dokunulmazlık tanımış bulunuyor...

Türkiye'deki sıkıyönetim dönemleri dışında yargı bağımsızlığını nisbeten koruyabilmiş bir Yargıtay'ın, bir Anayasa Mahkemesi'nin Erdoğan iktidarı döneminde giderek "Sallabaş Kadılar" heyetine dönüşmüş olmasından sonra, sıra ne yazık ki Uluslararası Ceza Mahkemesi'nde...

Özetle, New York'taki Türkevi'nden gelen fotoğraf, bir savcı ile bir sanığın ibretlik halidir...

Bir müteveffa Kral'ı yıllar sonra aziz ilan etmek!

30 Eylül 2024

İki hafta sonra yerel yönetimleri belirlemek üzere sandık başına gidecek olan Belçika'da, solcu olarak bilinenler de dahil tüm partiler, özellikle Türkiye, Kuzey Afrika ve Balkan ülkelerinden gelen göçmenlerin yoğun bulunduğu Brüksel'de oy alabilmek için "müslüman aday" gösterme konusunda birbirleriyle yarışırken, Katolik alemin ruhani lideri Papa Francis'in iki günlük ziyareti, geleneksel olarak katolik ağırlıklı ülkenin gündemine damgasını vurdu.

Hiç kuşkusuz kurulduğu 1830 yılından itibaren Belçika sadece dinsel, sosyal ve kültürel alanda değil, siyasal alanda da hristiyan partiler aracılığıyla her daim Katolik Kilisesi'nin ağırlığını hissettirdiği bir ülke... Ancak, son istatistik verilerine göre, Belçika nüfusunda katolikliğe inananların sayısı %44'e kadar düşmüş bulunuyor.

Belçika nüfusunda diğer inançların dağılımı ise şöyle:

Dinsizler ve Tanrı tanımayanlar: %41, Protestanlar %1, Ortodokslar %1, Diğer hristiyanlar %3, Müslümanlar %2,4, Museviler %0,3, Budistler %0,3, Diğer dinler % 7.

Buna karşılık, Katolik kilisesi, Devlet'in inanç gruplarına yaptığı yardımlarda 79,2 ile arslan payını almaya devam ederken, Laik örgütlere %13, Müslümanlara %3,5, Protestanlara %3,2, Musevilere %0,6, Ortodokslara %0,4, Anglikanlara %0,1 ödenek ayrılıyor.

Papa'nın ziyaretinden önce Le Soir Gazetesi'nin verdiği en son rakamlara göre, Belçika genelinde nüfusun sadece %43'ü kendisini Katolik olarak görürken, dini vecibeleri yerine getirenlerin oranı sadece %24'te kalıyor. Bölgeler itibarıyla Katolik oranı ise Flaman bölgesinde %42, Valon bölgesinde %45 iken Brüksel'de %33'e düşüyor. Yine Le Soir'ın bir başka anketine göre, Papa'nın ziyareti Belçika nüfusunun %68'inin hiçbir şekilde ilgisini çekmezken, %21 de bu ziyaretten rahatsızlık duyduğunu ifade ediyor.

Vatandaşların duyguları ne olursa olsun, Papa'nın ziyareti dolayısıyla Melsbroek askeri hava alanından başlayarak Kral Sarayı'na, Leuven'deki ve Louvain-la-Neuve'deki katolik üniversitelere, Kral ailesi mensuplarının defnedildiği kiliseye, kapalı ayinin yapıldığı Saint Basilic Kilisesi'ne ve nihayet 35 bin izleyicinin katılımıyla açık ayinin yapıldığı Kral Baudouin Stadyumu'na ulaşım olağanüstü güvenlik önlemleri ve yasaklamalar altında gerçekleştirildi.

Her ne kadar bu ziyaretler ve törenler sırasında olağanüstü bir aksilik ve tatsızlık yaşanmadıysa da, başta Kral Sarayı olmak üzere çeşitli ortamlardaki buluşmalarında Katolik din adamlarının cinsel tacizleri konusunda eleştirilere maruz kalan Papa'nın, özellikle de kadınların mutlak eşitliğinin sağlanması istemlerine ters yanıtlar vermesi büyük tepkilere yol açtı.

Tepki verenlerin başında ise, Katolik Kilisesi'nin 600 yıl önce kurmuş olduğu, 20 fakültede 38 bin öğrencinin eğitim gördüğü Katolik Üniversite'nin öğretim üyeleri ve öğrencileri geliyordu.

Papa'nın Belçika ziyaretindeki en büyük tepki uyandıran jesti ise, son gün Kral Baudouin Stadyumu'nu dolduran binlerce dinleyici önünde, Roma'ya döner dönmez, 1993 yılında vefat etmiş bulunan Kral Baudouin'i aziz ilan edeceğini açıklaması oldu.

Bir gün önce Kraliyet ailesi mensuplarının gömülü bulunduğu kiliseyi ziyaretinde de Kral Baudouin'i "ölümcül bir yasayı imzalamak zorunda kalmamak için geçici olarak tahttan feragat etme cesareti gösterdiği" için övmüştü.

Belçika'dan ayrılmadan önce uçakta yaptığı basın toplantısında "Kürtaj bir cinayettir, bunu yapan doktorlar, tabiri mazur görün, kiralık katillerdir" diyecek kadar ileri gitti.

Avrupa Birliği mevzuatı gereğince her üye ülkenin kürtajı suç olmaktan çıkartan bir yasayı onaylaması gerekirken, 1990 yılında tüm partilerin desteğiyle Belçika Meclisi'nde onaylanan yasa, katolik inançlarına aykırı bulunduğu için, Kral Baudouin tarafından bir türlü imzalanmıyordu.

Bunun üzerine iktidar ortağı partiler inanılmaz bir yola başvurmuşlar, onların telkiniyle Baudouin krallıktan bir günlüğüne çekilmiş ve yasa hükümet tarafından onaylanarak yürürlüğe sokulmuştu.

Kral Baudouin'in marifeti sadece bu değildi. Onun hükümdarlığı döneminde, Afrika devriminin ve anti-emperyalist mücadelenin liderlerinden Kongo başbakanı Patrice Lumumba, NATO'nun ve Belçika Devleti'nin ortaklaşa düzenlediği bir hükümet darbesiyle devrilip tutuklanmış, 17 Ocak 1961'de de hapisten çıkartılıp Belçikalı subay ve polislerin nezaretinde binbir işkenceden geçirildikten sonra bir ormanda katledilmişti.

30 Haziran 1960... Sadece Afrika 'da değil, tüm dünya anti-emperyalist mücadele veren ülkeler için tarihi bir gündü.

Kongo'nun Léopoldville kentindeki Millet Sarayı'nın büyük salonunda, Belçika'nın genç kralı Baudouin ile sömürge döneminde Belçika ve hattâ NATO gizli servisleri tarafından tehlikeli bir "terörist," bir "kriminal" sayılan Lu-

mumba eşit koşullarda yanyana oturmaktaydı. Bu törende Belçikalı erkânın Başbakan Lumumba'dan beklediği, Kongo'ya bağımsızlık tanıdığı için Kral Baudouin'in şahsında Belçika'ya şükran ve minnetlerini sunmasıydı.

Ne ki, Lumumba mikrofona geçtiğinde, şu sözler Kral da dahil salondaki Belçikalı erkânın kafasına balyoz gibi inmişti:

“Kongolu kadınlar ve erkekler, bugün zafer kazanmış olan bağımsızlık savaşçıları, sizi Kongo Hükümeti adına selamlıyorum. Biz mücadelede ne güçlerimizi, elimizdeki avucumuzdakileri, ne acımızı ne de kanımızı esirgedik. Gözyaşıyla ve kanla yapılan bu mücadeleyle sonuna kadar gurur duyuyoruz, çünkü bu mücadele soylu ve haklı bir mücadele oldu, gücün bize dayattığı kölelik utancına son vermek için kaçınılmaz bir mücadele oldu. Bu bizim seksen yıllık sömürge sisteminden çıkışımız oldu. Yaralarımız çok taze ve hâlâ belğimizden çıkaramayacağımız kadar acıyor. Beslenmemize, giyinmemize, doğru dürtüst barınmamıza, çocuklarımızı insan gibi yetiştirmemize olanak vermeyen ücretlerle kahredici çalışmalara zorlandık. Siyah olduğumuz için sabah akşam alay, aşağılanma ve fiziksel şiddetle karşı karşıya kaldık, çünkü bizler zencilerdik... Kentlerimizde beyazlar muhteşem villalarında saltanat sürerken siyahlar derme çatma saz kulübelerde sürünürdü. Avrupalılara özgü sinemalara, restoranlara, mağazalara siyahlar adımını atamazdı. Siyahın yeri ancak Beyaz'ın ayaklarının dibiydi... Topraklarımız, yalnızca daha güçlü olanın hukukunu tanıyan sözde legal yasa metinleriyle gasp edildi. Yasaların beyaz ya da siyah için hiçbir zaman aynı olmadığını gördük.”

Konuşma bitince genç Kral Baudouin birden hışımına yarıya oturan Kongo Cumhurbaşkanı Kasavubu'ya dönerek “Böyle konuşacağından haberiniz var mıydı?” diye sormuş, eski efendilerine biati sürdürmeye dünden hazır Kasavubu kafasını “hayır” anlamında sallamıştı.

Lumumba'nın konuşması bittiğinde salon bir maç tribünü gibi ikiye bölünmüş, siyahların oturduğu sıralardan çı-

gınca alkışlar yükselirken, beyazların sıralarını âdeta ölüm sessizliği kaplamıştı.

Gerçekten de, 1884-1885 yılları arasında düzenlenen Berlin Konferansı'nda Kongo Belçika'ya alenen peşkeş çekilmiş, Belçika Kralı Leopold II de ülkeyi kendi özel mülkü haline getirmişti. Afrika'yı "medenileştirme" iddiasıyla yola çıkan kral, Kongo'daki fildişi ve kauçuk gibi zenginlikleri sömürebilmek için çeşitli koloni düzenleri kurmuştu.

Kauçuk üretiminde çalıştırılan Kongolu işçilerden isyan edenlerin elleri ve ayakları çapraz kesilerek itaat etmeleri sağlanmaya çalışılmıştı. Üretim kotasını dolduramayan Kongolu erkekler yakalanamadığında, askerler bu kişilerin eşlerinin veya çocuklarının ellerini kesmişti. Tüm bu yaşananların etkisiyle 1880 ve 1920 yılları arasında Kongo'daki nüfusun 20 milyondan 10 milyona düştüğü tahmin edilmekteydi.

30 Haziran 1960, yükselen ulusal kurtuluş ve bağımsızlık hareketlerinin sömürgeciler dünyasının suratına tükürdüğü en büyük coşku günlerinden biriydi. Ama 30 Haziran 1960, aynı zamanda, yedi ay sonra Lumumba'nın fizik tasfiyesiyle sonuçlanacak büyük KOMPLO'nun da tezgaha konulduğu gündü.

Nitekim daha birkaç gün geçmeden, Lumumba Hükümeti'nin otoritesini sarsmak için kontrol altındaki fesat yuvaları harekete geçirilerek Kongo'da etnik çatışmalar başlatılacak, Belçika yetiştirmesi üniformalılar baş kaldıracaktı.

Eski efendilerinin emrine uyan Cumhurbaşkanı Kasavubu 5 Eylül'de Lumumba'yı başbakanlık görevinden azledecek, uluslararası şirketlerin sadık uşağı Moise Çombe, yeni yönetimi ekonomik bakımdan da çökertmek üzere, ülkenin bakır, kobalt, uranyum, çinko, kalay ve manganez yataklarıyla zengin bölgesi Katanga'da bağımsızlık ilan ederek ülkeyi ikiye bölecekti.

ABD emperyalizmi ve onun Avrupa'daki uzantısı NATO için, Lumumba da, Fidel Castro, Che Guevara, Ho Şi Minh ve Sekou Toure'yle birlikte "iflah olmaz"lar listesindeydi.

Kara Afrika'daki diğer devrim ve direniş odaklarının güçlenmemesi için Lumumba yok edilmeliydi.

Emperyalizm yetiştirilmesi ordu komutanı Mobutu 2 Aralık 1961'de Lumumba'yı Kasai'de tutuklattırmıştı, ancak kendisinin hapiste bulunduğu sürede Lumumba'nın taraftarları hızla artmış ve anti-sömürgeci güçler giderek daha da güçlenmeye başlamıştı.

Belçika'nın Afrika İşleri Bakanı Harold d'Aspermont Lynden'in sağ kolu Binbaşı Jules Loos, Lumumba'yı yok etmek üzere Barracuda kod isimli komplo planını hazırlamış ve planı uygulamakla Brazzaville'deki Albay Louis Marlière'i görevlendirmişti. Ayrıca, bir istihbarat ajanı ile eski bir sömürge subayı Lumumba'nın infazı için Brüksel'den Kongo'ya gönderilmişti...

Lumumba 17 Ocak 1961'de de hapisten çıkartılıp Belçikalı subay ve polislerin nezaretinde binbir işkenceden geçirildikten sonra bir ormanda katledilmiş, daha sonra naşı gömüldüğü mezardan çıkartılıp testereyle parçalanmış ve iz kalmaması için sülfirik asitte eritilerek tamamen yok edilmişti.

Lumumba katledildiğinde İzmir'de çalıştığım Sabah Postası Gazetesi'nde bunu protesto eden yazılar yazmıştım. 1960 darbesinden sonra yeniden iktidar olmuş CHP'lilerin yönetimindeki gazeteden "Pravda'ya benzettin!" suçlamasıyla kovulmamın nedenlerinden birisi de buydu...

Ama aziz görünüşüyle tüm dünyada hayranlık kazanmış Kral Baudouin'in bu konudaki rolünü bilmiyordum. Belçika'ya geldiğimde öğrendim ki Baudouin'in geçmişi de birçok karanlık sayfalar içeriyordu: Kongo lideri Lumumba'nın iktidardan düşürülüp katledilmesinden, İspanya'da Franko'ya, Afrika'da Mobutu gibi diktatörlere destek vermesine kadar...

Daha sonraki yıllarda Baudouin'in Şili'de Allende iktidarının yıkılmasını amaçlayan CIA projelerinin finansmanına katkıda bulunduğu da açığa çıkacaktı.

Baudouin hayattayken Belçika Devleti'nin geçmişteki

cürümlerinin açığa çıkartılması için bittabi herhangi bir çaba gösterilmedi.

Onun 1993 yılında ölmesi üzerine tahta oturtulan Prens Albert'in 20 yıl süren hükümdarlık dönemi ise Belçika için siyasal istikrarsızlıklar ve kraliyet sarayı mensuplarının özel yaşamına ilişkin sansasyonlarla dolu olarak geçti.

Kongo ulusal liderini katlettirme utancını bir nebze örttebilmek için tam 57 yıl sonra, 2018'in Haziran ayı sonunda Patrice Lumumba'nın adı Kongolu siyah topluluğun yoğun yaşadığı Brüksel'in Ixelles semtinde bir meydana, işçi ağırlıklı Charleroi kentinde de bir başka alana verildi. Ardından o kanlı sömürge döneminin sembolü olan Kral Leopold II'nin Belçika'nın dört bir yanındaki heykelleri yıkılmaya ya da kan rengine boyanmaya başlandı.

Şimdilerde ise, bir diğer hükümdar, Lumumba'nın katlinde sorumluluk taşıyan Kral Baudouin, Belçika'da büyük törenlerle ağırlanan Papa Francis tarafından mezarı başında kadın haklarının tanınmasına yönelik bir yasanın çıkışını engellemeye kalkıştığı için övülüyor, ardından da onun adını taşıyan stad-yumda toplanmış 35 bin kişinin huzurunda aziz ilan ediliyor...

Papa Hazretleri, bu arada, gelecek yıl Birinci İznik Konsili'nin yıldönümü dolayısıyla Türkiye'yi ziyaret etmek istediğini de açıklamış bulunuyor.

Bakalım bu ziyaret ne sürprizler içerecek? Göreceğiz...

Ekim'in unutulmaz faşist terör günleri...

7 Ekim 2024

İki gün önce, 5 Ekim'de, İnci'nin 84. doğum yıldönümünü, ilk kez farklı bir ortamda kutladık... İnci'nin, İnfotürk yayınlarını gerçekleştirirken aynı zamanda yönetmekte olduğu Güneş Atölyeleri'nde ortaya koyduğu eserlerden seçmeler Brüksel'de yıllardır yaşadığımız mekandaki sanatçı

dostlarımızın eserleriyle birlikte sergilendi. O sabah İnci'ye iletteğim mesajda "Tam 59 yılını benimle paylaştığın ortak yaşam yolunda ikimiz de 90'lara tırmanırken, takvim yapraklarının birbiri ardına giderek daha hızla düşmekte olduğunun, hayatta kalan yakınlarımızın, dostlarımızın, mücadele arkadaşlarımızın son derece azalmakta olduğunun farkındayız" diyordum...

Daha on gün önce Paris'teki sürgün dostlarımızdan yazar-çevirmen Babür Kuzucuoğlu'nu kaybetmiştik. 60'lı yıllarda önce Türkiye İşçi Partisi'nin ilk örgütlenme sürecinde birlikte olduğum sevgili dostum Babür, daha sonra Ant Dergisi'ne yazılarıyla katkıda bulunduğu gibi, Dominik Cumhurbaşkanı iken Pentagon'un tezgahladığı bir darbeye iktidardan uzaklaştırılan Juan Bosch'un yazdığı Pentagonizm adlı kitabı ve Fransız Komünist Partisi liderlerinden Jacques Duclos'nun Anarşizm adlı kitaplarını Türkçeye çevirmişti. Her iki kitabı da 1969 yılında Ant Yayınları dizisinde yayınlamıştık.

İnci'nin doğum yıldönümünü içerdiği için bir günlüğüne de olsa ikimizi de mutlu kılan, dostlarımızla bir araya getiren Ekim ayı, çok eski yıllarda tüm yaşamımız boyu unutmamız mümkün olmayan kara anılarla da dolu... Özellikle demokratlar, anti-emperyalistler ve sosyalistler için gerçekten belalı günler...

Tam 70 yıl öncesinde, 1954 yılının 7 Ekim günü... 1951 yılından itibaren tutuklanan TKP üyelerinden 184'ü askeri mahkemede, iki yıl süren duruşmaları sonucunda o gün Türk Ceza Yasası'nın ağırlaştırılmış 141. maddesi uyarınca 10 yıla kadar ağır hapis ve çeşitli sürgün cezalarına mahkum ediliyorlar...

Bu mahkumiyet sadece o hükmü veren askeri yargıçların değil, onlardan çok önce Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren Türkiye'yi yöneten, CHP'si ve DP'siyle tüm iktidarların utanç belgesidir.

Daha önceki yazılarımda da sormuştum: Hangi parti ya da partiler koalisyonu iktidarda olursa olsun, 23 Nisan

1920’de kurulan TBMM değil mi, İttihat ve Terakki’nin ideolojik mirasını üstlenerek varlığının daha ilk yılında Türkiye Komünist Partisi liderlerinin Karadeniz’de boğdurulmasına icazet veren, 1925’te Sol örgütlenmeleri ve Kürt direnişini ezmek için ünlü Takriri Sükûn Kanunu’nu onaylayarak istiklal mahkemeleri kurduran, tek parti döneminde de, çok partili dönemde de art arda sıkıyönetimler ilan ederek muhalif güçlere kan kusturtan?

Hürriyet türküleri söyleyerek iktidar olan Demokrat Parti ise 1950 seçimleriyle mutlak çoğunluğu elde ettikten sonra, Türkiye’de komünist örgütlenme ve ifadeyi yasaklayan TCK 141 ve 142 maddelerini ABD emperyalizminin dayatmasıyla daha da ağırlaştırarak hemen ardından ünlü 1951 Komünist Tevkifatı’nı başlatmış, üç yıl sonra da askeri mahkemenin mahkumiyet kararları gelmiştir.

Uluslararası planda ABD emperyalizminin tezgahıyla işlenen en büyük cürümlerden biri de, hiç kuşkusuz, Küba devriminin liderlerinden Ernesto Che Guevara’nın gerilla mücadelesi başlatmak üzere gittiği Bolivya’da CIA’nin uşakları tarafından pusuya düşürölüp tutuklandıktan sonra 9 Ekim 1967’de Bolivya Devlet Başkanı Barrientos’un emriyle katledilmesi idi.

Sertel’lerin sosyalist ve anti-emperyalist gazetesi Tan’ın CHP’nin kışkırttığı milliyetçi sürüler tarafından alçakça bir saldırıyla susturulmasından 22 yıl sonra, aynı Tan matbaasında dizilip basılan bizim Ant Dergisi’nin 41. sayısını Ekim 1967’de “Go Home” sloganlı bir kapakla yayınlamamızın hemen ardından ABD emperyalizminin beslemesi ve uşığı ümmetçi işadamlarının saldırısına uğrayacaktık.

Tan Matbaası’na el koyan ümmetçiler Ant’ın orada dizilip basılmasını yasakladıkları gibi, dergiyi yayına hazırlayan mürettepleri de tazminat dahi ödemededen işten attılar.

Bu alçakça operasyonun hemen ardından ümmetçi gazetelerden Bâbîâlîde Sabah, 10 Ekim 1967 tarihli sayısında açıkça şu tehditleri savuruyordu: “Ey Allahsız, kitapsız, dinsiz, iman-

sız, kızıl köpekler! Ölüm, sizlere ölüm... Ey kızıl sürüleri! İslam arslanları, Türk yiğitleri kükredi. Hudutlarımızın içinde size ve sizin bütün şer organlarınıza ölüm yağdıracağız, ölüm!”

Yine ümmetçilerin yayımladığı İttihad Gazetesi’nde de medyanın nasıl kontrol altına alınmakta olduğu şöyle müjdeleniyordu: “Daha dur bakalım, büyüğü geride. Artık istesenez de, patlasanız da, çatlasanız da, Bâbîâli’ye el attık. Rotatifler, Kur’an ve iman hakikatlerinin neşrinde çalışacak. Müslüman gazetelerin sayısı daha da artacak; matbaaların, dağıtım şirketlerinin en yenisi, en moderni müslümanlara hizmet edecek. Tekniğin meşru dairedeki herşeyi islamiyete, onun hadimlerine hizmet edecek.”

Ümmetçilerin en etkin gazetesi Bugün’de de Mehmet Şevket Eygi açıkça katliam fetvası veriyordu: “Türkiye’de komünizmin himaye edildiğine, islamiyetin ise baltalandığına dair apaçık deliller vardır. Artık müslümanlara düşen vazife, uyanık ve hazırlıklı olmaktır. Önümüzde taze ve ümit verici bir örnek vardır. Endonezya’daki komünist kıyımı. Yüzbinlerce komünist öldürüldü. Karada vahşi hayvanlar, denizde balıklar insan etine doydular. Korkunç bir komünist kıyımı oldu. Fakat Endonezya kurtuldu.”

Ekim ayında, 12 Mart 1971 Darbesi’nden sonra da Türkiye’nin rejimi açısından utanç verici birçok olay yaşandı.

En önemlilerinden birisi, hiç kuşkusuz, Deniz Gezmiş ve 17 yoldaşının 9 Ekim 1971’de bir sıkıyönetim mahkemesi tarafından idama mahkûm edilmesi, bu alçakça kararın rejimin kölesi medya tarafından manşetlerden büyük bir milli zafer gibi duyurulmasıydı.

Kamuoyundaki büyük tepki üzerine Askeri Yargıtay 10 Ocak 1972’de 15 devrimcinin idam cezasını hapse çevirmek zorunda kalacak, ama Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan’ın idam hükümlerini kesinleştirecekti. TBMM’de CHP’lilerin bir bölümünün de dahil olduğu büyük çoğunluk bu caniyane kararı iki kez onaylayacak, üç fidan 6 Mayıs 1972 günü idam sehpasında Türkiye halklarına ve tüm in-

sanlığa onurlu mesajlar vererek ölümsüzler arasında hak etikleri yeri alacaklardı.

Bundan 53 yıl önce Türkiye devrimci hareketinin tarihsel liderlerinden Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın ölümü de, Ekim ayının dramatik olaylarından biridir. 12 Mart Darbesi'nin ardından sıkıyönetimce aranan Kıvılcımlı, Türkiye'den ayrıldıktan sonra önce Suriye'ye, daha sonra Bulgaristan'a geçmiş, ne ki TKP yöneticilerinin karşı çıkması yüzünden Temmuz ortalarında önce Sofya'dan sınırdışı edilmiş, daha sonra gittiği Almanya'da Doğu Berlin'e girerek tedavi görmesi engellenmişti.

Bunun üzerine Batı ülkelerinde bir süre dolaştıktan sonra kanser tedavisi görmek üzere Yugoslavya'ya giden Kıvılcımlı 11 Ekim 1971'de Belgrad'da hayata veda etmişti.

12 Mart 1971 darbesinin bizi mecbur ettiği sürgün yaşamımızda da Türk Devleti'nin bize karşı tehditleri, baskıları ve hedef göstermeleri hiç eksik olmamış, özellikle 1975 Ekim'inde doruğa çıkmıştı.

Cunta'ya karşı yurt dışında Demokratik Direniş hareketini Fransa ve Almanya başta olmak üzere çeşitli ülkelerde sahte pasaportla illegal olarak örgütledikten sonra Türk Devleti'nin Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nde isimlerimizi vererek yaptığı ihbar nedeniyle 1973'te Hollanda'da legale çıkmış, 1974 yılında da İno-Türk'ü kurmak üzere Belçika'ya geçmiştik. Ancak, bu kuruluş aşamasında, Birleşmiş Milletler mültecisi statüsünde olmamıza ve Hollanda'da sürekli oturma hakkına sahip bulunmamıza rağmen, Türk Devleti Belçika makamlarının bize oturma ve çalışma izni vermesini engellemek için yine çeşitli kirli oyunlara başvurdu.

1974 yılında kaçak göçmen işçilere çalışma ve oturma izni verilmesi için bir yasa çıkartıldığı, bundan tüm kaçak Türk vatandaşları da hemen yararlandığı halde, bizim başvurularımız derhal reddedildi, üstelik gazeteci olarak BelçikaDışişleri Bakanlığı'nın verdiği geçici bir basın kartım olduğu halde Anderlecht polisi 17 Mart 1975'de ona da el koyarak beni Hollanda'ya sınırdışı etti.

Avukatımızın itirazına karşı Belçika Emniyet Genel Müdürlüğü 25 Eylül 1975'te Adalet Bakanı'na gönderdiği Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul'la notta şöyle diyordu:

“Söz konusu kişilerin Hollanda'daki Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği Delegasyonu'na verdikleri ifadeye göre kendilerinin Türkiye'de özellikle yıkıcı faaliyetler kapsamına girecek siyasal bir geçmişleri vardır: Orduyu isyana teşvik, hükümete ve cumhurbaşkanına hakaret, yazarların tutuklanmasına karşı çıkma, ABD'nin politikalarını eleştirme, halkı isyana teşvik, komünist propaganda, sınıf savaşına teşvik... Bu koşullarda kendilerinin Belçika'da Türk topluluğunun kültürel yaşamına katkıda bulunma bahanesi altında yayın ve dağıtım faaliyetinde bulunmalarına göz yumulması sakıncalıdır. Her ne şekilde olursa olsun Belçika'da bulunmaları tam anlamıyla sakıncalıdır.”

Bu not üzerine Adalet Bakanlığı'na bağlı Devlet Güvenlik Birimi (DGB) de, 6 Ekim 1975'te, Yabancılar Polisi'ne şu talimatı veriyordu: “Haklarındaki soruşturma henüz tamamlanmamış olmakla birlikte, DGB daha şimdiden Özgüden-Tuğsavul çiftinin Belçika'ya yerleşmesine izin verilmemesi gerektiği görüşündedir.”

Ekim ayının en dehşet verici olaylarından birisi, hiç kuşkusuz, bundan tam 46 yıl önce, 1978 yılında, 8 Ekim'i 9 Ekim'e bağlayan gece TİP üyesi 7 gencin ülkücü katiller tarafından hunharca katledilmesi.

Bu cinayetten kısa bir süre önce İnci'yle birlikte Türkiye İşçi Partisi'nin Avrupa'da örgütlenme ve iletişim sorumluluğunu üstlenmiştik. Yoldaşlarımıza kasteden bu alçakça cinayetin arka planını Avrupa kamuoyuna duyurmak için derhal üç dilde “Ankara'da katliam, Niçin?” adlı bir broşür yayımlamıştık.

Yıllar sonra, 9 Ekim 2017 tarihli t24'te yayımlanan yazısında Doğan Akın, korkunç katliamın Ülkücülerin “Reis”i Abdullah Çatlı'nın yaptığı plana uygun olarak yine Ülkücüler'in “İdi Amin”i Haluk Kırıcı elebaşılığındaki bir faşist grup tarafından nasıl gerçekleştirildiğini ayrıntılı olarak ortaya

koymuştu. Katliamın kurbanları, hepsi Türkiye İşçi Partisi (TİP) üyesi olan üniversite öğrencileri Serdar Alten, Hürcan Gürses, Efraim Ezgin, Latif Can, Osman Nuri Uzunlar, Faruk Erzan ve Salih Gevence'dir.

Bu alçakça katliamın üzerinden tam 46 yıl geçmiş, ama katillerin yaptığı yanlarına kalmıştır.

Abdullah atlı 1996'da Susurluk'ta ölmüş, Haluk Kırcı ise yıllarca sonra çıktığı bir televizyon programında "Öldürülen iki arkadaşımızın intikamını almaya gitmiştik" diyerek işledikleri alçakça cinayeti haklı göstermeye kalkışabilmiş, yine de hakkında takipsizlik kararı verilmişti.

Ekim ayında işlenen bir başka cinayet ise, 22 Ağustos 1958 doğumlu genç devrimci Necdet Adalı'nın bundan tam 44 yıl önce 12 Eylül faşist rejimi tarafından idam sehpasında katledilmiş olmasıdır.

Necdet Adalı çok genç yaşta Kurtuluş Hareketi saflarında devrimci mücadeleye katılmış, 19 yaşındayken, Ankara Örnek Mahallesi'ndeki bir evin basılması sonucu, içlerinde daha sonra Filistin'de yaşamını yitiren Kemal Ergin'in de bulunduğu 4 kişi ile beraber tutuklanmıştı.

Tutuklanma gerekçeleri, 10 Temmuz 1977'de kimliği belirsiz kişiler tarafından İsmetpaşa Mahallesi'ndeki Güneyli Kırathanesi'ne yönelik silahlı saldırıydı.

Adalı ve yoldaşları tutuklandıktan sonra Ulucanlar Cezaevi'ne konulmuş ve idam talebiyle yargılanmaya başlanmıştı. Duruşmalarında düşüncelerinden asla taviz vermeyen Adalı'nın yargılanması devam ederken 12 Eylül darbesi gerçekleşmiş, duruşmayı üstlenen sıkıyönetim mahkemesi, hakkında herhangi bir kanıt veya görgü tanığı olmamasına rağmen, Adalı'yı idama mahkum etmişti. Bir süreliğine, kendisinden sonra idam edilecek olan Erdal Eren'le de aynı koğuşu paylaşan Adalı, 8 Ekim 1980'de Ulucanlar Cezaevi'nde idam edilmişti.

Adalı'nın idam sırasındaki son sözleri ise, "Yaşasın Kürt ve Türk halklarının kardeşliği. Kahrolsun sömürgecilik.

Kahrolsun faşizm. Yaşasın antiemperyalist, antioligarşik demokratik halk devrimi” olmuştı.

Cunta döneminde daha sonra onlarca genç, kendilerini yasama meclisi yerine koyan 5 faşist generalin onaylamasıyla inançları uğruna idam sehalarında can verdi.

Ekim acıları bununla da bitmeyecekti...

1982 seçimlerinden sonra yeniden açılan TBMM de de hız kesmeyecek, bir diğer genç devrimci, İlyas Has, Turgut Özal’ın partisi ANAP’ın tek başına iktidar olduğu dönemde, 1984’ün 7 Ekim’inde, İzmir’in Buca Kapalı Cezaevi’nde, devrimci Hıdır Aslan ise aynı yılın 25 Ekim’inde Burdur Kapalı Cezaevi’nde idam edilecekti.

Bu Ekim ayı dramlarını hatırlamak, özellikle ana muhalefet partisi olan CHP yönetiminin TBMM çatısı altında yumuşama, normalleşme ve ayağa kalkarak Tayyip’e saygı operasyonları yürüttüğü, hele hele yurt dışında Tayyip’in militarist ve yayılmacı politikalarına arka çıktığı, hattâ işi New York’taki Türkeyi’ne ilişkin rüşvet suçlamaları karşısında Türk Devleti’ni savunma cengaverliğinde bulunduğu bir dönemde büyük önem taşıyor...

Ekim acıları asla unutulmaya... Bir daha yaşanmasına asla fırsat verilmeye...

Belçika’da kayyum tehdidi olmayan seçim zaferi...

15 Ekim 2024

Belçika’da genel seçimlerden dört ay sonra, pazar günü yapılan yerel seçimler, tahmin edildiği gibi, iki planda büyük bir hesaplaşma içinde geçti.

Birinci hesaplaşma, bir yandan yıllardır Brüksel ve Valon bölgelerinde iktidarı ellerinde tuttuktan sonra 9 Haziran 2024 parlamento seçimlerinde büyük oy kaybına uğrayan Sosyalist Parti ve Ecolo ile öte yandan yıllar sonra bu iki bölgede

olduğu gibi ülke genelinde Flaman milliyetçi partisi N-VA ile birlikte federal hükümeti kuracak kadar güçlenmiş bulunan Liberal Parti (MR) ve orta sağ Les Engagés arasındaydı.

Liberal Parti (MR) ve Les Engagés bu seçimde de aynı performansı gösterip bir çok belediyenin yönetimini ele geçirirlerken, Sosyalist Parti fazla kayba uğramadı, olan birçok belediye yönetimini kaybeden Ecolo'ya oldu.

İkinci hesaplaşma ise, özellikle başkent Brüksel'de, Müslüman ülkeler kökenli seçmenlerin yoğun bulunduğu belediyelerde yaşandı. Şaşırtıcı da değil... Çünkü bu kentte Müslüman ülkeler çıkışlı olanlar nüfusun Saint-Josse'da yüzde 45'ini, Molenbeek'te yüzde 41,2'sini, Schaerbeek'te yüzde 37,3'ünü, Anderlecht'te yüzde 30,2'sini, Brüksel ana-kent belediyesinde ise yüzde 31'ini oluşturuyor.

Daha önce Flaman sosyalist partisi Vooruit'in üyesiyken bu partiyi İslamcı taleplere yeterince olumlu yanıt vermediği için terk ederek 9 Haziran'daki genel seçimlere ayrı bir listeyle katılıp Brüksel Bölge Meclisi'nde 4 sandalye kazanan, bu sayede Brüksel Bölge Hükümeti'nin kuruluş pazarlıklarına da katılan Faslı Fouad Ahidar, bu yerel seçimde de Molenbeek'de yüzde 14,6 ile 7, Schaerbeek'te yüzde 8,5 ile 4, Anderlecht'te yüzde 14,1 ile 7, Brüksel Anakent'te yüzde 10,8 ile 5, Jette'de yüzde 12,7 ile 5 belediye meclisi üyeliği kazanmış, Saint-Josse'da da, hiç üyelik kazanamamış olmasına rağmen, oyların yüzde 5,1'ini elde etmeyi başarmış bulunuyor.

Ancak, bu seçimde Brüksel'deki Müslüman oyların daha büyük sayılarda yöneldiği parti, art arda verdiği ödünler sayesinde, Sosyalist Parti oldu, çeyrek yüzyıldır muhalefette kaldığı kentin ikinci büyük belediyesi Schaerbeek'te en yüksek oyu almayı, bu sayede de belediye başkanlığını elde etmeyi başardı.

Tüm Belçika tarihi boyunca Hristiyan partilere ve kurumlara karşı ödünsüz laiklik mücadelesi vermiş olan Sosyalist Parti'nin özellikle Türkiye ve Fas çıkışlı Müslüman göçmenlerin oylarını alabilmek için Brüksel özelinde İslam-

cılara ve onların arkasındaki Ankara ve Rabat rejimlerine vermediği ödün kalmamıştı... Bu sayededir ki, Molenbeek, Anderlecht, Evere, Koekelberg ve Brüksel Anakent belediyelerinde iktidarı elinde bulundurmuştu...

Saint-Josse Belediyesi esasen tarihsel olarak hep Sosyalist Parti'nin yönetimindeydi... Ancak, bu partinin üyesi olarak 2013'den beri belediye başkanı olan Emir Kır, aşırı sağcı Türk politikacılarını makamında kabul ettiği için 18 Ocak 2020'de partiden ihraç edilince Belediye Meclisi'nde kendi adına grup oluşturmuştu.

Son seçime de "Belediye Başkanı Listesi" adı altında katılan Kır, oyların yüzde 50'den fazlasını alarak belediye başkanlığını korumayı başardı. Bununla beraber, Sosyalist Parti de seçime ayrı bir listeye katılıp oyların yüzde 19,9'u ile 6 üyelik kazanarak Emir Kır'a Belediye Meclisi'nde dolaylı destek sağlamış bulunuyor.

Schaerbeek'te 2000 yılından beri iktidardan dışlanmış bulunan Sosyalist Parti, DÉFI-ECOLO iktidarının son yıllardaki zaafından da yararlanarak yönetimi ele geçirmek amacıyla iki yıldır sistemli bir kampanya yürütmekteydi.

Partinin İslamcılığa tavizi konusunda en çarpıcı örnek, mezbahalık hayvanların uyuşturmaksızın kesilmesi konusundaki tavrı oldu... Bu tür kesim Flaman ve Valon bölge meclislerinde oybirliğiyle yasaklandığı halde, Brüksel Bölge Parlamentosu'nda 17 Haziran 2022'de yapılan oylamada, Belçika Diyanet Vakfı ve Belçika İslam Koordinasyon Kurulu'nun dayatmasına uygun olarak, yasaklama önerisi 38 lehte, 8 çekimser oya karşılık 42 oyla reddedildi.

Bu oylamanın ibret verici yönü, Flaman ve Valon bölgelerinde bu yasaklamaya istisnasız kabul oyu vermiş olan sol ve çevreci partilerin Brüksel bölgesinde 180 derecelik bir dönüş yapmaları, Sosyalist Parti'lerin 19 milletvekilinden 16'sının, Belçika İşçi Partisi'nin 11 milletvekilinden tümünün, Yeşiller'in 19 milletvekilinden 9'unun red oyu kullanmış olmalarıydı.

Yine 2022'nin Eylül ayında, Molenbeek Belediyesi'ndeki görevlilerin kamuya açık servislerde dinsel aidiyeti vurgulayan kıyafetle, dolayısıyla da müslüman kadınların testtürle çalışmalarını yasaklayan iç yönetmelik maddesinin kaldırılması önergesi belediye meclisinde Sosyalist Parti'nin ve Ecolo'nun oylarıyla onaylanmıştır.

Sosyalist Parti, hem Parlamento hem de Belediye seçimlerinin arka arkaya yapılacağı 2024 yılına, İslamcılara taviz konusunda daha cüretkar adımlar atarak girdi.

Brüksel Bölge Meclisi'nin başkan yardımcısı Sosyalist Parti'li Hasan Koyuncu, 13 Ocak 2024'te parlamento binasında Brüksel'in Dostları Derneği ile birlikte düzenlediği bir ödül törenine özel olarak davet ettiği Muhammed Ensar Butt adındaki Pakistanlı imamın, bir madalya ile taltif edildikten sonra, kürsüye çıkarak Kuran'dan ayetler okumasına da izin verdi.

Sosyalist Parti'li başkan yardımcısının bu tavizi üzerine Federal Parlamento'daki N-VA milletvekili Theo Francken Sosyalist Parti'yi "İslamcıların isteklerine her zamankinden daha fazla boyun eğmekle" eleştirmiş, MR'in genel başkanı Georges-Louis Bouchez bu gelişmeyi "solun cemaatçiliği bir seçim silahı olarak kullanmasının sonucu" olarak nitelemiştir.

İran'da islamist rejime karşı muhalefette yer almış, hapisten kurtulduktan sonra iltica ettiği Belçika'da son seçimlerde N-VA milletvekili olarak federal meclise seçilmiş bulunan Darya Safai de, Tahran'daki tutukluluğunu hatırlatarak şunları söylemiştir: "Ayetullahların hapisanesinde de her sabah Brüksel Parlamentosu'nda okunan türden ayetlerle uyandırılırdık, hücremizde aynı sözlerle dua etmemiz istenirdi. Aynı zamanda başkalarına ibret olsun diye birkaç İranlı asılırdı. O hapishaneden sağ çıkmayı başardıktan 24 yıl sonra Belçika'da, Batı demokrasisinin kalbinde aynı şeyleri duy-mak beni şok ediyor."

Buna rağmen Sosyalist Parti'nin 7 Şubat 2024'te yapılan Schaerbeek bölge örgütünün toplantısında Brüksel Bölge Meclisi başkan yardımcılığının yanı sıra 12 yıldır Schaer-

beek Belediye Meclisi üyesi olan Hasan Koyuncu'nun 13 Ekim 2024'te yapılacak belediye seçimlerinde Schaerbeek belediye başkanlığına aday gösterilmesi kararlaştırıldı.

Aynı zamanda 9 Haziran 2024 yasama seçimlerinde Brüksel Bölge Meclisi'ne yeniden aday gösterilen Hasan Koyuncu, Müslüman seçmenlerin oylarını alabilmek için oylamaya üç gün kala "helal kesim" konusunda şu açıklamayı yaptı:

"Brüksel'de helal kesimi yasaklamak isteyenlerin karşısında durduk. Biz parti olarak hem bu baskının uygulanmasına karşıyız hem de helal kesimin isteyenler için var olmasından yanayız. Bu yüzden helal kesimin devam etmesini istiyoruz. 2 yıl önce Brüksel Parlamentosu'nda bu konuda yapılan oylamada duruşumuz belliydi. Hangi partilerin de bu konuya karşı oldukları da belli. Yapılan oylamada herkes kimin ne olduğunu görmüş oldu. O oylamada biz her ne kadar kıl payı kazanmış olsak da, önümüzdeki dönem eğer dengeler değişecek olursa, bir daha söz sahibi olmayabiliriz. O yüzden vatandaşlar akıllı şekilde oy kullanmalılar."

Bu kampanya sayesinde ki, Hasan Koyuncu, Türk seçmenlerin kullandığı 4721 tercih oyu ile Brüksel Bölge Parlamentosu'na yeniden seçildi.

23 yıldır Schaerbeek Belediyesi'nin başkanlığını yapan Bernard Clerfayt aleyhinde oylamaya üç gün kala başlatılan çirkin bir karalama kampanyası da, hiç kuşkusuz, DÉFI partisinin oy kaybetmesinde ve iktidar yolunun Sosyalist Parti'ye açılmasında etkin oldu.

Schaerbeek'te Müslüman seçmenlerin yoğun bulunduğu semtlerde dağıtılan ve Bernard Clerfayt'ın Belediye Sarayı önünde çekilmiş bir fotoğrafı bulunan bir bildiriye DÉFI listesi başkanı "İslam düşmanı", "Başörtüsü Karşıtı" ve "Helal Karşıtı" sloganlarıyla hedef alınmaktaydı.

13 Ekim belediye seçimleriyle Belçika'nın, özel olarak da Brüksel'in siyasal yaşamında yeni bir dönem açılmış bulunuyor... Avrupa Birliği'nin ve NATO'nun merkezlerini barındıran Brüksel'deki iki belediyenin, Evere ve Koekelberg'in

başında Faslı, diğer iki belediyenin, Saint-Josse ve Schaerbeek'in başında Türk belediye başkanları bulunuyor.

Bittabi, bu başkanların parti ve belediye ilişkilerinde Fransızca ve Flamanca dilleri yanında kendi ana dillerini, Arapça ve Türkçe'yi kullanmalarına hiçbir engel yok.

Aksine, yabancı kökenli vatandaşların toplumsal, siyasi ve kültürel yaşamda aktif olarak yer almaları, sorumluluk üstlenmeleri, 70'li yıllarda militanlığını yaptığım Göçmen İşçi Örgütleri Bağlantı Komitesi (CLOTI)'nin başlattığı eşit haklar mücadelesinin zaferini simgelediği için bu gelişmeden gurur duyuyorum.

Ve biliyorum ki, yabancı kökenli bu belediye başkanları, kendi dillerine ve kültürlerine de sahip çıktıkları için asla baskı ve tehditlere maruz kalmayacak, Türkiye'nin Kürt illerinde halkın oyu ile seçilmiş Kürt belediye başkanları gibi "Kayyum" kurbanı olmayacak, ardından da yıllarca zindanlarda çürütülmeyecek...

Umarım ki, Belçika'da demokratik güvencelere sahip Türk belediye başkanları, Sosyalist Parti mensubu olarak, Türkiye'de despotik iktidarın "kayyum" da dahil her türlü baskısına maruz Kürt belediye başkanlarına, hattâ benzeri tehditler altındaki İstanbul'un Sosyalist Enternasyonal üyesi Türk belediye başkanına gerekli dayanışmayı göstermekten de geri kalmayacaklardır.

"İki Devlet-Tek Millet" cürüm ortaklığı...

27 Ekim 2024

Türkiye medyasının ve onun koşullandırdığı kamuoyunun dikkatleri bir yandan Devlet Bahçeli'nin İmralı tecridindeki PKK lideri Abdullah Öcalan'ı TBMM'ye davetine, öte yandan TUSAŞ'a yönelik silahlı eyleme odaklanmışken, komşu Azerbaycan'da Erdoğan'ın kankası Aliyev'in işlediği

insanlık suçlarının Avrupa Parlamentosu genel kurulunda ezici çoğunlukla mahkum edilmesinden tek kelimeyle dahi söz eden olmadı.

Oysa, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin öngördüğü COP 29'un, yani 29. Taraflar Konferansı'nın 11-12 Kasım 2024 tarihlerinde Azerbaycan'da toplanmasına birkaç hafta kala Avrupa Birliği yasama organı tarafından o ülkedeki rejimi mahkum eden böyle bir kararın alınması büyük bir önem taşıyordu.

Benim için pek de şaşırtıcı değil... Azerbaycan'daki rejim ne yaparsa yapsın, hangi cürmü işlerse işlesin, DEM ve öncülleri hariç, başta AKP ve ana muhalefet CHP olmak üzere TBMM'de grubu bulunan tüm partiler, "İki Devlet-Tek Millet" ilkesine yürekten bağlı olarak Aliyev diktasının kendi halkına yönelik devlet terörü uygulamalarına ve Ermenistan'ı hedef alan saldırı ve işgallerine yürekten alkış tutmuşlardır.

Anımsayalım... Dört yıl önce, 17 Kasım 2020'de, ana muhalefet partisi CHP ve de onun baş müttefiki İYİP değil miydi "Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde grubu bulunan siyasi partiler olarak, uluslararası camiayı, bugüne kadar Ermenistan'ın işgali ve sorumsuz saldırıları sebebiyle zarar gören Azerbaycan'ın yanında olmaya davet ediyoruz. Bu vesileyle Gazi Meclisimizdeki siyasi partiler olarak, şehit düşen Azerbaycanlı kardeşlerimize Allah'tan rahmet, gazilere acil şifa ve can Azerbaycan'a başsağlığı dilerken, milletimizin dayanışma iradesini bir kez daha güçlü bir şekilde vurguluyoruz" diyerek Dağlık Karabağ'ı işgal tezkeresine "evet" oyu verenler?

2023 genel seçim yenilgisinden sonra CHP'nin genel başkanı değişmiş, ama birçok konuda olduğu gibi, Azerbaycan konusunda da hiçbir tutum değişikliği olmamıştır.

Yeni genel başkan Özgür Özel'in 17 Nisan 2024'te, Strasbourg'taki Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'ne gelişinde yaptığı ilk iş, hem özel temaslarında, hem de parlamento kürsüsünde, bir süre önce bu kurumdan dışlanmış bulunan

Azeri milletvekillerinin tekrar Parlamenterler Meclisi'ne katılmasını sağlamak için çalışmak olmuştur.

Parlamenterler Meclisi'nde yaptığı konuşmada, Türk Devleti'nin Kuzey Irak ve Kuzey Suriye'de yaptığı ölüm yağdırıcı operasyonlara, Azerbaycan ve Türkiye silahlı kuvvetlerinin Kafkasya'daki ortak işgal ve cankırımı operasyonuna tek kelimeyle dahi değinmeyen Özel, Aliyev rejiminin Avrupa Konseyi'nde temsili konusunda şöyle diyordu:

“Geçtiğimiz dönemde Azerbaycan ile aramızda yaşanan, oylamasına dahil olmadığımız ama doğurduğu sonuçlar açısından da üzüntü duyduğumuz sürecin hızla onarılması gerektiğini düşünüyorum. Konseyin ortak değerlerinin sonuna kadar savunucusuyuz. Ancak Azerbaycan ile yaşanan süreç bugüne kadar verdiği sonuçlar açısından her iki taraf açısından da öğreticidir. Bundan sonra ilişkilerin yeniden tesisi noktasında üzerimize düşecek her türlü katkıyı yapmak üzere bizim için çok önemli bir ülke olan Azerbaycan ile konsey arasında her türlü sorumluluğu almaya hazır olduğumuzu da ifade etmek isterim.”

Hele hele, İsrail'in Filistin topraklarında başlattığı kitle- sel imha operasyonları Lübnan'ı ve İran'ı da hedef almakla kalmayıp tüm Orta Doğu ülkelerini tehdit eder bir boyut kazanmışken, 28 Eylül 2024'te, Bakü'de beşincisi düzenlenen Azerbaycan Savunma Fuarı (ADEX)'te Türk savunma şirketi Baykar'ın yanı sıra İsrail Havacılık ve Uzay Sanayii (IAI)'nin de yer alması ibret vericidir. Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün raporuna göre İsrail'in askeri silah ihracatının yüzde 17'sinin Azerbaycan'a yapıldığı bilindiğine göre pek de şaşırtıcı değildir.

Fuar sırasında NATO standartlarına uygun hafif silah üretiminde uzmanlaşmış İsrailli AS Holdings ve bu şirketin yan kuruluşu Ari Arms ile Azerbaycan Savunma Sanayii Bakanlığı'na bağlı devlet şirketi Azersilah arasında bir işbirliği anlaşması imzalanmış, buna Türkiye'nin ne iktidar kanadından, ne de ana muhalefet kanadından herhangi bir tepki gelmemiştir.

Türkiye'deki "İki Devlet-Tek Millet"çi partilerin suskunluğu sürerken, 22 Ekim 2024'de "Azerbaycan'daki durum, insan hakları ve uluslararası hukukun ihlali ve Ermenistan ile ilişkiler" konusu Avrupa Parlamentosu genel kurulunda enine boyuna tartışılmış, 24 Ekim tarihli oturumda da Aliyev rejimini mahkum eden karar tasarısı 31 muhalif oy karşı 453 milletvekilinin oyu ile kabul edilmiştir.

Kararda her şeyden önce COP 29'un, yani 29. Taraflar Konferansı'nın insan haklarını sürekli ihlal eden Azerbaycan'da yapılacak olması kınanarak Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği konferanslarının bundan böyle insan hakları sicili kötü olan ülkelerde yapılmamasını sağlamak için ellerinden geleni yapmaları konusunda Avrupa Birliği'ne ve üye devletlere çağrıda bulunuluyor.

Azerbaycan'da insan haklarının sürekli kötüleşmesine, Ermenistan'a yönelik saldırgan tutum da dahil olmak üzere uluslararası hukukun ağır ihlallerine, sivil toplum üzerindeki sert sınırlamalara ve Avrupalı yetkililere rüşvet vermek için kullanılan "havyar diplomasisi" mekanizmalarına atıfta bulunan AP kararında, Azerbaycan'ın uluslararası hukuku ihlal ederek Ermenistan Cumhuriyeti'ni işgal etmesi, Dağlık Karabağ'daki Ermeni nüfusun etnik temizliğe tabi tutulması ve sekiz eski Dağlık Karabağ/Artsakh lideri de dahil 23 Ermeni'nin Azerbaycan hapishanelerinde esir tutulması da protesto ediliyor.

Kararda ayrıca Avrupa Birliği, Azerbaycan gazına bağımlılığın son vermeye, enerji sektöründe stratejik ortaklığa ilişkin 2022 mutabakat zaptını askıya almaya çağrıldığı gibi, ileride Azerbaycan ile imzalanacak anlaşmalar için de tüm siyasi mahkumların serbest bırakılmasının, yasal reformların uygulanmasının ve ülkedeki insan hakları durumunun genel olarak iyileştirilmesinin şart koşulması talep ediliyor.

AP milletvekilleri, Ermenistan'a yönelik herhangi bir askeri eylemin kabul edilemez olduğunu belirtip bunun AB-Azerbaycan ortaklığı üzerinde ciddi sonuçlar doğuracağını

konusunda uyarıda bulunduktan sonra “AB, Ermenistan’ın egemenliğini, bağımsızlığını ve toprak bütünlüğünü tehdit eden her kişi ve kuruluşa yaptırım uygulamaya hazır olmalıdır” diyor.

Azerbaycan’ın diplomatik temsilcileri veya Azerbaycan hükümet ve parlamento üyeleri tarafından bugüne dek AB üye devletlerinin seçilmiş yetkililerine yöneltilen hakaretler ve doğrudan tehditlerin şiddetle kınandığı kararda bundan böyle Azerbaycanlı yetkililerin AB kurumlarına girişinin bir sonraki duyuruya kadar yasaklanması talep ediliyor.

Bu karar Adalet ve Demokrasi İçin Avrupa Ermeni Federasyonu (EAFJD) Başkanı Kaspar Karampetyan şöyle yorumluyor:

“Bu kararın kabul edilmesi, Avrupa Parlamentosu’nun daha önce aldığı kararların mantıksal bir devamı niteliğindedir. AP milletvekillerinin konuya ilişkin tutarlı ve ilkeli duruşlarını takdirle karşılıyoruz. Bunun aynı zamanda AB yürütme organının Azerbaycan’a yönelik politikasının da yeniden değerlendirilmesine yol açacağını umuyoruz.”

Avrupa Parlamentosu, “İki Devlet-Tek Millet”’in aynı zamanda Avrupa Birliği’ne üye adayı olan Türkiye’ye kanadı için de benzer bir karar tasarısını 13 Eylül 2023’te kabul ederek tam üyelik görüşmelerinin askıya alınmasının haklılığını ortaya koymuştu.

Genel kurulda 18’e karşı 434 oyla kabul edilen Avrupa Parlamentosu kararında Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili genel seçimlerinde “ tarafların eşit şartlar altında yarışmadığı” dile getirilerek, iktidarın haksız bir avantajla seçim sürecini yürüttüğü belirtilmiş, “sert, kışkırtıcı ve ayrımcı söylemler ile bazı muhalefet partilerinin destekçilerine yönelik sindirme ve tacizin yanı sıra iktidar partilerinin muhalefeti terörizmle ilişkilendirmesinin süreci baltaladığı” vurgulanmıştı.

Türkiye’deki demokratik gerilemenin yıl boyunca devam ettiğine işaret edilen raporda, bu olumsuz gidişatın durmaktan ya da tersine çevrilmekten çok uzak olduğu vurgulanarak

yargının bağımsız olmaması ve yargı sisteminin siyasete alet edilmesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin tüm kararlarını tam olarak uygulanmaması, gazetecilere ve bağımsız medyaya yönelik kovuşturma ve sansürün artarak devam etmesi, kadın haklarının giderek daha fazla yok sayılması, cinsiyete dayalı şiddet ve kadın cinayetlerinin artması, Kürt sorunu konusunda ilgili tüm tarafların katılımıyla güvenilir bir siyasi sürecin başlatılmaması kınanıyordu.

Dahası, raporda, tıpkı Azerbaycan'ın Ermenistan topraklarını işgal etmesi gibi, bu işgale destek olup fiilen katılan Türkiye'nin bizzat kendisinin komşu Suriye ve Irak'a yönelik silahlı operasyonlarına karşı şu uyarılar yer alıyordu:

“Avrupa Parlamentosu, Türkiye'nin Suriye'deki askeri müdahalelerini ve Suriye'nin kuzeyindeki bölgeleri yasadışı bir şekilde işgal etmesini, Türkiye ile Suriyeli yerel grupların, Türk işgali altındaki bölgelerde cezasız bir şekilde sivililerin haklarını ihlal etmesini ve özgürlüklerini kısıtlamasını kınar, Suriye'ye yeni bir kara hareketinin uluslararası güvenlik açısından ciddi sonuçları olacağını yineler.

“Avrupa Parlamentosu, Türkiye'nin Suriye ve Irak'ın kuzeyinde, özellikle de 2014 yılında IŞİD tarafından soykırıma uğrayan Ezidi nüfusun yaşadığı Sincar bölgesine yönelik hava saldırılarından ve Irak topraklarında devam eden askeri varlığından duyduğu endişeyi ifade eder; sivil halkların hiçbir zaman askeri meşru müdafanın kurbanı olmaması gerektiğini yineler; Türk makamlarını uluslararası standartlara tam saygı göstererek itidalli davranmaya çağırır.”

Bu kararın kabul edilmesinin üzerinden bir yılı aşkın süre geçtiği halde değişen bir şey olmadığı gibi, Türk silahlı kuvvetlerinin Suriye ve Irak'a yönelik operasyonları giderek daha vahim hale gelmiştir.

Çok değil, daha dün, uluslararası medya Rojava'ya art arda yapılan 40 hava saldırısında 14 kişinin can verdiğini duyuruyordu.

Bu nedendir ki, Türkiye'nin ve İsrail'in el bebek gül

bebek dostu Aliyev'in kriminal rejiminin Avrupa Parlamentosu tarafından mahkum edilmesi, aynı zamanda "İki Devlet-Tek Millet" cürüm ortaklığının da mahkumiyetidir...

Halk isyanına karşı diplomatik göz bağıklık!

4 Kasım 2024

Geçen haftaki yazımda "İki Devlet-Tek Millet" etiketiyle içte insan haklarını ve özgürlükleri ayaklar altına alan, dışta ise komşu ülkelere sürekli saldırı ve tehditlerde bulunan Türkiye ve Azerbaycan despotik rejimlerinin Avrupa Birliği'nin yasama organı olan Avrupa Parlamentosu tarafından nasıl mahkum edildiğini yansıtmıştım.

Üzerinden üç gün geçmişti ki, 30 Ekim'de de, Avrupa Birliği'nin yürütme organı olan Avrupa Komisyonu da üyeliğe aday olan Türkiye'nin insan hakları ve özgürlükleri çiğnemeye devam ettiğini, bu nedenle de uzun süredir askıya alınmış bulunan üyelik görüşmelerinin yeniden başlatılmasının mümkün olamayacağını açıkladı.

Avrupa Komisyonu'nun 95 sayfalık raporunda 2018'den bu yana uygulanan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi nedeniyle yasama ve yargı organlarının işlevlerini yitirdikleri, yaklaşık 8 bin HDP - DEM yönetici ve üyesinin zindanlarda tutulduğu, Can Atalay'ın Anayasa Mahkemesi, Osman Kavala'nın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına rağmen serbest bırakılmaması başta olmak üzere insan hakları ihlallerinin artarak sürdüğü vurgulanıyordu. Ne var ki, Türk Dışişleri Bakanlığı, hemen ertesi gün, büyük bir pişkinlikle AB Komisyonu raporundaki insan hakları ihlallerine ilişkin açıklamaları tamamen reddettiğini duyurdu.

İslamo-faşist koalisyon bununla da yetinmedi, kısa bir süre önce başlattığı Kürt halkına yönelik diyalog ve uzlaşma çabalarını topyekun çöpe atarak yıllardır sadece Kürt ille-

rinde sürdürdüğü belediye başkanlarını zindana atıp yerlerine sallabaş kayyım'lar atama uygulamasını bu kez İstanbul'un en büyük ilçe belediyesi Esenyurt'ta başlattı.

31 Mart yerel seçimlerinde CHP'den aday olan ve DEM Parti'yle de sağlanan 'kent uzlaşısı' sayesinde yüzde 49,04 oranında oyla seçilen Prof. Dr. Ahmet Özer'in "teröristlerle ilişki" iddiasıyla tutuklanıp yerine kayyım atanmasına Avrupa Parlamentosu Türkiye Raportörü Nacho Sánchez Amor derhal tepki göstererek kayyım yaptırım uygulanması çağrısında bulundu.

Ancak Avrupa Birliği'nin tepkileri ne olursa olsun, tıpkı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin zorlayıcı kararları gibi, bunların da Ankara despotlarını bildiklerini okumaktan vaz geçiremeyeceği tecrübeyle sabit...

Bir önceki belediye seçimlerinin ardından 2020 yılında, Kürt illerinde HDP'nin 3 büyükşehir, 2 il, 29 ilçe ve 3 belde belediyesinde seçilmiş başkanlar görevlerinden alınıp yerlerine kayyım atandığı gibi, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Selçuk Mızraklı HDP lideri Selahattin Demirtaş'la birlikte hâlâ zindanda tutuluyor.

Üstelik Tayyip Erdoğan, Türkiye'de 22 yıldır işlenen insan hakları ihlallerinin baş sorumlusu olduğu halde, uluslararası kuruluşlarda ve toplantılarda baş köşede ağırılanmaya devam ediyor.

Kolay değil, Türkiye Cumhuriyeti Birleşmiş Milletler'in, Avrupa Konseyi'nin ve NATO'nun en eski üyelerinden biri olduğu gibi, Türkçe'nin konuşulduğu devletlerin oluşturduğu, hattâ halen Avrupa Topluluğu'nun dönem başkanlığını yapmaktan olan Macaristan'ın da dahil bulunduğu Türk Devletleri Teşkilatı'nın patronu durumunda... Dahası, Tayyip Erdoğan, Batı kurumlarına karşı Asya, Afrika ve Latin Amerika devletlerinin oluşturduğu BRICS'in zirve toplantılarında da hazır ve nazır...

Esenyurt zulmetine karşı başta İstanbul olmak üzere özellikle Kürt kentlerinde kitlesel protestolar devam ederken,

Erdoğan Kırgızistan’da bugün başlayıp üç gün sürecek olan Türk Devletleri Teşkilatı Devlet Başkanları Konseyi 11. Zirvesi’ne katılacak... Bu zirvede Erdoğan’ın Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan liderleri ile baş başa görüşmeler yapması bekleniyor.

Erdoğan, bu zirvenin hemen ardından 6-7 Kasım’da Türk-Macar Dostluk Anlaşması’nın 100. yılını kutlama törenlerine katılmak üzere Budapeşte’ye giderek, orada halen Avrupa Topluluğu dönem başkanlığını sürdürmekte olan Başbakan Viktor Orban’la başa baş görüşmeler yapacak.

Dahası, Erdoğan 11-12 Kasım’da Bakü’de düzenlenecek olan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 29. Taraflar Konferansı’na katılarak “İki Devlet-Tek Millet” ortağı Azerbaycan diktatörü Aliyev’le ortak projeler üzerine görüşmelerde bulunacak. Bu konferans sırasında Emine Erdoğan’ın himayesinde yürütülen “Sıfır Atık Projesi” dahilinde bazı etkinliklerde de boy gösterilecek...

Hiç kuşkusuz, bu ay Erdoğan’ın katılacağı en önemli toplantı, 18-19 Kasım’da Rio’da yapılacak olan G20 zirvesi... Dünyanın en büyük ekonomilerine sahip 19 ülke ile Avrupa Birliği’nin oluşturduğu G20’de görüşülecek konuların başında yeni ticari anlaşmalar ve Ortadoğu’da yükselen ateşin söndürülmesi geliyor.

Batı’nın ve Doğu’nun devleri arasındaki nabız yoklamalarına, hattâ sert çatışmalarına sahne olabilecek bu zirveden iktidarın beklentisi, bir yandan Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin oluşturduğu ve Erdoğan’ın toplantılarına şimdilik misafir sanatçı olarak katıldığı BRICS ile ilişkileri daha da güçlendirmek, diğer yandan da yıllardır ekonomik ve askeri ilişkiler kurmuş olduğu Afrika ülkelerinin oluşturduğu Afrika Birliği’nin G20’de ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nde temsil edilme mücadelesine destek vermek...

Bu hafta sonu Afrika Boynuzu’nun küçük ülkesi Cibuti’de 14 Afrika ülkesinin katılımıyla yapılan Türkiye-Afrika Ortaklığı Üçüncü Bakanlar Gözden Geçirme Konferansı’na

başkanlık eden Dışişleri Bakanı Hakan Fidan, kıta ile ticareti geçen yıl 35 milyar Dolar'a, doğrudan yatırımları 7 milyar Dolar'a ulaşan Türkiye'nin Sahraaltı Afrika'nın dördüncü büyük silah tedarikçisi haline geldiğini ve birçok ülkede silahlı kuvvetlerin eğitilmesine yardımcı olduğunu açıkladı.

Şaşırtıcı değil... Tayyip döneminde Türk askeri birliklerinin Afganistan, Arnavutluk, Bosna-Hersek, Katar, Kosova, Kuzey Kıbrıs, Lübnan, Mali, Orta Afrika Cumhuriyeti, Somali ve Sudan'da üslenmiş olması yetmezmiş gibi, Isparta'da da 57 ülkenin askerlerine komando eğitimi verildiği yandaş medyada iftiharla yazılıyor.

Yine aynı medyanın haberlerine göre “Barbaros’un torunları denizlere sığmıyor... Doğu Akdeniz’de Türkiye’nin haklarını koruyan savaş gemileri, Kuzey Buz Denizi’nden Hint Okyanusu’na uzanan deniz alanında uluslararası operasyonlara başarıyla imza atıyor.”

Yanına devşirme İslamcı teröristleri de takarak Türk Silahlı Kuvvetlerini Suriye, Irak ve Libya’da istilacı savaşa süren Erdoğan iktidarı, Kafkaslar’da Azerbaycan’ın Yukarı Karabağ’ı Ermeni nüfusundan arındırmasına destek olduğu gibi Akdeniz’e savaş gemileri salarak bölge ülkelerini tehdit ediyor.

Ve tüm bunlar, Erdoğan diktasının, tüm insan hakları ihlallerine ve komşu ülkelere yönelik saldırılara rağmen, Avrupa Konseyi, NATO ve G20’de “asli üye”, Türk Devletleri Teşkilatı’nda “kurucu üye”, BRICS’de “müstakbel üye”, Avrupa Birliği’nde “uzatmalı aday üye” sıfatıyla yürüttüğü diplomatik manevralar sayesinde mümkün olabiliyor.

Hele hele, Gazi Meclis’te sadece sağcı partiler değil, ana muhalefet partisi CHP ve onun müttefikleri de tüm saldırı tezkerelerine alkışlarla destek vermişse, neden şaşmalı?

Kürt illerinde ve İstanbul’un “kent uzlaşısı” belediyelerinde halk direnişine karşı sadece kolluk kuvvetlerinin ve adaletten arındırılmış savcı ve yargıçların terörü mü?

Bir de Erdoğan’ın aynı derecede tehlikeli diplomatik göz bağcılıkları!

Öcalan'ın tutuklanmasında ABD'nin kirli rolü...

11 Kasım 2024

İmralı'da yıllardır yasalara ve de Türkiye'nin de imzacısı olduğu uluslararası insan hakları bildirgelerine aykırı şekilde avukatları ve aile mensuplarıyla dahi görüşmesi engellenen Abdullah Öcalan'ın tecridine son verilmesi, iktidarın aşırı milliyetçi ortağı Devlet Bahçeli'nin sürpriz bir açıklamasıyla gündeme geldi.

Ancak Kürt halkının desteğiyle seçilmiş olan belediye başkanlarını, tıpkı geçen dönemlerde olduğu gibi, kayyım'a kurban ederek, hattâ zındana atarak başlatılan yeni terör kampanyası da gösteriyor ki, "Öcalan'ı Meclis'te konuşurma" önerisinin asıl amacı Kürt ulusal direnişinde bölünmelere yol açmak, iktidarın önerdiği anayasa değişikliklerini Meclis'ten geçirip Recep Tayyip Erdoğan'ın önümüzdeki seçimlerde yeniden cumhurbaşkanı seçilmesini sağlamaktır.

Yıllardır yazıyoruz, Türkiye'de Kürt sorununun gerçekten çözümü isteniyorsa, devlet Kürt ulusal direnişinin tüm siyasal güçlerini, TBMM'nin üçüncü büyük partisi DEM'i, Kürt varlığı olan tüm ülkelerde örgütlü Kürdistan Toplulukları Birliği (KCK)'yi ve bittabi PKK'nın kurucu lideri Abdullah Öcalan'ı birlikte muhatap alarak masaya oturmalıdır.

Bunun gerçekleşmesi için de, Abdullah Öcalan'la aynı zamanda Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ da özgürlüğe kavuşturulmalı, sürgündeki KCK temsilcilerinin de tutuklanma tehdidi olmaksızın Türkiye'ye girişleri sağlanmalıdır.

Ancak Türkiye'nin mevcut iktidar kompozisyonunun böylesi gerçekten barışçıl açılımı başlatması hiç de olası görünmüyor...

Cumhurbaşkanı Erdoğan değil miydi bundan dokuz yıl önce, üstelik İmralı zindanındaki PKK lideri Öcalan'ın da fiilen katıldığı çözüm sürecini, Dolmabahçe de bir mutabakata varılmış olduğu halde, masayı tekmeleyerek sona erdiren?

Erdoğan'dan öncesi de var... Bundan tam 26 yıl önce dönemin cumhurbaşkanı Süleyman Demirel değil miydi komşu Suriye'yi PKK lideri Öcalan'ı sınırdışı etmeye zorlayan, ardından da ABD Cumhurbaşkanı Clinton'un da desteğiyle komplo kurarak Kenya'da tutuklattıran?

Kürt ulusal direnişinin sesini dünyaya duyurmak üzere 1995'te Belçika'da kurularak Kürtçe ve Türkçe yayın yapan Med TV'nin birçok programına katılmış, Öcalan'ın ve Türkiye'deki Kürt siyasetçi ve aydınlarının da telefonla katıldığı tartışma programlarında yer almıştım. Öcalan'la soru-yanıt şeklinde diyaloglarımız olmuştu.

28 Ağustos 1998'de telekonferans programının yöneticisi Günay Arslan telefon ederek o günkü programda Öcalan'ın önemli bir barış çağrısı yapacağını, bunun için programa tüm medyayı çağırdıklarını söylemiş, mutlaka benim de katılmam için ısrar etmişti.

Anımsadığım kadarıyla programa benim dışımda Kürt medya temsilcilerinin yanısıra NTV, ATV, Milliyet, İhlas Haber Ajansı'ndan muhabirlerle birlikte birçok da yabancı medya mensubu katılıyordu.

Öcalan açış konuşmasında silahlı çatışmanın her iki taraf için de kalıcı bir çözüm getiremeyeceğini vurgulayarak Türk Devleti ile her türlü barışçıl çözüm için görüşmeye ve ateş kes yapmaya hazır olduklarını duyurmuştu.

Oysa o günlerde Türkiye Cumhuriyeti'nin 75. yılını kutlama hazırlıkları aşırı milliyetçi gösteriler haline dönüşmüş, histeri derecesinde bayrak, vatan ve milli marş, onuncu yıl marşı, Atatürkçülük yüceltmeleri yaşanmaktaydı.

Ayrıca o sıralarda Türkiye seçim atmosferine girmiş bulunuyordu... Seçim kampanyaları döneminde en güçlü partilerin dahi Kürt ulusal hareketi ile siyasal diyalogu önerecek bir yaklaşımdan kaçınacakları şüphesizdi. Seçim kampanyasının en azından Mayıs'a kadar süreceği, hatta Mayıs'tan sonra koalisyon pazarlıkları nedeniyle bu gerginliğin daha da uzun süreceği göz önünde tutulursa, böyle bir ateşkes

çağrısına siyasi çevrelerden olumlu yanıt beklemek gerçekçi olabilir miydi?

Bunları anımsatarak Öcalan'a sormuştum: "Bu ortamda Türk Devleti'nin Kürt ulusal hareketi ile siyasal çözüme yaklaşması beklenebilir mi?"

Öcalan da yanıt olarak 75. yıldönümünü kutlayan cumhuriyetin de kendi bekası için Kürt sorununa çözüm bulmak zorunda olduğunu, bu bakımdan barış çağrılarında olumlu yanıt almayı umduğunu, 20. yüzyılın bu son yıllarında herhangi bir çözüme kavuşturulamadığı takdirde 21. yüzyılda daha büyük sorunlarla karşılaşılacağını belirterek şöyle demişti:

"Şüphesiz savaşı geliştirmek isteyen çevreler, ağırlıkta şoven çevreler, çok güçlü siyasi partiler yarış içerisinde bulunacaklardır, bu doğrudur. Hatta provokasyon yapacaklardır. Ama realiteler provokasyanlardan, demagojilerden daha güçlüdür. Kaldı ki, bizim daha tutarlı bir yöntemi öne sürmemiz ne bir zaafımızdır, ne de savaşa dayanmama gibi bir durumdur. Ben aynı zamanda vicdani ve ahlaki bir sorundan da bahsediyorum burda. Bir Dünya Barış Günü dolayısıyla böyle bir girişimde bulunmak ne zayıflığımıza işarettir, ne de hayalciliğimize. Duyarlı çevrelere bir mesajdır. Belki anlarlar, iyi olur. Bundan da hiç kimse kaybetmez. Gerçekten Türkler de kaybetmez. Kaybedecek tek kişi, bu işin rantıyla uğraşanlardır. Bunun dışında herkes kazanacaktır diye düşünüyorum. Başarılı olursa biz bundan memnurluk duyarız. Başarılı olmasa da meşru savunma hakkımızı kullanmasını, askeri olarak daha derli toplu bir biçimde, daha başarılı bir şekilde savaşmasını da bilecek konumdayız. Ve hatta dediğim gibi askeri olarak da işleri asıl bundan sonra daha dileğimiz gibi yürütebilecek konumdayız."

Programdan ayrılırken son derece düşünceliydim. Öcalan'ın barış girişimini desteklemek için PKK de silahlı eylemlerini uzun süredir durdurulmuştu. Ama Ankara'daki faşist yönetimin lügatında hiçbir zaman barış olmamıştı.

Nitekim 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde Öcalan'ın barış

önerileri Türkiye gündemini işgal ederken MGK'nin PKK konusunda Suriye'ye baskı yapma kararı aldığı duyuldu. Bunu 15 Eylül 1998'de de Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Attila Ateş'in Suriye sınırında yaptığı tehdit konuşması, ardından da 1 Ekim'de Cumhurbaşkanı Demirel'in Meclis açış konuşmasındaki tehditleri izleyecek, 9 Ekim'de de Esat Hükümeti'nin zorlamasıyla Öcalan yıllardır örgütünü yönettiği Suriye'den ayrılmak zorunda kalacaktı.

Öcalan'ın, 15 Şubat 1999'da Kenya'da Amerikan gizli servislerinin yardımıyla tutuklanıp Türkiye'ye getirilmesine kadar geçen dört aya yakın sürede sığındığı Yunanistan, İtalya ve Rusya'dan bir takım sudan bahaneler uydurularak sınırdışı edilmesi bu ülkelerin yöneticileri açısından utanç vericiydi.

Hiç unutmam... Albaylar Cuntası döneminde Belçika'ya sığınmış olan, demokrasiye geçişten sonra Atina Haber Ajansı'nın Brüksel muhabirliğini yapan Yunanlı bir gazeteci arkadaş Öcalan'ın Yunanistan'dan sınırdışı edildiği akşam bana ağlayarak telefon etmişti: "Doğan, bugün Atina'da olup bitenler tek kelimeyle utanç verici... Halkım adına özür dilemek için telefon ediyorum."

Tüm bu gelişmeler olurken iktidarda Anavatan Partisi, Demokratik Sol Parti ve Demokratik Türkiye Partisi'nin oluşturduğu Anasol-D Hükümeti bulunuyor, Başbakan Mesut Yılmaz'ın yanında Başbakan Yardımcısı olarak 70'li yılların başında tüm solun umut bağlamış olduğu, Kıbrıs fatihi Bülent Ecevit yer alıyordu.

Ama Abdullah Öcalan'ın en son bulunduğu Yunanistan'dan Kenya'ya gönderildiği ve orada CIA'nın desteğiyle Türk istihbaratı tarafından tutuklandığı günlerde başbakanlık koltuğunda artık Demokratik Sol Parti lideri Bülent Ecevit oturuyor ve Öcalan'ın tutuklanıp Türkiye'ye getirilişini, Kuzey Kıbrıs'ın işgalinden tam 25 yıl sonra, Türk kamuoyuna yeni bir "ulusal zafer" gibi duyuruyordu.

Öcalan'ın isminin, Kenya'da tutuklanıp İmralı'ya ömür-

boyu hapsedilmesinin üzerinden tam 25 yıl geçtikten sonra islamo-faşist iktidar tarafından kirli politik hesaplar için kullanılmaya başlandığı bugünlerde, eski İtalya Başbakanı Massimo D'Alema'nın gazeteci Erem Kansoy'a o tutuklamada Demirel-Ecevit yönetiminin destekçisi olan ABD Cumhurbaşkanı'nın rolü üzerine yaptığı ayrıntılı açıklamalar ne yazık ki medyada yeterince duyurulmadı.

Öcalan 9 Ekim 1998'de Suriye tarafından dışlandığında uçakla ilk olarak Yunanistan'a gitmiş, ancak iltica talebi kabul edilmeyerek ülkeyi üç saat içinde terketmesi söylendiği için özel jetle Moskova'ya geçmişti. Öcalan'ın Rusya'ya iltica talebi 4 Kasım'da Duma tarafından onaylandığı halde, Rusya Hükümeti kendisini ülkeyi terketmeye zorlamış, bunun üzerine İtalyan Komünist Yeniden Kuruluş Partisi'nin bir üyesi Moskova'ya gelerek Öcalan'ı sahte pasaportla 12 Kasım'da Roma'ya götürmüştü.

Öcalan İtalya'da iken Türk Devleti hem ülkede, hem de Avrupa ülkelerinde İtalya aleyhine şiddet de içeren gösteriler düzenliyor, İtalyan ürünlerine Türkiye'de boykot uyguluyordu... Avrupa'daki şiddet uygulamalarından birinde de Brüksel'deki Kürt Enstitüsü ile aynı sokaktaki bir Kürt derneğinin lokalleri hedef alınmış, üç hilalli bayraklar taşıyan saldırganlar Belçika polisinin gözleri önünde iki kuruluşun da lokallerini ateşe vermişlerdi. Saldırganlar daha sonra yan sokakta bulunan İno-Türk lokaline yönelmişler, ancak olayı izleyen gazetecilerin müdahalesi üzerine uzaklaşmışlardı.

D'Alema'nın röportajda ayrıntılı şekilde anlattığına göre, İtalyan Hükümeti daha güvence altında olacağını düşünerek Almanya'dan Öcalan'ı kabul ederek mülteci statüsü tanımasını istemiş, ancak Türk Devleti'nin isteği üzerine bir Alman mahkemesinde Öcalan aleyhine "cinayet sanığı" olarak dava açıldığı gerekçesiyle bu talep reddedilmişti.

Bu arada ABD devreye girmiş, D'Alema'nın anlattığına göre Başkan Clinton kendisini telefonla arayarak "Öcalan'ı Türkiye'ye verin" diye dayatmıştı.

Röportajda D'Alema konuşuyor: "Evet, bunu Başkan Clinton bana söyledi ve biz de cevap olarak 'hayır' dedik. ABD ile müttefik olup da onlara 'hayır' demek inanın hiç de kolay değildir. Kesinlikle bana inanın bu hiç de kolay değildir. Amerika 'Bunu yapmak zorundasın' dediğinde, İtalya içerisinde gazeteler, politik liderler, birçok insan 'Evet Amerika'nın talebini yerine getirmeliyiz' diye ayaklanmıştı... Biz İtalya'yız ama Amerika Birleşik Devletleri'nin müttefikiyiz. Biz Türkiye ile birlikte NATO'nun bir parçasıyız. Baskıya direnmek ve ABD'ye 'hayır' demek kolay değildi bizim için."

D'Alema bu söyleşisinde, Öcalan'ın hapiste ve tecritte tutulmasının insan haklarına aykırılığını vurgulayarak Kürt sorununa bir an önce barışçıl bir çözüm getirilmesi gerektiğini de vurguluyor.

Evet, İtalya'da daha fazla kalması mümkün olmayan Öcalan, 31 Ocak 1999'da bir kez daha uçakla Yunanistan'a geçecek, oradan CIA ile işbirliğindeki Yunan Milli İstihbaratı'ndan bir ajanın refakatinde 2 Şubat 1999'da Nairobi'ye götürülerek Yunanistan'ın Kenya Büyükelçiliğine geçici olarak yerleştirilecekti, oradayken Yunanistan'a siyasi sığınma talebinde bulunsa da bu talebine bir cevap alamayacaktı.

15 Şubat 1999'da Yunan büyükelçi Öcalan'a seçtiği bir ülkeye gitmekte serbest olduğunu ve Hollanda'nın kendisini kabul etmeye hazır olduğu yalanını söyleyecek, Lazaros Mavros adına düzenlenmiş bir Kıbrıs Cumhuriyeti pasaportuyla Kenyalı yetkililerin gözetiminde büyükelçilikten Nairobi hava alanına götürülecekti.

Öcalan hava alanına vardığında Türkiye'den iş insanı Cavit Çağlar'a ait özel uçakla gelen Engin Alan'ın komutasındaki özel kuvvetler ekibi tarafından tutuklanarak Türkiye'ye götürülecekti. İstanbul Atatürk Havalimanı'nda yakıt ikmali yapılan uçak, ardından Bandırma'daki askeri üsse uçacak, buradan Bursa açıklarındaki Deniz Kuvvetleri'ne ait bir hücumbotu bindirilerek İmralı'daki özel hapishaneye konulacaktı.

Öcalan tam 25 yıldır bu zindandadır ve çoğunca da insanlık dışı bir tecrit altındadır.

Türk Devleti Kürt sorununa gerçekten bir çözüm getirmek, Kürt ulusuna ana yurdunda özgürce ve eşit haklarla yaşama hakkını teslim etmek niyetindeyse, önce bu tecridi kaldırmalı, ardından Abdullah Öcalan'la aynı zamanda Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ'ı özgürlüğe kavuşturmalı, sürgündeki KCK temsilcilerinin de tutuklanma tehdidi olmaksızın Türkiye'ye girişlerini sağlamalıdır.

Bunlar sağlanmadıkça tüm "açılım" söylemleri cumhurbaşkanlığı süresini uzatma hesabına dayalı ucuz manevralar olmaktan ileri gidemeyecektir.

Kafkaslar'da gerçek barış ve demokrasi için...

20 Kasım 2024

Ermenistan'daki Alpha News Radyosu, bir süre önce "İki Devlet-Tek Millet cürüm ortaklığı" başlıklı yazımın yayımlanmasının ardından Türkiye-Ermenistan ilişkileri üzerine ayrıntılı bir söyleşi gerçekleştirmişti. Gazeteci Ani Avetyan'ın online bağlantıyla Türkçe yaptığı söyleşi Alpha News tarafından 12 Kasım 2024'te Ermenice'ye çevrilmiş olarak yayımlandı. Bugünkü yazımda söyleşinin Türkçe metnini paylaşıyorum.

S - Sayın Özgüden, öncelikle bu programa katıldığınız için çok teşekkürler... Son bir yazınızda Azerbaycan ve Türkiye ilişkilerini "İki devlet-Tek Millet cürüm ortaklığı" olarak nitelediniz. Biz de Ermenistan'da hem "İki Devlet-Tek Millet", hem de "Tek Millet-Tek Ordu" sözlerini çok dinledik. Neden cürüm ortaklığı?

C - Bu konuda çok daha geçmişe gitmek gerek... "Cürüm ortaklığı" benim bu yazıda son anda dile getirdiğim ya da Avrupa Parlamentosu'nun son kararında belgelenmiş olan

bir olgu değil... Tayyip Erdoğan iktidarı kurulmadan öncesine, Türkiye’de cumhuriyetin kuruluşuna, hattâ daha öncesine gitmek lazım. Örneğin Osmanlı Devleti’nin son yıllarında yaptığı 1915 Ermeni soykırımını... Bunlar Türkiye’nin tarihinin kara sayfalarıdır. Ben o yazıyı yazdığımda son derece tepkiliydim... Çünkü Avrupa Parlamentosu Azerbaycan’daki durumu takbih eden bir karar almıştı, ama maalesef bundan Türk medyasında hiçbir şekilde bahsedilmedi, hatta hatta uluslararası medyada dahi yansıtılmadı.

Gerçekten de Avrupa Parlamentosu çok önemli bir saptama yaparak Azerbaycan’daki rejimin ne olduğunu teşhir ediyor, onunla da kalmıyor, Azeri ve Türk ordularının birlikte Kafkasya’da yaptıkları operasyonlara eleştiri getiriyor, Azerbaycan’daki diktatörlüğün Ermenistan’a karşı olan tavrını eleştiriyordu... Ben bunu kamuoyuna açıkladım, tabii ki bu konuda Türk medyasının suskunluğunu da eleştirmek ve mahkum etmek zorundaydım.

Aslında Türkiye’nin ve onun müttefiki olan Azerbaycan’ın gerek Ermeni Soykırımı konusunda, gerekse Ermenistan ile ilişkiler konusunda geçmişleri sürekli karanlık noktalarla dolu... Müsaade ederseniz bu konuda bir takım açıklamalar yapmaktayım.

Erdoğan Ermeni Soykırımı’nın bu seneki yıldönümünde bir jest yaptı...”Birinci Dünya Savaşı’nın ortaya çıkardığı olumsuz şartlarda hayatını kaybeden Osmanlı İmparatorluğu vatandaşı Ermenileri bugün bir kez daha saygıyla anıyor, torunlarına taziyelerimi iletiyorum” dedi. Ama ne soykırımı tanıdı, ne de Osmanlı yönetiminin sorumluluğundan bahsetti... Aksine o dönemde yaşamını yitirmiş Osmanlı askerlerinden büyük bir saygıyla bahsederek onları öne çıkardı...

Biliyorsunuz, Erdoğan son seçimlerde büyük oy kaybına uğradı... Türkiye’deki insan hakları ihlallerinden dolayı uluslararası ilişkilerde de sürekli eleştiriye maruz kaldığı için bir takım akrobatik, diplomatik jestler yapıyor. Mesela en son Eylül ayında NATO’nun New York’taki zirve toplantı-

sında Ermenistan başbakanı ile görüştü, gayet dostane görüntüler verdi. Dahası, geçen hafta bildiğiniz gibi Bricks zirvesi yapıldı. O zirvede hem Erdoğan'ın hem de Azerbaycan diktatörü Aliyev'in göz boyama operasyonlarına tanık olduk. O kadar ki, Türk medyasında Ermenistan Başbakanı Paşinyan ile Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev'in yan yana samimi fotoğrafları yayınlandı. Bunlar, Türkiye'nin empoze ettiği bir barış sürecinin başarıları gibi sunuldu.

Sadece Ermeni sorununda değil, hemen vurgulamak istiyorum, mevcut iktidarın tutumu Kürt sorununda da aynı şekilde ilkesiz ve kaypak... Biliyorsunuz daha geçenlerde iktidarın ırkçı ortağı Bahçeli, ardından da Erdoğan yeni bir çözüm sürecinin başlatılmasından bahsettiler.

S - Erdoğan "Kürt sorunu yoktur, bu ülke hem Türk'ün, hem de Kürt'ündür" dedi...

C- Hattâ İmrâlı'daki Abdullah Öcalan'la diyalog kurmaktan bahsediyorlar. Ancak Türkiye'de şu anda aktif siyasetin başını çekmiş bir Kürt lideri var: Selahattin Demirtaş... O ve daha yüzlerce Kürt siyasetçisi, kanaat önderi, belediye başkanı, militanı hapislerde...

Unutmayalım, Osman Kavala gibi uluslararası ün sahibi bir insan hakları savunucusu, onunla birlikte, on yıl kadar önce Türkiye'de gerçekten insan hakları ve demokrasi için mücadele vermiş Gezi direnişçileri hâlâ zindanda yatıyor. Onların özgürlüğe kavuşturulması konusunda hiçbir gelişme yok. Kürt belediyeleri üzerinde baskılar aynen devam ediyor... Dahası, Türkiye'de çok kaliteli yayın yapan Açık Radyo var... Sizin meslektaşlarınız bir ara benimle de şöyleşi yapmıştı... Açık Radyo bir yayınında "Ermeni Soykırımı" ifadesini kullandığı için 16 Ekim'de Radyo Televizyon Üst Kurumu tarafından kapatıldı... Tam bir skandal...

S - Ermeni Soykırımı ifadesi kullandığı için kapatılması neden? Bu bir korku mudur?

C - Erdoğan'ın diplomatik manevraları kapsamında Er-

menistan’la, ya da Ermeni halkıyla ilişkiler konusunda göstermelik bir şeyler yapılabilir... Ama demokratik kuruluşlar için özüne gittikleri takdirde, yaraya merhem sürmek değil, o yarayı deşmekte, mevcut Türkiye topraklarının en eski sakinlerinden, halklarından olan Ermeni ulusuna karşı işlenen suçları teşhir etmekte direndiklerinde tahammülsüzlük başlıyor. Açık Radyo işte bunun kurbanı oldu.

Biliyorsunuz, Kürtlere dostluktan bahsedip “Gelin, görüşelim... Vatan hepimizdir” derken İstanbul’un en büyük belediyesi olan Esenyurt’ta Kürt’lerin ve Türk’lerin oylarıyla seçilmiş bir belediye başkanı bir sürü uydurma gerekçelerle görevinden alındı, üstelik tutuklandı... On yıldan beri bütün Kürdistan bölgesindeki Kürt belediye başkanları görevlerinden uzaklaştırıldı, yerlerine kayyım tayin edildi. Bu uygulama da gösteriyor ki, Bahçeli’nin ve Erdoğan’ın tüm göz boyayıcı operasyonlarına rağmen gaddarlık devam ediyor.

Tabii bu mesele sadece Türkiye ile de sınırlı değil... Bizim açımızdan önemli olan, sadece Türkiye’de değil, Türkiye dışında da neler olup bittiğinin görülmesi lazım... Belçika’da yıllardan beri bu konuda mücadele veriyoruz. Yurt dışındaki mücadeleyle ilgili olarak şunu söylemek istiyorum. Avrupa Parlamentosu’nun Azerbaycan konusundaki son kararının önemli noktalarından biri şuydu: Avrupa Birliği yöneticilerine, Ermeni diplomatlarının Avrupa kurumlarında “havyar diplomasisi” uygulamalarının engellenmesi, bu kurumlara girmelerinin yasaklanması tavsiye edilmişti. Ama daha iki gün önce Avrupa Birliği’nin başkenti olan Brüksel’de birçok lobici kurum ve kişinin katılımıyla büyük bir Azerbaycan toplantısı yapıldı, olay Türk medyasına “büyük bir diplomatik zafer” olarak sunuldu.

Ermeni Soykırımı’nın tanınması, Ermenistan ile ve dünyadaki Ermeni diasporasıyla ilişkiler konusunda Türkiye yönetiminin de, medyasının da tutumu her daim utanç verici olmuştur. Ben bunun tanığıyım. Benim Türkiye’de ve sürgünde on yıllarca militanlığımı yaptığım sol hareket de, bakın

bunu bir özeleştiri olarak söylüyorum, bu utanç verici inkar karşısında, taa 2007’de Hrant Dink’in katline kadar susmakla, inkarcı devlet yönetiminden ve medyasından hesap sormamakla tarih önünde sorumludur.

Ben kendi yaşamımdan örnek veriyorum. Demiryolcu çocuğu olarak Anadolu bozkırının köylerinde savaş bahane edilerek yoksul köylülere uygulanan jandarma zulmüne bizzat tanık oldum... O köylerden birisi Kayseri ilinin Muncusun köyü idi. Muncusun tarihsel olarak bir Ermeni köyü, ama Osmanlı döneminin soykırımcı uygulamaları sırasında Ermeni nüfusundan arındırılmış, onların yerine Türk muhacirler yerleştirilmişti. Köyde tesadüfen kalmış Karabet adında sempatik bir Ermeni vardı, ama köyün aslında bir Ermeni köyü olduğundan hiç bahsedilmezdi. Ben de köyün Ermeni geçmişi yılarcaya Türkiye’de değil, ancak sürgünde öğrendim.

Genç bir gazeteciye 1962’de yeni örgütlenmeye başlayan Türkiye İşçi Partisi’nin saflarında yer aldım, hatta merkez yürütme kuruluna seçildim... Daha önemlisi, 60’lı yıllarda İstanbul’da Türkiye’nin en eski günlük gazetesi Akşam Gazetesi’nin genel yönetmenliğini üstlenerek onu solun günlük sesi haline getirdim, daha sonra da haftalık sosyalist Ant Dergisi’ni çıkarttık. Ama ne Türkiye İşçi Partisi’nde, ne de benim çalıştığım sol medyada, Ermeni Soykırımı hiçbir zaman gündeme gelmedi, bu konuda hiçbir şey yazılmadı... Çünkü solun daha önceki kuşaklarından bize hiçbir bilgi verilmemişti...

O sıralarda sosyalist ülkelerden yayın yapan Türkçe Bizim Radyo ya da Yeni Çağ Dergisi gibi yayın organları vardı. Bunları yayımlayan illegaldeki Türkiye Komünist Partisi’nin yönetiminde Ermeni şahsiyetler de bulunduğu halde, onlardan da Ermeni Soykırımı konusunda hiçbir açıklama veya duyuru gelmedi.

Benim için çok önemli olan bir dönüm noktası... 1971’deki darbenin ardından cuntaya karşı Avrupa’da Demokratik Direniş örgütünü organize etmek üzere sürgüne çıkmıştık.

Belçika'ya ilk geldiğimde bu ülkedeki aydınlara, gazetecilere Türkiye'de ne olup bittiği konusunda bilgi veriyorduk... Bir akşam Belçikalı bir gazeteciye Türkiye'deki baskıları izah ediyordum ki, birden bire sordu: "Peki Ermeni Soykırımı hakkında ne düşünüyorsunuz?" Düşünebiliyor musunuz, ben o sırada önemli bir direniş hareketinin sorumlularından birisiyim, ama bu soru karşısında yanıt veremedim... Birkaç saniye tereddüt geçirdikten sonra "Bakın arkadaşım, dedim, bu Türkiye'nin tabu konularından birisi... Ama sürgünde yapacağım ilk işlerden birisi bu konunun derinine gitmek, öğrenmek ve bunun duyulması için mücadele vermek olacak" dedim... Ve o zamandan itibaren bir mücadeleye girdim.

Belçika'daki varlığımızda en önemli gelişmelerden biri... 1915 Soykırımı'nın 90. yıl dönümüydü. Info-Türk olarak Avrupa Ermeni Federasyonu, Belçika Demokrat Ermeniler Derneği, Brüksel Kürt Enstitüsü ve Brüksel Asuri Enstitüsü ile birlikte Ermeni Soykırımı'nın anılması için bir dizi etkinlik düzenledik. Hemen ardından iki yıl sonra, sevgili Hrant Dink'in katledilmesi üzerine protesto gösterilerinde bulunduk. O zamandan beri de 1915 Soykırımı'nın tanınması konusundaki ortak mücadelemiz devam ediyor.

Bittabi, bu yüzden sürekli saldırılara uğruyoruz. Benim Ermeni Soykırımı'nı anmak için yapılan toplantılarda konuşurken resmimi de basarak "İşte vatan haini konuşuyor" diye hedef gösteriyorlar. En son Kafkasya'da Yukarı Karabağ'a karşı Türk ve Azeri birlikleri operasyona başladığında Türkiye'deki ve Avrupa'daki demokratlar olarak bir bildiri yayınlamıştık. Bildiri yayınlanır yayınlanmaz Azerice yayın organlarında bizi fotoğraflarımızı da basarak hedef gösterdiler.

Bütün bunlara rağmen mücadele devam ediyor... Hem Avrupa Parlamentosu'nda, hem de Belçika meclislerinde ve kurumlarında Ermeni Soykırımı'nın tanınması bu mücadelelerle kabul ettirilmiş bulunuyor. Bundan sonraki mücadele ne olacak göreceğiz. Tayyip Erdoğan'ın göstermelik jestleri

ne olursa olsun, eğer Türkiye gerçekten demokratikleşmeye geçecekse, Kürt halkı, Ermeni halkı, Asuri halkı, Grek halkının demokratik istemleri tamamen karşılanmalıdır. Unutmayalım Osmanlı İmparatorluğu döneminde önemli büyük bir nüfusa sahip olan bu halkların toplam nüfus sayısı günümüzün 70 milyonluk Türkiye'sinde 100 Bin'den aşağı düşmüş bulunuyor.

S - Emenistan - Türkiye ilişkilerinde bir normalleşme sürecinden söz ediliyor. Dağlık Karabağ'da Ermenilere yapılanlardan Türkiye'nin ve Azerbaycan'ın Ermenistan'a ve Ermeniler'e ilişkin planları ne olabilir?

C - Hemen özet bir şey söyleyeyim... Kafkasya Olayı benim için gerçekten yürekler acısı bir olay... Azerbaycan'da "İki Devlet-Tek Millet" sloganı altında Azerbaycan Türkiye'nin bir beşinci kolu haline getirdi, onun tamamen kontrolü altına sokuldu... Unutmayalım, aynı bölgede Gürcistan daha önce Türk sermayesinin kontrolü altına girmişti. Şimdi Türkiye'de "Ermenistan tanınsın" diye çıkışlar yapılıyor, bir takım görüşmeler yapılıyor... Nereye varır bilmiyorum. Tabii ki bu büyük ölçüde Ermenistan'daki siyasi hayatın, yapıların ne tavrı alacağına bağlı... Dünyadaki Ermeni diasporasının da bu konuda alacağı tavrı çok önemli, çünkü diaspora Ermenistan'ın kaderini tayin edecek önemli faktörlerden biri... Bütün bunlar dikkate alındığında benim tahminim şudur: Türk devleti Ermenistan'daki mevcut yönetimle bir anlaşmaya vararak en azından sınırın açılmasını, ekonomik ve ticari ilişkilerin canlandırılmasını hedefliyor.

S - Sınırın açılması mümkün mü?

C - Belli şartlarla... Eğer Türk sermayesi Gürcistan'da olduğu gibi oraya hakim olacağına inanıyorsa... Sınırın açılması tabii ki sadece Türk tarafının isteğine bağlı değil. Ermenistan ne karar verecek?"

S - Ermenistan Hükümeti sınırın açılmasını istiyor...

C - Onu görüyorum... Paşinyan Hükümeti bu konuda sü-

rekli bir çaba içinde... Sorun şu... Böyle bir açılmadan sonra Ermenistan Türkiye'ye bağımlı bir coğrafya mı olacaktır, yoksa kendi tarihiyle, kendi milli varlığıyla eşit haklara sahip bir eşitlik ilişkisi içerisinde mi olacaktır? Bunun sağlanması tabii iki ülkenin de demokrat, ilerici aydınlarına ve siyasi güçlerine bağlı...

S - Erdoğan iki ülke arasında ilişkilerin normalleşmesi için Zengezur Koridoru'nun açılmasını istiyor. Bu bir tehdit midir?

C - O koridorun açılması Türkiye'nin Orta Asya'ya, Çin'e kadar yayılmasında önemli bir faktör... O kapıyı garantiye alabilmek için her şeyi yapıyorlar. Unutmayalım ki Türkiye Erdoğan'ın iktidar olmasından bu yana Türk Devletleri Konseyi diye bir yapı oluşturdu, tıpkı Brics+ gibi böyle bir konsey var... Şu anda Avrupa Birliği'nin dönem başkanlığını yapan Macaristan başbakanı Türk Devletleri Konseyi'nin de üyesi... Macar'ların da Türk asıllı olduğu diye bir hikaye uydurulup Macaristan da onun içerisine dahil edildi. Şimdi o koridorun açılmasını sağlamak için her türlü çareye başvuruyorlar.

S - Erdoğan'ın bir gün "Bu koridoru açmak için Ermenistan'a girdik" demesi söz konusu olabilir mi?

C - Bu herşeyden önce uluslararası ilişkilere bağlı... Türkiye her şeye rağmen hâlâ Avrupa Birliği üyeliğine adaylık süreci içerisinde, NATO'nun da üyesi... Bütün faktörleri dikkate alarak bir karar vermek zorunda... Şu anda Türkiye'nin oraya bir askeri operasyonla fiilen el koyabileceğini sanmıyorum, ama olabilir de... Öyle bir şey biliyor musunuz? Öyle bir endişe var mı?

S - Olabilir. Ermenistan'da Paşinyan Hükümeti böyle bir yakınlaşmaya inanıyor. Ama benim gibi kişiler, normalleşmenin kolay olmayacağını görüyor... Türkiye'nin Ermenistan'a girmesi olmasa bile, Azerbaycan yapabilir.

C - O tehlike her zaman için mevcut... Azerbaycan'daki

rejim faşizan ve müstevli bir rejim... Ama başka bir şey daha var, onu da unutmamak lazım... Erdoğan'ın iktidara gelmesinden beri Türkiye müstevli bir devlet oldu... Suriye ve Irak'ın kuzeyini bombalıyorlar. Daha geçtiğimiz günlerde Rojava'yı bombaladılar... Şimdi Irak'taki Kürt yönetimini kafa kola alıp onunla birlikte oradaki Kürt direnişini ezmeye çalışıyorlar... Sadece o da değil. Daha da geriye gideceğim... Erdoğan'dan önce de, bir zamanlar efsane bir demokrat başbakan olarak Türkiye'nin başında bulunan Ecevit döneminde Kıbrıs'ın yarısı işgal edildi, Kıbrıs'ın kuzeyi şu anda da işgal altında bir sömürge durumunda... Bu bir gerçeklik... Bu gerçeklik sadece Erdoğan'la sınırlı değil... Şunu da söyleyim: şu anda Türkiye'de Cumhuriyet Halk Partisi ana muhalefet partisi durumunda... Tamam saygı duyuyoruz, seçimlerde de bayağı başarı gösterdiler, belki gelecek seçimlerde çoğunluk da sağlayacaklar, belki cumhurbaşkanı çıkartacaklar...

Ama bu partinin genel başkanı olan Özgür Özel'in başkan seçildikten sonra yaptığı ilk işlerden biri Strasbourg'a giderek Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nde Azerbaycan dikta rejimini savunmak oldu. Bir süre önce Azerbaycan'daki insan hakları ihlallerinden dolayı Azeri milletvekillerini Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi'nden kovmuşlardı. O ziyarette "Biz bunu kabul etmiyoruz, onların geri alınması lazım" diye dayattı.

Yukarı Karabağ'ın işgali devam ederken Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde temsil edilen bütün partiler bu operasyona destek bildirdiler, Gazi Meclis'te işgalin zaferi için dualar okundu. Bunlara oy verenler arasında şu anda Meclis'te ana muhalefet partisi olan Cumhuriyet Halk Partisi de vardır... Bu değışecek midir, süreç içinde göreceğiz.

S - Son olarak Ermenistan Dışışleri Bakanı yeni süreç içerisinde Ermeni Soykırım sorununun Ermenistan'ın en önemli sorularından biri olmadığını söyledi. Oysa Ermenistan için en önemli sorunların biri Ermeni Soykırımı'dır. Ermeni Soykırımı'ndan 100 yıl sonra Dağlık Karabağ'da yine

Ermeniler öldürüldü. Erdoğan Azerbaycan'ı hâlâ destekliyor.

C - Türk Devleti dünyadaki Türkofon devletlerle birlikte gerçekten bir bölgesel hegemonya kurmak istiyor. Bu hegemonyanın başını çekenler Ermenistan'ı bir çıban başı olarak görüyorlar. Belki o bölgedeki İran tek başına Ermenistan'a karşı daha yumuşak ve dostça davranıyor ama Türk Devleti onun dışındakileri tamamen şartlandırma durumunda... Bu bakımdan her an tatsız sürprizler olabilir. Şu anda dünya büyük bir krizden geçiyor... Filistin'de olup bitenler, İran'ın bombalanması... Ben burada sisli olmayan havalarda pence-renden baktığımda çok uzakta NATO karargahının damlarını görüyorum... Bir nükleer savaş da başlayabilir, herşey olabilir... Bu süreç içinde Ermenistan da çok acı gerçeklerle karşılaşabilir... Türkiye de karşılaşabilir, Türk halkı da karşılaşabilir... Bu bakımdan tüm bu halkların barışçıl ve demokratik bir ortamda beraberliği için çalışmak, güç birliği yapmak hepimizin görevi olmak gerekir...

Belçika'da iki göçmen direnişinin 50. yıldönümü

25 Kasım 2024

Türkiye çıkışlı göçün 60. yıldönümü dolayısıyla aylardır çeşitli anma törenlerine sahne olan Belçika'nın başkenti Brüksel'de bu hafta, resmi programlarda asla yer almayan göçmen direnişinin tam 50 yıl önceki iki etkinliği üç gün arayla anılacak... İlki Türkiye'deki faşist yönetime karşı Avrupa'da direniş yürütenler tarafından Güneş Atölyeleri'nin kuruluşu, diğeri Avrupa ülkelerine göçmen işçi alımının yasaklanması üzerine "turist" statüsündeki Türkiyeli göçmen işçilerin çalışma ve oturma hakkı için gerçekleştirdikleri kitlesel direniş...

Güneş Atölyeleri'nin 50. yıldönümü önümüzdeki çar-

şamba günü saat 18'den itibaren Rue de Pavie'deki lokalinde dostlarının da katılımıyla kutlanacak. Toplantıda atölyelerin kuruluşunu, 50 yıllık çalışmalarını ve mücadelelerini yansıtan bir diaporama gösterisi de yer alacak.

Türkiyeli "turist" işçilerin 1974 direnişi ise, Akdeniz Filmleri Festivali kapsamında önümüzdeki cumartesi günü Bige Berker ile Heleen de Wit'in birlikte gerçekleştirdikleri Turistler adlı belgeselin saat 19'dan itibaren Espace Magh'da gösterimiyle anılacak.

Faslı dostlarımızın kültür merkezi olan o salonda geçen seneki festival kapsamında da bizim mücadelemiz üzerine Esra Yıldız'ın gerçekleştirdiği Vatansız belgeseli gösterilmiş bulunuyordu.

Turistler belgeselinin gösterimini yapımcılarla birlikte Harun Özdemir, Mazyar Khoojinian, Bahar Kimyongür, Ülku Dursun ve Nathalie Caprioli'nin katıldığı bir söyleşi ve Harun Özdemir yönetiminde "Gurbet Türküleri" dinletisi izleyecek.

Türkiye ve Fas çıkışlı işçilerin 15 Eylül 1974'te Brüksel merkezinde gerçekleştirdikleri yürüyüş, 60'lı yıllardan itibaren Türk Devleti'nin gelişmiş Avrupa ülkelerine ucuz emek gücü olarak sattığı emekçilerin giderek sınıfsal mücadeleler içinde yer alma sürecinde önemli bir adımdı.

Daha önce, Köln'deki Ford Fabrikası'nda en ağır ve pis işlerde, üstelik Alman işçilerine oranla daha düşük ücretle çalıştırılan Türkiyeli işçiler 1973 yazında greve gidip kentte büyük bir protesto gösterisi düzenleyerek sınıfsal mücadelede ilk adımı atmışlardı.

Büyük petrol krizinden sonra 1974'te Avrupa ülkelerine yabancı işçi alımının durdurulması, gerek Belçika sendikalarını, gerekse göçmen örgütlerini yeni bir görevle karşı karşıya bırakmıştı. O güne değin Belçika'ya kaçak olarak gelmiş olup da çalışma izni almayı bekleyen "turist işçi"lerin bu yasak kararından sonra sınırdışı edilmelerini önlemek için bir defaya mahsus olmak üzere "özel af" çikartılmalydı.

Çıkarılan ilk af sadece 1 Nisan 1974'ten önce Belçika'ya giriş yaptığını kanıtlayanlar için geçerli olduğundan, sosyalist sendikalar federasyonu FGTB bu tarihten sonra Belçika'ya gelen kaçakların da aftan yararlanması için bir kampanya başlatmıştı. Kaçak işçiler arasında Türkiye'den gelmiş olanların sayısı en yüksek olduğundan, bu mücadelenin merkez üssü Belçika Türkiyeli İşçiler Birliği (BTİB) olacaktı.

Bu örgüt, sosyalist sendikalar federasyonu FGTB'nin Brüksel-Hal-Vilvoorde Bölge Sekreteri René De Schutter'in bu ülkedeki göçmen işçileri örgütlemek için başlattığı kampanya kapsamında kurulmuştu. Daha önce Fransa'da CGT adına Türkiyeli işçileri örgütleme çalışması yapmış olan sendikacı Hüseyin Çelik tarafından yönetiliyordu.

Turist işçi affı kampanyasını birçok Belçikalı ya da yabancı kökenli sendikacı ve aydınlar, başta MRAX olmak üzere demokratik kuruluşlar desteklemiş, mücadelenin başarısı için FGTB ve BTİB yöneticilerine yardımcı olmuşlardı. Hristiyan sendika ACV- CSC'nin Türkiyeli işçiler sorumlusu Muharrem Karaman da direnişi destekliyor, Valon bölgesinden maden işçilerinin katılımını sağlamaya çalışıyordu.

Yürüyüş duyurularının hazırlanmasına ve etkinlik haberinin duyurulmasına yeni faaliyete geçmiş olan İfo-Türk de katkıda bulunuyordu.

15 Eylül 1974'te Brüksel merkezinde yapılan ve ağırlıklı olarak Türkiyeli ve Faslıların katıldığı yürüyüş sayesinde Belçika'ya 1 Nisan 1974'ten sonra gelmiş olan turist işçiler de oturma ve çalışma izni alma hakkına sahip oldular.

Cumartesi günü gösterilecek olan Turistler'i yapan Bige Berker ve Heleen de Wit Belçika'da göçmen işçiler mücadelesinin belgelenmesine önemli bir katkıda bulundular.

Bige Berker, İnci ile benim, Türkiye'de 60'lı yılların sosyalist mücadelesinde birlikte olduğumuz dostumuzdur... Daha o yıllarda, sosyalist mücadelenin yanı sıra, büyük tiyatro ustamız Mehmet Ulusoy'la birlikte Devrim İçin Hareket Tiyatrosu ve İşçinin Tiyatrosu'nda aktif olarak yer almıştı.

70’li yıllarda sinema eğitimi görmek üzere oğlu Yunus’la birlikte Brüksel’e gelen Bige ünlü sinema okulu INSAS’tan mezun olduktan sonra RTBF Televizyonu’nda uzun yıllar montaj ve belge sorumlusu olarak çalıştı. *Elif ou le choix de Chantal* adlı bir film yaptığı gibi, Türkiye’de değerli yazar dostumuz Mahmut Makal’ı ve de Köy Enstitüleri gerçeğini tanıtan Un Village Anatolien belgeselini gerçekleştirdi. Bu belgeselin bizzat Mahmut Makal’ın da katılımıyla 6 Aralık 1993’te Brüksel’deki Botanique Kültür Merkezi’nde gösterimi Güneş Atölyeleri’nin katılımıyla gerçekleştirilmişti.

Filmin diğer yapımcısı Heleen de Wit’le Demokratik Direniş Hareketi’ni örgütlediğimiz yıllarda tanışmıştık. 1973 yılında Fransa’da siyasal sürgün olarak bulunan Bekir Harputlu’nun Türkiye’de kurduğu bağlantılar sayesinde Heleen Türkiye’ye giderek işkence kurbanları, terör mağduru sanatçılar ve onları savunan avukatlarla bir dizi röportaj yapmıştı. Bu röportajların bir dokümanter film haline getirilmesi için senaryosunun yazımını, kullanılacak fotoğraf ve basın kupürlerinin bulunmasını Demokratik Direniş Hareketi adına biz üstlenmiştik. Bu konuda, daha sonraki yıllarda Türkiye’de Ürün Dergisi’nin yöneticiliğini üstlenecek olan Ural Ataşer de bize yardımcı olmuş, Alaturka Demokrasi adını taşıyan belgeselin montajında, İngilizce ve Fransızca versiyonlarının yapımında Bige Berker değerli yardımlarda bulunmuştu.

Turist İşçi eylemi sayesinde, belli tarihten önce Belçika’da bulunduğunu gösterir doktor raporu, tramvay bileti ya da alışveriş makbuzu gibi eski tarihli herhangi bir belgeyle bir patrondan işe alınacağına dair yazı getirenlere hemen çalışma izni verilmeye başlanmıştı.

Bu kampanya sırasında İş ve İşçi Bulma kurumu ONEM’e, yüzde 82’si Türk ve Faslılara ait olmak üzere, 8.951 çalışma izni talebi gelmiş, 7.491’i kabul edilmiş bulunuyordu. (*Mazyar Khoojinian, Du travailleur au clandestin, Revue belge de philologie et histoire, 2019*).

Bizim de desteklediğimiz direniş sayesinde binlerce tu-

rist işçi legale çıkıp çalışma ve oturma izni alırken, Güneş Atölyeleri'nin kurucusu olan bizler, Hollanda'da Birleşmiş Milletler mültecisi olarak tanındığımız halde, Türk Devleti'nin Belçika'ya yaptığı baskılar nedeniyle oturma ve çalışma izni almamız reddedildi, kurucusu olduğumuz kurumun çalışmalarını yıllarca kaçak olarak yürütmek zorunda kaldık.

1974'te kurmuş olduğumuz Güneş Atölyeleri, 1971 darbesinin ardından diğer sürgün arkadaşlarla birlikte Avrupa ülkelerinde başlattığımız Demokratik Direniş Hareketi'nin ürünüydü. O yıllarda Türkiye ile birlikte üç Avrupa ülkesi daha, İspanya, Portekiz ve Yunanistan da faşist diktatörlükler altındaydı. O dönemde bu ülkelerin anti-faşist direnişçileriyle sürekli eylem birliği ve dayanışma içindeydik, onlardan yaratıcı sürgünlük üzerine çok şey öğrenmiştik.

Sürgünümüzün ilk üç yılı, 1971'den 1973'e kadar, Demokratik Direniş'in Belçika, Hollanda, Almanya, İsveç ve Fransa başta olmak üzere çeşitli ülkelerde örgütlenmesi, cunta yönetiminin kirliliğini teşhir etme mücadelesiyle geçmişti.

O dönemde Türkiye'deki insan hakları ihlallerini, işkence ve zulüm uygulamalarını arka arkaya yayınladığımız İngilizce üç kitapla başta Avrupa Konseyi olmak üzere uluslararası kuruluşlara ve medyaya duyurmuştuk. Bu üç belge son olarak büyük boy 828 sayfalık bir kitap olarak Info-Türk tarafından Resistance Documents adı altında yayınlanmış bulunuyor.

Legale çıktuktan sonra Türkiye gerçeklerini dünya kamuoyuna çeşitli dillerde sistemli bir şekilde duyurmak üzere 1 Mayıs 1974'te, demokratik direnişte yer alan arkadaşların katılımıyla Avrupa'nın başkenti Brüksel'de kooperatif statüsünde bir enformasyon ve dokümantasyon merkezi kurmuştuk.

Birleşmiş Milletler himayesindeki siyasal mülteciler olarak Cenevre Konvansiyonu'nu tanımış olan tüm ülkelerde özgürce yaşama ve çalışma hakkına sahip olmamız gerekirdi.

O sırada Şili'deki 1973 darbesinin ardından kitleler halinde gelen siyasal sürgünlerin iltica talepleri giriş kapıla-

rında kurulan özel bürolarda anında kabul edilerek kendilerine oturma ve çalışma izni veriliyordu.

Binlerce turist işçiyeye de çalışma ve oturma izni verildiği halde bizim çalışma ve oturma izni taleplerimiz önce “göç durduruldu” gerekçesiyle reddedildi.

En azından gazetecilik faaliyetini sürdürebilmem için Belçika Dışişleri Bakanlığı’ndan bir laissez-passer almıştım. 17 Mayıs 1975’te de celbedildiğim Anderlecht Belediyesi’nin Yabancılar Polisi’nde bu belgeye de el konularak Hollanda’ya sınırışı edildim.

Kooperatifimizin kurucularından Avukat Jacques Bourgaux 11 Haziran 1975’te bana yazdığı mektupta şöyle diyordu: “9 Haziran günü Emniyet Genel Müdürü’nü görerek sizin durumunuzu konuştum. Edindiğim izlenime göre, Yabancılar Polisi sırf siyasal nedenlerle sizin Belçika’ya yerleşmenize izin verme konusunda tereddüt ediyor. Bana açıkça, sizin kültürel faaliyet kisvesi altında Türk Hükümeti aleyhinde faaliyet yürüteceğinizden endişe ettiklerini belirttiler.”

Yıllar sonra Belçika Yabancılar Polisi arşivlerinin kamuoyuna açılması üzerine 2011 yılında bulduğum, Emniyet Genel Müdürlüğü’nün Adalet Bakanı’na hitab eden 25 Eylül 1975 tarihli Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul’la ilgili notu geç de olsa gerçeği ortaya koyacaktı. Notta aynen şöyle deniyordu:

“Söz konusu kişilerin Hollanda’daki Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği Delegasyonu’na verdikleri ifadeye göre kendilerinin Türkiye’de özellikle yıkıcı faaliyetler kapsamına girecek siyasal bir geçmişleri vardır: Orduyu isyana teşvik, hükümete ve cumhurbaşkanına hakaret, yazarların tutuklanmasına karşı çıkma, ABD’nin politikalarını eleştirme, halkı isyana teşvik, komünist propaganda, sınıf savaşına teşvik...

“Bu koşullarda kendilerinin Belçika’da Türk topluluğunun kültürel yaşamına katkıda bulunma bahanesi altında yayın ve dağıtım faaliyetinde bulunmalarına göz yumulması sakıncalıdır. Bu faaliyetin siyasal amaçlarla yürütülmeye-

ceğine inanmak güçtür, hattâ imkansızdır. Her ne şekilde olursa olsun Belçika’da bulunmaları tam anlamıyla sakıncalıdır.”

Bu not üzerine Adalet Bakanlığı’na bağlı Devlet Güvenlik Birimi (DGB), 6 Ekim 1975’te Yabancılar Polisi’ne şu talimatı veriyordu:

“Haklarındaki soruşturma henüz tamamlanmamış olmakla birlikte, DGB daha şimdiden Özgüden-Tuğsavul çiftinin Belçika’ya yerleşmesine izin verilmemesi gerektiği görüşündedir.”

Avukatımız Jacques Bourgaux 9 Şubat 1976 tarihli mektubunda şöyle diyordu: “Yabancılar Polisi Müdürü’nü tekrar gördüm. Kanım odur ki, size oturma izni verme konusunda Belçika makamları tamamen olumsuz görüş sahibidir. Bunun arkasında tamamen siyasal nedenler olduğuna inanıyorum. Resmi bir belgesi olmamakla birlikte, bunun Türkiye Büyükelçiliği’nin baskısından kaynaklandığı kanısındayım.”

Bu yasaklama ve baskılara rağmen, çoğunca geceleri çalışarak çeşitli yayınların yanısıra Belçika’nın iki sendikal merkezi CSC ve FGTB’nin Türk üyelerine yönelik Türkçe gazetelerini yayına hazırlamaktaydık.

DGM’nin Haziran 1976’da Birleşmiş Milletler Delegasyonu’na “Özgüden-Tuğsavul çiftinin Belçika’da bulunmaları kesinlikle sakıncalıdır” şeklinde bildirimde bulunması üzerine, Belçika’nın iki sendikal merkezi CSC ve FGTB, Türkçe gazetelerinin yayınlanmasının tehlikeye gireceği endişesiyle harekete geçmek zorunda kaldılar. Bize uygulanan yasağın Türkiyeli işçilerin sendikalaşma sürecine büyük darbe olacağını bildirerek kararın gözden geçirilmesi için Belçika Hükümeti’ne baskı yaptılar.

Bunun üzerine bana Eylül 1976 başında Çalışma Bakanlığı tarafından çalışma izni, birkaç hafta sonra da Yabancılar Polisi tarafından oturma izni verildi.

Sürekli baskı ve sınırdışı edilme tehdidi altında yürütmekte olduğumuz mücadele sadece Türkiye ile de sınırlı kalmadı,

Belçika'daki yabancı kökenli emekçilerin ve ailelerin eşit haklara sahip olması, siyasal planda da seçme ve seçilme hakkı kazanmaları için tüm ilerici göçmen örgütlerinin ortaklaşa başlattıkları kampanyada hep aktif olarak yer aldık, Göçmen İşçi Örgütleri Eşgüdüm Komitesi (CLOTI)'de ve Brüksel Kültürlerarası Etkinlikler Merkezi (CBAI)'de sorumluluk üstlendik.

Bu süreç içindedir ki, Brüksel okullarında Türkiyeli çocuklara dil ve kültür öğretmenliği yapan İnci'nin girişimiyle 1982 yılından itibaren göçmen çocuklarının okullarda başarılı olmasını sağlamak için yardımcı sınıflar, yetişkinlerin dil öğrenip çalışma yaşamında ve sosyal ilişkilerde başarılı olmaları için sürekli eğitim kursları örgütlemiştik.

Gençlerin, çocukların, hattâ yetişkinlerin çeşitli sanat dallarında kendilerini ifade edebilmeleri, geldikleri ülkelerin kültürel zenginliklerini herkesle paylaşabilmeleri için de yaratıcı atölyeler oluşturulmuştu.

Başlangıçta bunlara sadece Türkiye ve Fas çıkışlı göçmenler gelirken, dil, ırk, inanç farkı gözetmeksizin tüm insanlığa açık enternasyonalist çizgisi nedeniyle 40 yılı aşkın bir süredir atölyelerde her gün üç kıtadan 50'yi aşkın milliyete mensup 300'e yakın yetişkin ve 100'e yakın genç ve çocuk bir araya geliyor.

Türkiye'de faşist baskıların artması sonucu Belçika'ya siyasal göç akımında ön plana çıkan Kürt, Asuri ve Ermeni arkadaşların Güneş Atölyeleri ile kurduğu sıcak ilişkiler, sadece kültürel planda değil, aynı zamanda anti-faşist mücadele planında da ses getirecek etkinlikler gerçekleştirmemizi sağladı.

70'li yıllarda Tekoşer adı altında kurulmuş bulunan Brüksel Kürt Enstitüsü 1981'de Evren Cuntası'na karşı düzenlediğimiz protesto gecesinde hem mesajıyla, hem de folklor grubuyla aktif bir şekilde yer almıştı. Daha sonra Belçika Asuri Enstitüsü ve Belçika Demokrat Ermeniler Derneği kuruldu.

90'lı yıllarda Kürt, Asuri, Ermeni örgütlerine ve işyerlerine yapılan saldırılar, TC Büyükelçiliği'nin ve onun hizmetindeki Türkçe medyanın kışkırtmasıyla bize karşı açılan linç kampanyaları dayanışmamızı, güç ve eylem birliğimizi daha da pekiştirdi.

Ermeni, Asuri ve Kürt soykırımlarının, 12 Mart ve 12 Eylül darbelerinin yıldönümlerinde, Tayyip faşizminin bitip tükenmez saldırıları karşısında düzenlediğimiz ortak direniş etkinlikleri, Güneş Atölyeleri'nin 50 yıllık geçmişinin en önemli sayfalarındandır.

Güneş Atölyeleri'nin doğuşu, gelişimi ve eserleriyle ilgili tüm veriler internetteki <http://www.ateliersdusoleil.be> sitesinde herkesin ulaşımına açıktır.

Bu hafta 50. kuruluş yıldönümü kutlanacak olan Güneş Atölyeleri'nin, nöbeti bizden devralan yöneticilerinin, çalışanlarının, kadın, erkek, genç katılımcılarının kararlılığı ve özveriyle mücadelesini aynı etkinlikte sürdüreceğine, 2034'teki 60. kuruluş yıldönümünü de aynı coşkuyla kutlayacağına inanıyoruz.

Ermeni dostlarla bir hüznün, coşku ve endişe gecesi...

2 Aralık 2024

Bugün Türkiye çıkışlı göçün en bilinçli ve mücadeleci mensuplarından, Soykırım Karşıtları Derneği'nin kurucusu Ali Ertem'i kaybedişimizin üçüncü yıldönümü... Cumartesi akşamı, Anadolu toprağının yetiştirdiği bu müstesna şahsiyeti anmak, verdiği mücadeleyi ve yarattığı kuruluşu daha iyi tanımak üzere Belçika Demokrat Ermeniler Derneği'nin düzenlediği toplantıda bir araya geldik.

Ali Ertem de, aynı yıl kaybettiğimiz Doğan Akhanlı gibi, sadece Türkiye'nin demokratikleşmesi ve halklarımızın özgürlüğü için değil, aynı zamanda Osmanlı'dan beri işlenen ve de

cumhuriyet rejiminin görece “demokratikleşme” dönemlerinde dahi sistematik şekilde sürdürülen soykırım ve pogromların tanınması için yılmaksızın mücadele veren yoldaşlarımızdandı.

Kendisiyle Avrupa’nın çeşitli kentlerinde soykırım inkarcılığına karşı düzenlenen toplantılarda beraber olmuş, deneyimlerimizi, öğrendiklerimizi paylaşmıştık. Dahası, 2017 yılında sevgili eşi ve mücadele arkadaşı Selay Ertem’le birlikte Güneş Atölyeleri’ni ziyaret ederek arkadaşlarımızla tanışmış, soykırım inkarcılığına karşı mücadelenin yeni perspektifleri üzerine önerilerde bulunmuştu.

Ali Ertem 1950 yılında, Ş.Koçhisar ilçesinin Göllü köyünde dindar bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiş, ilk eğitimini Kuran kurslarında gördükten sonra orta öğrenimini büyük kentlerde tamamlamış, uzun süre çeşitli işyerlerinde çıraklık yapmıştı. 1964 yılında Ruhr Maden İşletmesi’nin bir ilanı üzerine elektrikçi, tornacı ve madenci çırağı eğitimi görmek üzere Almanya’ya gelmiş, üç buçuk yıllık bir eğitimden sonra göçmen işçi yaşamına başlamıştı.

Ali Ertem, sol harekette ve soykırımın inkarına karşı mücadelede yer almasını, Heide Rieck-Azad Ordukhanian’ın yazdığı “Havadaki kökler: soykırım ve yaşam izleri” adlı kitapta şöyle anlatmıştı:

“Hayatımın en büyük değişikliklerini Girondelle 78 – Bochum adresindeki öğrenci yurduna taşındıktan sonra yaşamaya başladım. Solculuk hayatım, Ruhi Su, Aşık İhsani, Aşık Mahsuni Şerif gibi halk ozanlarını dinlemekle, Nazım Hikmet, Hasan Hüseyin, Bertold Brecht gibi şairleri okumakla başladı. Dini inançtan radikal bir kopuş yaşadım. Ortak mutfağımızda Mihran Dabak’la aramızda geçen bir tartışmayı, Türklerin Ermeni halkını soykırımdan geçirdiği ‘suçlamasını’ hazmedebilmenin yıllarımı alacağını aklımın ucundan bile geçirmemiştim. Onlarca yıllık solculuk hayatımda birçok yeni bilgiler edinmemeye, Marksizm’in temel eserlerinin azımsanmayacak kadarını okumama, Rusya, Çin, Arnavutluk, Küba devrimci hareketleri tarihini başkalarına

bile ‘anlatacak’ kadar öğrenmeme rağmen, kendi yakın tarihimizin kara cahili olduğumu çok geç fark ettim.

“Bu gerçeğin farkına vardığım andan itibaren içinde çalıştığım sol partinin insanlığa karşı işlenmiş soykırım suçları ile yüzleşmesi talebinde bulunduğum günlerde henüz tam bir düşünce berraklığına sahip değildim. ‘Önder’ yoldaşlar, bu meselenin çözülüp tarihe karıştığını, artık ne soykırımın ne de Ermeni meselesinin sınıf mücadelesi önünde engel teşkil etmediğini, bütün sorunların çözümü olan devrim mücadelesine konsantre olmamız gerektiğini, tarihin tekerleğini tersine çevirmeye kalkışmanın gericilik olduğuna vurgu yaparak konuyu kapattılar. O andan itibaren kafamı kumdan çıkarmanın, sabırla öğrenmenin ve gerçek kimliğimle savunduğum düşüncelerin arkasında durma zamanı geldiğini düşünüyordum. Tek başıma da olsa önümde duran zor bir sürece hazırlanmam gerektiğinin farkındaydım.

“Ermeni soykırımını araştıran eserleri incelemeye başladım. Johannes Lepsius, Yves Ternon, Fridtjof Nansen, Vahakn Dadrian, Franz Werfel, Tessa Hofmann, Wolfgang Gust vs. daha birçok araştırma, makale, biyografi, bu konuda ufkumun açılmasına vesile oldular. Konuya dair Alman devrimcilerinden, özellikle de Holocaust’a ve Yahudi düşmanlığına karşı mücadele konusunda çok değerli bilgiler edindim. 24 Nisan’larda düzenlenen anma toplantılarını, yapılan konuşmaları, somut talepleri dikkatle izledim. Her defasında beni motive eden yeni bilgiler edindim. 20 yıllık vicdani muhasebe sürecinde kendi vicdanımda çözmediğim bir konuda, hiçbir kimseden bir şey beklemeye hakkım olmadığını öğrendim.”

İşte bu kararlılıklardır ki Ali Ertem ve arkadaşları 26 Eylül 1998’de bir toplantı yaparak Soykırım Karşıtları Derneği’ni kurmuşlardı... SKD 26 yıldır soykırım inkarcılığına karşı mücadelesini yaptığı yayınlar, yayınladığı bildirimler, örgütlediği ya da katıldığı toplantılarla hiç ödün vermeksizin sürdürüyor.

Geçtiğimiz hafta Güneş Atölyeleri’nin 50. kuruluş yıldö-

nümünü kutlama gecesinde bizimle birlikte olan Ermeni dostlarımızın, iki gün sonra Ali Ertem'in eşi Selay Ertem ile üç mücadele arkadaşının daha Brüksel'e gelerek onu ve mücadelesini tanıtacaklarını müjdelemesi, bizim için en değerli yıldönümü armağanlarından biri oldu.

Nerdeyse 40 yıldır Brüksel'de, Asuri ve Kürt arkadaşlarla olduğu gibi kendileriyle çok kapsamlı bir mücadele birlikteliği içinde olduğumuz Ermeni dostlarımızın Zaventem hava alanı yakınlarındaki yeni lokalinde Selay Ertem, yazar Mesut Ethem Kavallı, Erhan Gündüz ve Döne Gündüz ile bir araya geldik, bizleri Ali Ertem'in kişiliği, Soykırım Karşıtları Derneği'nin kuruluşu ve mücadelesi konusunda bilgilendirdiler.

Mesut Ethem Kavallı, ayrıca, Ermeni ve Pontos soykırımları konusunda yazmış olduğu "Geçmişle Yüzleşirken - Eksik Kalmış Hikayeler" ve "Seni Ararken" adlı kitaplarının tanıtımını yaptı.

Belçika Demokrat Ermeniler Derneği yöneticileri Dr. Bogos Mouradian ile yazar Hovsep Hayreni, sadece soykırımların tanınması konusunda değil, insan haklarına saygı ve halkların eşitliğini savunmayı amaç edinmiş tüm demokratik güçlerle dayanışma konusunda Soykırım Karşıtları Derneği ile tam bir görüş birliği içinde olduklarını vurguladılar.

Gecenin açılışında duduk virtuözü Vartan Hovanissian ile Devrim Kavallı'nın Ermeni ezgilerinden oluşan dinletisi gerçekten büyüleyici idi.

Gecenin en duygulandırıcı anlarından birini de, Ermeni ressam-heykeltıraş Nerses Vardanyan'ın eseri olan Ali Ertem tablosunun Bogos ve Hovsep tarafından Soykırım Karşıtları Derneği yöneticilerine teslim edildiği sırada yaşadık.

Bu müstesna gecede program arası ermeni dostlarımızla sohbet ederken gözlerimiz bittabi art arda cep telefonlarının ekranlarına düşen Suriye haberlerindeydi... Haber ajansları cihatçı grup Heyet Tahrir el-Şam (HTŞ) ile Türkiye destekli Suriye Milli Ordusu (SMO)'nun ülkenin ikinci büyük şehri Halep'in "büyük bölümünü" ele geçirdiklerini duyuruyordu.

Aynı kaynaklar, Suriye Milli Ordusu (SMO)'nun, fırsattan yararlanarak Suriye'de omurgasını Kürt güçlerinin oluşturduğu Suriye Demokratik Güçleri (SDG)'ye de saldırdığını haber veriyordu...

Dahası, Halep nüfusunda hem sayısal, hem de nitel olarak önemli bir yer tutan Ermeniler, bu İslamcı ve Türk ırkçısı terörist saldırı ve işgal karşısında yeni bir soykırımın kurbanı olmamak için kenti terketmeye hazırlanıyorlardı.

Bu haberleri izlerken belleğim beni önce Ankara'nın emrindeki Suriye Milli Ordusu (SMO)'nun dört yıl önce Yukarı Karabağ'ın Azerbaycan Ordusu tarafından işgali sırasında Türk birlikleriyle beraber Ermeni kırımını operasyonuna katıldığı günlere götürdü.

Eve dönüp bilgisayar başına geçer geçmez, tam 109 yıl geriye giderek Halep'in 1915 soykırımında canlarını kurtarabilmiş Ermeni Ulusu için "yeni vatan"larının en önemlilerinden biri olduğunu araştırdım. Ne acıdır ki, Halep'in Ermeni'leri, üzerinden tam bir asır geçtikten sonra Suriye'de İslamcı fütihat başlayınca "soykırım"a uğramamak için bu yeni vatana terketmeye başlamışlardı.

Türkiye'deki Ermeni Soykırımı'nın en son kurbanlarından sevgili Hrant Dink'in eseri olan Aras Yayıncılık, daha 6 yıl önce, "Halep'ten kaçan Ermeniler için yaşanılanlar ikinci bir soykırım" başlığı altında yayınladığı uzun bir yazıda şöyle diyordu: "Suriye savaşının derinden etkilediği bir toplum da Ermeniler... Yüzyıl önceki soykırımdan kaçmayı başarabilmiş, yaralarını sarmak için Halep'te yeni bir yaşam kuran Ermeniler, Suriye savaşıyla tarihi tekrar yaşıyorlar. Yurtlarını yeniden terk etmek zorunda kalan Ermeniler ya Ermenistan'a ve Lübnan'a ya da Batı ülkelerine gitmeyi tercih ediyorlar. Rotalarında sınırın diğer yanı başında bulunan Türkiye ise yok. Çünkü Türkiye onların tarihi açısından bambaşka bir yaraya dokunuyor. Aile köklerinin bulunduğu topraklar onlar için sadece soykırım hafızasından başka bir şey ifade etmiyor."

Yazıda, Halep'ten kaçan ve Ermenistan'a giden Ermenilerle yaptığı söyleşileri "Halepsizler" adlı kitabında toplamış olan gazeteci Serdar Korucu ile uzun bir söyleşi yer alıyor.

Aslında, Ermenilerin Suriye'de 11. yüzyıla kadar uzanan köklü bir geçmişi bulunuyor. Selçukluların Ermenistan'ı işgalinden kaçanlar Suriye'nin kuzeyine yerleşerek Antakya, Halep ve Antep'te mahalleler kurmuşlar. Kilikya Ermeni Krallığı'nın çöküşü, 14. yüzyılın başlarında kuzeydeki Halep şehrine yeni bir nüfus akını getirmiş.

Türkiye'deki 1915 Ermeni Soykırımı'ndan kurtulanlar Suriye'nin doğusundaki Deyr El Zor çöllerine sürülmüş, çoğu orada can vermiş, hayatta kalabilenlerin bir bölümü Lübnan'a, Mısır'a veya Batı'ya göç ederken, binlercesi de ülkenin ticaret merkezi olan Halep'e, aynı zamanda başkent Şam'a ve kuzeydeki Haseke, Rakka ve Lazkiye vilayetlerine yerleşmişler. Sadece Halep'te, Suriye Ermeni toplumu ve tüm Orta Doğu Diasporası için önemli bir öğrenim ve kültür merkezi olan dokuz okul açılmış. Dini ve etnik bir azınlık olmalarına rağmen Ermeniler Suriye Parlamentosu'nda temsil edildikleri gibi, ülkenin toplumsal yaşamının her alanında var olagelmışler.

Suriye'nin Ermeni halkı, geçen yüzyıl Türkiye topraklarında atalarını katledip sürgüne zorlayan Soykırım'ın yeni versiyonlarına günümüzde hem Kafkasya'da, hem de Suriye'de hedef olmakta.

Ermenistan'a göç etmek zorunda kalmış Ermenilerle görüşen gazeteci Serdar Korucu onların son gelişmeleri neden "İkinci Soykırım" olarak nitelendiklerini Aras'taki söyleşisinde şöyle anlatıyor:

"Bu durumu 'soykırım' olarak düşünmeleri çok doğal. Böyle hissetmeleri çok normal. Çünkü yüzyıl önce yaşanan soykırım süreci onlarda öyle bir iz bırakmış ki başlarına gelen her felakette akıllarına bu geliyor. Bunun bir örneğini İstanbul'da 6-7 Eylül olaylarında da görebiliyoruz. O zaman da Ermeniler bu yaşananları "soykırım" olarak nitelendiriyor.

Çünkü hissedilen ilk şey soykırımın geri geldiği. Bunun bir nedeni büyük bir travma yaşamış olmaları. Soykırımı hissetmelerine neden olacak çok fazla done var. 2015'te Ermeni Soykırımı'nın 100. yıldönümünde Der Zor'daki Ermeni Soykırım Anıtı'nın IŞİD tarafından yıkılmış olmasıyla kendilerine karşı büyük bir tehdit olduğunu çok açık bir şekilde anlıyorlar.

“Mesela savaş sırasında Ermeni mahallesi sınır haline gelmişti. Muhalif gruplarla Esad güçleri arasında Ermeni mahallesi var. Atılan her bomba Ermeni mahallesine düşüyor. Bundan zarar gören kiliseler oldu, binalar oldu, çok fazla ölüm oldu. Bunun doğal olarak insanlarda bıraktığı bir travma var. Bu nedenle bunu soykırım olarak düşünmeleri çok normal. Soykırımın savurduğu, yerlerinden ettiği Ermeniler bunlar. Yaşam dürtüsü ve şanslarıyla hayatta kalmışlar. Bu ailelerin ilginç yanı, soykırım hafızasıyla büyümüş olan çocuklarının ve torunlarının yeniden bunları yaşamış olması. Bu zaten yeniden soykırımı hatırlatıyor.”

Ermeni Ulusu'nun bu yeni dramını sizlerle paylaşırken, Halep'teki Ermeni Piskoposluğu'nun pazar günü kiliselerde ayin yapmama kararı aldığı ve Ermeni halkına sokağa çıkmama uyarısında bulunduğu haberleri geldi...

Ve de Nouvelles d'Arménie sitesinde, Adalet ve Demokrasi İçin Avrupa Ermeni Federasyonu (FEAJD)'nin kurucu başkanı, sevgili dostumuz Hilda Tchoboian'ın çığılığı: “Nasıl söylesem, bilemiyorum. Suriye'de yaşayan tüm Ermeni toplumu, akla gelebilecek tüm korkunç sonuçlarıyla birlikte, cihatçıların eline düşmekte, tüm bu olup bitenler “sıradan bir sorun” gibi algılanmakta... Doğup büyüdüğüm Halep'te düzenli ordu, teröristler ilerlerken sivilleri savunmasız bırakarak çekip gitti... Ermeni Konsoloslğu toplumun liderlerine haber dahi verilmeden tahliye edildi. Ermeniler evlerine hapsolmuş bekliyorlar, ama neyi? Türkiye'nin yakını kana susamış cihatçıların kendilerini boğazlamasını mı? Korku yine her yerde.”

Evet, 1915 Soykırımı'ndan 109 yıl sonra Türkiye'nin

güneyindeki ve doğusundaki coğrafyalarda Ermeni dostlarımız yeni soykırımlar tehdidi yaşıyor.

Güçbirliği içinde olduğumuz tüm demokratik kuruluşlar gibi, Soykırım Karşıtları Derneği'ne de, Belçika Demokrat Ermeniler Derneği'ne de mücadelelerinde başarılar diliyorum.

Siyasal sürgünümüzün geçmişi ve istemleri

9 Aralık 2024

Bugün bir araya geldiğimiz Köln'e yolum ilk kez, bundan tam 53 yıl önce, sahte pasaportla illegalde başlayan sürgünümüzün ilk yılında düşmüştü. Türkiye'de 60'lı yıllarda yayınladığımız Ant Dergisi, Avrupa'da ilerici işçi ve öğrenci derneklerinin haberlerini ve duyurularını ayrıntılı yansıtan tek sol dergiydi, bu nedenle de Almanya'nın çeşitli kentlerinde birçok dostumuz vardı.

1971 yazında cuntaya karşı çeşitli dillerde bildiri ve afişlerle dolu iki bavulu zor bela taşıyıp hauptbahnhof'ta bagaja emanet ettikten sonra, o dönemde Köln'deki Türkiyeli tek sol örgüt olan İşçi Derneği'nin kapısına dayanmıştık. Ne var ki, yaz tatilinde dernek kapalıydı... Bu yüzden bir gece Köln Garı'nın bekleme salonlarında sabahlamış, ancak ertesi gün değerli dostlarımız gazeteci Nurettin Tekindor, Köln Radyosu'ndan Ülya Üçer ve bilim insanı Fazıl Sağlam'la buluşarak Demokratik Direniş örgütünün Batı Almanya'daki ilk kampanyasını başlatmıştık... Hemen ardından Batı Berlin'e geçmiştik.

Siyasal sürgünlükle ilgili ilk dersimi de o sırada almıştım.

1971 Darbesini Batı dünyasına haklı göstermek üzere sıkıyönetim mahkemesinde düzmece bir TKP davası açılmıştı. Benim de sanık olarak arandığım TKP davası üzerine dönemin en eski siyasal sürgünlerinden, parti genel sekreteri Zeki Baştımar'la Doğu Berlin'de görüşüyorduk. Sormuştu: "Sürgünde ne yapacaksınız?"

“Sürgünde kalıcı değiliz” demiştim, “Belli görevleri yerine getirdikten sonra en kısa zamanda yine illegal yollardan Türkiye’ye döneceğiz.”

Acı bir tebessümle yanıtlamıştı: “Sanmam. Biz de o niyetlerle çıktık Türkiye’den. Bakın, kaç yıl oluyor, hâlâ buralardayız. Gerçekçi olmak lazım... Siz de uzun sürgün yaşamına hazırlıklı olun.”

Bir yıl sonra, 1972’de Paris’te tanıştığım en eski sürgün komünistlerden Fahrettin Petek de benzer şeyler söyleyecekti.

Köln’e ikinci gelişimiz, 1972’deydi...Heinrich Böll ile buluşup Paris’te hazırladığımız çeşitli dillerdeki işkence belgelerini ve direniş çağrılarını kendisine sunmuştuk, o da Günther Grass ve Hans Magnus Enzensberger ile temas kurarak, diğer Avrupa ülkelerindeki gibi Almanya’da da Türkiye direnişiyle dayanışma komitesi oluşturma sözü vermişti. IG Metall Sendikası’ndan Yılmaz Karahasan da sendikal planda büyük destek sağlamıştı.

Sürgünümüzün ilk üç yılında Köln ve Berlin’de illegal olarak yürüttüğümüz çalışmalar sırasında başımız derde girmezken, siyasal mülteci statüsü kazanıp legale çıktıktan sonra, 1977 yılı sonunda Brüksel’den Köln’e gelirken inanılmaz bir şey olmuştu...

Alman İçişleri Bakanı Werner Malhofer, 206 yabancı örgüt ve 287 yabancı yayın mensuplarının Alman topraklarına girmelerini sırf “aşırı solcu” oldukları gerekçesiyle yasaklayıp tüm sınır kontrol noktalarına isimlerini bildirmişti. Bu kişiler arasında İfo-Türk’ün yöneticisi olarak ben de vardım. Bu listede adım olduğu için, trende pasaport kontrolü yapan Alman polisleri tarafından tutuklanıp gece yarısı Belçika’ya iade edilmiştim.

Bu yasaklama Alman demokratik kuruluşlarının protestosu sonucunda bakanın istifa etmek zorunda kalmasıyla ortadan kalktığından, 12 Eylül 1980 darbesinden sonra hem İfo-Türk adına, hem de cunta rejimine karşı kurmuş olduğumuz De-

mokrazi İçin Birlik Avrupa Komitesi adına Almanya'ya sık sık gelerek birçok anti-faşist etkinliklere katıldım.

Gerek Türkiyeli ekonomik göçün geneli, gerekse siyasal göç konusunda en ırkçı, en faşizan saldırı 12 Eylül 1980 faşist askeri darbesinin ardından gelmişti.

Daha önceki dönemde, 70'li yıllarda, Türkiye'nin yanı sıra üç Avrupa ülkesi, Portekiz, İspanya ve Yunanistan da faşist rejimler altında iken, Türkiye çıkışlı ekonomik göçmen kitlesi bu üç ülkeden gelmiş siyasal göçmen kitlelerinin de etkisi ve dayanışmasıyla demokratik örgütlenmelere, enternasyonalist ilişkilere daha açık konumdaydı.

Evren Cuntası'nın iktidara el koyar koymaz yaptığı ilk işlerden biri, bir yandan Avrupa ülkelerinde Ankara'ya bağımlı bir Türk lobisi oluşturmak üzere Türk işçilerini buldukları ülkelerin vatandaşlığına geçmeye zorlaması, öte yandan da Türk Diyanet Vakfı'nı kurarak Türk işçi derneklerini ve camilerini onun otoritesine bağımlı hale getirmesi olmuştu.

Dahası, rejim karşıtı olanların Türk vatandaşlığından atılarak Türkiye'deki varlıklarına el konmasının yarattığı korku ve panik nedeniyle, özellikle Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, Luksemburg ve Avusturya'daki Türk işçileri giderek Ankara rejiminin fedailerine haline dönüştürüldü.

Darbeyi izleyen yedi yılda 26 bin kişiye "yurda dön" çağrısı yapılmış, 14 bin kişi vatandaşlıktan çıkartılmıştı. Pasaport talepleri reddedilenlerin sayısı 388 bini geçiyordu.

Vatandaşlıktan atılan Behice Boran, Gültekin Gazioğlu, Yılmaz Güney, Şanar Yurdatapan, Melike Demirağ, Ali Baran, Mehmet Emin Bozarıslan, Nihat Behram, Mahmut Bakası, Şah Turna, Fuat Saka, Demir Özlü, Yücel Top ve daha yüzlerce muhalif Cunta şefi Evren tarafından "kansızlar" diye suçlanıyordu. Bu vatansızlaştırma operasyonundan İnci de, ben de, 1982'de nasibimizi almıştık.

Bu arada önemli bir hatırlatma yapmak isterim... Vatandaşlıktan atma 12 Eylül darbesinden sonra yoğun şekilde uygulanmışsa da, bu konudaki ilk girişim darbeden çok önce,

Bülent Ecevit'in başında bulunduğu hükümete aitti. Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İlgüzar, Nisan 1979'da verdiği bir demeçte, "Yurt dışında faaliyet gösteren, kamı ve kafasıyla milletimizin ferdi olmaya layık bulunmayanlar"a karşı gereken önlemlerin alınacağını açıklamış, ardından da İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş, Avrupa ülkelerinin Türkiyeli teröristleri desteklediğini ileri sürerek bunlara karşı ivedi önlem alınmasını istemişti.

Ardından CHP Kastamonu Milletvekili Sabri Tıgılı'nın "devlet güvenliği aleyhinde faaliyette bulunanların vatandaşlıktan atılması" önerisi TBMM Dışişleri Komisyonu'nda kabul edilmiş, ama 1980 darbesi nedeniyle önerinin Meclis genel kurulunda yasalaştırılması mümkün olmamıştı. Evren Cuntası işte o mirası kullanmıştı...

Bu arada bir vurgulama yapmak isterim... Türkiye çıkışlı sürgün, tarih boyunca ülkedeki konjonktürel değişimlere paralel olarak farklı içerikler ve boyutlar kazanmış bulunuyordu.

Asya ve Avrupa kıtaları arasında bir kavşak olan Anadolu eski çağlardan beri sadece sürgün ihraç etmemiş, günümüzde Tayyip Erdoğan'ın da kışkırtıcısı olduğu Suriye trajedisinde görüldüğü gibi yoğun sürgün de almıştı.

Örneğin, Roma İmparatorluğu'na kafa tutmuş ünlü Kartaca'lı komutan Hanibal, uğradığı askeri ve siyasi yenilgiler sonrasında Anadolu'ya sürgün gelmiş ve Milattan Önce 183 yılında şimdiki adı Gebze olan Lybissa'da intihar ederek hayatına son vermişti.

Ama bugünkü konumuz, Türkiye'den dışarıya siyasi göç...

Fransız İhtilali'yle başlayan ve tüm Avrupa ülkeleri gibi Osmanlı Devleti'ni de sarsan özgürlük ve insan hakları için mücadeleler döneminde sürgün acısını ilk tanıyanlar, Kızıl Sultan Abdülhamit'in istibdadına karşı mücadele veren Namık Kemal, Ali Suavi, Ziya Paşa, Mithat Paşa ve Tevfik Fikret gibi hürriyetperver aydınlarıdır.

1876'da ilan edilen Birinci Meşrutiyet'in Abdülhamit tarafından rafa kaldırılmasından sonra İstanbul ve Selanik gibi iki Osmanlı metropolünün yanı sıra Kahire, Paris, Londra ve Cenevre'de organize olan Jön Türkler ikinci sürgün kuşağını oluşturdular.

Ama sürgünü kitlesel olarak yaşayanlar, 1895-96 soykırımında canlarını kurtarabildikten sonra bir bölümü Amerika, Kanada ve Avrupa'ya, bir bölümü de İstanbul, İzmir ve Trabzon gibi büyük kentlere göç edebilen Ermenilerdi.

Monarşiye karşı mücadelede başta Ermeniler olmak üzere Türk ve Müslüman olmayan ulusların hürriyetperver aydınlarından da büyük destek gören İttihat ve Terakki'ciler, 2. Meşrutiyet döneminde darbeyle iktidarı ele geçirdikten sonra 20. Yüzyılın ilk soykırımını gerçekleştirmekte gecikmediler. 1915 soykırımından ve tehcirinden kurtulabilen Ermeni ve Asuriler tüm dünyada diyasporalar oluşturdu.

Osmanlı'nın son döneminden üç önemli örnek daha tanıyoruz.

İlki, Birinci Dünya Savaşı yenilgisinin ardından iktidarı yitiren İttihat Terakki'cilerin 1915 soykırımından da sorumlu olan bir bölümünün İngilizlerin dayatmasıyla Malta'ya sürgünü... Ancak bu son derece şanslı bir sürgün grubudur, çünkü Mustafa Kemal Sakarya Muharebesi'ni kazandıktan sonra İngilizlerle "mahkum mübadelesi" adı altında bir anlaşma yaparak bunları 1921 yılında Türkiye'ye geri getirtmiş, Ermeni soykırımından sorumlu olanlar da dahil hepsini "milli kahramanlar" diye ağırlattıktan sonra Kemalist iktidarın kilit noktalarına yerleştirmişti.

Dönemin ikinci sürgün grubu 1919'da Almanya'da örgütlenen, Ethem Nejat ve Şefik Hüsnü'nün de dahil bulunduğu Spartakistler'di.

Üçüncü grup ise, aynı dönemde devrim Rusyası'nda örgütlenen, Mustafa Suphi'nin liderliğindeki Türk Bolşevikleri'ydi.

Bu son iki grubun birleşmesiyle 10 Eylül 1920'de Baku'-

da kurulan Türkiye Komünist Partisi'nin 15 üyesi, başta Mustafa Suphi ve Ethem Nejat olmak üzere, Türkiye'de örgütlenmek için Anadolu'ya girdiklerinde, 28-29 Ocak 1921 gecesi Karadeniz'in sularında boğularak vahşice katlediler.

Cumhuriyet döneminde yaşanan ilk toplu sürgün olayı ise, Kemalist iktidarın varlıklarından rahatsız olduğu 150 kişiyi 1924 yılında sürgün etmesi, 1927'de de özel bir yasayla vatandaşlıktan çıkartmasıydı.

1925'te Takriri Sükun Kanunu'nun kabulünden sonraki tek parti diktası döneminde, haklarında sürgün kararı verilmiş olsa da, sürekli takibat, tehdit, tutuklama ve mahkumiyete maruz kalan komünistler, örneğin Nazım Hikmet, Şefik Hüsnü, İsmail Bilen, illegal yollardan sürgüne çıkmaya mecbur olmuşlardı.

İkinci Dünya Savaşı'nın bitimini izleyen sözde çok partili rejim döneminde de sol örgütlenme ve yayınlar daha baştan sıkıyönetim yasaklamaları, tutuklamalar ve mahkumiyetlerle karşı karşıya kaldı.

CHP'nin kışkırtıp yönettiği Tan baskınından sonra iki büyük gazeteci, Sabiha Sertel ve Zekeriya Sertel artık ülkede özgürce çalışma olanağı kalmadığı, yaşamları tehlikede olduğu için Türkiye'den ayrılmak zorunda kalmışlardı.

Özetle, ülkemiz tarihi, Osmanlı'da başlayıp cumhuriyet döneminde de ardı arkası kesilmeyen Ermeni, Asuri, Grek, Kürt, Ezidi, Alevi soykırımlarıyla, Trakya'yı Yahudilerden temizleme operasyonu, Müslüman ve Türk olmayanları hedef alan Varlık Vergisi uygulamasıyla bir sürgünler tarihidir.

Büyük ozanımız Nazım Hikmet 1951 yılında Demokrat Parti iktidarı tarafından, ondan on yıl sonra da, seçkin bilim insanımız Prof. Fahrettin Petek, 1961'de Milli Birlik Komitesi'nin kararıyla Türk vatandaşlığından çıkartıldılar.

6-7 Eylül 1955 pogromundan sonra çok sayıda Rum ve Ermeni vatandaşın Türkiye'yi terketmek zorunda kalması, dahası 1964 yılında, yine CHP iktidardayken, Türkiye'deki

12 bin Yunan vatandaşının tek bir valiz ve 22 Dolar'la Türkiye'yi terke zorlanması yakın tarihin en yüz kızartıcı sayfalarındandır.

12 Mart döneminde sürgüne çıkanların sayısı fazla değildi. Hikmet Kıvılcımlı, Mihri Belli, Mehmet Ali Aslan, Kemal Burkay, Ahmet Aras, Mehmet Emin Bozarslan. Fuat Fegan, Latife Fegan, Zülfü Livaneli, Rahmi Saltuk, Bülent Tanör, Kamuran Bekir Harputlu, Ahmet Kardam, Nihat Akseymen, Gülten Savaşçı ilk ağızda anımsayabildiklerim...

O dönemdeki mücadelemize, Sayın Şebnem Korur Fincancı'nın meslektaşı, değerli dostum Dr. Gençay Gürsoy'un, özellikle Türkiye'deki direnişçilerle bağlantı kurarak sağladığı büyük katkıyı özellikle vurgulamak isterim.

12 Mart döneminin bir diğer sürgün kolu Filistin'deydi... Teslim Töre, Bora Gözen, Faik Bulut, Melek Ulagay, Cengiz Çandar, Yücel Sayman, Şahin Alpay, Ömer Özerturğut, Atıl Ant, Sabetay Varol, Ercan Enç sol hareketin tanınmış isimleri...

Bora Gözen, İsrail komandolarının 21 Şubat 1973 tarihinde Lübnan'ın Trablusşam şehri yakınlarındaki Nahr El Bared kampı'na yaptığı baskında altı yoldaşıyla birlikte katledildi.

Avrupa ülkelerine ilk büyük siyasal sürgün akımı ise 70'li yılların sonlarına doğru Türkiye'de baskı altındaki Asuri, Ermeni ve Kürt'lerin toplu gelişiyle başladı. Daha önce vurguladığım gibi, 12 Eylül 1980 darbesinden sonraki faşizan uygulamalar nedeniyle büyük boyut kazandı.

12 Eylül döneminin baskılarına karşı, vatandaşlıktan atılmış siyasal sürgünler olarak Avrupa'nın, özellikle de Almanya'nın çeşitli kentlerinde birçok etkinlikler düzenledik. Bunlardan bazılarını anımsatmak isterim.

Başbakan Turgut Özal'ın ziyaretini protesto için vatan-sızlaştırılmış muhalifler olarak 23 Eylül 1987'de Berlin Senatosu'nda bir basın toplantısı düzenleyerek gerçekten demokratikleşme için neler yapılması gerektiğini ayrıntılı bir

bildirgeyle ortaya koymuştuk. Bu bildirgenin imzacıları arasında, 12 Eylül darbesinden sonra vatandaşlıktan ilk atılan TİP genel başkanı Behice Boran da dahil farklı eğilimlerdeki sol örgütlerin ve DİSK'e bağlı devrimci sendikaların liderleri de yer alıyordu.

Bu basın toplantısından iki hafta sonra da, 10 Ekim 1987'de, sağlık sorunları sürgün koşullarında daha da ağırlaşan Behice Boran yaşamını yitirdi.

Ertesi yıl, yine rejimin propagandası için Brüksel'e gelen Turgut Özal, uluslararası basın merkezinde yaptığı bir basın toplantısında kendisine Türkiye'deki insan hakları ihlalleriyle ilgili sorular yönelttiğimiz için toplantıyı yarıda keserek salonu terkedecek, ardından onun verdiği talimatla Brüksel Başkonsolosluğu, Türk vatandaşlığından çıkartılmış olduğumuzu İnci ile bana 26 Mayıs 1988'de taahhütlü mektupla ikinci kez tebliğ edecekti.

Aynı yıl, 11-12 Aralık 1988 tarihlerinde, yine bu kentte, Köln'de, 12 Eylül rejimine karşı uluslararası bir mahkeme toplandı... Artık hayatta olmayan Dursun Akçam, Gültekin Gazioğlu, Enver Karagöz, Server Tanilli, Şerafettin Kaya gibi dostlarımızla birlikte bu mahkemede cuntanın cürümlerini anlattık. Özellikle Artvin'de öğretmenlik yaparken göz altına alınıp gırtlığına kaynar su dökülerek işkenceden geçirilen sevgili dostumuz Enver Karagöz'ün anlattıkları jüri üyelerini ve duruşmayı izleyenleri çok sarsmıştı.

İbretlik bir hatırlatma daha...Erdal İnönü liderliğindeki SHP bu uluslararası mahkemenin jurisine Avrupa sosyal demokrat partilerinin temsilci göndermesini engellemişti... Mahkeme sırasında Köln'de düzenlenen insan hakları gecesine SHP'den üç milletvekili de çağırılmıştı, ancak bizzat Erdal İnönü bu milletvekillerini makamına çağırarak bu geceye katılmalarını yasaklamıştı.

Zaman hızlı geçiyor... Tam 12 yıl önceydi... 2012'nin yine böyle soğuk bir Aralık gününde, Avrupa'daki sürgünler olarak Avrupa Sürgünler Meclisi'ni kurmak üzere Köln'de

ilk kez bir araya gelmiştik. 12 Mart 1971 darbesinden beri ülkelerinden kopartılan ya da kopmak zorunda bırakılanların ilk örgütlenme girişimidir.

Üzerinden dört yıl geçmişti ki, tıpkı 1971 ve 1980 darbelerinden sonra olduğu gibi, 2016 çakma darbe girişiminin ardından da siyasal sürgünler tarihinde yeni bir sayfa açıldı. Ancak açılan bu yeni sayfa öncekilerden farklıydı. 12 Mart sonrasında da, 12 Eylül'ün ardından da sürgüne çıkmak zorunda kalanlar genellikle sosyalist hareketimizde ya da Kürt, Asuri, Ermeni, Ezidi, Alevi örgütlenme ve yayınlarında faşizan baskılara hedef alınmış arkadaşlarımızdı.

Bu son darbe girişiminden sonra da çok sayıda ilerici aydın, akademisyen, gazeteci OHAL'lerin kurbanı olarak sürgüne çıkmak zorunda kaldılar.

Ancak, 2016'dan sonra, sol'la uzaktan yakından hiçbir ilişkisi olmayan, Erdoğan diktasının düşman ilan ettiği bir başka kategori sürgüne çıkmak zorunda kaldı...

Belçika'dan bir örnek... NATO'nun teşviki ve desteğiyle gerçekleştirilen 12 Mart ve 12 Eylül darbelerinden sonra biz sürgünleri "vatan haini" diye damgalayıp o ülkenin siyasal ve askeri otoriteleriyle istihbarat örgütlerine jurnal ederek yasal çalışmamızı yıllarca engelleyen TC güçleri arasında Brüksel'deki NATO karargahında görevli Türk subayları da vardı. Bu kez onlar da hedef alındığı için mülteci olmak zorunda kaldılar.

Bugünkü AKP iktidarı, yurt dışındaki muhaliflerine karşı, hangi eğilimde olurlarsa olsunlar, her türlü baskı ve tehdidi kullanmakta cuntacılarından hiç de geri kalmıyor.

Brüksel'den iki örnek...

90'lı yıllarda TBMM'de Kürt milletvekili olan ve halen Brüksel'deki Kürdistan Ulusal Kongresi yöneticileri arasında bulunan Remzi Kartal ve Zübeyir Aydar, 2008 yılında "1971 ve 1980 askeri darbelerinin Türkiye'den dışı göç üzerindeki etkileri" konulu araştırmasından ötürü İno-Türk tarafından ödüllendirilmiş bulunan yazar ve gazeteci Bahar Kimyongür...

Yarım yüzyıllık mücadele arkadaşım, halen İsveç'te sürgün bulunan Ragıp Zarakolu'nun da bu uygulamada sadece Türkiye'deki malvarlığına değil, emekli maaşına dahi elkonulmuş bulunuyor.

Ukrayna Krizi'nden yararlanan Recep Tayyip Erdoğan, şantaj politikasında cüretkar bir adım daha atarak, Finlandiya ile İsveç'in NATO'ya üye olarak katılmasını, bu ülkelerde bulunan muhaliflerin Türkiye'ye iade edilmesi koşuluna bağlamıştı. İadesi istenenler listesinde dostumuz Ragıp Zarakolu da yer alıyordu.

Ya Alman Devleti'nin sırf Ankara rejimini tatmin etmek için özellikle sol eğilimli ve Kürt sürgünlere karşı uygulamakta olduğu 129b terörü?

Avrupa Sürgünler Meclisi eşsözcüsü Mahmut Özkan Sürgün dergisinde çok iyi açıklamıştı:

“Almanya'da anayasanın ‘yabancı örgütleri’ kapsayan ve kamuoyunda ‘129 b maddesi’ olarak bilinen yasa gerekçe gösterilerek yargılanan onlarca devrimci, politik sürgün var. Almanya'nın Türkiye ve T. Kürdistanı kökenli sol, devrimci, ve komünist örgütleri özellikle hedef alması, Alman emperyalizmi ile TC devleti arasında devam eden tarihi, stratejik çıkar ve işbirliğinde aranmalıdır.”

Konuşmamı, siyasal sürgüne özgü bir acıyı paylaşarak bitirmek istiyorum.

2012 buluşmasından bu yana hepimizi üzen kayıplarımız oldu. Örneğin Teslim Töre... Sürgündeki tüm demokratik ve barışçıl girişimlere olduğu gibi Avrupa Sürgünler Meclisi'nin kurulmasına da katkıda bulunan özverili yoldaşlarımızdandı. Şimdi Üsküdar'da, yoldaşı Sinan Cemgil'in yanında yatıyor.

Türkiye'ye dönmeyip sürgün toprağında yatanlar, külleri Atlantik Okyanusu'na ya da İstanbul Boğazı'nın sularına serpilenler de var...

Bizden önceki sürgün kuşağından Nazım Hikmet Moskova'da, Sabiha Sertel Baku'da, Zeki Baştımaz, Aram Pehlivanyan, Jak ve Anjel Açıkgöz Almanya'da, İsmail Bilen

Sofya'da yatıyor, Prof. Fahrettin Petek'in külleri hem İstanbul Boğazı'na, hem de Normandiya açıklarına serpildi.

Bizim kuşaktan Yılmaz Güney, Ahmet Kaya ve Uğur Hüküm'ü Paris'teki Père Lachaise'de toprağa verdik... Nihat Akseymen'in külleri ise Heybeliada açıklarında Marmara'nın sularına kavuştu.

Nubar Yalın Hollanda'da, Enver Karagöz, Teslim Töre, Ali Ertem, Doğan Akhanlı, Celal Başlangıç, İsmail Çoban Almanya'da, Garbis Altınoğlu Belçika'da, Suphi Nejat Ağırnaslı ve Nubar Ozanyan Rojava'da sonsuzluğa göçtüler.

Kürt ulusal direnişinin kadın militanlarından Sakine Cansız, Fidan Doğan ve Leyla Şaylemez 9 Ocak 2013'te Paris'in göbeğinde Türk Devleti'nin bir tetikçisi tarafından alçakça katledildiler.

Evet, Türk Devleti'nin terörü ve komploları sınır tanımıyor.

Bulunduğu yabancı ülkede dahi sürekli baskı ve tehdit altında bulunma, dünyanın tüm ülkelerine yerleşmiş 3 milyon'dan fazla Türkiyeli göçmenin, özellikle de devlet terörü nedeniyle ülkelerinden ayrı düşürülmüş siyasal sürgünlerin sorunudur.

Bu, Osmanlı'dan beri işlenen çeşitli soykırımlar ve tehcirler nedeniyle dünyanın çeşitli ülkelerini yeni yurt edinmiş Ermeni, Asuri, Kürt, Grek diyasporalarının sorunudur.

Bu, Birinci emperyalist paylaşım savaşı sonunda dört farklı ülkede yaşamaya mecbur edilmiş Kürt ulusunun, kuzeyde Bakur, doğuda Rojhilat, güneyde Başûr; batıda Rojava Kürtlerinin sorunudur.

Bu, en son Azeri ve Türk ordularının, islamcı terörist beslemelerin de katılımıyla, Dağlık Karabağ'ı işgal etmesi yanında görüldüğü gibi Ermeni ulusunun sorunudur.

Bu, son seçimde binbir hile ve baskıyla iradesi gaspedilerek daha yıllarca Türk ordusunun işgali altında yaşamaya mecbur tutulan Kuzey Kıbrıs halkının sorunudur.

Türkiye'de muhalefeti oluşturan tüm partilere düşen önemli görevlerden biri, Avrupa Sürgünler Meclisi başta

olmak üzere, demokratik göçmen örgütlerini, Asuri, Ermeni, Ezidi, Grek ve Kürt diasporalarını temsil eden kuruluşları doğrudan muhatap almaktır.

Türkiye'nin gerçekten demokratikleşmesi isteniyorsa, onların iradesi de Meclis çalışmalarında, örgütsel yaşamda, medyada en geniş şekilde yansımalıdır...

Ve de bugünkü İslamo-Faşist iktidarı alaşağı edecek ilk seçimden itibaren sürgün tarihe gömülmelidir...

Basın emekçilerinin 72 yıllık hak kavgası...

16 Aralık 2024

Türkiye'de bundan 72 yıl önce başlamış olan gazetecilik yaşamımın tamamı, bir yandan basın özgürlüğünü savunmak için Gazeteciler Cemiyeti, öte yandan basın emekçilerinin sosyal haklarını savunmak için Gazeteciler Sendikası safalarında mücadeleyle geçti. Sürgün yıllarında da Türkiye'deki meslektaşlarımın bu iki alandaki mücadelelerini yakından izleyip dünya kamuoyuna yansıtmayı, uluslararası meslek kurumlarının bu mücadelelere desteğini sağlamak için tüm olanakları kullanmayı görev bildim.

Geçtiğimiz hafta bu konuda Türkiye'den gelen üç haber, beni de, aynı mücadelenin militanı olan İnci'yi de son derece sarstı.

Artı Gerçek'te yayımlanan bir haberde, asgari ücreti belirlemek amacıyla hükümet-işçi-işveren temsilcilerinden oluşan komisyonun Aralık ayında toplanacağı, bu toplantıda ilk kez bir çalışan gazetecinin de bulunacağı belirtilerek, toplantıya katılacak gazeteci Sezer Özseven'in şu sözlerine yer veriliyordu:

“Şu anda asgari ücret 17 bin 2 lira. Çalışanları kira dışında asıl etkileyen gıda fiyatları. Krediyle geçiniyoruz. Ev değiştirirken de krediyle çıkıyorsunuz. Çünkü, geçen sene

eve çıktığımızda 15 bin lira kira, emlakçı, 15 bin depozito, taşınma, su, elektrik açma- kapama bedellerini eklediğinizde yaklaşık 63 bin TL nakit paraya ihtiyacım vardı. Biz bunu kredi çekerek karşılamıştık. Kredi taksitlerini de ödeyebilmek adına aslında tekrar kredi çekmek zorunda kalıyoruz. Asgari ücretin mutlaka 25 binin üzerine çıkması gerekiyor.”

Türkiye Gazeteciler Sendikası Genel Başkanı Gökhan Durmuş, gazetecilerin 2024 yılındaki durumu konusunda şu açıklamayı yapmıştı: “Türkiye adı konulmamış büyük bir ekonomik krizin içerisinde, büyük bir yoksulluk ve açlık yaşanıyor bu ülkede. Ekmek kuyrukları, et kuyrukları... Emeklilerin, memurların ve işçilerin geçinemediğini tüm ülke görüyor. Bu tablodan elbette örgütlülük oranı Türkiye genelinin altında olan gazeteciler de nasibini alıyor. Gazeteciler bu dönem yaşadıkları kadar yoksullukla boğuşmadılar.”

DİSK’e bağlı Basın İş Sendikası da, 2024 yılı raporunda “Gazeteciler açlık sınırında yaşıyor. Sektörde sadece 10 yıldan fazla kıdemi olanlar 30 bin TL’den fazla kazanırken, altında çalışanların çoğunluğu ortalama ücretten daha düşük bir maaşla geçinmek zorunda. 10 yıldan az kıdemlilerin ortalama maaşı ise 22 bin 328 TL. Her 4 basın emekçisinden biri asgari ücrete çalışıyor. Her 10 emekçiden 9’u da 25 bin TL’nin altında ücret alıyor” diyordu.

Asgari ücret konusunda bugün yapılan açıklamalar ve dile getirilen istemler beni yıllar önceye götürdü.

Türkiye’nin basın sektöründe ilk sendika, tam da benim gazeteciliğe başladığım 1952 yılında İstanbul’da kurulmuştu. Ertesi yıl da Ankara, Bursa ve Adana’da olduğu gibi İzmir’de de birer Gazeteciler Sendikası kuruldu, ben de genç yaşta İzmir Gazeteciler Sendikası’nın yönetiminde görev üstlendim.

19 Nisan 1958’de bu sendikaların bir araya gelerek Türkiye Gazeteciler Sendikalar Federasyonu’nu kurmaları üzerine İzmir Gazeteciler Sendikası’nı temsilen bu kuruluşun da yönetim kurulunda yer aldım.

Ancak verdiğimiz tüm mücadelelere rağmen, iktidarının ilk yıllarından itibaren basın düşmanlığını ilke edinmiş olan Demokrat Parti'nin engellemeleri ve baskıları nedeniyle gazetecilerin sosyal hakları konusundaki mücadelemiz bir sonuç vermiyordu.

27 Mayıs 1960 darbesinden sonra Milli Birlik Komitesi'nin 10 Ocak 1961'de kabul ettiği 212 sayılı yasa, basın mesleğinde çalışanlarla çalıştırılanlar arasındaki ilişkileri yeni bir düzene bağlıyordu. Yeni yasaya göre iş sözleşmeleri artık yazılı olarak yapılacak, gazetecinin yapacağı işin ne olduğu, ücret miktarı ve meslekteki kıdemi sözleşmede net olarak belirtilecekti.

Daha da önemlisi, çalışan gazetecilerin ücretleri her ay başında peşin olarak ödenecek, ödemede gecikilen her gün için ücretin yüzde 5'i tutarında ek ödeme yapılacak, gazeteci işten çıkartıldığı takdirde de kendisine gazetede çalıştığı süre üzerinden değil meslekteki kıdemi üzerinden bir tazminat ödenecekti.

Tabii ki yeni kanun tüm çalışan gazeteciler için sadece sosyal haklar açısından değil, aynı zamanda ifade özgürlüğü açısından da büyük bir güvence oluşturuyordu. Patron artık düşüncelerinden ve yazdıklarından hoşlanmadığı bir gazeteciye işten çıkartmaya kalkışırsa, ne kadar tazminat ödeyeceğini düşünmek zorunda kalacaktı.

Ancak İstanbul medyasının patronları müthiş bir tepki göstererek, yeni yasayı protesto için gazetelerini üç gün süreyle kapatacaklarını duyurdular. Ortak açıklamalarında Hürriyet, Milliyet, Akşam, Cumhuriyet, Tercüman, Vatan, Dünya ve Yeni Sabah patronlarının imzaları yer alıyordu.

Anımsadığım kadarıyla bu üç günlük kapatma eylemine diğer kentlerden katılan gazete patronu olmadı. Ama İstanbul patronlarının karşı çıkışı tüm Türkiye'de çalışan gazetecilerin sınıfsal konumlarını fark edebilmeleri açısından önemli bir rol oynadı.

İstanbul Gazeteciler Sendikası kapatma kararına karşı der-

hal tüm çalışan gazetecileri seferber ederek üç gün süreyle Basın adıyla bir günlük gazete çıkarttı. Ayrıca, Bâbîâli'de Vi-
layet Binası'na kadar süren bir protesto yürüyüşü organize etti.

Tam anlamıyla olmasa da sınıf savaşı bir ölçüde basın iş-
kolunda da ivme kazanmaya başlamıştı.

Ne ki, 212 sayılı yasa çalışan gazetecilere yeni haklar
sağlarken, gazetelerin yayınlanmasında en az onlar kadar
emeği geçen beden işçilerinin, yani müretteplerin, baskıcıla-
rın, idare personelinin, dağıtımcıların hakları hiç dikkate
alınmamıştı. Oysa onlar fikir işçilerine oranla daha ağır ko-
şullarda çalışıyor, çoğu her gün antimuanlı kurşun buharını
ciğerlerine çekmek zorunda kaldığından genç yaşta hasta dü-
şüyor, hayatını kaybediyordu.

Dahası, gazeteciler genellikle egemen düzenden yana
tavrı alırken mürettepler Türkiye'nin sınıf mücadelelerinde
daima öncü rol oynamışlardı.

212 sayılı yasa çalışan gazetecilerin lehine olmakla bir-
likte basında fikir ve beden işçileri arasında ikinciler aleyhi-
ne bir ayırım getiriyordu.

O nedenle, yönetim kurullarında bulunduğum İzmir Ga-
zeteciler Sendikası'nda ve Türkiye Gazeteciler Sendikaları
Federasyonu'nda daha ileri bir adım atarak fikir ve beden iş-
çilerinin tek çatı altında toplanması, 212 sayılı yasayla gaze-
tecilere verilen hakların teknik ve idari servislerde çalışanlara
da tanınması için mücadele vermeye başladık.

Aynı yıl, çalışan gazetecilerin asgari ücretleri mücadele-
sinde büyük bir zafer kazandık.

Zorlu bir süreçti... 15 Ekim 1961'de genel seçimler ya-
pılmış, İnönü'nün başbakanlığında CHP ağırlıklı bir hükümet
kurulmuştu... Milliyet Gazetesi Ege Bölgesi temsilciliğinden
ayrılmış, hem Ankara'daki Öncü Gazetesi'nin muhabirliğini
yapıyor, hem de İzmir'deki Sabah Postası gazetesinin redak-
sionunda çalışıyor, köşe yazıları yazıyordum. Yazılarda
ağırlıklı olarak dünyadaki devrimci ve anti-empyrialist mü-
cadeleleri tanıyordum.

Gazetenin patronu, CHP’li eski maliye bakanlarından Şevket Adalan’dı. CHP kontenjanından da Temsilciler Meclisi üyeliği yapmıştı. Ama yazılarıma tepki gösteren sadece o değildi. Uzun yıllar parti içinde Adalan kuşağına muhalefet eden Dr. Lebit Yurdoğlu, Arif Ertunga, Necip Mirkelamoğlu gibi genç isimler de 1961 seçimlerinden sonra iktidara ortak olur olmaz aynı tahammülsüzlüğü paylaşmaya başlamışlar, hattâ sol düşmanlığında tek parti dönemi kalıntılarını bile geride bırakmışlardı.

Bir sabah gazeteye geldiğimde sorumlu müdür Haldun Gürtin ezile sıkıla, bana gazete yönetiminin kararını tebliğ etti: “Doğan, biliyorum kızacaksın, ama patron senin yazılarından dolayı küplere binmiş, Ankara’dan geldiğinde ‘Gazeteyi Pravda’ya döndürmüşsünüz, Doğan artık köşe yazısı yazmayacak...” diye emir verdi.”

10 yıla yakın çalıştığım gazeteye veda ettikten sonra tüm zamanımı sendikal mücadeleye verdim. Çalışan gazetecilerin asgari ücretlerini tesbit üzere sendika, patron ve hükümet temsilcilerinin de katılımıyla toplanacak olan komisyonda da çalışan gazetecileri temsil yetkisini İzmir Gazeteciler Sendikası adına ben üstlenmiştim.

Komasyon toplantısından önce bir gazetecinin başka gelir kaynaklarına bağımlı olmadan özgürce çalışabilmesi ve mesleki planda sürekli kendini yenileyebilmesi için alması gereken net aylığın ne olması gerektiğini fiyat endeksleri bazında saptadım. O sıralarda birkaç İstanbul Gazetesi’nin muhabirleri dışında muhabirler ayda 500-600 Lira, sayfa sekreterleri, istihbarat şefleri, sorumlu müdürler ise 900-1000 Lira civarında bir ücret almaktaydı. Benim hazırladığım dosyaya göre, asgari gazeteci ücretlerinin bunun en az üç misli olması gerekiyordu.

Komasyon toplantısında devleti İzmir Çalışma Müdürü, işverenleri ise Ticaret Gazetesi Sahibi Suha Sukuti Tükel temsil ediyordu. Çalışma Müdürü ise işçi hakları konusunda son derece titiz, başka bürokratlara pek benzemeyen bir kişilikti. 212 sayılı yasa çıktıktan sonra da özel görüşmeleri-

mizde çalışan gazetecilerden yana tavrını sürekli vurgulamıştı. Toplantı açılınca ilk sözü bana verdi. Hazırladığım hacimli dosyanın birer kopyasını diğer iki üyeye verdikten sonra sözlü olarak zam isteğinin gerekçelerini anlattım.

Suha Bey âdeta şok geçiriyor, “Doğan, bu kadar ağır bir zammı nasıl teklif edebiliyorsun? Bu zamlar kabul edilirse, emin ol, tüm gazeteler kapıya kilit vurur” diyordu.

Beklediğim bir itirazdı, bunu için de gazetelerin satış rakamlarını ve ilan gelirlerini de ayrı bir dosyada toplamıştım. Onları ayrıntılı olarak açıkladıktan sonra, ücret zamlarından ötürü hiçbir gazetenin kapanmayacağını vurguladım. “Kaldı ki, dedim, daha tatmin edici ücretlerle daha bir şevkle çalışacak olan gazeteciler, hiç endişelenmeyin, gazetenin satış ve ilan gelirlerini daha da yükseltirler.”

Oylamada Suha Bey’in muhalif oyuna karşı iki oyla benim önerdiğim asgari ücretler aynen kabul edildi.

Ertesi gün sendika lokaline gidip de yeni asgari ücretleri açıkladığımda kimse sözlerime inanamıyor, şaka yaptığımı sanıyorlardı. Onaylanan dosyayı masanın üzerine serdiğimde tereddüt kalmadı. “Ama daha bitmedi, diye uyardım. Önce patronların bu karar karşısında gösterecekleri tepkilere ve yapacakları şantaja direnmemiz gerek. Tabii yürürlüğe girebilmesi için Çalışma Bakanı’nın da bu kararları onaylaması şart...”

Patronların tepkisi gecikmedi... Çalışanlarını alelacele toplantıya çağırıp Asgari Ücret Komisyonu kararının ne denli yıkıcı olduğunu anlattıktan sonra beklediğim şantajı bastırmışlardı: “Bu karar onaylanırsa, gazetelerin kapısına kilit vurmaktan başka çaremiz kalmaz. O zaman kendinizi sokakta bilin.”

Haftalık sendika toplantısına gittiğimde, bu karardan dolayı o zamana kadar beni coşkuyla karşılayan, sarılıp öpen bazılarının suratları bir karış, selamımı dahi almaktan kaçır gibiydiler. “Yaptığımı beğendin mi? Bu kadar yüksek zam çıkarttırılır mı? Patronlar gazetelerinin kapısına kilit vuracaklar. Haksız da değiller... Sokağa atılırsak vebali boynuna...”

Onlar sokağa atılmadı, ama gazete patronları böyle bir karar çıkarttırmış olduğum için beni derhal kara listeye koydular, Sabah Postası'nın dışındaki diğer gazetelerde de çalışma olanağım kalmadı.

Bunun üzerine, Ankara'ya gidip Öncü Gazetesi'nde birikmiş aylıklarımı da tahsil ederek "göçmen işçi" olarak İngiltere'ye gitmeye karar verdim.

Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'in, eski bir çalışan gazeteci olduğu halde, asgari ücret kararlarını bir türlü onaylamaması da endişeleri artırıyordu. Sendikadan beş kişilik bir heyet oluşturarak Ecevit'le görüşmek üzere Ankara'ya birlikte gittik.

Ecevit bizleri bakanlıktaki makam odasında kabul etti. Bir süre bazı projelerinden bahsettikten sonra, "Biliyorum, asgari ücret kararlarının gecikmesinden şikayetçisiniz. Ama öylesine tepki, özellikle gazete sahiplerinden o kadar baskı geliyor ki..." dedi.

"Sayın bakan, bizimki de gazete çalışanlarının tepkisi" diye karşılık verdim. "Yıllarca bizlerle aynı yaşam koşullarını paylaştınız. Hükümette bizi en iyi anlayacak şahsiyet sizsiniz. Dosyadaki verilerin sırf patronlardan gelen baskı yüzünden göz ardı edilmesi mümkün değil."

"Bir dakika, ben dosyayı incelemek fırsatı bulamadım, ama müsteşarımız ayrıntıları iyi biliyor" diyerek iç telefonla müsteşarın makamına gelmesini rica etti. Hayli kelli felli, tam bir yüksek bürokrat görünüşüne sahip müsteşar makam odasına girdiğinde gördüklerimiz karşısında hepimiz donup kalmıştık. Sanki bu zat bakan, Ecevit ise onun maiyetinde birisi...

Ecevit İzmir Asgari Ücret Komisyonu'nun kararı konusunda görüşünü sorduğunda, müsteşar yukarıdan ve çok bilmiş bir edayla yeni asgari ücretlerin kabul edilemez olduğunu, patronların ve partilerin tepkisini göz önünde tutmak gerektiğini söyleyerek kestirip attı.

Eski meslektaşlarının önünde kendisini küçük düşüren bu tavırdan hayli rahatsız olmuş olmalı ki, Ecevit teşekkür

ederek müsteşarını bürosuna gönderdi, sonra bize dönerek “Yine de ben elimden geleni yapacağım” dedi. “Ankara ve İstanbul’daki çalışan gazeteciler de destek verirlerse onaylamam daha kolay olur...”

Bu görüşmeden sonra hem Ankara’daki, hem de İstanbul’daki sendikalarla görüşmeler yaptım. O illerin asgari ücret komisyonlarında İzmir’dekilerle kıyaslanamayacak kadar düşük ücretler kabul edilmişti. Sendikaların baskısıyla bu illerin ücretleri de bakanlık katında İzmir’dekilerin seviyesine çıkartılmalıydı.

Ankara ve İstanbul’daki sendikacı arkadaşlarla görüşerek “Bakın, bu ücretler yüzünden ben bugün işsizim ve göçmen işçi olarak Türkiye’den ayrılacağım” dedim, “Kavgayı mutlaka olumlu sonuçlandırmalısınız...”

Son olarak İzmir’de ailemle, arkadaşarımla vedalaştıktan sonra Haziran 1962 başında İngiltere yoluna koyuldum.

Yüksek ekonomi ve ticaret okulu mezunu olduğum için, Avusturalya’daki bir muhasebe firmasında yüksek ücretle çalışmak üzere Londra’da bir ön anlaşma yapmış, gitmeye hazırlanıyordum ki, İzmir’deki yakın mücadele arkadaşarımdan Avukat Suha Çilingiroğlu’dan gelen bir mektup herşeyi değiştirdi.

Bir yıl önce kurulduğu halde tüm beklentilerimize rağmen hiçbir faaliyet göstermemiş olan Türkiye İşçi Partisi Mehmet Ali Aybar’ın genel başkanlığında tüm yurttta örgütlenmeye koyulmuş. İzmir’de de çok sevdiğim sendikacı dostum Rahmi Eşsizhan’ın başkanlığında yönetim kurulunu yeniden kurmak üzere ilk temaslar başlamıştı.

Suha, mektubunda, “Biz bütün arkadaşlar bu örgütlenmede yer alacağız. Sen de ne bahasına olursa olsun hemen İzmir’e dönüp parti çalışmalarına katılabilsen ne kadar iyi olur,” diyordu.

Sevinçle “Yaşasın!” diye bağırmışım. Pansiyoncu kadın merakla yanıma koşup ne olup bittiğini sorduğunda “Londra bitti artık, demiştim. Gidiyorum...”

Avustralya'ya gitmek niyetinde olduğumu bildiği için sormuştu: “Ne zaman? Gemiyle mi? Uçakla mı?”

“Ne gemiyle, ne uçakla... Trenle... Avusturalya'ya da değil, Türkiye'ye!”

Türkiye'ye döner dönmez de hem Türkiye İşçi Partisi'nin İzmir il yönetim kurulunda yer alacak, hem de İzmir Gazeteciler Sendikası ile Türkiye Gazeteciler Sendikaları Federasyonu'ndaki sorumluluklarımı yeniden üstlenecektim.

Üzerinden 62 yıl geçtikten sonra Türkiye Gazeteciler Sendikası'na da, DİSK Basın İş'e de hem düşünce ve basın özgürlüğü için, hem de çalışan gazetecilerin sosyal hakları için verdikleri mücadelelerde başarılar diliyorum.

Orta Doğu Gerici Çemberi'ne doğru...

25 Aralık 2024

İsrail'in İran destekli Hizbullah'a vurduğu darbenin yarattığı boşluktan ve Rusya'nın da Ukrayna çatışmasından dolayı yaşamakta olduğu zaafardan yararlanan İslamcılarının hiçbir direnişle karşılaşmaksızın Şam'da iktidara el koymasının ardından Türkiye'de dozajı her geçen gün biraz daha artan zafer şenlikleri yaşanıyor.

Bu şenliklerin ana nedeni, Orta Doğu coğrafyasındaki yıllanmış diktatörlüklerden birinin yıkılmış olması değil, onun yerini Türkiye'nin ve ırkçı Suriye Milli Ordusu (SMO) çetelerinin desteğiyle palazlanmış, islamcılığı müseccel bir çetenin almış olması, bu sayede hem Kürt ulusal direnişine yeni darbeler vurma, hem de Orta Doğu'nun liderliğine oynama olanaklarının güçlenmiş olmasıdır.

Dışişleri Bakanı Hakan Fidan ile MİT Başkanı İbrahim Kalın'ın, yeni yönetimin nasıl bir politika izleyeceği kesinlik kazanmamışken Şam'a arka arkaya yaptıkları ziyaretlerde “kravatlı devlet adamı” görüntüsü veren Heyet Tahrir Şam

lideri Ahmed eş-Şara (Ebu Muhammed el-Culani) ile sarmaş dolaş olmaları, Suriye'nin yeni siyasal yapılanması ve imarı için bol keseden vaadlerde bulunmaları boşuna değildi.

Kuşkusuz bu ziyaretlerde ele alınan konulardan biri, on yıllık silahlı çatışmalar, özellikle de İslamcı terör gruplarının saldırıları nedeniyle ülkelerini terketmek zorunda kalmış, Avrupa ülkelerine geçmeleri AB'nin sağladığı finansmanla Türkiye tarafından engellenmiş milyonlarca Suriyeli mültecinin en azından bir bölümünün ülkelerine dönüşünü sağlamaktı.

Ancak, Ankara yöneticilerinin bu temaslardaki ana amacının, Suriye'nin kuzey doğusundaki Kürt siyasal varlığına son vermek olduğu, gerek Fidan ve Kalın'ın Suriyedeki, gerekse hemen ardından bizzat Erdoğan'ın Türkiye'deki konuşmalarıyla apaçık ortaya çıkmış bulunuyor.

Belçika'nın en büyük iki günlük gazetesinde arka arkaya yayımlanan iki yazı bu gerçeği net şekilde ortaya koyuyor.

La Libre Belgique gazetesinden Christophe Lamfalussy, iki gün öne yayımlanan "Kürtleri unutmayalım... Suriye Kürtlerine manevi bir borcumuz var. Batı'nın desteğiyle DEAŞ'ı yenenler onlardı" başlıklı yazısında şöyle diyor:

"Suriye'nin kuzey batısında isyancıların Şam'daki Başar Esad rejimini devirmek için başlattığı saldırı sırasında, Türkiye yanlısı bir isyancı grup da ülkenin doğusuna doğru saldırıya geçiyordu... Tek amacı, o bölgede bulunan Kürt varlığını yok etmektir...

"Suriye Milli Ordusu (SMO) adını taşıyan bu isyancı grubun ülkenin demokratlaşmasına hizmet etmek gibi bir derdi yoktu. Doğrudan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın çıkarlarına hizmet etmek üzere 2017 yılında Türkiye tarafından kurulan, aralarında Ahrar el Şam ve Ceyş el İslam gibi İslamcı hareketlerden gelen kişilerin de yer aldığı karma bir milisler grubuydu.

"SMO her şeyden önce bir paralı milisler çetesidir... Çok

sayıda video ile de kanıtladığı gibi, Türkiye, 2020 yılında Azerbaycan ordusunu destekleyerek Ermenileri Dağlık Karabağ'daki yurtlarından çıkartmak amacıyla bu paralı milislerden yüzlercesini oraya göndermişti. Bir bölümü de her daim Türkiye'nin stratejik çıkarlarına hizmet etmek için Libya'ya yollandılar.

“Bu milisler, 2019 yılında, Suriye'nin özerk Kürt bölgesinde orta sol partinin kurucuları arasında yer alan bir kadın lideri benzeri görülmemiş bir şiddetle katlettiler. 34 yaşındaki Hevrin Halef isimli kadın, saçlarından sürüklenerek dövüldü ve ardından makineli tüfek ateşiyle taranarak öldürüldü.

“SMO, son iki haftadır, Türk hava saldırılarının da desteğiyle, Kürt direniş güçlerini Fırat'ın öte yakasına sürmeye çalışıyor. Çatışmalar, 2016 yılında Kürtler ve Arap müttefikleri tarafından DEAŞ'tan kurtarılan Menbiç kentinde yoğunlaştı. Şam'da özgürlük havası eserken, Menbiç'te SMO'nun yağmacılığa başladığı haberleri geliyor. ABD'nin arabuluculuğunda dört günlük ateşkesin ardından çatışmalar yeniden başladı. Fırat Nehri üzerinde 2 milyon insana su sağlayan baraj kullanılamaz hale geldi. Operasyonlar nedeniyle on binlerce Kürt göçe zorlandı.

“Bu saldırı, Şam'da iktidarı ele geçiren Hayat Tahrir el Şam (HTŞ) ile varılan anlaşmanın bir göstergesidir. Amaçlanan, Başar'ın devrilmesini fırsat bilerek Kürtlerin ülkenin kuzey doğusunda kurdukları laik, sosyalist ve çok etnikli özerk bölgeye son vermektir. HTŞ'nin askeri liderlerinden biri ülkede her türlü 'federalist' yapılanmayı reddettiklerini söylemiş bulunuyordu. Şimdilik her iki taraftan da açıklık söylemleri duyuluyor, ama yakında kanlı bir mekanizmanın devreye girmeyeceğinin güvencesi yok.

“Kürtlere karşı manevi bir borcumuz var. Batı'nın da desteğiyle DEAŞ'ı yenenler, Kürt, Arap ve Süryani askerlerin ittifakı olan Suriye Demokratik Güçleri (SDG) idi. Ve 2015 yılında ilk kez Kobani'de bu ölümcül örgütü, içindeki yüzlerce yabancı savaşçıyla birlikte püskürttüler. Ezidi inan-

cının sembolü ‘Melek Tavus’ nidasıyla savaşıyan Ezidi kadınların da aralarında bulunduğu kadın birlikleri ön saflardaydı. Kobani direnişin sembolüdür.

“DEAŞ’ın geçici başkenti Rakka’nın kurtarılmasından bu yana Kürtler’in yönetimindeki 27 cezaevinde her milletin yaklaşık 10 bin tutuklu bulunuyor. Kamplarda yaklaşık 50 bin kadın ve çocuk mevcut. Aralarında 13’ü erkek, 8’i kadın, 21 Belçika vatandaşı var. Bu cezaevlerinin güvenliğinin sağlanmasında Kürtlere yaklaşık 900 Amerikan askeri destek veriyor. Ancak onların Suriye’deki varlığı da pamuk ipliğine bağlı... Gelecek Amerikan başkanı Donald Trump ne karar verirse versin, Kürtleri zayıf düşürmek, bu cezaevlerinin basılması, tutukluların yargılanmadan serbest bırakılması anlamına gelir.

“Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın iki amacı var. Birinci amacı, savaşın başlangıcından bu yana Türkiye’nin kabul ettiği yaklaşık 4,5 milyon Suriyeli mültecinin geriye gönderilmesi... Çünkü, Türkiye’de Suriyeli mültecilerin çok sayıda varlığı yerli halkla bazı gerginliklerin yaşanmasına neden oldu.

“İkinci olarak da, Kürt varlığını Türkiye’nin çok uzağında tutmak için tüm Suriye sınırı boyunca 30 kilometre derinliğinde bir tampon bölge oluşturmak amaçlanıyor.

“Ankara, Halk Koruma Birlikleri (YPG) savaşçılarının, Türkiye ve Batılı ülkeler tarafından ‘terörist’ ilan edilmiş bir gerilla örgütü olan Kürdistan İşçi Partisi (PKK) ile doğrudan bağlantılı olduğunu iddia ediyor. Bağlantılar var, doğru. Militanlar Türkiye sınırından Suriye ve Irak’a geçiyor. Ama YPG ağırlıklı olarak Suriyelilerden oluşuyor ve kendi topraklarını savunuyor. Bildiğimiz kadarıyla, liderlerinin Türk insansız hava araçlarıyla birbiri ardına öldürülmesine rağmen Türkiye’ye hiçbir zaman saldırmadılar.

“Türkiye’nin yoğun lobi faaliyetleri sonucunda PKK, Nisan 2002’den bu yana Avrupa Birliği’nin terörle mücadele listesinde yer alıyor. Ancak YPG, Ankara dışında hiçbir ülke tarafından ‘terörist’ olarak nitelenmedi. Kaldı ki, DEAŞ’a

karşı uluslararası koalisyonun da temelini oluşturuyor. Bu savaşta 12.000 erkek ve kadın kaybettiler.

“HTŞ ile yıllardır ilişkilerini sürdüren Türkiye, Başar’ın devrilmesinden en çok kârlı çıkan ülke konumunda... Bu radikal grup şimdi Ankara ile ‘stratejik bağ’dan söz ediyor. Zaten bu ülkede halen 16 ila 18 bin arasında Türk askeri bulunuyor.

“Soru: Kürtler bir kez daha ağır bedel mi ödeyecek?”

Le Soir gazetesinden Baouduin Loos da dün yayımlanan “Kürt sorunu yine çözümsüz...” başlıklı yazısında şu analizlerde bulunuyor:

“Başar Esad rejimini 12 günde deviren İslamcı isyancı hareket HTŞ’nin lideri, Şam’a yerleştikten sonra görünümünde büyük değişikliğe gitti. Artık seçkin ziyaretçilerini takım elbise ve kravatla karşılıyor. Yakıcı soru ise, Ahmed eş-Şara’nın konuşmalarında da görüldüğü gibi, diyaloga açık, kısacası iyi niyetli, ama İslamcı kalmayı başarabilen milliyetçi bir lider olup olmadığıdır.

“Türkiye’nin Şam’daki Esad rejiminin çöküşünü memnuniyetle karşıladığını söylemeye dahi gerek yok... Türkiye Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın gözünde artık iki hedef var: Türkiye’de barındırılan 3 milyondan fazla Suriyeli mültecinin çoğunluğunu Suriye’ye geri göndermek... Ve kendisinin 20 Aralık’ta açıkça söylediği gibi, ‘Teröristlerin kökünü kazıyarak’ Kürtlerin Suriye’deki özerklik beklentisini tamamen yok etmek.

“Dışişleri Bakanı Hakan Fidan’ın pazar günü Şam’a yaptığı ziyaret, Türk Milli İstihbarat Teşkilatı başkanının ziyaretinin hemen ardından gerçekleşti. Fidan ile Eş Şera’nın birbirlerine sarıldığı anların sıcaklığı gözlerden kaçmadı. Eş Şera daha sonra Türk ziyaretçisini son derece memnun eden şu açıklamayı yapmakta gecikmedi: ‘Silahların, ister devrimci gruplara, isterse de SDG bölgesinde bulunan gruplara ait olsun, devlet kontrolünden kaçmasına kesinlikle izin veremeyeceğiz.’

“İsyancılar Esad’ı yener yenmez Türkiye yanlısı milisler ile Kürt birlikler arasında başlayan çatışmalar Amerika’nın arabuluculuğu sayesinde durdu. Amerika Birleşik Devletleri’nin sahada yaklaşık 2,000 askeri var. Ve IŞİD’e karşı savaşıyan Kürtleri koruyorlar. Donald Trump’ın iktidara gelişi Türkleri pek rahatlatmadı, zira Amerikalı, 8 Aralık’ta Suriye’de isyancıların kazandığı zaferi Ankara’nın ‘dostça olmayan bir şekilde ele geçirmesi’ olarak nitelendirmişti. Yeni Amerikan Başkanı’nın alacağı pozisyon Türkler için çok önemli olacak... Ve Kürtler için de...”

Bittabi, tüm bu yorumların mürekkebi dahi kurumadan, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın dün yaptığı bir açıklama var ki, Ankara’nın Kürt karşıtı ve müstevli niyetlerini hiçbir yoruma meydan bırakmayacak şekilde net olarak ortaya koyuyor:

“Suriye’nin toprak bütünlüğünün ve üniter yapısının korunması Türkiye’nin değişmez çizgisidir. Bundan geri adım atmayacağız. Suriye’nin ve bölgemizin geleceğinde DEAŞ ve PKK dair hiçbir terör yapılarına yer yoktur. Ya kendilerini tasfiye edecekler ya da tasfiye edilecekler. Kendileri dışında hiç kimseye hayat ve söz hakkı tanımayan bu katil sürülerini bölgemiz için tehdit kaynağı olmaktan mutlaka çıkaracağız. Suriye’de bölücü terör örgütüne yönelik nokta operasyonlarımızı bir cerrah hassasiyetle sivillere zarar vermeden sürdüreceğiz. Suriye yönetiminin bu konudaki kararlılığını memnuniyetle karşılıyoruz. Batılı ülkelerin bu canilerden desteğini yavaş yavaş kestiğini görüyoruz. PKK’lı caniler için çember daralıyor, yolun sonu görülüyor. Kendilerini bekleyen acı akıbetten kaçamayacaklardır. 40 yıldır kanımızı emen bu beladan Allah’ın izniyle kurtulacağız. Terör duvarını yıktıktan sonra Türkler, Araplar, Kürtler olarak büyük kucaklaşmaya imza atacağız.”

Erdoğan’ın bu beklentileri gerçekleşirse, Türkler, Araplar ve Kürtler’in “büyük kucaklaşma”sı nasıl olacak?

Onun yanıtını da, üç gün önce, Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Mehmet Uçum şöyle vermişti:

“Suriye’deki Halk Devrimi sadece Baas ve Esed diktatörlüğünü, yani bu kanlı rejimi sona erdirmeydi. Bu devrim Orta-Doğu’nun tamamını etkileyecek yeni bir sürecin başladığına da işaret ediyor. Suriye devrimiyle bölgede tetiklenen süreç, adil bir yeni dünya düzenine kapı aralayacak bir umudu da yeşertebilir.

“Belirtelim ki Orta-Doğu adlandırması oryantalisttir. Bölgenin çeşitliliğini, tarihi ve kültürel zenginliğini göz ardı eder ve batının bu coğrafyaya bakış açısını yansıtır. Bu nedenle daha objektif ve bölgenin bağlamına uygun bir isme ihtiyaç var. İsimlendirme çalışmasında alanın uzmanları ve akademisyenlere görev düşüyor.

“Bir yenilik olarak Orta-Doğu yerine ‘Merkez Afro-Avrasya’ adıyla başlanabilir. Merkez Afro-Avrasya adı, coğrafi ve tarihsel bağlamda, bölgeye yönelik oryantalist yaklaşımlardan uzak daha tarafsız ve objektif bir isimlendirme sunar. Aynı zamanda bölgenin stratejik önemini, kültürel çeşitliliğini ve tarihsel rollerini de doğru bir şekilde ifade eder.

“Yine batı merkezli tanıma dönersek Orta-Doğu, farklı gruplandırmalar olmakla birlikte, genellikle aşağıdaki ülkelerden oluşan bölge olarak kabul edilir: Suriye, Irak, Katar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Ürdün, İsrail, Lübnan, İran, Filistin, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Umman, Kuveyt, Bahreyn, Yemen, Mısır, Afganistan, Pakistan, Tunus, Cezayir, Libya, Sudan, Fas.

“Türkiye, 24 ülkeden oluşan bu coğrafyanın fiziksel olarak Avrupa ile bütünlüğünü sağlayan, ekonomik, siyasi ve hukuki olarak öncülüğünü yapan Merkez ve kutup ülkedir. Merkez ülke olan Türkiye’nin bir bölge hukuku oluşturmak konusunda öncü bir rol oynama gücüne ve imkânına sahip olduğu görülüyor. Türkiye’nin bu gücü hem tarihinden geliyor, hem de bugün bölgede ulaştığı seviyeden ve etkili olma kapasitesinden doğuyor.

“Dünyanın merkezi olan Orta-Doğu coğrafyasına Merkez Ülke olarak öncülük yapan Türkiye’nin, insanlığa esin

olabilecek bir bölgesel kamu ve ekonomi hukukunun yani 'Merkez Afro-Avrasya' hukukunun inşası amacıyla bir fikri hazırlık çalışması başlatması vizyoner bir bakıştır."

Bu haberi okuyunca, belleğim beni tam 54 yıl öncesine, devrimci mücadelemizin enternasyonalist hedeflerinden birinin, Ortadoğu'daki Türkiye, İran, Arap, Kıbrıs, Kürt halklarının yer aldığı bir "Ortadoğu Devrimci Çemberi" oluşturmak olduğu günlere götürdü.

O döneme bizim yayımladığımız Ant Dergisi'nin bürosu İstanbul üniversitelerinde eğitim görmekte olan Filistinli, İranlı, Kıbrıslı ve Arap gençlerin de bulunduğu yerlerden biriydi... Getirdikleri farklı dillerdeki bildirimlerin Türkçeleştirilmesine destek oluyor, onların da katılımıyla açık oturumlar düzenliyorduk.

O yıllarda Demirel iktidarı Filistin halkına destek vermek şöyle dursun, Filistin halkıyla dayanışmadaki devrimcileri avlamakla, dahası İsrail'in koruyucusu ABD emperyalizmine karşı direnen işçilerin, öğrencilerin yürüyüşlerine, toplantılarına "Kanlı Pazar" örneğinde olduğu gibi sopalı ve bıçaklı saldırılar düzenleyen ümmetçileri desteklemekle meşguldü.

1 Şubat 1970'de Filistin dönüşü jandarmalar tarafından yakalanan ve 150 saat işkenceye tabi tutulan Hüseyin İnan ve arkadaşları da Ant'a gönderdikleri mesajda şöyle diyorlardı:

"İşbirlikçi iktidar, Arap halklarının haklı mücadelesi için gittiğimiz Filistin'e ardımızdan ajanlarını göndermiştir. Yurda dönüşümüzde bizleri ustaca hazırlanmış tertiplerle yakalatıp bizi kamuoyuna 'sabotajcı', 'kiralık ajanlar' olarak tanıtmaya çalışmıştır."

Bâbîâli medyası ve TRT, polisin ortaya attığı yalanları esas alarak bu gençlere "Filistin'de eğitilmiş teröristler suçüstü yakalandı" yaygarasıyla saldırıyordu.

Yusuf Arslan Filistin dönüşü bize gönderdiği ve Ant Dergisi'nin 24 Şubat 1970 tarihli sayısında yayımladığımız "El-Fetih'e niçin gittim?" başlıklı yazısında şöyle diyordu:

"Günümüz koşullarında, özellikle emperyalizmin bir sı-

cak savaş bölgesi haline getirdiği Ortadoğu’da da bütün halkların, Türkiye, İran, Arap, Kıbrıs, Kürt halklarının bir anti-emperyalist cephe kurmaları, Ortadoğu Devrimci Çemberi’ni oluşturmaları, emperyalizme karşı kahredici darbenin indirilmesinin başlıca şartlarından biridir. Bu yüzden Ortadoğu’da senelerden beri verilmekte olan devrimci kavganın pratiğinden geçmek ve ezilen Arap halklarının kurtuluş mücadelesine bir nefer olarak katkıda bulunmak için El Feth’e gittim.”

Ortadoğu Devrimci Çemberi, emperyalizmin, onun hizmetindeki islamcı-gerici iktidarların ve İsrail yayılcılığının baskıları, komploları ve terörizmi yüzünden gerçekleşemedi...

Günümüzde Erdoğan’ın başını çektiği bir Ortadoğu Gerici Çemberi oluşturulmak isteniyor. Bu kirli çemberin oluşmasına direnmek Türkiye, Suriye, Irak ve İran halkları başta olmak üzere Ortadoğu’nun tüm ezilen halkları önünde acil bir görev olarak duruyor...

“Yeni Süreç”in akıbeti de öyle olmasın!

31 Aralık 2024

Suriye’deki gelişmeleri konu alan geçen yazımda “Tayyip’in sarayında, Suriye’deki İslamcı iktidar sayesinde hem o ülkedeki Kürt özerkliğine son verme, hem de Orta Doğu’nun liderliğine oynama hesapları yapılıyor” demiştim.

Cumhurbaşkanı Erdoğan bir AKP kongresinde yaptığı konuşmada “İnşallah 2025’ten itibaren terör meselesi başta olmak üzere, milli birlik ve beraberliğimizi tehdit eden akut sorunlardan kurtularak, güney sınırlarımızın ötesinde güvenliği ve istikrarı sağlayıp, oralardan kaynaklanan tehditleri de ortadan kaldıracacağız” diyerek Kürt ulusal direnişine yeni tehditler savurmakta gecikmedi.

MHP lideri Devlet Bahçeli de, “DEM Parti, CHP’nin tahrik, taciz ve istismar siyasetine alet olmadan ‘Türkiye partisi’

olma yönünde kararlı adımlarla yürümelidir. İmralı ile sağlanacak görüşmeler sonucunda terörün bittiği, terör örgütünün lağvedildiği, ortak gelecek ideali, insan ve millet sevgisi çerçevesinde açıklanmalıdır” diyordu.

Barışçı bir yaklaşımdan çok Kürt direnişini tamamen yok etme amaçlı tehdit ve dayatmalar içeren bu açıklamalara karşı, DEM heyetinin geçtiğimiz cumartesi günü İmralı’ya yaptığı üç saatlik ziyaret sonunda Abdullah Öcalan’ın hem devlet yönetimine, hem de kamuoyuna iletmiş mesaj 10 yıl aradan sonra yeni bir “barış süreci”nin başlayabileceği umudu yaratmış bulunuyor.

Öcalan mesajında “Sayın Bahçeli’nin ve Sayın Erdoğan’ın güç verdiği yeni paradigmaya, ben de pozitif anlamda gerekli katkıyı sunacak ehil ve kararlılığa sahibim... Bütün çabalarımız, ülkeyi hak ettiği düzeye taşıyacak ve aynı zamanda demokratik bir dönüşüm için de çok kıymetli bir kılavuz olacaktır” diyor... Bu yeni süreçte Öcalan’ın hareket serbestisine kavuşturulabileceği, hattâ Bahçeli’nin ilk çıkışında vurguladığı gibi, kendisine TBMM’de konuşma olanağı sağlanabileceği yorumları da eksik değil.

Yine de, Ali Duran Topuz’un “Öcalan mühürlü yedi madde bize ne anlatıyor?” başlıklı yazısında belirttiği gibi, iktidar canibi yeni süreçte sadece “kardeşlik” ve “barış”tan söz ederken, Kürt liderinin mesajında “Devir Türkiye ve bölge için barış, demokrasi ve kardeşlik devridir” cümlesiyle “demokratikleşme” vurgusu da yapılıyor.

Evet, gerçek bir “barış ve demokratikleşme süreci” başlatılacaksa, bunun için, başta HDP liderleri Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ olmak üzere, yıllardır zindanlarda tutulan demokrasi savunucusu tüm siyasi mahkumların da derhal tahliye edilmesi, kayıym kararlarının iptal edilerek halkın oyuyla seçilmiş Kürt belediye başkanlarına görevlerini yeniden üstlenme hakkı tanınması, muhalif medya üzerindeki sansür ve baskılara son verilmesi gerekmez mi?

Demokratikleşme... Kemalist tek parti diktası döneminde

doğup ilkokulun ilk dört yılında ırkçı bir beyin yıkamayla ve milli şef'e itaat koşullandırmasıyla eğitilmiş olan benim kuşağım, bu efsunlu kelimiyle ilk kez bundan tam 80 yıl önce, 1945 yılının 19 Mayıs'ında tanışmıştı.

Babamın görevli bulunduğu ara istasyonlarda ilkokul olmadığı için, iki yıla yakın civar köylerde gurbetçi olarak okuduktan sonra 1945'te demiryolcuların çocukları için Konya Garı'nın tam arkasında kurulmuş olan bir ilkokulun öğrencisiydim...

2. Dünya Savaşı sırasında Alman, İtalyan ve Japon ordularının zaferlerini yansıtmakta birbiriyle yarışan medya, 1945'in Şubat'ından itibaren tavır değiştirmeye başlamıştı... Çünkü, Müttefik ülkelerin liderleri Yalta Konferansı'nda, yeni kurulacak Birleşmiş Milletler'e yalnızca 1 Mart 1945 tarihine kadar Almanya'ya savaş açmış ülkelerin katılmasını içeren bir karar almış, bunun üzerine Türk Devleti de 23 Şubat 1945'te Almanya'ya ve Japonya'ya savaş ilan etmişti.

Ardından, 28 Nisan'da İtalyan diktatörü Benito Mussolini ile metresi Clara Petacci'nin partizanlar tarafından kurşuna dizilmesi, ertesi gün Sovyet tanklarının Berlin'e girmesi, Adolf Hitler'in sevgilisi Eva Braun ile birlikte intihar etmesi, 7 Mayıs 1945'te de Alman general Alfred Jodl'un müttefiklere kayıtsız şartsız teslim olma anlaşmasını imzalamasıyla sadece tüm dünyada değil, Türkiye'de de bir dönem kapanıyor, yeni bir dönem açılıyordu.

Biz gurbet çocukları için yeni dönemin ilk müjdesini hiç unutmuyorum. Sabah kahvaltı için yemekhaneye indiğimizde gözlerimize inanamamıştık. Masalardaki ekmek sepetleri tepeleme doluydu. Beyaz peynir dilimleri sanki her zamankinden daha iri kesilmişti, zeytin taneleri de daha fazlaydı.

Şaşkın şaşkın birbirimize bakarken nöbetçi öğretmen yüzünde coşkulu bir ifadeyle yemekhaneye dalmış, "Çocuklar" demişti, "bugün Müttefikler düşmanı boğdu, Nazi Almanyası teslim oldu. Bunun şerefine bugün için ekmek serbest... Dilediğiniz kadar yiyebilirsiniz."

Hep bir ağızdan bir sevinç çılgılığı kopmuştu. Almanya'nın yenildiğine mi, dilediğimizce eklemek yiyebileceğimize mi seviniyorduk tam anımsamıyorum. Herhalde her ikisine de... Ne ki eklemek sevinci uzun sürmedi. Ertesi günden itibaren dilimler yine sayıyla gelmeye başladı. Ama savaşız bir dünyada yaşama umudu herşeyi unutturuyordu.

Klasik ders konuları dışında artık ana konuşma konularımız hep savaşın bitimiyle ilgiliydi. Kendimizi bildik bileli hep savaş konuşulmuş, herşeyimiz savaşa endekslenmişti. Artık başka şeyler de konuşabilecektik.

Her ne kadar Uzak Doğu'da hâlâ Amerikan-Japon Savaşı sürmekteyse de, Türkiye'yi yakından tehdit eden Avrupa kıtasındaki savaş bitmişti. Sınıf öğretmenimiz savaş sonrasının dünyada ve Türkiye'de getirebileceği değişiklikleri bizim anlayabileceğimiz bir dille anlatmaya çalışıyordu. Barış, insan hakları, Birleşmiş Milletler artık öncelikli konulardı. Duvar gazetemizde aklımızın erdiğince bunları işlemeye çalışıyorduk.

O yılın 19 Mayıs kutlamalarında ilk kez Cumhurbaşkanı İsmet İnönü "Harp zamanlarının ihtiyatlı tedbirlere lüzum gösteren darlıkları kalktıkça, memleketin siyaset ve fikir hayatında demokrasi prensipleri daha geniş ölçüde hüküm sürecektir" diyerek çok partili düzene geçişin ilk sinyalinin verdi. Çünkü çok partili düzen, müttefik ülkelerden destek alabilmenin ve Birleşmiş Milletler'e üye olabilmenin koşullarından biriydi...

Bunu 7 Haziran'da 1945'te, CHP milletvekilleri Celâl Bayar, Refik Koraltan, Adnan Menderes ve Fuat Köprülü'nün parti tüzüğündeki antidemokratik maddelerin değiştirilmesini isteyen "Dörtlü Tahrir"i Meclis Grubu'na sunmaları izlemişti. Tahrir reddedildiği gibi, imzacılardan Koraltan, Menderes ve Köprülü partiden ihraç edilmiş, Bayar ise milletvekilliğinden istifa etmişti.

1945'in yazında, daha önce ilkokulun üçüncü sınıfını okuduğum Kayseri'nin Muncusun köyünü ziyarete gitmiştim.

İşte bu kızgın uzun yaz günlerinin birinde, 6 Ağustos'ta ABD'nin Hiroşima'yı atom bombasıyla vurduğu haberi köy kahvesinin radyosuna bomba gibi düşmüştü. Almanya yenilmiş ama Uzakdoğu'da, Pasifik'te savaş henüz sonuçlanmamıştı. Arkadaşım İzzet nefes nefese koşarak gelmişti: “Koşun lan, koşun... Amerika bir bomba patlatmış tüm Japonya'yı yerle bir etmiş...”

Hep birlikte köy kahvesinin oraya seyirtmiştik. Herkes heyecan içerisindeydi... Köy Enstitüleri'nin ilk mezunlarından olup bir önceki yıl Muncusun'a tayin edilmiş genç öğretmenler olayı yorumlamaya çalışıyorlardı. Ama herkese heyecan veren onbinlerce Japon'un bir anda yok olması değil, ABD'nin böylesine bir vurucu güce ulaşmış olmasıydı.

9 Ağustos 1945'te yine ABD'nin Nagasaki'yi de atom bombasıyla vurmasından sonra Japonya teslim olacak ve II. Dünya Savaşı Pasifik'te de sona erecekti... Sonraki günlerde köye ulaşan Karagöz, Köroğlu gibi gazetelerin birinci sayfalarındaki büyük karikatürlerde silindir şapkalı, keçi sakallı Sam Amca dünyaya nizam veren “esas oğlan” olarak ön plana çıkıyor, Sovyetler Birliği'ne ise giderek ya gözü dönmüş bir Bolşevik askeri ya da vahşi bir ayı görüntüsüyle “kötü adam” rolü yakıştırılıyordu.

Ders yılı başlayıp da Konya'daki yatılı okuluma döndüğümde diğer yörelerden gelen sınıf arkadaşlarım da savaş sonrasının kendi bölgelerindeki birikimlerini anlatıyorlardı. En çok da atom bombası, ABD'nin üstünlüğü, Rusların tarihte olduğu gibi yine Türk topraklarına göz diktiği üzerinde konuşuluyordu.

O dönemde okula Cumhuriyet'in, Tasvir'in, Karagöz'ün, Köroğlu'nun yanısıra Tan Gazetesi de gelmeğe başlamıştı. Savaş sonrası çok partili rejime geçileceği söyleniyor, gazetelerin birinci sayfalarında savaşa ilişkin karikatürlerin yerini yavaş yavaş iç siyaset karikatürleri alıyordu. Demokrasi kelimesini de ilk bu vesileyle duymağa başlamıştık.

Bu ortamdadır ki, çok partili demokrasiye geçişin ilk

emaresi olarak, 5 Eylül 1945'te, ülkenin büyük para babalarından Nuri Demirağ tarafından Milli Kalkınma Partisi kuruldu. Ama gözler, muhalefetlerinin ana nedeni yoksul köylülerin topraklandırılmasına karşı büyük toprak ağalarının çıkarlarını savunmak olan Celâl Bayar, Refik Koraltan, Adnan Menderes ve Fuat Köprülü'deydi...

Bir gün yemekhaneden çıkmış mütalaaya gidiyordum ki, öğretmenler odasının önünden geçerken ister istemez içerideki yüksek sesli bir tartışmaya tanık oldum. Tartışmada sık sık Tan Gazetesi'nin ve de Sertel'lerin adı ve de "komünist" kelimesi geçiyordu.

Sertel ismi benim için çok önemliydi. Issız sessiz ara istasyonlarda onların yayınladıkları, babamın komşu kentlere gittiğinde alıp getirdiği kitapları, Çocuk Ansiklopedisi'ni okuyarak yetişmiştim.

Daha sonraki günlerde artık Tan Gazetesi gelmez oldu. Gelen diğer gazetelerden, Sertel'lere ait Tan Gazetesi'nin ve matbaasının 4 Aralık 1945'te CHP'nin kışkırttığı milliyetçi, vatanperver üniversite gençliği tarafından nasıl kahramanca susturduğunun hikayesini okuyacaktık.

Bir ay sonra da, 7 Ocak 1946'da Dörtlü Takrir'in imzacıları tarafından Demokrat Parti kuruldu... Dört yıl sonra tek başıma iktidar olacak Demokrat Parti'ye dokunan olmadı.

Buna karşılık, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin hak ve istemlerini savunmak üzere kurulmuş olan partilerden Türkiye Sosyalist İşçi Partisi 14 Aralık 1946'da, Türkiye Sosyalist Partisi ve Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi 16 Aralık 1946'da askeri mahkeme kararıyla kapatılıp kurucuları tutuklanacak, bu partileri destekleyen yayın organları da susturulacaktı.

Demokrat Parti'nin tek başına iktidar olmasından sonra "demokratikleşme" adına yaptığı ilk işlerden biri 1951 yılında Türkiye Komünist Partisi tutuklamalarını başlatarak kurucularını yıllar süren hapis ve sürgün cezalarına mahkum etmek olacaktı.

Sola karşı bu alçakça senaryoların uygulanmasına 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 askeri darbelerinden sonra fazlasıyla tanık olduğumuz gibi, 90'lı yıllardan günümüze kadar Kürt siyasal partilerini hedef alan yasaklama, yöneticilerini tutuklama, yayınlarını susturma, seçilmiş belediye başkanlarını görevden alıp yerlerine kayyım atama, o da yetmezmiş gibi, Irak'taki ve Suriye'deki, hattâ Batı ülkelerindeki Kürt örgütlerine saldırıların ardı arkası hiç kesilmedi...

Evet, yarın başlayacak olan 2025 yılı, Türkiye'de 30 yıl süren tek parti diktatörlüğünün ardından sözüm ona "demokratikleşme"nin ya da "çok partili rejim"in başlatılmasının tam 80. yıldönümüdür...

Bu 80 yıllık "alaturka demokrasi" sürecini baştan sona yaşamış, acılarını paylaşmış kişi olarak yeni başlatılan "süreç"i dikkatle izliyorum...

Başta Abdullah Öcalan ve DEM Parti'nin yöneticileri olmak üzere sadece "barış" ve "kardeşlik" değil, aynı zamanda gerçekten "demokratikleşme" mücadelesi veren tüm dostlara başarılar ve iyi yeni yıllar diliyorum.

Gerçek bir 68'liden tarih dersi...

5 Ocak 2025

Yeni yıla girerken aldığım en güzel hediyelerden biri, dostluğum ve mücadele arkadaşlığım nerdeyse 60 yıla yaklaşan, 68'li gençlik liderlerinden, Ant yazarı, DİSK eğitim sorumlusu ve kültür turizminin öncüsü sevgili Faruk Pekin'den geldi.

Faruk Pekin, 1968-69'da Robert Kolej Yüksek Okulu'nu bugünkü Boğaziçi Üniversitesi'ne dönüştüren süreci başlatan Öğrenci Birliği'nin başkanıydı. 68 direnişinin ön saflarında yer aldıktan sonra mücadelesini önce Ant Dergisi'nde, ardından çeşitli gazete ve dergilerde gazeteci, DİSK'e bağlı

Maden-İş, Lastik-İş ve Kimya-İş sendikalarında da eğitim uzmanı olarak sürdürdü. Ocak 1978-12 Eylül 1980 arasında DİSK'in Eğitim ve Koordinasyon daireleri müdürüydü. Sol yazıları ve etkinlikleri nedeniyle 12 Mart 1971 darbesi sonrasında yaklaşık 2 yıl, 12 Eylül 1980 darbesinden sonra da DİSK'teki çalışmaları nedeniyle yaklaşık 3 yıl hapiste tutuldu, işkence gördü.

1985 yılından beri İstanbul'da 280, yurt içinde 200, yurt dışında onlarca "kültür turizmi" güzergahı yaratan FEST Travel'ı yönetiyor. "Kültür turizminin öncüsü" olarak tanınan Faruk Pekin "Dedem Koruk Yemiş..." adlı 720 sayfalık kitapta "Emekçilerle Yanyana Bir Yaşam"ı, yani kendi öz yaşamını anlatırken, Türkiye sol hareketinin geçmişini de belgelere dayanarak büyük bir titizlikle irdeliyor.

Faruk Pekin, 60'lı yılların ikinci yarısında, yakından tanıdığım gençlik liderlerindendi...

Gazeteciliğe, sendikacılığa ve siyasal mücadeleye genç yaşta katıldığım için, gençlik liderlerinin görüşleri, önerileri ve eleştirileri benim için her daim büyük önem taşıyordu.

1963 yılında Türkiye İşçi Partisi genel merkezinin basın ve etüd bürolarında görev yaparken, gençliğin de sosyalist uyanışa katılmasını sağlamak için mücadele veren TİP gençlik kolları genel başkanı Ali Yaşar'a da özellikle yardımcı oluyordum.

Ne var ki, Türkiye İşçi Partisi'nin 1964'teki ilk büyük kongresinde gençlik kollarının genel yönetim kurulunda da temsil edilmesi karara bağlandığı halde, partinin bazı tanınmış yöneticileri gençliğe güvensizlik ifade ederek ikinci bir oylamayla bu kararı iptal ettireceklerdi... Bu haksızlığa ve genel yönetim kurulu seçiminde beden işçileriyle fikir işçileri arasında ayırım yapılmasına itiraz edenlerden biri olduğum için partiden ihraç edilmişim.

Buna rağmen, aynı yıl genel yayın yönetmenliğini üstlendiğim Türkiye'nin en eski gazetesi Akşam'ı sol hareketimizin günlük sesine dönüştürdüğüm için gençlik liderleriyle

sık sık bir araya geliyor, istemlerini eksiksiz yansıtıyor, Türkiye'nin sorunları üzerine düzenledikleri açık oturumlara da katılıyordum. Deniz Gezmiş'i, daha o yıllarda Türkiye İşçi Partisi'nin Üsküdar İlçesi üyesi olarak tanıdım.

1966 yılından itibaren Robert Kolej Öğrenci Birliği'nde önce başkan yardımcılığını, ardından başkanlığını üstlenen Faruk Pekin'i ise şahsen daha geç tanıdım. Akşam'da da, daha sonra yayınlamaya başladığımız Ant Dergisi'nde de diğer ilerici gençlik örgütleri gibi Robert Kolej Öğrenci Birliği'nin haberlerine de geniş yer veriyorduk, bu nedenle Faruk'u da ismen biliyordum.

Faruk o dönemini şöyle anlatıyor: "1964-1969 yılları arasında Robert Kolej içinde ve dışında sayısız öğrenci etkinliğinde, siyasi faaliyette bulundum. Bunlar ciddi anlamda zamanımı aldı. Bursumu yitirdim, bir yıl geç mezun oldum. Ama bu çalışmalarım bana müthiş bir deneyim ve özgüven sağladı, kişiliğimin oluşumuna katkıda bulundu. Daktilo, tektir makinesi kullanmak, mumlu kağıda yazı yazmak... Bildiri, makale kaleme almak, rapor hazırlamak, imlâ kurallarını öğrenmek, kitle karşısında konuşabilmek, görüşlerimi doğru, özlü, anlamlı ifade edebilmek..."

Faruk ile şahsen ancak 1969 sonbaharında, Harun Karadeniz'in başını çektiği devrimci gençlerin Hakkari'de çok can alan Zap Suyu'na köprü yapma seferberliğinden dönüşünde tanıştım. O Zap'a giden gençler arasında Ant'ın sorumlu müdürü Osman Saffet Arolat ve bir yıl önceki İstanbul Üniversitesi'ni işgal eylemini şiirsel bir şekilde Ant'a yazan Rağıp Zarakolu da vardı.

Faruk, kitabında, Ant yazarları arasında yer alışı şöyle anlatıyor: "Zap Köprüsü çalışmaları benim Türkiye'nin doğusunu, Kürt halkını ve sorunlarını, Kürt gerçekliğini, Ortadoğu bölgesinin dinamiklerini anlamama çok yardımcı oldu. Hakkari dönüşünden kısa bir zaman sonra Ant dergisindeki ilk özgün yazım olan 14 Ekim 1969 tarihli 'Doğu Gerçeği ve Ortadoğu Devrimci Çemberi'ni o çalışmanın iz-

lenimleriyle yazdım. Bu yazı Türkiye solunda ‘Türk ve Kürt Halkları’ terimlerinin geçtiği ilk yazılardan biridir.

“Ant dergisiyle ilk ilişkimi Osman S. Arolat sağlamıştı. 1969 yılı ortalarında Ant dergisi ve Ant Yayınları’nın sahibi Doğan Özgüden ve eşi İnci Özgüden’le daha sık görüşmeye ve Ant dergisine daha fazla gitmeye başladım. Yakından tanıyınca çok çalışkan ve yaratıcı o iki insana hayran kalmıştım... Ant dergisi Akşam gazetesini 40 bin tirajdan alıp 230 bin tirajlı sol bir gazete yaptığı için 1964-66 yıllarında efsaneleşen Doğan Özgüden’le birlikte Fethi Naci ve Yaşar Kemal tarafından 1967 başında yayınlanmaya başlamıştı... Ant’ta ilk yazım 14 Ekim 1969’da yayınlandı. Onu Müfide’yle birlikte yaptığımız iki çeviri izledi. Doğan Abi ve İnci Abla’yla yaptığımız görüşmelerimiz daha da sıklaştı. Zaman zaman Müfide’yle birlikte onların Kazancı Yokuşu’ndaki bir asansörsüz apartmanın 7. katındaki kiralık dairelerine de gitmeye başladık. Bazen ortak yazıları bitirebilmek için onlarda kaldığımız olurdu. Müfide’yle birlikteki dergi çalışmalarımız Ant dergisi kapanıncaya kadar sürdü.

“Ant’ta çıkan ilk yazım ‘Doğu Gerçeği ve Ortadoğu Devrimci Çemberi’ başlığını taşıyordu. Yazıda Kürt ve Türk halkları terimlerini kullanıp şu vurgulamayı yapmışım: ‘Doğu sorunu aynı zamanda etnik ve sınıfsal bir sorundur...Doğu Anadolu’daki ana çelişki Türk ve Kürt halkları arasında olmayıp, Türk ve Kürt emekçi halkları ile Batılı ve Doğulu egemen sınıflar arasındadır.’ O dönem için ‘Kürt halkı’ terimini kullanmak oldukça önemli bir açılandı. O yazıyla birlikte ondan sonraki tüm yazılarımda ‘Türk halkı’ değil, ‘Türkiye halkları’ ibaresini kullandım. Yazı stratejik değil, taktik hedefli bir yazıydı. Yarım asır önce yazılan bu yazı o dönem için oldukça cesur, ileri bir yazıydı ve bugünkü gelişmelere ışık tutacaktı. Ben bu yazıdaki görüşleri, izleyen Ant dergilerinde geliştirerek sürdürdüm.

“O zamanlar Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO) yayınlarında bu terime çok sık gönderme yapılırdı. DDKO’-

nun ilk başkanı Necmettin Büyükkaya, Türkiye devrimci gençliğinin önemli liderlerindendi. Benden 3 yaş büyük uzun boylu, yakışıklı bir arkadaştı. Ne yazık ki Necmettin, 12 Eylül Darbesi sonrasında Diyarbakır zindanında saldırı ve işkence altında öldürüldü.

“6 Mayıs 1972’de Deniz Gezmiş ve Hüseyin İnan’la birlikte siyasi suçlamalarla hukuk dışı biçimde idam edilen Yusuf Aslan Ant’a gönderdiği ‘El Feth’e Niye Gittim?’ (24 Şubat 1970 tarihli Ant dergisi) başlıklı yazıda bu söylemi kullanarak şöyle diyordu: ‘Günümüz koşullarında, özellikle emperyalizmin bir sıcak savaş bölgesi haline getirdiği Ortadoğu’da da bütün halkların bir antiemperyalist cephe kurmaları, Ortadoğu Devrimci Çemberi’ni oluşturmaları, emperyalizme karşı kahredici darbenin indirilmesinin başlıca şartlarından biridir. Bu yüzden Ortadoğu’da senelerden beri verilmekte olan devrimci kavganın pratiğinden geçmek ve ezilen Arap halklarının kurtuluş mücadelesine nefer olarak katkıda bulunmak için El Feth’e gittim’.

“Ant’ın 6 Ocak 1970 tarihli sayısında yayınlanan ‘Ne Yapmalı? Bilimsel Sosyalist Teorinin Rehberliğinde Sosyalistleri İdeoloji ve Örgüt Birliğine Çağırıyoruz’ başlıklı ortak kaleme aldığımız yazıda işçi sınıfının öncülüğü vurgulanıyor, Türkiye’de ilk kez kesintisiz devrim kavramı dile getiriliyor ve ‘devrimci halk muhalefeti’, ‘demokratik halk iktidarı’, ‘Türkiye halkları’ terimleri kullanılıyordu. 1970 başından 1971 Mayısına kadar 16 ay boyunca imzalı yazılarımın yanı sıra bunun gibi Ant’ta onlarca imzasız yazı yazacaktım.”

Faruk anılarında, Ant’ta yazmaya Ragıp Zarakolu ile birlikte başladıklarını, onun ayrılmasından sonra kendisiyle birlikte Harun Karadeniz, Osman S. Arolat, Çetin Özek, Tektaş Ağaoğlu, Can Yücel, Ersin Kaya, Erol Tulpar, Mehmet Can Köksal, Asaf Savaş Akat, Süleyman Üstün, Müfide Aynibal (Pekin), Mehmet Kaytaç’ın yazılarıyla, Yalçın Çetin ve Tan Oral’ın da çizgileriyle dergiye katkıda bulduklarını hatırlatıyor.

Ant dergisi üzerine daha kapsamlı bir değerlendirme de yapıyor:

“Ant dergisi deyince aklıma gazeteci namusu, yayında cesaret ve izleyiciye sorumluluk geliyor. Sosyalist bir tavır içinde, işçi, köylü ve öğrenci eylemlerini birinci elden izleme, Türkiye’deki gelişmeleri türa köşelerdeki sosyalistlere, devrimcilere aktarma, onlarda sosyalizme umut ve güven yaratma çabası geliyor. Sözde devrimci görünen darbecilere, cuntacılara karşı tavır, Kemalizmin erken eleştirisi geliyor. Ant’ın Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK) hakkındaki yayınlarını ve ‘Kapitalistleşen Subaylar İşçileri Yargılayamaz’ başlığını unutamıyorum. Bir de kimsenin yayınlamadığı Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu (THKO) bildirisini, Deniz Gezmiş’in sözleriyle birlikte Nisan 1971 sayısında yayınlamasını.

“Ant dergisi üzerine bir genelleme yapacak olursam derginin yayınlarında şu özelliklerin ağır bastığını söyleyebilirim: Sosyalist mücadelede işçi sınıfının öncülüğü konusundaki ısrarlı tutumu, köylü ve devrimci gençlik eylemlerine ciddi yer vermesi, medya dünyasındaki tüm gelişmeleri ayrıntılarıyla duyurması, dinci ve sağcı siyasi örgütlenmelere dikkat çekmesi, Ağustos 1969 sonrasında OYAK konusunu sürekli gündeme getirmesi, Eylül 1970 sayısında ‘kapitalistleşen subaylar işçileri yargılayamaz’ başlığını atması, günümüzden yaklaşık yarım asır öncesinde MDD tezlerinin ortalığı kapladığı bir zamanda Kemalizmi, Kemalistleri ve cuntacıları açık bir dille eleştirmesi, Ortadoğu’da darbeci, milliyetçi, BAAS’çı yaklaşımların ne olduğunu ortaya dökmesi, ‘Ortadoğu Devrimci Çemberi’ yaklaşımıyla ilgili yazılarda ‘Kürt halkı’ terimiyle Kürt halkını savunması, halklar ve Kürt sorununu açıklıkla dile getirmesi, coşturucu, küçük burjuva uyuşukluğunu giderici, yüreklendirici üslubuyla okurlarda heyecan ve kararlılık yaratması, sürekli teknik yenilikler sunması...

“Doğan Özgüden gibi bir gazeteci yanında dergi yazıları yazarken ondan her gün yeni bir şey öğreniyordum, imlâda,

tashihte de İnci Abla'dan. Çok ileri miyop gözlükleriyle son okumayı o yapar ve bizimle yanlış harf üzerine bahse girerdi. Ant sayesinde dünya görüşlerinden ödün vermeden mücadelelerini sürdüren çok sayıda önemli siyasi kişi ve yazarla, değişik sanatçılarla tanıştım. Onlarla yaptığım sohbetler ufkumu açtı. Bazıları kalıcı dostluklara dönüştü. Hepsini de minnetle anıyorum.”

Faruk ile mücadele birliğimiz,12 Mart 1971 darbesinin ardından Ant Dergisi'nin kapatılmasına rağmen farklı bir yapıda sürdü... Hakkımızda yüzlerce yıl hapis istenen davalar açıldığı, anti-militarist yayınlarımızdan dolayı ordunun tehdidi altında bulunduğumuz için sahte pasaportla Türkiye'yi terk ederek sürgünde Demokratik Direniş'i örgütleme görevini üstlenmiştik.

Faruk, kitabında o dönemdeki birlikteliğimizi şöyle anlatıyor:

“Özgüdenler'den gelen adreslere Türkiye'den bilgi ve belge göndermeye başladım. Hem Ant'a ilişkin bilgiler, hem de Türkiye'deki baskı, işkence ve yargılamalara ilişkin bilgiler ve belgeler. Onların da bana gönderecekleri malzeme için kaçak olmama rağmen çok fazla yabancı uyruklunun kullandığı Bebek postanesinden bir posta kutusu edindim. Doğan Özgüden anılarının 2. cildinde 'Ant'la ilişkilerimizi Türkiye'den ayırdığımızdan beri hiç aksatmadan Faruk Pekin yürütüyordu. Tamamen şifreli ve takma adlarla yapılan yazışmaları değme polisin çözmesi mümkün değildi. Faruk hem Türkiye'deki hem de Ant'taki gelişmeler hakkında bize sistemli bir şekilde bilgi veriyordu' diye yazacaktı.

“Ben sürekli olarak gazetelere yansımayan haberler peşindeydim. Hangi davalardan kimler içeri alınıyor, içeri alınanlara neler yapılıyor? Türkiye'deki baskı, şiddet ve işkenceye ilişkin haberleri aktarmaya çalışıyordum. Bazen avukatlar kanalıyla elime elyazılı işkence belgeleri bile geçiyordu. Onları Özgüdenler'e gönderiyordum. Doğan Abi anılarında 'Faruk Pekin aracılığıyla bize ulaştırılan işkence

belgeleri ve dava dosyaları hayli artmıştı' diye yazar. Bu çalışmalarım 1971 sonu 1972 başındaki kısa tutukluluk dönemim dışında 1972 Ekim ayına kadar devam etti.

“Zaman zaman Avrupa'dan gazeteciler, diplomatik kişiler, Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu üyeleri gelirdi. Onlara değişik kişilerle randevu ayarlama, ilişki sağlama konularında her türlü yardımı yapmaya çalıştım. Yine Doğan Abi anılarında 'Bu ilişkilerin kurulmasında bir yandan Faruk Pekin öte yandan Onat Kutlar büyük rol oynadılar' diye yazar. Aslında birkaç arkadaş daha vardı. Örneğin Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Siyasi İşler Komitesi üyesi Hollandalı parlamenter Piet Dankert'in Türkiye'ye gelişini Doğan Abi şöyle anlatır: 'Türkiye'deki arkadaşlara Dankert'in illegal programını günü gününe saati saatine bildirdik. Dankert'in gizli misyonunun organizasyonu gerçekten son derece başarılı oldu. Jane Türkiye'ye daha önceden giderek organizasyonun yürütmesinde herhangi bir aksilik çıkmaması için gerekli önlemleri almış, Onat Kutlar ve Faruk Pekin aracılığıyla görüşülecek kişilerle bağlantıları kurmuştu.”

Faruk, 720 sayfalık kitabında, “Anılarım esas olarak üç konuda yoğunlaşıyor: Çocukluğum, 68'li yıllar ve DİSK. Kendini feda etme özverisiyle 'sömürsüz ve baskısız bir dünya ve Türkiye için', var olan dünyayı değiştirme mücadelesini seçen bir gençlik içinde yer aldım. Genç yaşta hayata işçilerle, emekçilerle birlikte müdahil olmayı seçtim. Bu nedenle işçiler, sendikalar ve DİSK ilerleyen sayfalarda geniş yer tutacak. İşçilere o kadar geniş yer verilmesi belki genç okurlara tuhaf gelebilir. Ama 1960-80 yıllarının 'Zaman ve Mekân'ı içinde işçi sınıfının öylesine bir ağırlığı vardı” diyor.

Ve ekliyor: “Cumhuriyetin 100. yılında, gördüklerimi, duyduklarımı, yaşanmışlıkları, tanıklıklarımı, deneyimlerimi, gözlemlerimi, değerlendirmelerimi, yorumlarımı, kısacası yaşadıklarımı, başkalarının unuttuklarını, unutulunanları, vefa borcumuz olanları, yaşadığım yılların ekonomik, toplumsal, siyasi, ideolojik ve kültürel boyutlarına göndermeler

yaparak tarihe bırakmak, yanlışlarımızı genç kuşaklara aktarmak istedim. Yukarıda saydığım sakıncaları dikkate alarak. Eskiden bize taşınan yanlışlar nelerdi, biz hangi yanlışları geleceğe taşıdık? Bunları tarihe, kolektif bilince not düşme anlamında sergilemek istedim.”

Faruk’un kitabına “Dedem koruk yemiş” adını koyması da bundan kaynaklanıyor... Bir atasözüdür: “Dede koruk yer, torununun dişi kamaşır”.

Sosyalist hareketimizin ve sendikacılığımızın başarıları kadar, işlenmiş hatalarını ve tutarsızlıklarını da bu mücadelelerin içinde aktif yer almış bir halk çocuğunun kaleminden öğrenmek isteyenler için okunası bir kaynak.

İnci de, ben de, Faruk’u, onun yaşam ve mücadele arkadaşısı sevgili Müfide’yi yürekten selamlıyoruz.

Kürt iradesinin Meclis’e girişinin 60. yılında...

13 Ocak 2025

Türkiye’de iktidar kanadının genelde Kürt ulusal direnişini kendi dayattığı “paradigma”ya bağımlı kılmak, özel olarak da Suriye ve Irak’taki Kürt yapılanmalarını tamamen yok etmek amacıyla başlattığı “barış ve kardeşlik” kampanyası, DEM Parti temsilcilerinin İmralı’da Abdullah Öcalan’la başlayıp, ardından Meclis’te temsil edilen tüm partilerin yöneticileriyle masaya oturması, en son hapisteki HDP eşbaşkanları Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ’ı ziyaret etmeleriyle gerçekten büyük bir boyut kazanmış bulunuyor.

PKK lideri Öcalan, kendisiyle yapılan ilk görüşmede, “Sayın Bahçeli’nin ve Sayın Erdoğan’ın güç verdiği yeni paradigmaya, ben de pozitif anlamda gerekli katkıyı sunacak ehil ve kararlılığa sahibim”, HDP lideri Demirtaş da “Sayın Cumhurbaşkanı başta olmak üzere Sayın Devlet Bahçeli, Sayın Özgür Özel ve diğer tüm parti liderlerine, barış için al-

dıkları ve alacakları inisiyatifler nedeniyle teşekkürlerimi sunuyor, desteğimi iletiyorum” diyerek yeni süreç için yeşil ışık yakmışlardır.

Buna rağmen, gerek Bahçeli, gerekse Erdoğan’ın art arda yaptıkları son açıklamalar, amaçlarının Kürt Ulusu’nun özgürlük, eşitlik, özerklik istemlerine olumlu yanıt vermek değil, Irak ve Suriye’deki Kürt yapılanmalarını yok edebilmek için Türkiye zindanlarındaki Kürt liderler başta olmak üzere TBMM’de Kürt ulusunu temsil eden DEM Parti yönetiminden destek almak olduğunu gösteriyor.

DEM temsilcilerinin Edirne cezaevinde görüştüğü Demirtaş son derece haklı olarak “Ancak siyasal barış, beraberinde toplumsal barış yani demokratikleşme, eşitlik, adalet ve özgürlükler mücadelesinin tüm kanallarını açacak şekilde yapılırsa kalıcı olur, herkesin ve ülkenin yararına olur. Bu şekilde, siyasal barışın toplumsal desteği de artar, halkın ekseriyetinin sahiplenmesiyle tüm provokasyonlar ve baltalama girişimleri de boşa çıkar” derken, Cumhurbaşkanı Erdoğan Diyarbakır ve Şanlıurfa’daki AKP kongrelerinde yaptığı konuşmalarda toplumsal barış, demokratikleşme, eşitlik, adalet ve özgürlük istemlerine tek kelimeyle değinmeden, sadece “terör örgütünü yok etmek”ten söz etmiş, Türk’lerin ve Kürt’lerin İslamcılık ve Türkçülük ülküsü uğrunda birlik olması gerektiğine vurgulama yapmış, dahası İbrahim Tatlıses’le birlikte sahne alarak tüm bu yeni açılımın 3. kez cumhurbaşkanı olmayı sağlama amaçlı olduğunu ilk sinyali vermiştir.

Oysa, Kürt ulusunun haklı mücadelesinin günümüzde eriştiği boyut, Erdoğan-Bahçeli çiftinin dayattığı İslamcı-Türkçü “barış ve kardeşlik” paradigmasının çok çok ötesindedir.

Agos Gazetesi yazarı Pakrat Estukyan, dün Artı Gerçek’te yayınlanan söyleşisinde gerçeği net olarak ortaya koyuyor: “100 yıl öncesinde Kürtlerin uğradığı tarihsel bir kandırılmışlık söz konusudur. Sykes-Picot antlaşmalarında haritalar yeniden tasarlanırken öncelikle Kürtlerin ülkesi 4

ülke arasında bölüştürüldü. Bu parçaların her birinde bağımsızlık için mücadele eden gruplar oldu. Ama bu hareketler aşiret bağına aşamadı. Oysa PKK hareketi Türkiye’de baskılara bir tepki olarak şekillenmiş olsa da önermeleriyle bütün Kürt halkına hitap eden bir hareket oldu. O yüzden de ona duyulan ilgi sadece Türkiyeli Kürtlerle sınırlı değildir. Bütün diğer coğrafyalardaki Kürtler de bu harekete ilgi gösteriyorlar. Şu anda da Kürtler uluslaşma sürecini tamamlamaya çalışıyorlar. 100 sene önce ortada Kürt ulusu yoktu. Kürt aşiretleri vardı. En büyük motivasyonları da dinseldi. O yüzden de Ermeni soykırımında Müslüman cenahta rol aldılar. Ama bugün geldiğimiz noktada artık Kürt bilinci bütün bunlardan bir ders çıkarmış. Eski hataları yapmazlar.”

Ayrıca unutmamak gerekir ki, Kürt halkının uluslaşma süreci tek parti diktası ve DP iktidarı dönemlerinde sürekli devlet terörü ve ırkçı baskılarla engellenmişse de, 1963 yılından itibaren Türkiye İşçi Partisi’nin Doğu’daki Kürt illerinde örgütlenmeye başlamasıyla önemli bir ivme kazanmıştır.

2025 yılı, ülkemiz tarihinde önemli bir aşamanın, Türkiye işçi sınıfı ile Kürt ulusu temsilcilerinin ilk kez 1965 yılında milletvekili seçilerek Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde sınıfsal ve ırksal baskılara karşı mücadeleyi yasal platformda başlatmalarının 60. yıldönümüdür.

Kürt illerinde örgütlenmenin başladığı 1963 yılında TİP genel merkezinin basın ve araştırma bürolarında görevliydim... İstanbul’daki Kürt aydınları da daha baştan partiyle sürekli ilişkideydi... Onlardan yayıncı Enver AYTEKİN ve felsefeci Selahattin Hilav’la partinin yeni programını hazırlamakla görevli kurulda birlikte çalışıyorduk. Partinin yayınladığı Sosyal Adalet dergisine Kürt aydınlarından Musa ANTER ve Sait KIRMIZITOPRAK da yazılarıyla sürekli katkıda bulunmaktaydı. Kürt genci Ali YAŞAR da, partinin gençlik kolları genel başkanıydı.

Mehmet Ali Aybar başkanlığındaki Merkez Yürütme Kurulu önemli bir adım atarak Türkiye İşçi Partisi’nin 12 Mayıs

1963 tarihli Genel Yönetim Kurulu toplantısını Kürt ağırlıklı Gaziantep'te gerçekleştirmişti. Bu ilk adımın atılmasının onuru büyük ölçüde, TİP'i bu ilde örgütlenmiş bulunan Kürt aydınları Reşit Güçkırın ve Galip Ataç'a aitti.

Devşirme grupların zaman zaman saldırısına uğrayan toplantıda genel başkan Aybar, partinin Kürt sorunundaki tutumunu şu sözlerle açıklamıştı:

“Bir büyük meselemiz var: Doğu ve Güney Doğu illerimizde daha çok Kürtçe ve Arapça konuşan ve Alevi mezhebinden milyonlarca vatandaşıımız yaşıyor. Bunun doğurduğu çetin meselelerle karşı karşıyayız. Ulusal menfaatlerimize en uygun, en insanca çözüm yollarını bulmak, ihmal edilemeyecek bir yurt vazifesidir. Meselenin birçok yönü, tarihi, etnolojik, hukuki yönleri var... Ve bunların hepsinin üstünde insanlığın ve Türkiye'nin yüksek menfaatlerinin emrettiği yönü var. Bu yurttaşlarımız bugüne kadar devlete vergisini ödemiş, yurt savunmasında kanını akıtmış ve emeğini esirgememiştir. Her işte şevkle çalışmıştır. Ama buna karşılık hak ettikleri yurttaşlık nimetlerinden gerektiği kadar yararlandırılmamışlardır. Bu gerçekleri olduğu gibi kabul etmek, meselenin yurt yararına çözümü için, yurttaş yararına çözümü için ilk şarttır.”

Bu toplantıdan üzerinden 10 gün geçmişti ki, Talat Aydemir ve arkadaşlarının 21 Mayıs 1963'teki başarısız darbe girişiminden sonra İstanbul'da ilan edilen sıkıyönetim partinin Sosyal Adalet dergisini kapattığı gibi, partide ve dergide birlikte olduğumuz Enver Aytekin, Musa Anter, Medet Serhat, Edip Karahan, Sait Elçi, Yaşar Kaya'nın da aralarında bulunduğu Kürt aydınlarını tutuklayacaktı.

Ancak Gaziantep'teki toplantıdan sonra partinin sıkıyönetim altında olmayan Kürt illerinde örgütlenmesi yine de büyük hız kazanmıştı. Tarık Ziya Ekinci ve Canip Yıldırım TİP'in Diyarbakır il örgütünü kurdukları gibi 1964 yılında yapılan 1. Büyük Kongre'de de, Gaziantep'li Reşit Güçkırın'la birlikte genel yönetim kurulu üyeliğine seçildiler.

Yine dönemin tanınmış Kürt aydınlarından Naci Kutlay, Hasan Akkuş, Edip Karahan, Mehmet Ali Aslan, Tahsin Ekinçi ve Kemal Burkay da TİP saflarına katılarak Kürt halkının sorunlarını ve istemlerini dile getirdiler.

1962 yılında, Türkiye İşçi Partisi'nin İzmir il yönetim kurulundaydım. O dönemde İzmir'in en büyük gecekondu bölgesi olan Gültepe'de Kürt göçmenlerinden partiye büyük bir katılım olmuş, onların militanca çalışmaları sayesinde ki 9 Mart 1964 yerel seçiminde TİP'in desteklediği bağımsız aday Hasan Polat AP'nin yüzde 47,78 oyuna karşılık yüzde 49,69 oy alarak Türkiye'nin ilk sosyalist belediye başkanı seçilmişti.

1965 genel seçimlerine katılabilmek için 15 ilde tam teşkilat kurmuş olma koşulu büyük ölçüde Kürt ağırlıklı Kars, Ağrı, Muş, Hakkari, Tunceli, Diyarbakır, Bingöl ve Urfa illerindeki örgütlenmeler sayesinde gerçekleştirilebildi.

1965 seçimlerinde TİP milli bakiye sisteminden yararlanarak Meclis'te 15 milletvekiliyle temsil edilmeyi ve Türkiye'nin siyasal gündemini sosyalist ve anti-emperyalist mücadeleyi güçlendirecek şekilde yönlendirmeyi başardı.

15 milletvekilinden ikisi, Mehmet Ali Aybar ile Çetin Altan İstanbul ilinde doğrudan seçilirken, 13 milletvekili çeşitli illerde milli bakiye sisteminden yararlanarak Meclis'e girdiler. Kürtlerin yoğun olduğu Diyarbakır'da Tarık Ziya Ekinci, Kars'ta Adil Kurtel ve Gaziantep'te Ali Karcı esasen liste başı oldukları için doğrudan seçilirken, Behice Boran ve Şaban Erik aday oldukları illerde yeterince oy alamadıkları halde merkez kontenjanıyla Urfa ve Malatya'dan seçilmiş oldular.

TİP'in Kürt illerinde başlattığı siyasal uyanış 1967 yılında Silvan, Diyarbakır, Siverek, Batman, Dersim, Ağrı ve Erzurum'da düzenlenen "Doğu mitingleri"yle daha ses getirici bir boyut kazandı. Bu mitingler organize edilirken Tarık Ziya Ekinci bana "Doğu Kalkınması Edebiyatı'nın İçyüzü" başlıklı büyük bir makalesini göndermiş, bu önemli yazıyı

Ant Dergisi'nin 25 Nisan 1967 tarihli sayısında yayımlamıştım.

1969'da organize edilen "Doğu mitingleri" ve "Doğu Geceleleri" ise Kürt siyasi tarihinde büyük bir aşama olan Doğu Devrimci Kültür Ocakları (DDKO)'nun kuruluşuyla taçlandı.

1967'den sonra yayınladığımız Ant Dergisi'nde Kürt halkının mücadelesine, Kürt milletvekillerinin ve aydınlarının yazılarına geniş yer veriyorduk. Ant'ın Şubat 1971 tarihli sayısında İsmail Beşikçi'nin "Doğu Anadolu'da geri bırakılmışlığın oluşumu" başlıklı incelemesini, aynı zamanda da Şeref Han'ın Kürt tarihini anlatan ünlü eseri Şerefname'yi Mehmet Emin Bozarlan'ın çevirisiyle Türkçe olarak yayınladık.

Türkiye İşçi Partisi'nin Kürt sorunu konusundaki tutarlı tutumu, parti içindeki bölünmelere rağmen, 1970 yılında yapılan 4. Büyük Kongre'de Kürt delegelerin ısrarıyla Türkiye'de ilk kez Kürt halkının haklarını ve istemlerini açıkça adını koyarak dile getiren bir karar tasarısının kabul edilmesiyle doruğa ulaştı.

Ancak bu karar, Türkiye İşçi Partisi'nin, 12 Mart 1971 darbesinden sonra darbecilerin emrindeki Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmasının gerekçesi olacaktı.

Kürt ulusunun darbelerden sonraki siyasi mücadelesini, günümüze kadar kurulan ve Meclis'te temsil edilen Kürt partilerinin çalışmalarını ve hedef oldukları baskıları gerek Demokratik Direniş örgütünün İngilizce ve Fransızca basın duyuruları ve kitaplarıyla, gerekse İno-Türk'ün aylık bültenleri, yayınladığı broşür ve kitaplarla dünya kamuoyuna düzenli şekilde yansıtmaya çalıştık.

2011'den itibaren yayınladığımız "Vatansız" Gazeteci ve yedi ciltlik Sürgün Yazıları adlı kitaplarımız ile o kitapların Fransızca baskıları bu konuda ayrıntılı bilgi içeriyor.

Bugün "Barış ve Kardeşlik" adına Kürt ulusuna baskı ve terör dayatmaya devam edenlere, okumalarını tavsiye ederiz.

Beyaz Saray’da bir karabasan....

23 Ocak 2025

ABD Başkanlık seçimi sonuçları her defasında Türkiye’deki iktidarların tutumunu da belirleyen bir unsur olageldi... “Milli Mücadele” yıllarında tek dış desteği olan Sovyet Rusya ile ilişkilerini cumhuriyetin kuruluşundan sonra 20’li ve 30’lu yıllarda benimsediği anti-komünist ve ırkçı politikaya uygun olarak azaltan Ankara yönetimi, buna karşılık giderek Avrupa’ya egemen olan ve ideolojik olarak kendine daha yakın bulduğu İtalya’nın faşist, Almanya’nın Nazi rejimleriyle ilişkilere öncelik vermişti.

2. Dünya Savaşı sonunda bu rejimlerin tarihe gömülmesinin ardından, Atlantik’ten Pasifik’e kadar dünyanın efendiliğine soyunan ve Türkiye’nin esasen mesafeli bulunduğu Sovyetler Birliği’ni bir numaralı düşman ilan eden ABD emperyalizmi, Ankara’daki yöneticileri için “öncelikli ilişki”nin de ötesinde, ideolojik, politik, ekonomik ve askersel planlarda körü körüne itaat edilecek bir “hakimi mutlak” olmuştur.

Özellikle, Franklin Roosevelt’in ölümünden sonra 1945’te Beyaz Saray’a giren Harry Truman 1952’ye kadar ABD emperyalizminin sadece Latin Amerika değil, Avrupa, Afrika ve Asya ülkelerinde de ideolojik, ekonomik, politik ve askeri hegemonya kurmasına kumanda eden kişidir. İsmet Paşa liderliğindeki Türkiye yönetimini de kendine bend etmeye, Washington’da vefat eden Türk Büyükelçisi Münir Ertegün’ün naşını ABD Donanması’nın en büyük savaş gemisi Missouri zırhlısıyla İstanbul’a göndererek başlamıştır.

Ardından Nazizm’in ezilmesinde en büyük rolü oynayan SSCB’ye ve onun müttefiki sosyalist ülkelere karşı ne bahasına olursa olsun mücadeleyi öngören Truman Doktrini’ni ortaya atmış, bu doktrin uyarınca birçok ülke gibi Türkiye de 1947 yılında 100 milyon dolarlık Marshall Yardımı karşılığında tamamen ABD’ye bağımlı hale getirilmiştir.

Savaş sonunda tek parti rejimine son verilip sözüm ona

çok partili rejime geçilmiş, ancak ABD'nin dayattığı anti-komünist seferberlik içerisinde Türkiye'de kurulan sol partiler ve sendikalar derhal sıkıyönetimce kapatılmış, solcu ve barış-sever aydınlar TKP tutuklamalarıyla zindanlara atılmıştır.

Bu arada Kore'ye 4500 mevcutlu bir tugay göndermesi karşılığında NATO'ya da dahil edilerek Türkiye'nin askeri bakımdan ABD emperyalizmine teslimiyeti perçinlenmiştir.

Sekiz yıllık başkanlığında kendi adını taşıyan doktrini başarıyla uygulayan Truman'ın görev süresi bittikten sonra 1952 başkanlık seçimlerinde ABD'nin dünyada hegemonyasını daha da pekiştirmek için İslam'ı ön plana çıkartacak bir cumhurbaşkanı Beyaz Saray'a girmiştir: 2. Dünya Savaşı'nda Batı Avrupa Müttefik Orduları'nın, 1951'den sonra da NATO'nun başkomutanlığını üstlenmiş olan General Dwight Eisenhower.

O tarihe kadarki olayları ortaokul ve lise öğrencisi olarak izlemişken, ABD'deki 1952 cumhurbaşkanı seçimi ve sonrasında olup bitenler, artık genç bir muhalif gazeteci olarak daha dikkatli izlediğim ve de tavır koyduğum gelişmelerdi.

Ünlü general Eisenhower'ın Beyaz Saray'daki ilk büyük anti-komünist jesti, nükleer silahlar konusunda Sovyetler Birliği'ne bilgi sızdırdıkları iftirasıyla idama mahkum edilen bilim insanları Ethel ve Julis Rosenberg'in infazını önlemek için büyük sayıda imza toplanarak yapılan çağrıyla elinin tersiyle reddetmesiydi. Rosenberg'ler, tüm protestolara rağmen, 19 Haziran 1953'te Sing Sing Hapishanesi'nde elektrikli sandalyede katledildiler.

Eisenhower yönetimindeki ABD'de anti-komünist histeri giderek daha da yoğunlaşacak, Mac Carthy'ciler milyonlarca ABD vatandaşını komünist ya da komünizm sempatzanı diye sorguya çekecek, birçoğunu tutuklayarak işkenceden geçirecek, işinden gücünden edecekti. Bu terörün hedefi olanlardan, çocukluğumuzdan beri filmlerini kahkahalarla seyrettiğimiz Charlie Chaplin de ABD'yi terketmek zorunda kalacaktı.

Eisenhower döneminin denizler ötesi en çarpıcı operasyonlarından birisi İran'da petroleri millileştirmeye karar veren Başbakan Musaddık'ın CIA destekli bir darbeyle devrilmesiydi.

Türkiye'de ise "1951 Komünist Tevkifatı"nda tutuklanan aydın ve işçilerin davası 7 Ekim 1954'te 184 mahkumiyetle sonuçlanacaktı.

NATO üyeliğinden sonra Türkiye üzerinde ABD emperyalizmi kontrolünün güçlenmesinde ikinci önemli aşama, Menderes iktidarının Eisenhower'ın dayatmasıyla 24 Şubat 1955'te İran, Irak, Pakistan ve İngiltere'nin yanısıra Bağdat Paktı'na katılım anlaşmasını imzalamasıydı.

Bu arada Türkiye'nin yakın tarihi için utanç verici bir başka olay da aynı iktidarın 17 Nisan 1955'te Bağlantısız Ülkelerhareketini yaratan Bandung Konferansı'nda ABD'nin 5. kolu gibi davranarak Batı dünyasından bağımsız bir tarafsızlık politikası izlenmesine karşı çıkmasıydı.

ABD emperyalizminin Türkiye üzerindeki kontrolünü pekiştirmek için İslam'ı da kullanmaya başlaması, Cumhurbaşkanı Eisenhower'ın 5 Ocak 1957'de açıkladığı ünlü Eisenhower Doktrini'nin Temsilciler Meclisi'nde 30 Ocak, Senato'da ise 5 Mart 1957'de onaylanmasından sonradır.

Özellikle Mısır ve Suriye'de kurulan yeni rejimlerin ABD ve İngiliz emperyalizmine karşı tavır alması, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkiler kurması, özellikle de Başkan Nasır'ın 26 Temmuz 1956'da Süveyş Kanalı'nı millileştirmesinden sonra Eisenhower Ortadoğu'daki Amerikan çıkarlarını koruyabilmek için tek çarenin İslam'ı politize ederek müslüman ülkelerin yöneticilerini avucunun içine almak olduğuna karar vermişti.

Eisenhower Doktrini Ortadoğu'daki Müslüman ülkelere ABD'nin ekonomik ve askeri yardım yapmasını, "milletlerarası komünizmin kontrolü altında bulunan" herhangi bir devletten bu ülkelere silahlı saldırı olması halinde Amerikan silahlı kuvvetlerinin kullanılmasını öngörüordu.

Eisenhower kendi adını taşıyan doktrini Temsilciler Meclisi ve Senato'dan geçirtirken Suudi Arabistan Kralı İbn Suud'u da Beyaz Saray'da ağırlayarak ABD emperyalizmine hizmet etmesini garantiye almıştı.

Türkiye'deki DP iktidarı Eisenhower Doktrini'ni 1947'deki Truman Doktrini'nin bir devamı olarak hemen benimsemiş, yaptığı basın toplantısında "ABD Ortadoğu'da Sovyet yayılmacılığını önleyecek tek güçtür" diyen Başbakan Adnan Menderes 21 Mart 1957'de Ankara'da ABD yetkilileriyle birlikte Eisenhower Doktrini'nin esaslarını papağan gibi tekrarlayan bir ortak bildiri yayınlamıştı.

Muhalefetteki CHP de ondan geri kalmamış, Eisenhower Doktrini'ni desteklediğini açıklamıştı.

İşte bu doktrin uygulamaya girdikten sonradır ki Türk gençleri Suudi Arabistan'a gönderilerek Müslüman Kardeşlermilitanı olarak yetiştirilmişti.

Bunlar 60'lı yıllarda Türkiye'ye döndüklerinde İlim Yayma Cemiyetleri, İslam Enstitüleri, İmam Hatip Okulları, Kuran Kursları, Komünizmle Mücadele Dernekleri, MTTB, Yeşilay, Hademe-i Hayrat Cemiyetleri'nde örgütlenmişler, bunlardan Necmeddin Erbakan Türkiye Odalar Birliği genel sekreterliğine, 1971 darbesinden sonraki görece demokratik açılım dönemindeki CHP-MSP koalisyonunda da başbakan yardımcılığına kadar yükselmişti.

Eisenhower Doktrini'nin yarattığı olanaklarla palazlananlar, ABD emperyalizmine minnet borçlarını ödemek için 1969 Kanlı Pazarı'nda Amerikan 6. Filosu'nun Boğaz'a demirlemesini protesto eden işçilere ve öğrencilere alçakça saldırıp kan dökmekten de çekinmemişlerdi.

Bugün Türkiye'de İslamcı faşizm'i devlet düzeni olarak kabul ettirmeye çalışan, Türk Ordusu'nu üç kıtada İslamcı fütühat için seferber eden, aidiyetini her fırsatta Rabia işareti yaparak ortaya koyan Erdoğan ve kafadarları da Eisenhower Doktrini'nin ürünüdür...

Eisenhower'ın sekiz yıllık iktidarından sonra 8 Kasım

1960'da yapılan seçimlerde Demokrat Parti adayı genç senatör John Fitzgerald Kennedy'nin, üstelik protestan çoğunluklu ülkede bir Katolik olarak cumhurbaşkanı seçilmesi, tıpkı 48 yıl sonra, 2008 yılında, Kenya kökenli siyah Barack Obama'nın seçilmesinde olduğu gibi, özellikle ABD emperyalizminden çok çekmiş ülkelerde büyük umut yaratmıştı.

Ne var ki, ilk başta Sovyetler Birliği ile gerilimi azaltacak bazı açılımlar yaptıysa da, Kennedy kısa zamanda Latin Amerika kıtasındaki ulusal kurtuluş ve özgürlük mücadelelerini ezmek ve yeni mücadeleler başlamasını önlemek için emperyalist uygulamalar başlatmakta gecikmeyecekti.

Kennedy'nin, tüm Latin Amerika ülkelerinde giderek büyük umut ve örnek olan sosyalist Küba'yı içerden çökertmek için 17 Nisan 1961'de Amerikan uçaklarıyla Küba hava alanlarını bombalatması, CIA tarafından devşirilip eğitilen Kübalı karşı devrimcileri ABD donanmasının gemileriyle Domuzlar Körfezi'ne çıkartması, ancak Küba halkının yiğitçe direnişiyile bu saldırının püskürtülmesi, yeni ABD yönetimi için tam bir yenilgi olmuştu. Kennedy'nin kendisi de olaylardan sonra bir açıklama yaparak olayın bütün sorumluluğunu tek başına üstlenmişti.

Küba'nın emperyalist kuşatma ve komplolar karşısında kendini savunmak için Sovyetler Birliği ile bir çok konuda ittifak yapması, özellikle de Sovyet yapımı orta menzilli balistik füzeleri kendi toprağında üslendirmesi üzerine patlak veren ve tüm dünyayı nükleer bir felaketin eşiğine getiren Füze Krizi Kennedy'nin o dönemdeki Sovyet lideri Kruşçef'le yaptığı bir anlaşma ile çözüme kavuşturulmuştu... Sovyetler'in Küba'daki füzeleri çekmesine karşılık, ABD de Sovyetler Birliği'ni vurmak üzere yerleştirdiği füzeleri çekmeyi kabul etmişti.

Daha sonraki dönemde çeşitli konularda Sovyetler Birliği ile diyalog kuran ve barış içinde bir arada yaşamının gerçekleşmesi için olumlu girişimlerde bulunan Kennedy, ABD içinde ırk ayrımcılığına karşı da bir mücadele başlatmış, si-

yah öğrencilerin güney eyaletlerdeki üniversitelere girebilmelerini sağlamıştı.

28 Ağustos 1963'te ırkçılığa karşı yüzbinlerin katılımıyla Washington'da gerçekleştirilen İş ve Özgürlük yürüyüşünün ardından okullarda, otellerde ve lokantalarda ırk ayrımcılığını tamamen ortadan kaldıran bir yasa önermiş, ancak bu yasayı Kongre reddetmişti.

John Fitzgerald Kennedy 22 Kasım 1963'te Teksas'da bir toplantıya giderken katledildi...

Ardından gelen ABD cumhurbaşkanları, onun gerek iç, gerekse dış politikada başlattığı girişimleri gerçekleştirme konusunda farklı performanslar gösterdiler.

Bunların içinde geçtiğimiz yılın son günlerinde vefat eden 38. cumhurbaşkanı Jimmy Carter, 42. cumhurbaşkanı Bill Clinton ve 44. cumhurbaşkanı Barack Obama hem uluslararası ilişkiler, hem ülke içi demokratikleşme planında bazı önemli adımlar attılar.

Ne var ki, geçtiğimiz pazar günü, gözü dönmüş milyarдерlerin desteği ve işbirliğiyle ikinci kez Beyaz Saray'a yerleşen 47. cumhurbaşkanı Donald Trump yaptığı ilk açıklamalar ve imzaladığı kararnamelerle sadece ABD için değil tüm dünya için karanlık bir dönemin ilk işaretlerini verdi.

ABD'yi Paris İklim Anlaşması'ndan ve Dünya Sağlık Örgütü'nden çekmesi, idam cezasının uygulama alanını genişletmesi, milyonlarca göçmeni sınır dışı edeceğini açıklaması, güney sınırında acil durum ilan ederek girmeye çalışan latinoları öldürmek üzere askeri birlik göndermesi, 6 Ocak Kongre baskınından sanık olanlara, içlerindeki müsecel suçlular da dahil, af ilan etmesi yeterince endişe verici...

Yeryüzünün namı faşist liderleri yemin törenine özel davetli olarak katılıp Elon Musk, Jeff Bezos ve Mark Zuckerberg gibi para babalarıyla birlikte ABD'nin "Asri zamanlar diktatörü"ne alkış tutarken, törene her nedense davet edilmeyen devlet başkanlarından Recep Tayyip Erdoğan da geride kalmayıp, özellikle Rojava'ya yönelik karanlık

projelerine destek vereceği umuduyla Donald Trump'a dostluk ve başarı mesajları iletiyor...

Beyaz Saray'ın yeni patronu kendi halkına da, dünya halklarına da ne yaparsa yapsın, yeter ki Tayyip'in Türk-İslam futuhatına engel olmasın, hele hele Rojava'nın Suriye'deki İslamcı yeni iktidar sahiplerinin de cürüm ortaklığıyla yok edilmesine karşı çıkmasını...

784 Bin Km2'lik zindana güneş doğması için...

28 Ocak 2025

Bundan yedi yıl önce, 24 Haziran 2018 seçimi öncesi, Artı Gerçek'te yayımlanan yazıma Neşet Ertaş'ın o ünlü dizeleriyle girerek sormuştum: Bu 784 Bin Km2'lik zindana güneş doğacak mı?

Hapishanelere güneş doğmuyor

Geçiyor bu ömrüm de günüm dolmuyor

Eşim dostum hiç yanıma gelmiyor

Yok mu hapishane beni arayan

Bu zindanda öleceğim ben gardiyan

12 Mart darbesini izleyen yıllardı... Cunta'ya karşı yurt dışında örgütlediğimiz Demokratik Direniş'in bir etkinliği için İsveç'te, heykeltraş dostumuz İlhan Koman'ın konut edindiği teknede, Selda'nın çığlık çığığa söylediği bu türküyü kasetten dinlerken gözlerimiz nasıl dolmuş, boğazımıza nasıl bir şeyler tıkanmıştı.

Dünya çapındaki sanatçımız İlhan Koman 1986'dan beri, 39 yıldır, halk türkülerinin büyük ustası Neşet Ertaş 2012'den beri, 13 yıldır hayatta değil.

O yazıyı yazmamın nedeni, 2018 seçimine birkaç gün kala, HDP'nin mahpus cumhurbaşkanı adayı Selahattin Demirtaş'ın Edirne zindanındaki hücrelerinde kaydedilip miting meydanlarında yankılanan o yürekli haykırışıydı:

"Peki, kimiz biz? Kürt'üz-Türk'üz, kadınız-erkeğiz, Ale-viyiz-Sünniyiz, ama önce insanız. Birbirimize yoktur üstün-lüğümüz. Sadece zulme karşıdır öfkemiz. Serez'in esnaf çarşısında Şeyh Bedrettin'dir adımız. Pir Sultan'dır bir ya-nımız. İşkence tezgahlarında Hallac-ı Mansur olduk. İbra-him'dik. Mazlum'duk biz. Darağacına yürürken başımız dikti. Deniz'dik. Hüseyin'dik. Yusuf'tuk. Sait'ti adımız, Dağkapı meydanında. Bolu Beyi'ne boyun eğseydik, Kör-oğlu'na çıkmazdı adımız. Mahir olmazdık, cesaret timsali. Kuyuda Yusuf'tuk, Kerbela'da Hüseyin. Sürgünde Ahmet Kaya, zindanda Yılmaz Güney'di namımız."

Üzerinden nerdeyse yedi yıl geçti... Kürt ulusunun yiğit evladı, tüm ezilen halklarımızın savunucusu Selahattin Demirtaş hâlâ Edirne zindanında... Tıpkı HDP'nin eşbaşkanı Figen Yüksekdağ, İmralı tecridindeki Abdullah Öcalan, Gezi mahkumları Osman Kavala, Can Atalay, Tayfun Kahraman, Mine Özerden, Çiğdem Mater Utku ve de ülkenin dört bir yanına dağılmış zindanlardaki binlerce insan hakları savu-nucusu, gazeteci, yazar, muhalif parti yöneticisi gibi...

Hayır... Bu 784 Bin Km²'lik zindana güneşin doğacağı falan yok, ta ki gelecek cumhurbaşkanı ve milletveklili se-çimlerinde bu 23 yıllık islamo-faşist iktidar alaşağı edilin-ceye kadar...

Bir sayısal anımsatma... AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılında Türkiye'deki hükümlü sayısı 34 bin 808, tutuklu sa-yısı 24 bin 621 iken, 1 Temmuz 2024 verilerine göre 295 bin 64'ü hükümlü, 47 bin 462'si tutuklu olmak üzere toplam 342 bin 526 kişi cezaevlerinde kalıyor.

Türkiye'nin nüfusunun 2002'de 65 milyon iken 2024'te 85 milyon'a ulaştığı göz önünde tutulursa, 22 yılda nüfusun 1,3 misli artmasına karşılık, aynı sürede demir parmaklıklar arkasındaki yurttaşların sayısı tam 5,4 misli artmış bulu-nuyor.

Üstelik cezaevlerinin mevcut kapasitesi sadece 295 bin 328 olduğu için, toplam nüfusu 342 bin 526 olan hükümlü ya

da tutukluların önemli bir bölümü mevcut zindanlarda gayri insani koşullarda gün sayıyor.

Birgün Gazetesi geçen günkü sayısında, zindan yetersizliğini gidermek için 2025 yılında, aralarında Uşak, Bartın, Siirt ve Niğde olmak üzere 11 kentte yeni cezaevlerinin inşasına başlanacağını bildiriyor.

Güzelim ülkemizin yazgısıdır... 1925 Takriri Sükunu'ndan bugüne kadar tam 100 yıldır, kısa süren konjonktürel aflar dışında Türkiye hep iktidarı elde tutan asker, sivil ya da asker-sivil karması iktidarların hapisanesi olageldi.

Benim kuşağım daha Atatürk hayattayken alçakça komplo-lara kurban edilen büyük ozanımız Nazım Hikmet'e, çok partili döneme geçildikten sonra da tüm solculara nasıl zindan azabı çektirildiğinin canlı tanığıdır.

“Hürriyet, demokrasi!” nutuklarıyla iktidara gelen DP'nin, Atatürkçü 27 Mayıs cuntasının, iktidarda AP ile birlikte ikinci baharını yaşayan İnönü'nün, ardından ABD desteğiyle siyaset sahnesine sürülen Demirel'in, 1971 ve 1980 darbele-rini yapan paşaların solu ve Kürt direnişini siyaset sahne-sinden silmek için hapisaneleri ne denli kullandıklarını da hiç unutmadık.

Ama, yukarıda verdiğim sayılarda da görüldüğü gibi, Tayyip'in 21. yüzyıldaki zindancılığı hepsine fersah fersah fark atar... Öyle ki, kent kent, kasaba kasaba kurulmuş hapisaneler de artık yetmiyor, Türk-İslam despotizmi altında, Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi ve NATO'nun asli üyesi, Avrupa Birliği'nin de aday üyesi Türkiye çoktan 784 Bin Kilometrekare'lik bir hapishaneye dönüşmüş durumda.

Bu hapishaneye, Kürt direnişini önleme bahanesiyle güney doğu ve doğu sınırlarında 1160 kilometre uzunluğunda beton duvar çekme, bir de 1234 kilometre uzunluğunda devriye yolu döşeme gözü dönmüştüğü ise bizzat Recep Tayyip Erdoğan'a ait...

Kürt illerinde yıllardır uyguladığı insanlık dışı baskılar, seçilmiş Kürtleri zindana atılarak yerlerine kapıkulu kay-

yumlar ataması yetmiyor, güney sınırını utanç duvarıyla kilitledikten sonra Suriye ve Irak'ın kuzeyinde kurduğu askeri üslerle, Türkiye'den havalandırdığı drone'lar ve savaş uçaklarıyla ve de ırkçı-dinci takımından derlediği kiralık silahtarla bu iki ülkedeki Kürt varlığına karşı saldırılarının ardı arkası kesilmiyor.

Daha iki gün önce, sadece Tayyip-Devlet iktidarı için değil, onun yalakalığını yapan büyük medya için de yüzkarası bir nankörlük örneğine tanık olduk.

Bundan tam 10 yıl önce, 26 Ocak 2015'te, Suriye Kürtlerinin başını çektiği Halk Savunma Birlikleri (YPG), yıllarca sadece Suriye halkına değil, Avrupa, Amerika ve Asya halklarına korku dolu günler yaşatan, kelle uçurucu IŞİD çetelerine karşı Kobanê'de 133 gün süren direnişini zaferle sonuçlandırmış, bu kara belanın tüm Suriye'ye egemen olmasını, giderek de komşu ülkelere sızmasını da önlemişti.

YPG komutanlığı o zafer günündeki açıklamasında "Bu zafer Rojava devriminin kazanımı, demokratik Suriye'nin kazanımı, insanlığın kazanımı ve özgürlük çizgisinin zalim ve karanlık IŞİD'e karşı kazanımıdır. Kobanê'de yürütülen savaş sadece YPG ile IŞİD arasında bir mücadele değildi. Bu, insanlık ile vahşet, özgürlük ile zulüm ve insanlığın ortak değerleri ile insanlık düşmanları arasında bir savaş olmuştur. Bu savaşın kazananı haklılık, özgürlük ruhu, halkların ve insanlığın özgür iradesidir" diyordu.

Bu zaferin üzerinden 10 yıl geçtikten sonra, Erdoğan ve ortaklarının, bu gerçeği hiçe sayıp, daha düne kadar Türkiye dahil tüm Batı ülkelerinin kara listelerinde yer almışken Esat'ı devirip iktidar olunca "el bebek gül bebek" sayılan islamcı iktidarı da yedeğine alarak Kuzey Doğu Suriye'deki Kürt özerk yönetimini yok etmek için her türlü kirli manevraya baş vurması, bu iktidar ve destekçileri için yüz karasıdır.

MHP lideri Devlet Bahçeli'nin başlattığı, DEM yönetiminin İmralı'da PKK lideri Abdullah Öcalan ve Meclis'te temsil edilen partilerle görüşerek sürdürdüğü yeni "açılım"

sürecinde, mevcut iktidar iki konuda net şekilde geri adım atmadıkça, demokrasiden ve özgürlükten yana güçleri tatmin edecek bir sonuca ulaşılması mümkün değildir.

Bu koşulların birincisi, yıllardır tecritte tutulan Öcalan ile birlikte, zindanlardaki Kürt liderlerinin, Gezi direnişi mahkumlarının ve siyasal tercihleri nedeniyle Türkiye'nin dört köşesindeki zindanlarda özgürlüklerinden yoksun kılınanların derhal serbest bırakılmasıdır.

İkinci koşul ise, Türk silahlı kuvvetlerinin 1160 Kilometre uzunluğundaki sınır duvarının güneyindeki Irak ve Suriye topraklarından geri çekilmesi, askeri uçaklarla ve drone'larla yapılan imha saldırılarına son verilmesi, Suriye'nin kuzey doğusundaki Kürt özerk varlığının dönüş olmayacak şekilde tanınması, yeni oluşan Suriye yönetiminde eşit haklarla yer almasına engel olunmamasıdır.

Dahası, dünyanın tüm kıtalarına dağılmış Kürt diasporası ile 1915 soykırımından beri oluşmuş Ermeni, Asuri ve Grek diasporalarını temsil eden kurumların “düşman” unsurlar olarak nitelenmesinden vaz geçilmesi, Türkiye'nin bir barış ve kardeşlik ülkesine dönüşmesi için onların da görüşleri ve önerilerinin mutlaka dikkate alınmasıdır.

Evet, 784 Bin Km²'lik zindana güneş doğması için başka çare de yoktur...

Direnışte Artı Gerçek'in unutulmaz yeri

3 Şubat 2025

Bu satırları, 19 yılı doğup yetiştiğim ülkede, 54 yılı ise sürgünde olmak üzere 73 yılı dolduran gazetecilik yaşamımın en önemli dönüm noktalarından ikisinin yıldönümünde yazıyorum.

Geçtiğimiz perşembe gecesi, İnci ile benim hem evliliğimizin, hem de gazetecilikte birlikte çalışmaya başlayışı-

mızın 60 yılını, Güneş Atölyeleri'ni bizimle birlikte bugünkü düzeyine ulaştıran çalışma arkadaşlarımızın daveti üzerine, Türkiye'deki baskı yönetimlerine karşı birlikte mücadele verdiğimiz Asuri, Ermeni ve Kürt dostlarımızın da katıldığı bir dostlar sofrasında kutladık.

Gazeteciliğe, yoksul bir demiryolcu ailesinin çocuğu olarak sırf yüksek öğrenim giderlerimi karşılayabilmek için 9 Eylül 1952'de İzmir'de Ege Güneşi gazetesinde stenograf olarak başlamıştım. 1962'ye kadar on yıl İzmir'in DP iktidarına muhalif tek günlük gazetesi Sabah Postası'nda sorumluluklar üstlendiğim gibi, İstanbul'da Milliyet, Ankara'da Öncü gazetelerinin Ege Bölgesi temsilciliğini yapmıştım...

İnci'yle İki genç muhalif gazeteci olarak 1962'de İzmir'de tanışmıştık. Ben 1963 yılında İstanbul'a gelerek hem Türkiye İşçi Partisi genel merkezinde, hem de Gece Postası gazetesinde sorumluluklar üstlendiğimde İnci Ankara'daki muhalif gazetelerden Hür Vatan ve Hareket gazetelerinin diplomatik muhabiriydi... 1964 yılında ikimiz de Akşam gazetesinde çalışmaya başlamıştık.

İnci bir Türkiye heyetinin temaslarını izlemek üzere gittiği İspanya seyahati dönüşünde Federico Garcia Lorca'dan yaptığı şiir ve tiyatro çevirilerini beraberinde getirmişti. Bu çevirilerin Türkçesi üzerinde birlikte çalışırken, arada birkaç göç buluşan iki sevdalı olarak kalmaktansa bir an önce evlenerek tam bir bütünlük içinde birlikte olmaya karar vermiştik.

30 Ocak 1965'den itibaren Türkiye'nin en eski günlük gazetesi Akşam'ı yükselen sol hareketin günlük sesi konumuna getirme mücadelesini birlikte sürdürdük. Kapitalist çevrelerin ve hükümetin baskısıyla bizim sol redaksiyon ekibimiz Akşam'dan tasfiye edildikten sonra mücadelemizi 1967'den 1971 darbesi tarafından yasaklanıncaya kadar Ant Dergisi ve Ant Yayınlar ile sürdürdük.

12 Mart 1971 darbesinden sonra sürgünde tamamen kendi girişimimiz olan İno-Türk'ün çeşitli dillerdeki haber bültenleri, kitap ve broşürleri dışında, gerek Türkiye'de, gerekse

yurt dışında çok sayıda gazete, dergi veya ajansa yazılarımla katkıda bulunmaya çalıştım. Türkiyeli göçmenlere hitap eden çeşitli dernek ve sendika yayınlarının gerçekleştirilmesinin yanısıra, Türkiye'de yayımlanan Yürüyüş, Yurt ve Dünya, Yazın dergileriyle Özgür Bakış ve Yeni Gündem gazetesinde, yurt dışında yayımlanan Tek Cephe, Demokrat Türkiye ve Barış/Aşiti gazetelerinde görüşlerimi dile getirdim.

60 yıldır önce Akşam ve Ant'taki, ardından sürgündeki mücadelelerle, acılarla ve sevinçlerle paylaştığımız yaşamın öyküsünü 2010 ve 2011 yıllarında yayımlanmış olan iki ciltlik "Vatansız" Gazeteci adlı anılarımla geçen yıl yayımlanmış olan "Vatansızlığı Vatan Eylemek - İnci Tuğsavul'un Çok Boyutlu Kavgası" adlı kitabımda ayrıntılı olarak anlatmışım.

60. yıldönümü kutlamasının hemen ardından bu hafta, sürgündeki mücadelemizde çok önemli bir yeri olan Artı Gerçek'in 8. kuruluş yıldönümü geliyor...

Türkiye'de Tayyip iktidarının barış sürecini sabote ederek başkanlık diktası kurmak üzere misli görülmemiş bir baskı ve zulüm kampanyası başlattığı, Meclis'in 3. grubunu oluşturan HDP'yi yok etmek üzere kitlesel tutuklamalara gittiği, Kürt yerleşimlerinde taş üstüne taş bırakmadığı dönemdi...

Yurt dışında o dönemin iki önemli olayından biri mücadeleyi yurt dışında da yürütmek üzere 4 Şubat 2017'de Brüksel'de Halkların Demokratik Kongresi - Avrupa örgütünün kuruluşu, diğeri de Artı Gerçek'in yayına başlamasıydı.

Artı Gerçek dijital olarak 8 Şubat 2017'de Almanya'nın Köln kentinde yayına başladıktan bir ay sonra, 18 Mart 2017'de de, Köln'de tüm dostları bir araya getiren bir törenle, görsel yayıncılıkta büyük bir atılım olan Artı TV yayına girmişti.

Ancak bu yıldönümünde, İnci'yi de, beni de son derece hüznülendiren bir kaybımızı anmamak mümkün değil. Artı Gerçek'in kurucusu sevgili dostumuz Celal Başlangıç'ı geçtiğimiz yıl kaybetmiştik.

Celal'le yollarımız, 15 Temmuz 2015 çakma darbe girişiminin ardından muhalif medyaya ve gazetecilere karşı baş-

latılan terörün hedeflerinden biri olduğu için, bizim tam 45 yıl önce yaptığımız gibi, mücadelesini sürgünde devam ettirmek zorunda kaldığında, Brüksel’de kesişmişti. O buluşmamızda Celal adı henüz konmamış Artı Gerçek projesini anlatarak benim de yazarları arasında yer almamı önermişti.

Celal Başlangıç ve sürgündeki diğer gazeteci arkadaşlarımızın oluşturduğu ekip büyük maddi zorlukların da üstesinden gelerek Artı Gerçek’i 2017 Şubat’ında yayına sokmayı başardı.

Celal Başlangıç ilk sayıda yayımlanan yazısında “Türkiye’nin gerçekle olan ilişkisi AKP iktidarı tarafından her geçen gün daha da fazla koparılıyor. Gerçekleri dile getiren yayın organları birer birer kapatılıyor. Hâlâ yayın yapabilenler ağır para ve hapis cezalarıyla terbiye edilmek, diz çöktürülmek isteniyor. İşte bu tablo karşısında sansürsüz ve otosansürsüz bir yayıncılığı hedefledik. İstedik ki, bir an önce Türkiye’nin demokrasisini, barışını, özgürlüklerini savunanlara bu ülkede yıllarca gazetecilik yapmış olan insanlar olarak karınca karınca bir katkı sunalım. Özgür bir medya, demokratik bir Türkiye için hepimizin yolu açık olsun” diyordu.

Ben de Artı Gerçek’in ilk sayısında yayımlanan “Sürgün tarihimizde ‘hayır’lı iki yeni ola” başlıklı yazımda şöyle diyordum:

"65 yıllık medya, 46 yıllık sürgün yaşamımın bu yeni yılında hem gazeteci olarak, hem de insan hakları savunucusu olarak zulmün padişahlığının ergeç yıkılacağı umudumu pekiştiren iki büyük olay: 4 Şubat’ta Brüksel’de toplanan Halkların Demokratik Kongresi-Avrupa örgütünün kuruluş toplantısı, üzerinden dört gün geçmeden 8 Şubat’ta Artı Gerçek’in yayına başlaması...

"Tam da mücadelenin kızıştığı bu noktada demokrasi ve özgürlük savunucusu gazetecilerin, Türkiye mediasını esir almış faşizan bir iktidarın ve onun yalakalarının yarattığı karanlığı yırtmak için sürgünde Artı Gerçek’i yaratmış olmaları bir başka tarihsel dönüm noktası.

"Evet, 46 yıllık sürgünümde Ankara rejimlerine karşı mücadele vermek ve dünya kamuoyunu aydınlatmak için birçok muhalif haber bülteni, dergi, gazete, radyo, internet sitesi girişiminin içinde yer aldım.

"Hepsinin mücadeleler tarihinde onurlu yerleri var. Ancak bu kadar büyük sayıda gerçek gazetecinin sürgünde bir araya gelerek Artı Gerçek'e hayat vermeleri medya tarihimizin bir ilki...Artı Gerçek'in başarısı malumun ilamı olacak: El mi yaman, bey mi yaman?"

Bu sayfada paylaştığım belgede görüleceği gibi baştan itibaren çok sayıda gazeteci, araştırmacı ve yazarımız da Artı Gerçek'e büyük özveriyle katkıda bulundular.

Geriye baktığımda, 54 yılı sürgünde geçen 73 yıllık gazetecilik yaşamımın son sekiz yılında Artı Gerçek müstesna bir yer tutuyor.

Artı Gerçek yazıları sürgündeki mücadelemın en uzun süreli olanı... Sekiz yıl boyunca hiçbir hafta aksatmadan görüşlerimi onun sayfalarında dile getirdim... Sonuncusuyla toplamı 416'yı bulan yazılarım, Sürgün Yazıları'nın ilki 2019'da yayımlanmış bulunan, sonuncu da önümüzdeki hafta çıkacak olan 8 cildinde en büyük yeri tutuyor.

Sürgün Yazıları, 2010 ve 2011 yıllarında yayımlanmış olan iki ciltlik "Vatansız" Gazeteci adlı anılarımla birlikte büyük çoğunluğu sürgünde geçen 73 yıllık bir gazetecilik yaşamımın içtenlikle kağıda dökülmüş bir öyküsüdür.

Artı Gerçek yazılarımın Mayıs 2022'ye kadar olan bölümünün Fransızca çevirileri de Ecris d'exil adı altında iki cilt olarak yayımlanmış bulunuyordu. 2022'den günümüze kadarki yazılarımın Fransızca çevirilerini de 3. ve 4. ciltler olarak bu yılın sonuna kadar arka arkaya yayımlamaya çalışıyoruz.

Biliyorum ki, yaşımın hayli ilerlemiş, ona paralel olarak sağlık sorunlarımla artmış olması, sekiz yıldır hiç aksatmadığım her hafta yazma ritmini sürdürmeme pek olanak vermeyecek.

Okurlarımın bunu anlayışla karşılayacağına inanıyorum.
Yine de görüşlerimi daha büyük aralıklarla da olsa yan-
sıtmaya devam edeceğim.

8. kuruluş yıldönümünde Artı Gerçek'in yöneticilerine ve
çalışanlarına zorlu mücadelelerinde başarılar diliyorum.

Diğer Yazılar

“... ama Brüksel’de Doğan Abi var!”

Recep Maraşlı, 12 Eylöl 2015

Prusya imparatoru Büyük Friedrich, sarayının bahçesini genişletmek için engel olarak gözüken bir Değirmeni zorla almak için tehdit yoluna baş vurunca, Değirmenci şöyle söylemişti;

“... ama Berlin’de hakimler var!” [yani zorla alamazsın, hukuk sana engel olur!]

Sıradan bir yurttaşın söylediği ama Dünya hukuk literatürüne geçen bu söz Hukukun iktidarlardan üstün olma durumunu ima eder.

Berlin’deki “hakimler”in en azından Faşizm döneminde kalmadıklarını biliyoruz.

Faşist ya da sömürgeci yönetimlerin, askeri diktatörlüklerin, her boydan hukuk tanımaz tiranların olduğu bu dünyada, haksızlık kurbanlarının, mağdurların sığınabilecekleri ne var? Ki hukuk da onların hukukudur...

Dünyanın her yöresindeki “özgür basın ve gazeteci” ahlakı, her türden zorbanın korkulu rüyası, sıradan insanların güvencesi olmuştur. Ama gazeteler de gazetecilik kurumu da tiranların sıradan bir aleti haline geldiğinde ne yapmalı?

Dünyanın her yerinde haksızlıkları hukuksuzluklara karşı mücadele eden yürekli, bilinçli ve kararlı insan hakları savunucuları kurumlar oluşturmaya, güçlerini birleştirerek mücadeleye girişiyorlar. Amnesty gibi, İnsan Hakları Dernekleri gibi bir çok kurum böyle oluştu...

Ben gazetecilik mesleğinden gelen ama böylesi kurumların henüz oluşmadığı dönemlerden bu güne neredeyse kendileri kurumlaşmış, etik, hukuki normlar inşa etmiş bir, demokrasi ve insan hakları savunuculuğunda bana göre abideleşen bir çiftten Doğan - İnci Özgüden çiftinden bahsetmek istiyorum.

Türk toplumundaki yaygın şovenizm, sıradanlaşan faşizanlık; bilim ve gazetecilik alanındaki kuraklık bir karabasan gibi çevremi kuşattığında; Militarizme bu denli teslimiyet, Kürtler üzerine yoğunlaşan ırkçı saldırganlık, Kürdistan'a yönelik bu denli bir acımasız bir savaş; Ermeni,Rum Asur gibi yerli halkların soykırım ve etnik arındırmalarla yok edilmesi üzerine sürüp giden kopkoyu bir inkarcılık; sömürgeciliğin gittiği her yeri, gördüğü her şeyi sahiplenme, işgal etme güdüsü; farklı din, inanç ve kültürlerle karşı bu denli düşmanca duygular beslenmesi; toplumdaki demokratik tepki ve reflekslerin bu denli az gelişmiş olması karşısında bu toplumun iflah olmayaacağına dair, karanlık bulutlar ufkumu kapladığında...

Bireylerin temel hak ve özgürlüklerini; emekçi sınıfların toplumsal, ulusların, din ve inanç gruplarının demokratik hak ve istemlerini; farklılıkların varolma ve kendini ifade hakkını her zaman, her yerde ve her tehdide karşı ikirciksiz-pazarlıksız savunmuş insanların, gazetecilerin varlığı gelir aklıma:

“... ama Brüksel’de Doğan Abi var!” derim.

Hiçbir yerden, hiçbir kimseden ses çıkmasa, görmezden gelse bile onların hak ihlallerine karşı çıkacağımı, ellerindeki bütün imkanlarla Avrupa kamuoyunu bilgilendirmeye çalışacaklarımı, fikri takip edeceklerini bilirim.

Doğan Özgüden ve İnci Tuğsavul’un Brüksel’deki varlığı bana güven verir, içime bir ferahlık dolar. Onlarla hiç konuşmasam da, “yalnız değiliz” derim. Başımı rahatlıkla yastığa koyabilirim... Bütün mağdurlara güven veren bu duruşun, mağrur ve zalimlere ise öfke verdiği açık.

Brüksel yalnız Belçika’nın değil Avrupa’nın da başkenti. Bu yüzden Türkiye’nin militarist-oligarşik diktası Brüksel’e

büyük bir önem veriyor. TC'nin buradaki diplomatik misyonu yıllardır neredeyse kriminal bir odak haline gelmiş durumda. Öncelikle Türkiye'nin rejim muhaliflerine karşı yoğun bir dezinformasyon, Avrupa makamlarını yanıltma, yönlendirme girişimleri yürütüyorlar. Buna koşturucu olarak bir yandan da Belçika'daki, Avrupa'daki Türkleri kendileri için aktif bir diplomatik şantaj ve baskı aracı olarak örgütlemeye çalışıyorlar. Buradaki göçmen Türk topluluklarını Türk büyükelçi ve konsolosluklarının milis gücü gibi, emir komutaları altındaki bindirilmiş kıtalar gibi görüyorlar.

TC'nin neredeyse on yılda bir tekrarlanan Askeri cuntta yönetimlerinden, zindanlar ve işkencehanelerden, Özel Harp Dairesinin operasyon ve suikastlarından, Kürdistan'daki savaşta, köylerin yok edilmesi, kasabaların yaşanamaz hali getirilmesinden; özgür basın ve bilim alanı kalmamasından, yaşam hakkına yönelik bitmek bilmeyen saldırılardan Avrupa'ya çıkmak zorunda kalan bütün insanlar Türk Diplomasinin de boy hedefidir.

Bunların başında da "Vatansız gazeteci" Doğan Özgüden gelir.

Türkiye'de 12 Mart 1971 Askeri cuntasından beri Avrupa'da anti-militarist, demokratik, özgürlükçü kampanyaların örgütlenmesinde, demokratik kamuoyunun enforme edilmesinde köklü, güvenilir ve saygın bir basın kurumu haline gelen İfo-Türk ve onun şef editörü Doğan Özgüden bu nedenle yine militarizmin boy hedefi haline gelmesinde elbette şaşırarak bir şey yok. Ama yine bu yüzden tetikte olmak, uyanık yatmak da gerekiyor.

Brüksel'deki Türk diplomatik misyonu, amacına ulaşmak için oyunun kuralları dışına çıkmaktan, popüler deyim ile "derin devletin" bilinen-bilinmeyen bütün karanlık yöntemlerini devreye sokmaktan da çekinmiyor. Geçmişte sayısız örnekleri yaşandı, biliniyor.

Hrant Dink cinayetine giden yolda döşenen yapı taşlarıyla gösterdiği benzerlik ve Brüksel'deki Türk diplomatik

misyununun kriminal eğilimleri ile yan yana getirildiğinde tehdidin oldukça ciddiye alınması gerektiğini gösteriyor. Bu kampanya operasyonlar nedeniyle bir süredir sessiz kalan “Ergenekon”cuların geri dönüşlerini kutlayacakları bir gösteriye dönüşebilir.

Doğan-İnci Özgüden, oluşturdukları kurumlarla ve duruşlarıyla, Avrupa’nın başkentinde bütün biz “öteki”lerin fahri diplomatlarımız gibidirler..

Doğan Özgüden - İnci Özgüden isimlerinin aklımda yer edışı neredeyse 40 yıla dayanıyor. Ünlü ve unutulmaz Ant dergisi ve Ant Yayınlarının, sosyalist düşüncelere aktif taraf haline gelişimde önemli bir yeri var.

Bu nedenle Ant dergisi benim için aydınlığa açılan bir kapıydı, dinamik sayfaları. Sorgulayan, haber veren ama aynı zamanda açıklamaya tahlil etmeye de çalışan içeriğiyle diğer hepsinden farklıydı o. Estetik olarak da, biçim olarak da genç ve radikalci.

Erzurum gibi sol, sosyalist, hatta liberal demokrat düşüncelerin bile çok fazla gelişme şansı bulamadığı çorak bir toplumsal iklimde, henüz liseye yeni başlamış okuma yazma meraklısı bir genç için Ant dergisi kafasına bir çok soru işareti takan, cevaplar aramasına yardım eden, sıra dışı, muhalif, aktif bir dergi idi Doğan Özgüden - İnci Özgüden de bu derginin editörleriydiler.

Kitapçı vitrinlerinde gördüğüm ama bir türlü hepsine sahip olma imkanım olmayan Ant ve Sol yayınlarına, 12 mart 1971 cuntası sonrasında bir gece ansızın sahip oldum. Erzurum Devrim gazetesine birlikte yazılar yazdığımız bir sendikacı bir abimizin (*Rüstem Kartal*) Sıkıyönetimce aranması çıktığı için Erzurum’u alel acele terk etmek zorunda kalmıştı. Gitmeden öncede çok sayıdaki kitabımı naylon torbalara sarıp, bir çuval içinde toprağa gömmüş. Gömme işini beraber yapan arkadaşım, onların toprak altında çürütmesine gönlü razı olmayınca bana haber verdi.

Biz de Cemalettin’le (Diliyak) kafa kafaya verip yine bir

gece gizlice toprağı açtık ve çoğusu nemlenmiş, küflenmeye başlamış kitapları kurtardık. Yüze yakın kitap ve dergiyi eve getirdim. Bunların içinde Ant yayınlarının hemen tüm kitapları vardı: 71 ve 72'nin uzun kış geceleri bu muhteşem hazineyi büyük bir iştahla hatmekle geçti diyebilirim.

Bunların arasında birkaç ay sonra çok daha yakından tanıyacağım Kürt ulusal demokratik mücadelesini ilgilendiren önemli yapıtlar da vardı: M.Emin Bozarlan'ın çevirisiyle "Şerefname, Kürt Tarihi" ve Lenin'in "Doğu'da Ulusal Kurtuluş Mücadeleleri"...

Türkiye'de Kürt tarihi ile ilgili legal alanda ilk kez bir kitap yayınlama ileri görüşlülüğü ve sorumluluğu göstermek de Doğan Abi'ye ait.

Daha sonra ANT yayınlarının kitaplığı Yöntem yayınlarında devam etti. En saygın yayıncılarımızdan biri olarak Ragıp Zarakolu'nun da Ant yayınlarının mutfağında yetiştirdiğini eklememde sakınca yok sanırım.

Haziran 1972'de Tutuklanıp Diyarbakır-Siirt İlleri Sıkıyönetim mahkemesine sevk edildiğinde peşimize takılan kitap ve belgelerde de yine Ant dergisi ve yayınları vardı. İddianame "Sol görüşlü Ant dergisini okuma"yı önemli bir suç saymaktaydı.

Sonraki yıllarda TİP ve Ant çizgisiyle hemen hemen hiçbir ilişkim olmadı. Fakat tabii ki Belçika'daki İnfö-Türk'ün yayın faaliyetlerinden haberdar oluyordum. Özgüden'lerin bu faaliyetin başında yer aldıklarını öğrenince, akıbetlerini merak ettiğim bu insanlar hakkında da bir fikir sahibi oluyordu.

İnfö-Türk, içerde yüzkarası olan bir pratiğin dışarıdaki devrimci demokrat "yüz-akı" olma başarısını gösterdi. Büyük sermayelere, teknik donanımlara sahip olmadan da gerçeğin sesi olunabileceğini, demokrasi ve insan hakları külliyyatı değerinde bir miras inşa edilebileceğini gösterdi.

Sonra yine araya 12 Eylül döneminin uzun hapislik yılları, 90 yıllardaki savaş ve tekrar tekrar hapislik koşulları girdi. Derken 2000'li yıllardaki mültecilik koşullarında bir

gün Özgüden'lerle tanışma fırsatım oldu. Böylece uzaktan, sadece haber ve basın üzerinden sempatiyle takip ettiğim bu insanları yakından tanıma fırsatı buldum. Ve her zaman söylediğim gibi iyi ki tanıdım...

Türk sosyalistlerinde, Türk demokratlarında genel olarak hemen hemen benzer zaaf lar bulunur. Çok iyidirler, çok hoşturlar, mücadelecidirler ama bir bakarsınız ki Kemalizm'di Kurtuluş Savaşıydı diye bir noktaya geldiniz mi, birden bire Genelkurmay'dan bile sert bir Kuvayi Milliyeci'yle karşılaşsınız. Ya da hadi Diyelim Kürt ulusunun varlığını, Haklarını tanır ama iş "bağımsızlığa, özgürlüğe" geldi mi o dakika elinde tüfek bir sınır jandarmasıyla karşı karşıya kalırsınız. Hadi diyelim Kürt meselesiyle ilgili handikapları aştınız ama bu kez "Ordunun devrimci rolü" nedeniyle ters köşelere yatmanız işten bile değildir. Aşağı yukarı hepsinde bir "orta yol" tutturduğunuz bir Türk demokratiyle "1915 soykırımı"ydı, etnik, kültürel, dinsel farklılıkların yok edilmesiyle bağlamına geldiniz mi her şeyin topyekun tersine dönüp "Emperyalizmin ajanı" olmanız bir olur.

Yani sonuçta Türk resmi ideolojisinin netameli, çetrefilli, dogma olmuş konularını su ve rüzgar gibi rahatça geçip, yaz güneşi gibi sıcak ve parlak bir ilişki kurmak çok zordur. Ama Doğan Özgüden - İnci Tuğsavul bunlardan değildir. Onlar bu topraklarda demokrat olmanın denek taşı olan tüm handikapları aşmış nadir insanlardır.

Bu nitelikleriyle mücevher değerindedirler...

Yaşamları, mücadeleleri ve tüm bunların üzerindeki olağanüstü tevazularıyla Özgüdenler, işte böyle aklıma her geldikçe tüm karamsarlıklarımı dağıtan, sırtımızı rahatça yaslayabileceğimiz çınarlar gibi gelir bana.

Geçen yıl tam 40.yılımı dolduran ve İnci Ablanın kurup büyüttüğü "Güneş Atölyeleri" başlı başına bir çok kültür toplumu nasıl gerçekleşir pratiğidir, göçmen toplumlar için örnek bir sosyal projedir.

Doğan Abi, çok önemli bir şey yaparak adeta Demokrasi

Mücadelesi tarihinin bir güncesi gibi okuyacağımız anılarını kaleme aldı: “Vatansız Gazeteci” 1 ve 2. ciltler yayınlandı.

Doğan Abi’nin “Akşam” gazetesinde de genel yayın yönetmenliği de yapmış, bilmiyordum. Buradan öğrendim. Şimdi hatırlıyorum ki o zamanlar dar gelirli bir memur olan babam sürekli okuduğu Milliyet gazetesini değiştirmiş; eve Akşam gazetesi almaya başlamıştı. Bu yayın politikasının babamı da etkilemiş olmasını keşfedince çok sevindim.

Doğan Özgüden yine çok önemli bir şey daha yaparak Ant’ın, Info-Türk’in ve kendisinin özel arşivini Amsterdam’daki haklı bir prestij sahibi haline gelmiş Uluslararası Sosyal Tarih Enstitüsü (IISG)’ne bağışladı. Bu arşiv’in kendilerinin yaşamı gibi 1960’lı yıllardan beridemokrasi ve özgürlük mücadelemizin bir “bellek”i olduğuna kuşku yok.

Burada kendisinin “Bellekle direnme” düsturuna atıfta bulunmanın tam yeridir.

İşte böyle, aynı coğrafyanın farklı kıyılarında, köşelerinde mücadelenin birer parçası olsak da, alabora olan zaman, sebatkar olanları önüne katıp oradan oraya savursa da, birbirine yıllarca arayan sevgililer gibi sonunda beklemediğiniz bir anda bir mutlulukla tanışmak hediyesi de verebiliyor size.

Sürgünümüzün 50. yıldönümünde anımsamalar...

Doğan Özgüden, Info-Türk, 11 Mayıs 2021

1969’da Ant bürosuna gelen gidenin ardının kesilmediği büromuzda bir gün karşımda Haymatlos Rıza’yı buldum. Kendisini 1962’de İzmir’de Türkiye İşçi Partisi’nin örgütlenmesini yaparken tanımıştım. Kendisi 2. Dünya Savaşı’nda Yugoslavya’da partizan olarak savaşmıştı. Türkiye’de yıllardır “vatansız” statüsündeydi...

“Haymatlosluk, vatansızlık artık canıma tak etti” dedi, “bir daha dönmek üzere Türkiye’den gidiyorum.”

Biliyorum, partizan savaşı verdiği Yugoslavya'yı da çok seviyordu, ama Türkiye'de yaşamak ve sosyalizm mücadelesini burada vermek istiyordu. Ne var ki, kendi toprağında doğup büyüyenlere bile acımasız Türkiye Devleti onu bu kararlılığından caydırmak için polisiyle, bürokrasisiyle, adaletiyle elinden geleni ardına koymamıştı.

Vedalaştık, ve Haymatlos Rıza Türkiye'den koptu.

Rıza'nın Türkiye'den kopuşundan iki yıl sonra ben de, İnci de 12 Mart Darbesi'nin insan avında Türkiye'den ayrılmak zorunda kalacak, önce siyasal sürgün, 1980 Darbesi'nden sonra da Evren Paşa'nın buyruğuyla, yurt dışındaki 200'ü aşkın Türkiyeli muhalifle birlikte vatansız yani haymatlos olacaktık.

*

11 Mayıs 1971... Ankara'da sabah 6'da ikimiz de uykumuzu alamamanın sersemliği içinde kalktık. Herkesle vedalaştık. Bir taksi çağırarak saat 7'de Lufthansa otobüsünün yolcuları alacağı Bulvar Palas'a yöneldik.

Ankara yağmur altındaydı. Lufthansa otobüsü hareket ederken bir köşeden bizi endişeyle izleyen İnci'nin babasını farkettik. İki haftada âdeta çökmüştü. İnci'nin gözleri doldu. Hava alanına kadar bir iki sıkıyönetim kontrolünden geçtik.

Alanda fazla oyalanmadan önce bilet ve bagaj kontrolüne gittik. Zaten fazla bir bagajımız da yoktu. Güvenlik açısından yanımıza sahte pasaport dışında herhangi bir belge almamıştık. Avrupa'da temas kurabileceğimiz birkaç adresi iyice belleğimize kazdıktan sonra, Avrupa'ya sorunsuz ulaşabilirsek oradan bildireceğimiz bir adrese daha sonra iletmek üzere tüm adres listelerini, telefon numaralarını yakınlarımıza emanet etmiştik.

Birkaç gazete ve dergi aldıktan sonra pasaport kontrolüne yöneldik. Tam da kontrolü yapacak polise yaklaşıyorduk ki, İnci durakladı, endişe içinde "Bunu ben Ankara'da muhabirlik yaptığım dönemden tanıyorum, dedi. Ya o da beni tanırsa, hatırlarsa..."

“Deli misin, başka bir isimle ve de bu makyaj ve giyimle seni ben bile tanımazdım” diye sakinleştirdim.

Polis pasaportlarımızı kontrol etti. Kuşkulanasına ve herhangi bir sorgu suale girmesine meydan vermemek için yukarıdan bir tonlamayla sordum: “Memur bey, bu uçaklar da hep gecikmeli kalkıyor. Geçenlerde bakana da şikayet etmiştim. Bugün gecikme falan var mı?”

Polis gecikmelerden sanki kendisi sorumluymuş gibi ezik bir sesle, “Hayır beyefendi, bugün tüm seferlerimiz normal” dedi. Çıkış damgalarını vurdu, pasaportlarımızı verirken de hayırlı yolculuklar diledi.

Nihayet bekleme salonundaydık. Şans eseri uçak bekleyenler arasında tanıdık kimse yoktu. Sadece sıladan dönmekte olan göçmen işçilerle yabancı turistler...

Adet üzere free-shop’tan Avrupa’da buluşacağımız dostlarımız için çam sakızı çoban armağanı birkaç şey satın aldık. Bir de stresli son iki haftada günlük sigara tüketimini iki paketten üçe çıkarmış olan İnci için sigara yedekledik.

Nihayet Lufthansa yolcularının uçağa binişi anons edildi. Yerlerimize oturduktan sonra uçak tekerlerinin yerden kesişine kadar geçen yirmi dakikalık süre Einstein’ın izafiyet teorisine uygun olarak sanki saatlerce sürdü.

Uçak havalandıktan sonra da İnci’yle gözlerimiz pencerelede... İstanbul’u, Trakya’yı geçiyoruz. Her an bizimle ilgili alarm verilir uçak Türkiye hava sahasında inişe mecbur edilebilir...

Hayır. Kaptan pilot Türkiye’yi terkettiğimizi bildiriyor. Derin bir nefes alıyoruz. İnci’ye “Ne olur, şu makyajlarını temizle, kendin ol” diyorum. Ben de kafama zor uydurduğum fötr şapkayı bir daha almamak üzere yukarıdaki bagaj raflarının en diplerinde bir yere fırlatıyorum.

Ben son kez Türkiye gazetelerini tararken İnci çantasından çıkarttığı bir boş deftere ezbere bildiği ya da son birkaç günde ezberleyebildiği tüm adresleri ve telefon numaralarını işleme başlıyor.

Alman uçağı bir bulut denizinin üzerinden hızla ilerleyerek Mehmet Burhanettin ve Hacer takma adlı iki siyasal göçmeni binbir bilinmezle dolu bir geleceğe sürüklüyor... Doğduğumuz, yetiştiğimiz, kavga verdiğimiz sevgili ülkemizden kopuyoruz. Günün birinde “vatansızlaştırılacağımızı” hiç düşünmeden... En kısa sürede geri dönüp hiçbir şey olmamış gibi herşeyi kaldığı yerden tekrar başlatmak umduyla...

Achtung... Achtung... 11 Mayıs 1971 günü yerel saatle 10’da Münih havaalanına indiğimizde hoparlörden duyduğumuz ilk kelimeler bunlar. Birden irkiliyoruz. Daha önce Sinematek’te gördüğümüz anti-faşist filmlerde Nazi’lerin tüm insanlık dışı uygulamalarının leitmotiv’iydi bu kelimeler...

Tam pasaport kontrolundan geçerken, cüsseli bir Alman kadın polis kollarını sert bir şekilde iki yana açarak bizi yandaki odaya yönlendiriyor. Odaya kapattıktan sonra da hiçbir şey söylemeden çekip gidiyor.

Acaba pasaportumuzun sahteliği farkedilmişti, ya da Türkiye’den bir uyarı gelmişti de onun için mi derdest ediliyoruz? Eğer gerekçe buysa, kendimizi nasıl savunacağımızı aramızda alçak sesle tartışırken, aynı polis yanında beyaz üniformalı bir hemşireyle odaya dalıyor. “Siz Türkiye’den çıkarken çiçek aşısı olmamışsınız. Sıvayın kollarınızı...”

Ardından pasaportumuza giriş damgası... Hemen bagajımızı alıp meydan terminalinin kalabalığına karışıyoruz. Daha ilk anda yakayı ele verme endişesinden, hemen sonrasında da serbest bırakılma sevincinden olmalı ki İnci’nin dili açılıyor, yıllarca önce hayli iyi kullandığı halde sonraki hareketli İstanbul yıllarında tıpkı gitar gibi unutmaya başladığı Almancasıyla havaalanının danışma gişesinden kente gidiş için gerekli bilgileri topluyor.

Derhal bir otobüse atlayarak soluğu Münih kentinde alıyoruz.

Dokuz yıl önce İngiltere’den Türkiye’ye dönerken birkaç saat mola verdiğim görkemli Münih Garı o zamana göre pek

değişmemiş. Sadece bu kez içeride adım başı hangi milliyetten oldukları ilk bakışta kolayca anlaşılan Türkiyeli göçmen işçiler... Almancanın yanısıra kulağa sık sık Türkçe kelimeler çarpıyor. Gazete standında Türk gazetelerinin Avrupa baskıları... Hürriyet, Tercüman... Cunta güdümlü provokatif manşetler...

İnci'nin anne ve babasının ciddi sağlık sorunları olduğundan, günlerdir çektikleri stresten biraz olsun kurtulabilmeleri için garda yaptığımız ilk iş kendilerine sahte isimle bir telgraf çekerek Münih'e selamete ulaştığımızı bildirmek oluyor.

Daha önce belirlediğimiz plana göre Münih'te hiç kalmayacak, derhal Belçika'ya geçecek, Antwerpen kentinde yaşayan yazarımız Mekin Gönenç'le buluşacağız.

Bilet işini halletmeden önce İnci tuvalete uğruyor. Çıktığında tuvalet ücreti olarak 30 Fenik ödemek zorunda kaldığı için morali hayli bozuk. Üzerimizde iki kişilik turist dövizi olarak aldığımız 400 Dolar'dan başka paramız yok. Tüm paramızı, önemli belgelerimizle birlikte, ileride sağlam ilişki kurduğumuzda bize iletmek üzere yakınlarımıza bırakmışız.

Gişeden bilet almaya gittiğimizde, Antwerpen'e ilk direkt trenin ancak akşam saat 21'de kalkacağı söyleniyor. Oysa, Köln üzerinden aktarmalı gitmeyi, önce Brüksel'e varıp oradan Antwerpen'e geçmeyi düşünsek o saatlere kadar beklemeden hemen yola koyulabiliriz.

Bilet alıp akşama kadar vakit öldürmek için kentte dolaşmaktan başka yapacak şey yok. Bavyera'nın başkenti dev bir şantiye halinde. Ertesi yıl olimpiyat oyunları Münih'te yapılacağından, yeni spor tesisleri inşa ediliyor. Her yerde yoğun bir imar ve ihya çalışması...

Trenle Belçika'ya gece seyahatimiz 10 saat kadar sürüyor. Türkiye'den üzerimizde hafif elbiselerle ayrılmışız, Kuzey Avrupa'nın sert iklimini hiç hesaba katmamışız. Üstelik bindiğimiz vagonun kaloriferleri de çalışmıyor. Ben

soğuktan hiç uyuyamıyorum. İnci yorgunluktan bir süre sonra uyuya kalıyor. Trenin sarsıntısından bir ara uyandığında, benim halimi görünce, “Aklını mı kaçırdın?” diye bağıyor. “Ne diye koltuğun üzerinde öyle ayakta dikilip duruyorsun? Ayakta ısınılır mı?”

Gerçekten de komik bir durum. Ama ısınmak için değil, eski demiryolculuğuma güvenerek kompartimanın tavanında kaloriferi çalıştıracak bir anahtar falan bulurum diye koltuğun üstündeyim.

Almanya-Belçika sınırını geçerken Alman polisi de, Belçika polisi de pasaportun sahteliğini farketmeden iyi yolculuklar diliyorlar. Bir günde dördüncü kontrol ve sorun çıkmıyor. Demek ki bu pasaportla sorunsuz dolaşabileceğiz. Ne ki, pasaportun süresi birkaç ay sonra bitiyor. İlk iş olarak bir an önce ya pasaportun süresini yine kendi yöntemlerimizle uzatmalı, ya da bir başka sahte pasaport bulmalıyız.

Antwerpen Garı’ndan çalıştığı işyerine telefon ettiğimizde Mekin hiç şaşırıyor: “Her an çıkıp gelebileceğinizi tahmin ediyordum.” Hemen gelip bizi gardan alıyor, doğru evine gidiyoruz. Eşi Güneş de bizi büyük bir heyecanla karşılıyor. Neden Türkiye’den ayrılmak zorunda kaldığımızı anlatınca da “Biz de yaz tatilinde Türkiye’ye gitmeyi planlıyorduk. Buralara gelmek zorunda kaldığınıza göre durumlar şimdiye kadar duyduklarımızdan daha berbat. İyi ki geldiniz de gerçekleri öğrendik. Galiba durum düzelinceye kadar biz de buralarda kalacağız” diyor.

Gerçekten de dergide çıkan yazılarından ve çevirdiği kitaplardan dolayı Mekin’in de Türkiye’de başı derde gibidir. O da bizimle aynı fikirde: “Evet, şimdi mücadele zamanı... Cunta’nın yaptığını yanına bırakmamak lazım, diyor. Ben elimden gelen herşeyi yapmaya varım.”

İlk ağızda neler yapılabileceğini tartışıyoruz. Öncelikle Türkiye’de olup biten baskıları çeşitli dillerde bildiriler hazırlayarak Avrupa kamuoyuna ulaştırmalıyız. 12 Mart cuntasının insan hakları ihlalleri üzerine art arda yayınlayacağı

belgelerle Ankara rejiminin Avrupa Konseyi'nden atılmasını gündeme getirecek olan Demokratik Direniş Örgütü'nün ilk nüvesi orada doğuyor.

Bizim süresi dolmakta olan sahte pasaportu da mumlu kağıttan mühür şablonları yaparak 1974 yılına kadar uzatıyoruz. Artık nisbeten daha rahat hareket edebileceğiz, diğer ülkelerdeki yazarlarımızla, arkadaşlarımızla da daha rahat ilişki kurabileceğiz.

15 Mayıs'ta Antwerpen Garı'nda satın aldığımız Avrupa baskısı Türk gazeteleri bizim için yeni bir sürprizi anons ediyordu.

12 Mart Cuntası sıkıyönetim terörünü en azından ABD ve NATO üyesi ülkelerin yönetimleri nezdinde klasik "komünizm tehlikesine karşı mücadele" gibi göstererek göz boyamak için İstanbul askeri savcılığını bir "TKP davası" açmakla görevlendirmişti. Savcılık da derhal harekete geçerek Türkiye Komünist Partisi'ni Türkiye'de örgütlenme girişiminde buldukları iddiasıyla yurt dışından TKP genel sekreteri Zeki Baştınar (Yakup Demir) ve Türkiye'den Doğan Özgüden, Şadi Alkılıç, Çetin Özek, Şiar Yalçın, Harun Karadeniz, Nihat Sargın, Erdöl Boratap, Masis Kürkçügil, Süleyman Balkan hakkında kovuşturma açmıştı. Alkılıç, Özek, Yalçın, Sargın ve Boratap gözaltına alınmış, benim de dahil olduğum diğerleri hakkında arama kararı çıkartılmıştı.

Yine Cunta'nın siparişiyle Milliyet gazetesinde "Solda ve sağda vuruşanlar" başlıklı bir yazı dizisi yayınlanan damat Metin Toker de devrimci örgütlerin tanıtımını yaparken Doğan Özgüden yönetimindeki Ant çevresinin "bilhassa Kürtçü" olduğunu vurguluyordu.

Belçika'da ilk bağlantıları kurduktan sonra İsveç televizyonunun muhabirleri olan Ant yazarı dostlarımız Barbro ve Güneş Karabuda ile buluşmak üzere gittiğimiz Paris'te bizi bir sürpriz daha bekliyordu... Le Monde gazetesinin 2 Haziran 1971 tarihli sayısında yayınlanan Ankara çıkışlı bir haberde Ant dergisinin 25 sorumlusu ve yazarı hakkında

açılan 126 kovuşturma ve davada toplam 800 yıl hapis istendiği, tek başına 180 yıllık hapis tehdidi altında bulunan yayın yönetmeni Doğan Özgüden hakkında devrimci örgütlenmede bulunduğu gerekçesiyle idam cezası talep edileceği, onunla birlikte aranan eşi İnci Tuğsavul için de 14 davada 112 yıl hapis cezası talep edildiği belirtiliyordu.

12 Mart darbesinin ardından sürgünde Demokratik Direniş hareketiyle başlattığımız mücadeyi, 1974'te Brüksel'de İfo-Türk ve Güneş Atölyeleri'ni kurarak, 12 Eylül 1980 darbesinden sonra da Demokrasi İçin Birlik'i örgütleyerek sürdürecektik...

Evren'in faşist cuntası bunun bedelini ödetmek için İnci'yi de, beni de 1982'de Türk vatandaşlığından çıkarttıracak, altı yıl sonra da "demokratikleşme" şampiyonluğuna oynayan Turgut Özal bir basın toplantısında kendisine sorduğumuz sorulara öfkelenerek 1988'de "vatansız"lığımızı Brüksel Büyükelçiliği aracılığıyla ikinci kez tebliğ ettirecekti!

*

80'li yılların sonunda Brüksel'de Kültür Bakanlığı'nın düzenlediği çok kültürlü bir toplantının açılışında çağrılılar tek tek kendilerini tanıtır ve hangi ülkenin vatandaşı olduklarını açıklarken sıra bana gelince "Türk" ya da "Türkiyeli" değil de "Vatansız" dediğim zaman salonda duyulan şaşkınlığı çok iyi anımsıyorum.

Türkiye'ye ilişkin siyasal, sosyal ve kültürel konularda sürekli referans aldıkları, özellikle de Türkiye'nin kültürel zenginliğinin tanıtılması, Türkiyeli göçmenlere hak eşitliği sağlanması için verilen mücadelelerde her zaman ön planda gördükleri bir kişiden böyle bir yanıt beklemiyorlardı.

Bu yanıtı verdikten sonra ben de en az onlar kadar şaşırılmıştım. Gerçekten de bu önceden düşünülmüş bir yanıt değildi. Herhalde yıllardır içimdeki birikimin bir anda dışa vurulmasıydı.

Sunuş ve tanıtlar bitip konuşma ve tartışmalar alışıl-gelmiş seyrine girdiğinde, bir yandan diğer konuşmacıları

izleyip gerektiğinde Türkiye kökenli olarak görüş bildirirken, kafamda çocukluk günlerimden kalma bir isim dönüyordu: Vatansız Adam Nolan

*

7-8 yaşlarında olmalıyım. Kayseri'deki Erciyes Dağı'nın eteklerindeki Gömeç ara istasyonunda, defalarca elden geçirdiğim Sertel'lerin Çocuk Ansiklopedisi'nde beni en fazla etkileyen kişilerden biriydi Nolan. Tabii, Nolan'dan daha önemlisi isminin önüne takılan "vatansız" nitelemesiydi.

Anımsayabildiğim kadarıyla 19. Yüzyıl'ın başlarında Amerikan Ordusu içinde bir generalin düzenlediği komploya adı karışan genç subay Nolan askeri mahkemeye sevk edilir. Ordudaki disiplinden, saçmalıklardan ve sorgulamada karşılaştığı kötü muamelelerden öylesine gına getirmiştir ki, karar aşamasında ABD'ye ihanetten sanık olarak son sözü sorulduğunda, "Allah belasını versin bu Birleşik Devletler'in. ABD'nin adını bir daha asla duymak istemiyorum" diye bağırır.

Bunun üzerine askeri mahkeme kendisini ABD topraklarına ömrünün sonuna kadar bir daha hiç ayak basmayacak biçimde açık denizdeki Amerikan gemilerinde yaşamaya mahkum eder. Donanmanın tüm mürettebatına da, Nolan'la konuşurken ABD'nin adını anmak kesinlikle yasaklanır. Nolan'ın içinde bulunduğu bir gemi karaya yanaşmadan önce Nolan'ı açık denizde bir başka gemiye devretmek zorundadır.

Nolan'ın doğduğu topraklara bir daha ayak basmadan, doğduğu ülkenin adını hiç duymadan açık denizlerde bir gemiden öteki gemiye devredilerek sürdürdüğü 55 yıllık sürgün yaşamı yine bir gemide vatansız olarak son bulur.

Acı dolu savaş yıllarında gittiği tüm okullarda aşırı milliyetçi koşullandırmalarla yetiştirilen bacak kadar bir çocuk için "vatansız"lığa mahkum olmak ve vatansız ölmek isyan ettirici bir yazgıdır. Bu yüzden olmalı, çocukluk yıllarımda okuduğum yüzlerce roman ya da hikayenin kah-

ramanları arasında Nolan'ın belleğimden asla silinmeyecek bir yeri vardı.

Tam yarım yüzyıl sonra Türk Devleti tarafından vatansız ilan edildiğimde ilk düşündüğüm Nolan'dı.

Evet, onun gibi, militarizmin emriyle ben de artık "vatansız"dım.

Tabii bunları düşünürken, Sabiha Sertel'in 1966'da Ant Yayınları'nda yayınladığımız Roman Gibi kitabının arka kapağına koyduğumuz o hüznü dolu fotoğrafı geliyordu gözlerimin önüne. Bu büyük düşün ve mücadele kadını, uğradığı alçakça baskılar yüzünden 9 Eylül 1950'de bir daha hiç göremeyeceği ülkesinden uçakla ayrılışını şöyle anlatıyordu:

"Bütün yazdığımız eserlerden, dergilerden bir tek dahi yanımıza alamamıştık. Yıllar boyu halk uğruna savaştığımız vatanımızdan bu şekilde ayrılmak acı bir şeydi. Uçağın merdivenlerini ağır ağır çıkarken yüreğim burkuldu. Bu her zamanki gibi bir seyahata çıkış değildi. Çok sevdiğim memleketimi, halkımı, dostlarımı, kardeşlerimi acaba ne kadar zaman sonra görecektim?"

Vatansızlaştırılan Sabiha Sertel, vatanını bir daha görmeden 1968'de Azerbaycan'da hayata gözlerini yumacaktı.

Doğan Özgüden'in Sertel'ler üzerine anıları

Sabiha Sertel'in yeğeni Nur Deriş'e iletir, 25 Kasım 2023

Henüz 7 yaşında olduğum 1943 yılından hiç unutamayacağım bir olay: Başöğretmenimizin bizleri okul bahçesinde içtimaya çağırıp birlikte getirdiği kara üniformalı beş gençle tanışması:

"Çocuklar, bugün benim öğretmenlik yaşamımın en mutlu günü... Çünkü biz eski öğretmenleriniz, gelecek ders yılından itibaren görevlerimizi bu yanımdaki gençlere devrediyoruz. Onlar, köylere eğitim götürmek için kurulan köy enstitülerinin

ilk mezunları. Dahası, hepsi bu köyden ve çevre köylerinden çıkmış köylü çocukları. Yani onlar da sizlerden... Bundan sonra sizleri onlar eğitecek, sadece okuma yazma, hesap değil, aynı zamanda köyünüzü nasıl geliştirebileceğinizi gösterecek, sizleri bunun için gerekli mesleklere yönlendirecekler. Onlara sizlerin de yardımcı olmanızı bekliyorum.”

Sonra kara üniformalı bu kavruk köylü çocukları birer birer kendilerini tanıtmış, ardından da hepimizi yanlarına katarak bizi doğaya, dağ yamaçlarına çıkartmışlardı.

Tabiattaki her bitkinin, her ağacın adını söyleyip, özelliklerini, yararlarını anlatarak bizleri hayretten hayrete düşürüyorlardı.

Dönüşümüz ise daha da heyecan vericiydi... Hep birlikte o zamana dek hiç duymadığımız ezgileri birlikte söyleyerek coşkulu bir düğün alayı gibi girmiştik köye.

Ders yılı sonunda Muncusun'dan ayrılmak zorunda olduğum için bu ilk köy enstitüsü mezunlarından ders almam mümkün olmadı. Ama bu kısa anım, daha sonra gazetecilik yaşamımda ve sosyo-politik mücadelelerimde köy enstitüleriyle hep dayanışma içinde olmamda büyük rol oynayacaktı.

Yaz tatili geldiğinde Muncusun'a veda ettim.

Babam ilkokulun dördüncü ve beşinci sınıflarını, okul bulunmayan istasyonlarda görevli personelin çocukları için Konya'da açılmış bulunan özel bir pansiyon okulunda okumamı kararlaştırmıştı.

Gömeç İstasyonu'nda ailemin yanındaki iki- üç aylık yaz tatilini kendimi tamamen okumaya vererek geçirdim. Babam Kayseri'ye her görevli gidişinde mutlaka paketler dolusu kitapla geri dönüyordu. Sertel'lerin yayınladığı Çocuk Ansiklopedisi'ni elimden düşürmüyordum. Bir de yine Sertel'lerin yayınladığı klasiklerin özetinden oluşan Cep Kitapları...

*

Konya'da, demiryolcu çocuklarının yatılı okudukları ilkokuldayım... 1945 kışıydı... Bir gün yemekhaneden çıkmış mütalaaya gidiyordum ki, öğretmenler odasının önünden

geçerken ister istemez içerideki yüksek sesli bir tartışmaya tanık oldum. Tartışmada sık sık Tan Gazetesi'nin ve de Sertel'lerin adı, sık sık da "komünist" kelimesi geçiyordu.

Sertel ismi benim için çok önemliydi. Issız sessiz ara istasyonlarda onların yayınladıkları kitapları, çocuk ansiklopedisini okuyarak yetişmiştim.

Daha sonraki günlerde artık Tan Gazetesi gelmez oldu. Gelen diğer gazetelerden, Sertel'lere ait Tan Gazetesi'nin ve matbaasının milliyetçi, vatanperver üniversite gençliği tarafından nasıl kahramanca susturulduğunun hikayesini okuyacaktık.

Olayların üzerinden birkaç hafta geçmişti ki, çok partili rejime geçildiği, CHP'nin dışında başka partiler kurulduğu yazılıp söylenmeye başladı. Karagöz ve Köroğlu'nun birinci sayfa karikatürleri artık partiler arası savaşa ağırlık veriyordu. Demokrat Parti kurucuları Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve de Milli Kalkınma Partisi kurucusu Nuri Demirağ reytingi en yüksek olan yeni politik liderlerdi...

*

1952'de İzmir'de muhalif gazeteci olarak başlayan mesleki yaşamımı, Türkiye İşçi Partisi'nin kurulmasından sonra 60'lı yıllarda İstanbul'da sürdürdüm.

1964-66 yıllarında Türkiye'nin en eski günlük gazetesi Akşam'ın genel yayın yönetmenliğini üstlenerek onu yükselen sol hareketin günlük sesi haline getirdim.

Ancak, bir yandan Demirel Hükümeti'nin, öte yandan büyük sermayedarların baskıları yüzünden İnci ile ben başta olmak üzere gazetenin sol kadrosunun tasfiye edilmesi üzerine, 1967 yılı başından itibaren Yaşar Kemal ve Fethi Naci'nin de katılımıyla haftalık Ant dergisini yayınlamaya başladık.

İlk olarak dergiyi bastırabilecek bir matbaa bulmamız gerekiyordu. Gerçi İstanbul'da dergiyi rotatifte basabilecek matbaa çoktu, ama derginin siyasi tutumunu gördükten sonra diğer sayıları basmayı reddedebilirlerdi.

Bâbîâli yokuşunu her tırmanışta sol tarafta gözüme çarpan Tan Hanı ve alt katında da Tan Matbaası vardı.

Sertel’lerin yönetimindeki Tan Gazetesi yıllarca bu bina-
da yayınlanmış, CHP’nin hazırladığı bir komplo sonucu
1945 yılı sonunda “milliyetçi” gençler tarafından tüm tesis-
leri yakılıp yıkılarak susturulmuştu.

Sertel’ler yurt dışına çıkmak zorunda kaldıktan yıllarca
sonra gazetenin ortaklarından Halil Lütfü Dördüncü aynı
yerde bir Tan Hanı inşa ettirmiş, Tan Matbaası’nı da tüm
dizgi olanakları ve rotatifiyle işler hale getirmişti.

Halil Lütfü Dördüncü Bâbiâli’de eli sıkılığıyla ün yap-
mıştı. Tan Hanı’nın cephesindeki bir panoda binanın sahi-
binin Halil Lütfü Dördüncü olduğu yazılıydı. Ama Dördüncü
kelimesinin “4.” olarak yazılmış olması herkesin dikkatini
çekiyordu.

Dördüncü’nün eli sıkılığını bilen eskiler, “Boyadan ta-
sarruf için öyle yazdırmış” derlerdi.

Dördüncü’den randevu istedim ve dergi yayınlama pro-
jemizi anlattım.

İlk kez karşılaşıyorduk.

“Ben sizin Akşam’daki maceranızı iyi biliyorum. Çıka-
racağınız dergiyi burada dizdirip bastırabilirsiniz. Tan’dan
yirmi yıl sonra burada bir sol dergi çıkması beni de sevindirir.
İsterseniz dergi idarehanesi olarak üçüncü katta büyük bir
boş büro var. Orayı da size kiralarım” dedi. Ardından ekledi:
“Sempati başka şey, para işi başka şey... Derginizi dizip ba-
sarım ama, parasını da piyasa rayici üzerinden kuruşu ku-
ruşuna alırım, hem de hiç geciktirmeksizin. Beni adım Halil
Lütfü...”

Büyük yaş farkına rağmen bu ufak tefek, tilki gibi kurnaz
ama son derece sempatik “meslek büyüğümüz”le aramızda
derhal bir dostluk kuruldu. Sertel’lerle birlikte giriştiği, ama
hüsranla biten Tan macerasından sonra aynı çatı altında yeni
bir sol yayının gerçekleşmesinden, belki de nostaljik olarak,
kıvanç duyduğu belliydi.

Ne var ki, Ant’ı bir süre onun matbaasında dizip bastıktan
sonra, Türkiye’de gittikçe palazlanan kislamcılarının hedefi

oldu... Matbaanın işletmesini büyük paralarla Dördüncü'den devralan islanı işadamlarının yaptığı ilk iş Ant'ın o matbaada dizilip basılmasını engellemek oldu. Yayınımıza başka bir matbaada devam etmek zorunda kaldık.

*

60'lı yılların ikinci yarısında sol kanatta tam bir kavram ve tutum kargaşası vardı. Hep şunu öğrenmeye çalışıyorduk. TKP gerçeği neydi? O sıralarda genç bir araştırmacının Türkiye solunun geçmişi üzerine yaptığı ilk bilimsel araştırma, daha çok kişisel suçlamalar ve hesaplaşmalar düzeyinde kalan bu döneme bir pencere açıyordu. SBF öğretim üyesi Doçent Mete Tuncay'ın bu çalışması "Türkiye'de Sol Akımlar I (1908-1925)" adı altında yayınlanmıştı.

Öncü'den tanıdığım gazeteci dostum Teoman Okaygün bu kitaptan yararlanarak "Mustafa Suphi Nasıl Öldürüldü?" başlıklı bir yazı gönderdi. Türkiye Komünist Partisi kurucusu Mustafa Suphi'nin parti kararıyla kurtuluş savaşına katılmak üzere yoldaşlarıyla birlikte Sovyet Rusya'dan Türkiye'ye dönerken nasıl katlediliğini anlatan bu yazıyı 12 Aralık 1967 tarihli Ant'ta "Yakın Tarihin En Korkunç Cinayeti" başlığıyla iki sayfa üzerinden yayınladık.

Yine Türkiye solunun geçmişinin tanınmasına katkıda bulunmak üzere o sırada siyasal sürgünde bulunan Zekeriya Sertel'in anılarını yayınlamaya başladık. Anıların en ilgi çekici yanı, Sabiha ve Zekeriya Sertel'in kurduğu Tan Gazetesi tesislerinin kuşkusuz CHP'nin kışkırtmasıyla tahrip edilmesine ilişkin bölümlerdi.

*

Daha önce ilerici gençlerin yönetiminde bulunan TMTF de, mahkeme kararıyla yed-i emin olarak sağcı öğretim üyelerinden Doç. Dr. Nevzat Yalçıntaş'a teslim edildikten sonra, aşırı milliyetçilerin üssü haline gelmişti.

TMTF binası Ant'ın bürosuna çok yakın olduğu için sık sık tehdit ve saldırılara uğruyorduk. Bu yüzden büroyu değiştirmeye karar verdik ve Kasım 1968 başında aynı so-

kağın daha gerilerinde bulunan Halil Lütfü Dördüncü'ye ait Tan Apartmanı'nın ikinci katına taşındık.

O günlerde büyük sosyalist yazar Sabiha Sertel'in sürgünde ölüm haberi geldi. Tan baskınından sonra Türk Devleti'nin adını dahi unutturmak için her yola başvurduğu Sertel'in kişiliğini yine onun kavga arkadaşlarından Muntakim Öçmen kaleme aldı. Sertel'in vatan özlemini dile getiren son mektuplarıyla birlikte yayınladık. Ardından da kendisinin Nazım Hikmet'le ilgili anılarını...

Büyük şairle ilgili bir başka yayınıımız da, Kemal Sülker'in kaleme aldığı Nazım Hikmet'in Polemikleri'ydi. Ardından da yine Sülker'in hazırladığı Sabahattin Ali Dosyası, Alberto Bayo'nun Gerilla Nedir'i ve Yaşar Kemal'in Yer Demir Gök Bakır'ı yayına giriyordu.

*

27 Mayıs Darbesi'nden sonra kurulan OYAK tuzağı, alt kademe subaylar da, assubaylar da dahil, ordunun tüm personelini giderek halk kitlelerinden uzaklaştırıyor, hakim sınıfların cephesine sürüklüyordu.

Bu tuzağı açığa vurup ordunun “devrimci” güç olduğu yanılığısına artık son vermek gerekiyordu.

5 Ağustos 1969 tarihli Ant'ta ilk çıkışı yaptık.

“Subay Holdingi'ne Doğru” titrini taşıyan kapakta OYAK'ın tüm şirketlerinin ve yabancı sermayeli ortaklarının amblemleri yer alıyordu, orta iki sayfayı kaplayan incelemenin başlığı ise “Ordu kapitalistliğe itiliyor” idi.

Bunu 26 Ağustos 1969 tarihli sayımızda Türkiye'nin en büyük kapitalisti ve yabancı sermaye işbirlikçisi Vehbi Koç'un bu büyük servetini nasıl yaptığını ortaya koyan ve Türkiye'deki tüm iştiraklerini sergileyen bir başka incelememiz izledi. “1 Numaralı Komprador Vehbi Koç” kapaklı sayıda, Koç'la ilişkili olarak, ABD emperyalizmine Türkiye'nin kapılarını açanın CHP iktidarı olduğunu belgeleyen bir yazı dizisini de başlattık.

Elimize geçen yeni belgeler ve anılar, CHP'nin Türkiye'de faşizan bir rejimin kurulmasında ve ABD emperyalizmine

teslimiyette nasıl belirleyici bir rol oynadığını yeteri kadar ortaya koyuyordu. Bunların başında hiç kuşkusuz büyük gazeteci Sabiha Sertel'i anıları geliyordu.

Bir sabah Fazıl Hüsnü Dağlarca telefon etmiş, "Mutlaka hemen benim kitabevime uğrayın, sizin için önemli bir emanet var," demişti.

Aksaray'daki kitabevine gittiğimde Dağlarca, "İşte tam Ant'a layık bir belge, dedi. Sabiha Hanım sürgünde sizin yayınlarınızı takdirle izliyormuş, anılarının Türkiye'de mutlaka sizin tarafınızdan yayınlanmasını istemiş..."

Dört ay kadar önce sürgünde yitirdiğimiz Sabiha Sertel'in anıları Sovyetler Birliği'nden bir yolcu bavulunda çamaşırlar arasına gizlenerek getirilmişti. Kitabın adını da Sabiha Hanım kendisi koymuştu: Roman Gibi.

Daha önce de kendisinin Nazım Hikmet'le ilgili anılarını ve eşi Zekeriya Sertel'in yine Nazım Hikmet üzerine Mavi Gözlü Dev adlı kitabını yayınlamıştık.

Roman Gibi'yi o gece bir solukta okuyarak hemen yayınlamaya karar verdik. Bir zamanlar sol düşünce hayatında önemli bir yer tutmuş olan Sertel'lerin kitaplarını yayınlıyor olmak gurur vericiydi. Sertel ailesinin Türkiye yayıncısı olmuştuk. Kısa bir süre sonra da, tanınmış bir araştırmacı olan kızları Yıldız Sertel'in Türkiye'de İlerici Akımlar adlı incelemesini yayınlayacaktık.

Dünü unutmadan yarına bakmak için...

Korkut Akın, Son Haber, 2 Temmuz 2024

Yaşamının büyük bölümünü yurtdışında, vatandaşlığı da kaybederek sürgünde yaşamak zorunda bırakılan gazeteci Doğan Özgüden.

12 Mart döneminde zorunlu çıktıkları sürgünde, 12 Eylül sonrasında vatandaşlığı da kaybettikleri halde barış ve de-

mokrası mücadelesini sürdüren Doğan Özgüden, -bugün 87 yaşında - yaşam ve mücadele arkadaşı İnci Tuğsavul ile birlikte, tehditlere, kaza süsü verilmek istenen şantajlara, baskılara direnir. Her ne kadar kendisi, “sürgünde 50 yıllık bir yaşam mücadelesi” dese de mücadelelerinin an eksenini barış ve demokrasi oluşturuyor. Bıkmadan, yılmadan, usanmadan yazan Özgüden, her hafta hem gündemdeki konuları işliyor hem de -çok daha önemlisi- geçmişin bilgi birikimi ve arşivlerin ışığında rehberlik ediyor hepimize.

Ders niyetine...

Gazetecilikte, kavramdan uzaklaşmamak belirleyicidir; aslına bakarsanız kuraldır bile diyebiliriz. Ele aldığınız konu ve kavramdan uzaklaştığınızda okurun da ilgisini dağıtır, anlatmak istediklerinizi de yeterince vurgulayamayabilirsiniz. Hiç sevmesem de, bazı klişeler yerlerine “cuk” diye öylesine oturuyor ki, aklınıza başka terim gelmiyor. Evet, Doğan Özgüden’in yazıları, iletişim fakültelerinde ders olarak okutulmalı. Hiç umudum yok böyle bir şeyin olmasına, ama işini seven ve yetiştirdiği öğrencilerin bir yerlere gelmesini isteyen bir öğretim görevlisi salık verebilir... Bir öğrenci, bile isteye seçmişse gazetecilik okumayı ve yapmak istiyorsa, mihmandarı olabilir bu yazılar.

Birincisi, öncesini de anlatıyor: Neyi, niye, neden ve nasıl ile. Bunca hareketli, bunca yoğun gündemin içinde taşların yerine oturması, bellekte canlanması, anımsanması için çok gerekli; tabii, bunun yeterli ve kapsamlı olması da... Bunun için gazete kesikleri biriktiriyor, haberleri takip ediyor, çeşitli kaynaklarla görüşüyor (veya okuyor), okuru da düşünerek uzatmadan (yani okurun zamanının değerinin de farkında olarak) yazıyor.

İkincisi, kitaplar gazeteler gibi değildir, kalıcıdır; her zaman başvurulabilir; buna da bağlı olarak kaynaktır bir başka çalışmaya veya aktarıma... Doğan Özgüden’in bir yazısını okuduğunuzda gerçekten donanırsınız; kitabının sayfalarını çok sonraları bile karıştırdığınızda göz atıp geçemez muhak-

kak okursunuz yeniden. O her okuyuşunuzda belleğiniz tazelenir, yeni ipuçları yakalar, daha bir farklı bakarsınız...

Yaşamının tümünü bir işe adayan veya sadece o işle ilgilenen insan sayısı çok azdır. Doğan Özgüden, gazeteciliği de gerçekten çok iyi yaptığı için hâlâ dolu dolu yazıyor, yazdıklarını okutturuyor (örgütlenme ve sosyalizm mücadelesi yamsaldır, ayrılamaz birbirinden).

Avrupa Parlamentosu seçimleri öncesi öngörülerini yazdığı yazılar, sonuçlar görüldükten sonra Özgüden'in ne denli titiz bir takipçi ve en ince ayrıntıyı bile kaçırmadığı için ne denli iyi öngörüye sahip olduğunu da gösteriyor. Egemen erke karşı dünyanın dört bir yanında yükselen muhalif eylemler yeni bir '68 beklentisi yaratmış olsa da, AP seçimleri bu sonucu göstermiyor. Belli ki, liberal kapitalizm daha da baskıcı olacak, daha da sömürgeci.

Yazılarının arasına serpiştirdiği anılar ve/veya gözlemler okurun da kendi yaşamı arasında bağ kurmasını sağlıyor. Belki de benim özel ilgi alanım olduğundandır; özellikle kültür ve sanat alanındaki anılarıyla buluşturduğu yazıları Türkiye (Avrupa ve dünya) gündemini sergilemekte çok yarar sağlıyor. Kişilerle doğrudan bir sorunu yok onun; yaşananlarla ve yapılanlara odaklanıyor. Bir küçük ayrıntıya değinmek zorundayım: yazılarının hepsi barış, demokrasi yolunda okuru aydınlatma yükümlülüğü üstlenmiş; dilerse-niz okuyun, kararı siz verin.

Doğan Özgüden her hafta "Artı Gerçek"te yazıyor; geçmiş yazılarını oradan da okuyabilir ve olaylara ve yaşananlara yaklaşımının ne denli gerçekçi olduğunu görürsünüz.

Son Haber okurlarının ne denli titiz ve dikkatli olduğunu biliyorum... Kitapla ilgili bir değerlendirme yapmadığım eleştirisi gelecektir; önceden yanıtlayayım: "Sürgün Yazıları VII" bir başvuru kitabı ve muhakkak el altında tutulmalı. Okuyunca sizler de göreceksiniz; her bir yazı ayrı ayrı yorumlanabilir. Doğan Özgüden'in yazılarını değil, kitabı değerlendirme yazısı bu...

Kürt sorununa çözümün olmazsa olmazları...

Doğan Özgüden, Özgürlük ve Barış Forumu, 19 Kasım 2024

Avrupa'daki Kürt diasporası ve demokrasi güçleri Köln'deki "Öcalan'a özgürlük" ve "Kürt sorununa siyasi çözüm" mitingine hazırlanırken Avrupa Özgürlük ve Barış Forumu'ndan dostum Yüksel Koç telefon ederek "Umut etmek ve barış ihtimalini büyütmek" çağrısına katılmamızı önerdi. Geçmişteki aynı amaçlı tüm kampanyalara olduğu gibi bu yeni kampanyaya da İnci Tuğsavul ile birlikte derhal katıldık, katılımın artması için de tüm olanaklarımızı kullanacağız.

İmralı'da yıllardır yasalara ve de Türkiye'nin de imzacısı olduğu uluslararası insan hakları bildirgelerine aykırı şekilde avukatları ve aile mensuplarıyla dahi görüşmesi engellenen Abdullah Öcalan'ın tecridine son verilmesi, bir süre önce iktidarın aşırı milliyetçi ortağı Devlet Bahçeli'nin sürpriz bir açıklamasıyla gündeme gelmişti.

Ancak Kürt halkının desteğiyle seçilmiş olan belediye başkanlarını, tıpkı geçen dönemlerde olduğu gibi, kayyım'a kurban ederek, hattâ zındana atarak başlatılan yeni terör kampanyası da gösterdi ki, Bahçeli'nin "Öcalan'ı Meclis'te konuşurma" önerisinin asıl amacı Kürt ulusal direnişinde bölünmelere yol açmak, iktidarın önerdiği anayasa değişikliklerini Meclis'ten geçirip Recep Tayyip Erdoğan'ın önümüzdeki seçimlerde yeniden cumhurbaşkanı seçilmesini sağlamaktır.

Yıllardır yazıyorum, Türkiye'de Kürt sorununun gerçekten çözümü isteniyorsa, devlet Kürt ulusal direnişinin tüm siyasal güçlerini, TBMM'nin üçüncü büyük partisi DEM'i, Kürt varlığı olan tüm ülkelerde örgütlü Kürdistan Toplulukları Birliği (KCK)'yi ve bittabi PKK'nın kurucu lideri Abdullah Öcalan'ı birlikte muhatap alarak masaya oturmalıdır.

Bunun gerçekleşmesi için de, Abdullah Öcalan'la aynı zamanda Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ da özgürlüğe kavuşturulmalı, sürgündeki KCK temsilcilerinin de tutuklanma tehdidi olmaksızın Türkiye'ye girişleri sağlanmalıdır.

Ancak Türkiye'nin mevcut iktidar kompozisyonunun böylesi gerçekten barışçıl açılımı başlatması hiç de olası görünmüyor...

Cumhurbaşkanı Erdoğan değil miydi bundan dokuz yıl önce, üstelik İmralı zindanındaki PKK lideri Öcalan'ın da fiilen katıldığı çözüm sürecini, Dolmabahçe'de bir mutabakata varılmış olduğu halde, masayı tekmeleyerek sona erdiren?

Erdoğan'dan öncesi de var... Bundan tam 26 yıl önce dönemin cumhurbaşkanı Süleyman Demirel değil miydi komşu Suriye'yi PKK lideri Öcalan'ı sınırdışı etmeye zorlayan, ardından da ABD Cumhurbaşkanı Clinton'un da desteğiyle komplo kurarak Kenya'da tutuklattıran?

Kürt ulusal direnişinin sesini dünyaya duyurmak üzere 1995'te Belçika'da kurularak Kürtçe ve Türkçe yayın yapan Med TV'nin birçok programına katılmış, Öcalan'ın ve Türkiye'deki Kürt siyasetçi ve aydınlarının da telefonla katıldığı tartışma programlarında yer almıştım. Öcalan'la soru-yanıt şeklinde diyaloglarımız olmuştu.

28 Ağustos 1998'de telekonferans programının yöneticisi Günay Arslan telefon ederek o günkü programda Öcalan'ın önemli bir barış çağrısı yapacağını, bunun için programa tüm medyayı çağırdıklarını söylemiş, mutlaka benim de katılmam için ısrar etmişti.

Anımsadığım kadarıyla programa benim dışımda Kürt medya temsilcilerinin yanısıra NTV, ATV, Milliyet, İhlas Haber Ajansı'ndan muhabirlerle birlikte birçok da yabancı medya mensubu katılıyordu.

Öcalan açış konuşmasında silahlı çatışmanın her iki taraf için de kalıcı bir çözüm getiremeyeceğini vurgulayarak Türk Devleti ile her türlü barışçıl çözüm için görüşmeye ve ateş kes yapmaya hazır olduklarını duyurmuştu.

Oysa o günlerde Türkiye Cumhuriyeti'nin 75. yılını kutlama hazırlıkları aşırı milliyetçi gösteriler haline dönüşmüş, histeri derecesinde bayrak, vatan ve milli marş, onuncu yıl marşı, Atatürkçülük yüceltmeleri yaşanmaktaydı.

Ayrıca o dönemde Türkiye seçim atmosferine girmiş bulunuyordu... Seçim kampanyaları döneminde en güçlü partilerin dahi Kürt ulusal hareketi ile siyasal diyalogu önecek bir yaklaşımdan kaçınacakları şüphesizdi. Seçim kampanyasının en azından Mayıs'a kadar süreceği, hatta Mayıs'tan sonra koalisyon pazarlıkları nedeniyle bu gerginliğin daha da uzun süreceği göz önünde tutulursa, böyle bir ateşkes çağrısına siyasal çevrelerden olumlu yanıt beklemek gerçekçi olabilir miydi?

Bunları anımsatarak Öcalan'a sormuştum: "Bu ortamda Türk Devleti'nin Kürt ulusal hareketi ile siyasal çözüme yaklaşması beklenebilir mi?"

Öcalan da yanıt olarak 75. yıldönümünü kutlayan cumhuriyetin de kendi bekası için Kürt sorununa çözüm bulmak zorunda olduğunu, bu bakımdan barış çağrılarına olumlu yanıt almayı umduğunu, 20. yüzyılın bu son yıllarında herhangi bir çözüme kavuşturulamadığı takdirde 21. yüzyılda daha büyük sorunlarla karşılaşılacağını belirterek şöyle demişti:

"Şüphesiz savaşı geliştirmek isteyen çevreler, ağırlıkta şoven çevreler, çok güçlü siyasal partiler yarış içerisinde bulunacaklardır, bu doğrudur. Hatta provokasyon yapacaklardır. Ama realiteler provokasyonlardan, demagojilerden daha güçlüdür. Kaldı ki, bizim daha tutarlı bir yöntemi öne sürmemiz ne bir zaafımızdır, ne de savaşa dayanmama gibi bir durumdur. Ben aynı zamanda vicdani ve ahlaki bir sorundan da bahsediyorum burada. Bir Dünya Barış Gü- nü dolayısıyla böyle bir girişimde bulunmak ne zayıflığımıza işarettir, ne de hayalciliğimize. Duyarlı çevrelere bir mesajdır. Belki anlamlar, iyi olur. Bundan da hiç kimse kaybetmez. Gerçekten Türkler de kaybetmez. Kaybedecek tek kişi, bu işin rantıyla uğraşanlardır. Bunun dışında herkes kazanacaktır diye düşünüyorum. Başarılı olursa biz bundan memnuniyet duyuyoruz. Başarılı olmasa da meşru savunma hakkımızı kullanmasını, askeri olarak daha derli toplu bir biçimde, daha başarılı bir şekilde savaşmasını da bilecek konumdayız. Ve hatta dedi-

ğim gibi askeri olarak da işleri asıl bundan sonra daha dile-
diğimiz gibi yürütebilecek konumdayız.”

Programdan ayrılırken son derece düşünceliydim. Öca-
lan’ın barış girişimini desteklemek için PKK de silahlı ey-
lemlerini uzun süredir durdurmuştu. Ama Ankara’daki faşist
yönetimin lügatında hiçbir zaman barış olmamıştı.

Nitekim 1 Eylül Dünya Barış Günü’nde Öcalan’ın barış
önerileri Türkiye gündemini işgal ederken MGK’nin PKK
konusunda Suriye’ye baskı yapma kararı aldığı duyuldu. Bu-
nu 15 Eylül 1998’de de Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral
Attila Ateş’in Suriye sınırında yaptığı tehdit konuşması, ar-
dından da 1 Ekim’de Cumhurbaşkanı Demirel’in Meclis açış
konuşmasındaki tehditleri izleyecek, 9 Ekim’de de Esat Hü-
kümeti’nin zorlamasıyla Öcalan yıllardır örgütünü yönettiği
Suriye’den ayrılmak zorunda kalacaktı.

Öcalan’ın, 15 Şubat 1999’da Kenya’da Amerikan gizli ser-
vislerinin yardımıyla tutuklanıp Türkiye’ye getirilmesine ka-
dar geçen dört aya yakın sürede sığındığı Yunanistan, İtalya
ve Rusya’dan bir takım sudan bahaneler uydurularak sınır dışı
edilmesi bu ülkelerin yöneticileri açısından utanç vericiydi.

Hiç unutmam... Albaylar Cuntası döneminde Belçika’ya
sığınmış olan, demokrasiye geçişten sonra Atina Haber Ajan-
sı’nın Brüksel muhabirliğini yapan Yunanlı bir gazeteci ar-
kadaş Öcalan’ın Yunanistan’dan sınır dışı edildiği akşam
bana ağlayarak telefon etmişti: “Doğan, bugün Atina’da olup
bitenler tek kelimeyle utanç verici... Halkım adına özür dile-
mek için telefon ediyorum.”

Tüm bu gelişmeler olurken iktidarda Anavatan Partisi,
Demokratik Sol Parti ve Demokratik Türkiye Partisi’nin
oluşturduğu Anasol-D Hükümeti bulunuyor, Başbakan Me-
sut Yılmaz’ın yanında Başbakan Yardımcısı olarak 70’li yıl-
ların başında tüm solun umut bağlamış olduğu, Kıbrıs fatihi
Bülent Ecevit yer alıyordu.

Ama Abdullah Öcalan’ın en son bulunduğu Yunanis-
tan’dan Kenya’ya gönderildiği ve orada CIA’nın desteğiyle

Türk istihbaratı tarafından tutuklandığı günlerde başbakanlık koltuğunda artık Demokratik Sol Parti lideri Bülent Ecevit oturuyor ve Öcalan'ın tutuklanıp Türkiye'ye getirilişini, Kuzey Kıbrıs'ın işgalinden tam 25 yıl sonra, Türk kamuoyuna yeni bir "ulusal zafer" gibi duyuruyordu.

Öcalan'ın isminin, Kenya'da tutuklanıp İmralı'ya ömür-boyu hapsedilmesinin üzerinden tam 25 yıl geçtikten sonra islamo-faşist iktidar tarafından telaffuz edilmeye başlandığı bugünlerde, eski İtalya Başbakanı Massimo D'Alema'nın gazeteci Erem Kansoy'a o tutuklamada Demirel-Ecevit yönetiminin destekçisi olan ABD Cumhurbaşkanı'nın rolü üzerine yaptığı ayrıntılı açıklamalar ne yazık ki medyada yeterince duyurulmadı.

Öcalan 9 Ekim 1998'de Suriye tarafından dışlandığında uçakla ilk olarak Yunanistan'a gitmiş, ancak iltica talebi kabul edilmeyerek ülkeyi üç saat içinde terketmesi söylendiği için özel jetle Moskova'ya geçmişti. Öcalan'ın Rusya'ya iltica talebi 4 Kasım'da Duma tarafından onaylandığı halde, Rusya Hükümeti kendisini ülkeyi terketmeye zorlamış, bunun üzerine İtalyan Komünist Yeniden Kuruluş Partisi'nin bir üyesi Moskova'ya gelerek Öcalan'ı sahte pasaportla 12 Kasım'da Roma'ya götürmüştü.

Öcalan İtalya'da iken Türk Devleti hem ülkede, hem de Avrupa ülkelerinde İtalya aleyhine şiddet de içeren gösteriler düzenliyor, İtalyan ürünlerine Türkiye'de boykot uyguluyordu... Avrupa'daki şiddet uygulamalarından birinde de Brüksel'deki Kürt Enstitüsü ile aynı sokaktaki bir Kürt derneğinin lokalleri hedef alınmış, üç hilalli bayraklar taşıyan saldırganlar Belçika polisinin gözleri önünde iki kuruluşun da lokallerini ateşe vermişlerdi. Saldırganlar daha sonra yan sokakta bulunan İnfö-Türk lokaline yönelmişler, ancak olayı izleyen gazetecilerin müdahalesi üzerine uzaklaşmışlardı.

D'Alema'nın röportajda ayrıntılı şekilde anlattığına göre, İtalyan Hükümeti daha güvence altında olacağını düşünerek Almanya'dan Öcalan'ı kabul ederek mülteci statüsü tanımasını istemiş, ancak Türk Devleti'nin isteği üzerine bir Alman

mahkemesinde Öcalan aleyhine “cinayet sanığı” olarak dava açıldığı gerekçesiyle bu talep reddedilmişti.

Bu arada ABD devreye girmiş, D’Alema’nın anlattığına göre Başkan Clinton kendisini telefonla arayarak “Öcalan’ı Türkiye’ye verin” diye dayatmıştı.

Röportajda D’Alema konuşuyor: “Evet, bunu Başkan Clinton bana söyledi ve biz de cevap olarak ‘hayır’ dedik. ABD ile müttefik olup da onlara ‘hayır’ demek inanın hiç de kolay değildir. Kesinlikle bana inanın bu hiç de kolay değildir. Amerika ‘Bunu yapmak zorundasın’ dediğinde, İtalya içerisinde gazeteler, politik liderler, birçok insan ‘Evet Amerika’nın talebini yerine getirmeliyiz’ diye ayaklanmıştı... Biz İtalya’yız ama Amerika Birleşik Devletleri’nin müttefikiyiz. Biz Türkiye ile birlikte NATO’nun bir parçasıyız. Baskıya direnmek ve ABD’ye ‘hayır’ demek kolay değildi bizim için.”

D’Alema bu söyleşisinde, Öcalan’ın hapiste ve tecritte tutulmasının insan haklarına aykırılığını belirterek Kürt sorununa bir an önce barışçıl bir çözüm getirilmesi gerektiğini de vurguluyor.

Öcalan tam 25 yıldır bu zindandadır ve çoğunca da insanlık dışı bir tecrit altındadır.

Türk Devleti Kürt sorununa gerçekten bir çözüm getirmek, Kürt ulusuna ana yurdunda özgürce ve eşit haklarla yaşama hakkını teslim etmek niyetindeyse, önce bu tecridi kaldırmalı, ardından Abdullah Öcalan’la aynı zamanda Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ’ı özgürlüğe kavuşturmalı, sürgündeki KCK temsilcilerinin de tutuklanma tehdidi olmaksızın Türkiye’ye girişlerini sağlamalıdır.

Dahası, Kürt ulusal direnişinin tüm siyasal güçlerini, TBMM’nin üçüncü büyük partisi DEM’i, Kürt varlığı olan tüm ülkelerde örgütlü Kürdistan Toplulukları Birliği (KCK)’yi ve bittabi PKK’nın kurucu lideri Abdullah Öcalan’ı birlikte muhatap alarak masaya oturmalıdır.

İÇİNDEKİLER

Sunuş	3
Artı Gerçek Yazıları	7
Yumuşama CHP'nin fıtratındadır!	9
30 yıl önce başlayan bir suç ortaklığı...	14
UCM'deki Türkiye davasından ne haber?	20
Savaş kışkırtıcılığının sanata darbesi...	26
Usta fırçalardan 150 yıllık Türkiye tarihi...	29
Helal kesim savunulu bir "sol" zafer...	34
Avrupa Birliği'ne bir Türki başkan!	38
3 Selek kuşağının kesintisiz mücadelesi...	44
Bozkurtlar: Erdoğan'ın Avrupa'daki askerleri...	50
Bozkurt'lu karanlıktan Halk Cephesi aydınlığına...	54
Kürt karşıtlığı üzerinden ittifak arayanlar!	59
Belçika Kralı'na "Cumhuriyetçi" Başbakan!	65
Olimpiyat'ın açılışında bir utanç sayfası!	70
Güneşin çocuklarının yarım yüzyıllık kavgası...	75
25 yıl önce yitirdiğimiz Can Yücel'e özlem...	81
Sosyalist mücadelemizin saygın Kürt şahsiyeti...	88
AB kuşatmasına karşı Türki'ler hurucunun dört ası...	97
Barış Günü'nün Türkiye'deki hazin tablosu!	101
Sol erken seçime hazır olmalıdır!	107
Yanan göçmenlerimizin anısına saygısızlık!	112
Bir savcı ile bir sanığın ibretlik halidir!	118
Bir müteveffa Kral'ı yıllar sonra aziz ilan etmek!	123
Ekim'in unutulmaz faşist terör günleri...	129
Belçika'da kayyum tehdidi olmayan seçim zaferi...	136
"İki Devlet-Tek Millet" cürüm ortaklığı...	141
Halk isyanına karşı diplomatik göz bağcılık!	147
Öcalan'ın tutuklanmasında ABD'nin kirli rolü...	151
Kafkaslar'da gerçek barış ve demokrasi için...	157
Belçika'da iki göçmen direnişinin 50. yıldönümü	166

Ermeni dostlarla bir hüznün, coşku ve endişe gecesi...	174
Siyasal sürgünümüzün geçmişi ve istemleri	181
Basın emekçilerinin 72 yıllık hak kavgası...	192
Orta Doğu Gerici Çemberi'ne doğru...	200
"Yeni Süreç" in akıbeti de öyle olmasın!	208
Gerçek bir 68' liden tarih dersi...	214
Kürt iradesinin Meclis'e girişinin 60. yılında...	222
Beyaz Saray'da bir karabasan....	228
784 Bin Km2' lik zindana güneş doğması için...	234
Direnışte Artı Gerçek' in unutulmaz yeri	238
Diğer Yazılar	245
"... ama Brüksel' de Doğan Abi var!"	247
Sürgünümüzün 50. yıldönümünde anımsamalar...	253
Doğan Özgüden' in Sertel' ler üzerine anıları	262
Dünü unutmadan yarına bakmak için...	268
Kürt sorununa çözümün olmazsa olmazları...	271

Doğan Özgüden'in önceki kitapları

- Ecrits d'exil II, Doğan Özgüden, Info-Türk, 2025
Resistance Documents (1971-73), Info-Türk, 2024
Une rebelle dans l'encre de l'exil, Doğan Özgüden, Info-Türk, 2024
Inci Tuğsavul'un Çok Boyutlu Kavgası, Doğan Özgüden, Belge, 2023
Sürgün Yazıları, Cilt VII, Doğan Özgüden, Info-Türk, 2024
Sürgün Yazıları, Cilt VI, Doğan Özgüden, Info-Türk, 2023
Sürgün Yazıları, Cilt V, Doğan Özgüden, Info-Türk, 2022
Ecrits d'exil, Doğan Özgüden, Info-Türk, 2021
Sürgün Yazıları, Cilt IV, Doğan Özgüden, Info-Türk, 2021
Sürgün Yazıları, Cilt III, Doğan Özgüden, Info-Türk, 2020
Sürgün Yazıları, Cilt II, Doğan Özgüden, Info-Türk, 2019
Sürgün Yazıları, Cilt I, Doğan Özgüden, Info-Türk, 2019
Carrefour des Citoyens: Ateliers du Soleil, 2019
Journaliste "Apatride", Doğan Özgüden, ASP Publications, 2014
"Vatansız" Gazeteci, Cilt II, Doğan Özgüden, Belge, 2011
"Vatansız" Gazeteci, Cilt I, Doğan Özgüden, Belge, 2010
Le Livre Noir sur la "démocratie" militariste, Özgüden, Info-Türk, 2010
Militarisme et liberté d'expression en Turquie, Info-Türk, 2007
L'impact de la Répression sur l'exode massif, Info-Türk, 2006
Turcs de Belgique, Altay et Ural Manço, Info-Türk, 1992
Real Face of Democratisation, Info-Türk, 1989
Extreme-Right in Turkey, Doğan Özgüden, Info-Türk, 1988
La poésie turque, Info-Türk, 1988
Black Book on militarist "democracy", Özgüden, Info-Türk, 1987
Une initiative pluriculturelle: Ateliers du Soleil, Info-Türk, 1987
Oppression of Kurds and Christians in Turkey, Info-Türk, 1987
Intégrisme islamique en Turquie, Doğan Özgüden, Info-Türk, 1987
Portrait de l'immigration de Turquie, Doğan Özgüden, Info-Türk, 1984
Immigration turque et mass media, Doğan Özgüden, Info-Türk, 1983
"Démocratie" militariste en Turquie, Info-Türk, 1983
MHP Davası ve Faşist Hareket, Info-Türk, 1982
TİP'in Birinci Onyılı (1961-1971), Info-Türk, 1982
US Interests in Turkey, Info-Türk, 1982
La Liberté de pensée à la militaire, Info-Türk, 1981
Türkiye'de NATO Darbesi, Info-Türk, 1980
Uluslararası Sendikacılık Hareketi, Info-Türk, 1979
Göçmen İşçi Sorunu, Doğan Özgüden, Info-Türk, 1978
Massacre à Ankara, Pourquoi?, Info-Türk, 1978
Calendrier de résistance, Info-Türk, 1976
Bulletins d'informations Info-Türk, 1976 - 2024
Direnis-Resistance, Info-Türk, 1974
Turkey on Torture, Democratic Resistance of Turkey, 1973

Turquie, fascisme et r sistance, Doğan  zg den, Van Gennepe, 1973
Man Hunts in Turkey, Democratic Resistance of Turkey, 1972
File on Turkey, Democratic Resistance of Turkey, 1972
Kapitalizm, Doğan  zg den, Akşam Kitap Kulübü, 1967
Faşizm, Doğan  zg den, Akşam Kitap Kulübü, 1967